MIRELA- DOINA SEREA
- COORDONATOR -

De la Unirea Principatelor la România Modernă: o comparație între 1859 și 2026 - Lecții pentru viitor

ISBN 978-606-95542-9-6
EDITURA CARTEA VRÂNCEANĂ
FOCȘANI, 2026

MIRELA - DOINA SEREA
- COORDONATOR –

De la Unirea Principatelor la România Modernă:

o comparație între 1859 și 2026 - Lecții pentru viitor

EDITURA CARTEA VRÂNCEANĂ
FOCȘANI
FEBRUARIE, 2026

CASA CORPULUI DIDACTIC „SIMION MEHEDINȚI” VRANCEA

EDITURA CARTEA VRÂNCEANĂ
Str. Eroilor, Nr. 2, Focșani Vrancea
tel.: 0237.22 33 72
fax: 0237.22.69.74
e-mail: ccd_vrancea@yahoo.com
https://ccdfocsani.ro/

Coordonator volum colectiv *De la Unirea Principatelor la România Modernă: o comparație între 1859 și 2026 - Lecții pentru viitor*:
MIRELA - DOINA SEREA
ISBN 978-606-95542-9-6
Focşani, Editura Cartea Vrânceană, februarie 2026

Tehnoredactare computerizată și coperte:
Corina Simionescu

Întreaga responsabilitate privind originalitatea lucrărilor aparține autorilor.

Cuprins

Cuvânt înainte 6

Prof. Serea Mirela – Doina

Unirea Principatelor Române din 1859: între diplomație și context european 8

prof. dr. Cornel Balla

România între 1859 și 2026: educație, identitate națională și modernizare – o analiză comparativă..... 14

Prof. Balla Nicoleta Corina

24 ianuarie 1859 – Unirea Principatelor Române 22

Director adjunct, Prof. Bărculescu Marilena

Mica Unire – pe înțelesul elevilor..... 27

Prof. Burs Adriana

Educația – firul roșu al modernizării României: de la reformele lui Cuza la provocările educației digitale 31

Prof. logoped, Călinoiu Gabriela

Unirea Principatelor la Romania Modernă 1859 – 2026 35

Prof.înv.preșcolar Chirtoc Amalia Daniela

Unirea Principatelor – importanța și relevanța pentru istoria poporului român..... 37

Prof. înv. primar Ciocîrlan Iulia Florentina

Unirea principatelor române în viziune ludică..... 40

Prof.educație timpurie Ciorășteanu Mariana

Patriotismul romantic de la 1859 vs. cetățenia globală de azi... 43

insp. școlar prof. Codrescu Claudia

Educația și provocările lumii contemporane 47

Profesor educație timpurie Cojocariu Tanța

Cuza și epoca sa 51

Prof. Coșereanu Anca

Mijloace folosite pentru eludarea legii agrare din 14 august 1864.... 56

Mariana DASCĂLU

Atitudinea Rusiei față de Unirea Principatelor române 72

Prof. Dănilă Elena

Dinamica puterii politice în românia – de la domn pământean la prinț străin 84

Prof. Dănilă Nicolae

Moș Ion Roată și Unirea Principatelor: între proiecție literară și realitate istorică 92

Prof. Dărmănescu Eleonora

„De la Unirea Principatelor la România Modernă: o comparație între 1859 și 2026 – Lecții pentru viitor" 95

Prof. Drăcşanu Marinela

Chestiunea Românească: De la Congresul de la Paris la provocările geopolitice ale prezentului 101

Prof. Dumitrache Ionica

Patriotismul în literatura română-de la unirea principatelor la românia modernă 105

Prof. Enache Ionelia

Unirea Principatelor – Nașterea României Moderne..... 112

Enache Mirela

1859–2026: Drumul României de la Unire la modernitate..... 115

Prof.înv.primar: Fotin Alina

România anului 1859 și România anului 2026 - asemănări și deosebiri în procesul de construcție națională..... 119

Autor: Prof. dr. Ana Gavrilescu

De la Unirea din 1859 la România din 2026 122

prof. Grăjdan Camelia-Cătălina

Portrete literare din timpul lui Alexandru Ioan Cuza 125

Prof. Hulea Carmen Antuaneta

Unirea prin ochi de copil 130

prof. Iamandi Loredana Maria

Unirea Principatelor Române în literatura pentru copii 133

Prof. Ionescu Constantin

Inovații și provocări în educația timpurie: lecții din trecut pentru România modernă 136

Prof. educație timpurie Ioniță Andreea Mariana

De la Unirea Principatelor la România Modernă (1859–2026) perspective economice și sociale între cele două perioade 143

prof.înv.primar, Ivan Veronica

România în oglinda timpului: de la Unirea Principatelor 146

la realitatea anului 2026 146

Profesor înv.primar:Lăluciu Geanina Gabriela

Mica unire în ochii elevilor de la clasele primare 149

Prof.înv.primar Lemnaru Violeta Mihaela

Unirea Principatelor - restart pentru națiunea română 152

Prof. Lera Valerica

Instrumente AI pentru o școală modernă: Lecții interactive despre personalitatea și epoca lui Alexandru Ioan Cuza 157

Prof. metodist Măciucă Marius

De la ideal național la construcție culturală: Unirea Principatelor în discursul literar și educațional 164

Prof. Tamara-Daniela Mocanca

Lecții pentru educație și societate (demult și acum) 167

Profesor învățământ preșcolar: Moise Lăcrămioara

De la unirea principatelor la România modernă. Context istoric, educație, societate și lecții pentru viitor 171

Prof.înv.primar, Moţoc Eugenia

Secularizarea și reformele structurale: moștenirea lui 1859 175

Prof. Melania – Emanuela Pătrășcanu

1859 Nașterea României 180

Prof. Pătrunjel Elena

Mica Unire – Nașterea României Moderne..... 184

Păucă Simona

Valorile Unirii de la 1859 și relevanța lor în educația preșcolarilor 187

Prof. educație timpurie Petrescu Elena

Unirea Principatelor Române și Marea Britanie..... 189

Profesor: Poenaru Oana Lorena

Educatia- liant al identitatii nationale si al coeziunii sociale.. 193

Prof. inv. primar: Profir Maria

Evoluția Statului Român 196

Prof. Rău Emilian

Unirea. Educația și viitorul României 199

Prof. Rău Mihaela

„ Mica Unire"- primul pas spre românia de astăzi 203

Prof.educație timpurie: Serea Iuliana

1859 vs. 2026: Lecții de unitate pe care le-am uitat (sau le-am învățat prea bine)..... 206

Prof. Serea Mirela – Doina

De la alfabetizarea cu caractere chirilice la competențele digitale ale secolului al XXI-lea 214

inf. dr. Corina Simionescu

Unirea Principatelor prin ochi de copil – generația digitală 219

Prof. consilier școlar Lavinia Șelaru

De la proiectul unirii la provocările globalizării: România între tradiție și inovație 223

Profesor, Aurel Șelaru

Educația timpurie și impactul asupra formării conștiinței naționale

Autor: prof. dr. Șerbu Georgiana Alexandra

„Mica Unire " în învățământul preșcolar 229

Prof. ed. timpurie Temătoru Violeta-Maria

Moda vestimentară a claselor sociale în prima jumătate a sec. al XIX-lea: reflecție a unui sistem social 234

Prof.Târtan Valentina

Unirea de la 1859 între ideal și realitate 239

Prof.înv.primar Vasilescu-Lohan Andreea

Pași către unire: 24 ianuarie 1859 și nașterea statului român modern..... 242

prof.înv.primar Văsui Florentina

De la Academie la Algoritmi: un secol și jumătate de matematică românească..... 251

Prof. Vioreanu Marin Marius

Geniul de sub domnia lui Cuza: Cum a schimbat un matematician destinul României..... 260

Prof. Zaharia Rică

Evoluția societății românești din 1859 până în 2026 265

Prof. înv.primar, Pintilie Lenuța

Cuvânt înainte

Prof. Serea Mirela – Doina

Motto:
“Istoria nu se repetă niciodată identic, dar, cu siguranță, ea rimează”
(Mark Twain).

Volumul de față, „De la Unirea Principatelor la România Modernă: o comparație între 1859 și 2026 – Lecții pentru viitor”, își propune să exploreze această rezonanță între două momente cruciale ale existenței noastre naționale.

În 1859, unirea nu a fost doar un act politic, ci un salt al credinței într-un proiect european avant-la-lettre. Atunci, ca și acum, România se afla în fața necesității de a-și sincroniza instituțiile, mentalitățile și infrastructura cu un occident aflat în plină transformare. Generația pașoptistă a înțeles că supraviețuirea depinde de viziune, nu doar de supraviețuirea administrativă.
În 2026, ne regăsim într-un context global definit de o altă formă de viteză: cea tehnologică, ecologică și geopolitică. Dacă în secolul al XIX-lea miza era telegraful și calea ferată, astăzi vorbim despre inteligență artificială, sustenabilitate și integrare digitală profundă.

Publicația de față nu este doar o cronică a progresului tehnic, ci o analiză a rezilienței. Cititorul va găsi aici paralele fascinante între: reformele lui Cuza și digitalizarea administrației din prezent; diplomația deșteaptă a secolului XIX și rolul strategic al României în actualul context European; construcția identitară, de la idealul romantic la cetățenia digitală globală.

Marea lecție a anului 1859, pe care această carte o subliniază pentru anul 2026, este că marile schimbări necesită un consens asupra viitorului. Modernizarea nu este o destinație, ci un proces continuu de adaptare care nu trebuie să sacrifice coeziunea socială.

Invităm cititorul să parcurgă aceste pagini nu ca pe un simplu compendiu de date, ci ca pe un ghid strategic. Analizând greșelile și succesele trecutului, putem înțelege mai bine busola care ne îndrumă spre România deceniilor următoare.

Unirea Principatelor Române din 1859: între diplomație și context european

prof. dr. Cornel Balla
Colegiul Tehnic „Gheorghe Balș” Adjud

Unirea Principatelor Române din 1859 trebuie analizată ca un produs al unei conjuncturi internaționale excepționale, care a permis articularea unui proiect național într-un context geopolitic dominat de rivalitățile marilor puteri europene. Evenimentul nu poate fi redus la o simplă manifestare a voinței interne, ci trebuie înțeles în cadrul mai larg al transformărilor profunde ale sistemului european de state survenite în urma Războiului Crimeii. În secolul al XIX-lea, problema românească s-a înscris în ceea ce diplomația europeană a numit Chestiunea Orientală, un ansamblu de crize, negocieri și conflicte generate de declinul Imperiului Otoman și de competiția dintre marile puteri pentru influență în Europa de Sud-Est. După cum observa Matthew Smith Anderson, Chestiunea Orientală nu a fost „o problemă izolată a unui imperiu în declin, ci un câmp de confruntare între ambițiile și temerile marilor puteri europene” (Anderson 1966, p. 2).

Înainte de izbucnirea Războiului Crimeii, Moldova și Țara Românească se aflau într-o situație juridico-politică profund ambiguă. Deși formal recunoscute ca principate autonome sub suzeranitatea Imperiului Otoman, ele se aflau, în fapt, sub un regim de protectorat exercitat de Imperiul Rus, consacrat prin Tratatul de la Adrianopol din 1829. Regulamentele Organice, impuse sub supravegherea administrației ruse, au introdus elemente moderne de organizare statală, dar au consolidat totodată controlul politic extern. Robert William Seton-Watson caracteriza această situație drept una paradoxală, în care „progresul administrativ a mers mână în mână cu limitarea severă a autonomiei politice” (Seton-Watson 1934, p. 84). Această contradicție a alimentat o nemulțumire crescândă în rândul elitelor românești, care au început să perceapă unirea ca pe singura soluție viabilă pentru ieșirea din dependența politică externă.

Revoluțiile de la 1848 au reprezentat un moment fondator pentru cristalizarea proiectului unirii. Chiar dacă mișcările revoluționare din Principate au fost rapid înfrânte prin intervenția armatelor ruse și otomane, ele au introdus un limbaj politic nou, în care revendicările naționale erau articulate în termenii liberalismului european. După 1848, „ideea unirii a trecut de la stadiul de aspirație culturală la acela de program politic formulat explicit" (Hitchins 1996, p. 198). Exilul pașoptist a jucat un rol esențial în acest proces, contribuind la internaționalizarea cauzei românești și la integrarea ei în discursul occidental al dreptului națiunilor la autodeterminare.

Războiul Crimeii a creat condițiile externe necesare pentru transformarea acestui proiect într-o realitate politică. Conflictul, declanșat în 1853 pe fondul tensiunilor dintre Imperiul Rus și Imperiul Otoman, a devenit rapid o confruntare majoră între Rusia și o coaliție formată din Franța, Marea Britanie și Imperiul Otoman. Intervenția occidentală a urmărit limitarea expansiunii rusești și menținerea echilibrului de putere european, iar Războiul Crimeii a reprezentat „prima înfrângere majoră a Rusiei într-un conflict european și începutul declinului prestigiului său diplomatic" (Jelavich 1983, p. 193).

Principatele Române au fost direct implicate în acest conflict, fiind ocupate inițial de trupele rusești și ulterior de cele austriece. Această succesiune de ocupații a demonstrat caracterul vulnerabil al statutului lor internațional și a evidențiat necesitatea unei reglementări durabile. Înfrângerea Rusiei și semnarea Tratatului de la Paris din 1856 au marcat o ruptură fundamentală față de ordinea geopolitică anterioară. Rusia a fost exclusă din rolul de protectoare a Principatelor, iar acestea au fost plasate sub garanția colectivă a celor șapte mari puteri, rămânând formal sub suzeranitatea otomană. Gheorghe Cliveti descria acest aranjament drept „o soluție diplomatică fără precedent, care a scos problema românească din sfera influenței exclusive a unei singure puteri" (Cliveti 2011, p. 39).

Un element esențial al noii configurații politice a fost decizia marilor puteri de a consulta populația locală prin convocarea adunărilor ad-hoc. Deși aceste adunări funcționau într-un cadru strict controlat, ele au permis exprimarea unei voințe politice colective fără echivoc. Rezoluțiile adoptate în 1857 au formulat clar revendicarea unirii într-un singur stat, cu instituții comune și cu garanții internaționale, în literatura

de specialitate fiind subliniat faptul că „adunările ad-hoc au conferit cauzei unirii o legitimitate politică imposibil de ignorat pe plan internațional" (Hitchins 1996, p. 218).

Reacțiile marilor puteri față de această revendicare au fost determinate de propriile lor interese strategice. Franța, sub conducerea lui Napoleon al III-lea, a devenit principalul susținător al unirii, integrând cauza românească într-o politică externă care instrumentaliza principiul naționalităților. Împăratul francez „a utilizat revendicările naționale ca pârghii diplomatice într-un joc complex de echilibru european", așa cum remarca René Girault (Girault 1981, p. 120). Sprijinul Franței a fost decisiv în menținerea chestiunii românești pe agenda internațională și în contracararea opoziției austriece și otomane.

Marea Britanie a adoptat o atitudine mult mai prudentă, preocupată în primul rând de menținerea integrității Imperiului Otoman, considerat un element esențial al stabilității regionale. Diplomația britanică a privit unirea cu suspiciune, temându-se de un efect destabilizator în Balcani. Cu toate acestea, pragmatismul a prevalat, iar după dubla alegere a lui Alexandru Ioan Cuza în ianuarie 1859, Londra a acceptat realitatea politică a unirii *de facto*. Această atitudine a fost descrisă drept „o recunoaștere tacită a faptului că niciuna dintre marile puteri nu era dispusă să riște un nou conflict pentru a împiedica unirea" (Seton-Watson 1934, p. 143).

Imperiul Otoman a manifestat o opoziție constantă față de unire, percepând-o ca pe o amenințare directă la adresa autorității sale și ca pe un precedent periculos pentru celelalte provincii balcanice. Totuși, slăbiciunea militară și dependența de sprijinul occidental au limitat capacitatea Porții de a acționa decisiv. Austria, la rândul său, s-a temut de impactul unirii asupra românilor din Transilvania, dar izolarea diplomatică în care se afla după Războiul Crimeii a făcut ca opoziția sa să rămână lipsită de eficiență reală. Astfel, Austria a fost „una dintre marile perdante ale reconfigurării ordinii europene post-crimeene" (Livezeanu 1995, p. 28).

Convenția de la Paris din 1858 a consfințit un compromis juridic care reflecta aceste tensiuni. Deși documentul prevedea menținerea a două principate distincte, ambiguitățile sale au permis exploatarea politică a textului. Alegerea lui Alexandru Ioan Cuza ca domn în ambele principate a transformat un aranjament diplomatic limitativ într-un

proces ireversibil de unificare, acest act reprezentând „o formă de creativitate politică, prin care elitele românești au reușit să adapteze dreptul internațional propriilor obiective naționale" (Cliveti 2011, p. 62).

Reconfigurarea echilibrului european după 1856 a avut consecințe profunde asupra modului în care marile puteri au perceput spațiul românesc. Principatele nu mai erau considerate simple teritorii periferice ale Imperiului Otoman, ci o zonă-tampon a cărei stabilitate devenise esențială pentru menținerea păcii europene. Internaționalizarea statutului lor a avut, astfel, un efect dublu: pe de o parte, a limitat posibilitatea intervenției directe a unei singure mari puteri; pe de altă parte, a supus evoluția lor politică unui control colectiv strict, exercitat prin mecanisme diplomatice și juridice. Acest cadru a impus elitei românești necesitatea unei strategii politice prudente, capabile să transforme constrângerile internaționale în avantaje tactice.

Un aspect adesea subestimat în analiza unirii este rolul diplomației neoficiale și al rețelelor personale create de liderii români în capitalele europene. Exilul pașoptist, departe de a reprezenta o simplă retragere forțată, a funcționat ca un veritabil canal de transmitere a revendicărilor românești către opinia publică occidentală. Memorii, broșuri și articole publicate în Franța și în alte state occidentale au contribuit la construirea unei imagini favorabile a cauzei românești. Keith Hitchins sublinia că această activitate a creat „un limbaj comun între elitele românești și cercurile liberale europene, fără de care succesul diplomatic al unirii ar fi fost greu de conceput" (Hitchins 1996, p. 210).

În același timp, contextul internațional post-crimeean a fost marcat de o anumită rezervă diplomatică a marilor puteri. După un conflict costisitor și cu rezultate ambigue, nici Franța, nici Marea Britanie nu erau dispuse să susțină o nouă confruntare majoră în Europa de Sud-Est. Această reticență față de utilizarea forței a creat un spațiu de manevră pentru soluții politice inovatoare, bazate pe compromis și pe acceptarea faptului împlinit. În acest sens, dubla alegere a lui Alexandru Ioan Cuza a fost nu doar un act de ingeniozitate juridică, ci și o exploatare lucidă a contextului internațional, caracterizat prin dorința generală de evitare a conflictului.

De asemenea, trebuie remarcat faptul că problema românească nu a fost tratată izolat în cadrul negocierilor internaționale, ci a fost permanent corelată cu alte dosare sensibile ale Chestiunii Orientale. Evoluțiile din Serbia, Grecia și Principatele Dunărene erau analizate comparativ, iar marile puteri au căutat soluții care să nu creeze precedente periculoase. În acest context, unirea Moldovei și Țării Românești a fost percepută ca o soluție relativ moderată, mai ales în comparație cu revendicările radicale formulate în alte regiuni balcanice. Matthew Smith Anderson observa că diplomații occidentali au ajuns să considere cazul românesc „un experiment controlat de reorganizare politică într-o zonă instabilă" (Anderson 1966, p. 162).

Un rol important în acceptarea acestui „experiment" l-a jucat caracterul moderat al programului politic românesc. Spre deosebire de alte mișcări naționale din Balcani, liderii unirii nu au pus în discuție în mod deschis suzeranitatea otomană și nici nu au revendicat independența imediată. Această prudență a contribuit la reducerea temerilor marilor puteri și a facilitat acceptarea soluției de compromis: „strategia politică a elitelor românești a fost una gradualistă, orientată spre acumularea de avantaje succesive, nu spre confruntare deschisă" (Cliveti 2011, p. 58).

Pe plan intern, unirea a avut și un efect de consolidare a identității politice românești, transformând o comunitate culturală într-un subiect politic recunoscut internațional. Alegerea lui Cuza în ambele principate a generat un nou tip de legitimitate, bazată nu doar pe tradiție sau pe drept dinastic, ci pe exprimarea voinței reprezentative. Acest aspect a fost atent observat de diplomații europeni, care au început să trateze noul stat emergent ca pe un actor politic distinct, chiar înainte de recunoașterea formală completă.

Totodată, trebuie remarcat că acceptarea unirii nu a fost un proces instantaneu, ci unul gradual, marcat de negocieri și ajustări continue. Recunoașterea deplină a unirii administrative și politice a fost obținută abia în anii următori, culminând cu unificarea instituțională din 1862. Această evoluție confirmă faptul că unirea din 1859 nu a fost un eveniment punctual, ci începutul unui proces de construcție statală supravegheat îndeaproape de marile puteri, putându-se observa faptul că „statul român modern s-a născut nu printr-un act revoluționar, ci printr-o serie de ajustări diplomatice succesive" (Jelavich 1983, p. 205).

În acest cadru, Unirea Principatelor Române apare nu doar ca un succes al elitei politice românești, ci și ca un exemplu de adaptare inteligentă la constrângerile sistemului internațional al secolului al XIX-lea. Ea demonstrează că proiectele naționale viabile au fost cele capabile să se integreze în logica echilibrului de putere european, evitând confruntarea directă și utilizând dreptul internațional ca instrument politic. Acest aspect conferă unirii din 1859 o semnificație care depășește cadrul strict național, transformând-o într-un studiu de caz relevant pentru istoria relațiilor internaționale moderne.

Bibliografie

1. Anderson, M.S., *The Eastern Question, 1774–1923*, London: Macmillan, 1966.
2. Boia, Lucian, *Istorie și mit în conștiința românească*, București: Humanitas, 2001.
3. Cliveti, Gheorghe, *România și Marile Puteri (1856–1878)*, Iași: Junimea, 2011.
4. Girault, René, *Diplomatie européenne et impérialisme*, Paris: Armand Colin, 1981.
5. Hitchins, Keith, *Românii. 1774–1866*, București: Humanitas, 1996.
6. Jelavich, Barbara, *History of the Balkans*, vol. I, Cambridge: Cambridge University Press, 1983.
7. Livezeanu, Irina, *Cultural Politics in Greater Romania*, Ithaca: Cornell University Press, 1995.
8. Seton-Watson, R.W., *A History of the Roumanians*, Cambridge: Cambridge University Press, 1934.

România între 1859 și 2026: educație, identitate națională și modernizare – o analiză comparativă

Prof. Balla Nicoleta Corina
Colegiul Național „Emil Botta” Adjud

Unirea Principatelor Române la 24 ianuarie 1859, a reprezentat un moment fundamental în construirea statului român modern. Acest act istoric a fost nu doar unirea teritorială a Țării Românești și Moldovei sub domnia lui Alexandru Ioan Cuza[1], ci și începutul unui proces amplu de modernizare socială și instituțională, în care educația a jucat un rol central.

În 2026, România se află într-o etapă diferită de dezvoltare: membră a Uniunii Europene și NATO, confruntându-se cu provocări legate de globalizare, digitalizare și necesitatea reformării sistemului educațional pentru a răspunde noilor cerințe socio-economice. Această lucrare își propune să compare aceste două epoci distincte — 1859 și 2026 — prin prisma **educației**, **identității naționale** și **modernizării societății**.

Educația – fundament al identității naționale în epoca lui Alexandru Ioan Cuza

Unirea Principatelor Române din 1859 a marcat începutul unui proces amplu de transformare politică și socială, orientat spre edificarea unui stat modern. Actul unirii, deși esențial, nu era suficient pentru asigurarea stabilității și funcționalității noii construcții statale. Era necesară uniformizarea instituțiilor, armonizarea legislației și formarea unei baze culturale comune. În acest context, educația a fost concepută de Alexandru Ioan Cuza drept un instrument fundamental pentru

[1] **Hitchins, Keith** , *Românii 1774-1866*, Editura Humanitas, București, 1998, p. 210; **Boia Lucian**, *Istoria și mitul în conștiința românească*, Editura Humanitas, București, 1997, p. 143; **Livezeanu Irina** , *Cultural Politics in Greater Romania*, Cornell University Press, Ithaca, 1995, p. 211.

integrarea societății și pentru susținerea programului de reforme inspirat de modelele occidentale[2].

În prima jumătate a secolului al XIX-lea, învățământul din Moldova și Țara Românească se caracteriza prin lipsa unei organizări unitare și prin accesul limitat al populației la instruire. Școlile funcționau sporadic, sub tutela bisericii sau a inițiativelor private, iar programele de studiu erau neuniforme. Nivelul de alfabetizare era redus, în special în mediul rural, iar statul avea o implicare minimă în coordonarea procesului educațional. Această situație reflecta structura unei societăți aflate încă sub influența formelor tradiționale de organizare. Unirea a creat cadrul instituțional necesar pentru reorganizarea învățământului, oferind statului posibilitatea de a interveni direct în formarea intelectuală a populației[3].

După realizarea unirii administrative, autoritățile au inițiat un proces de unificare a sistemului de educație. Un moment de referință a fost **înființarea Universității din Iași, în 1860**, prima instituție modernă de învățământ superior, menită să pregătească specialiști pentru administrație, justiție și viața culturală[4]. Aceasta a contribuit la formarea unei elite intelectuale indispensabile funcționării statului.

În paralel, s-a acordat o atenție deosebită pregătirii cadrelor didactice prin organizarea școlilor normale. Limba română a fost consacrată ca limbă de predare, iar disciplinele umaniste au fost orientate spre cunoașterea trecutului și a realităților spațiului românesc, favorizând apariția unor repere culturale comune.

---

[2] **Berindei Dan, Giurescu Constantin C.,** *Istoria României*, vol. II: *România modernă (1830-1918)*, Editura Enciclopedică, București, 2003, p. 121; **Neagu Djuvara**, *Între Orient și Occident. Țările Române la începutul epocii moderne*, Editura Humanitas, București, 1995, p. 89; **Iorga, Nicolae**, *Actul Unirii Principatelor Române*, Institutul de Arte Grafice „Cartea Românească", București, 1938, p. 56; **Giurescu C. C.**, *Istoria Românilor*, Editura Albatros, București, 1988, p. 156.

[3] **Iorga Nicolae,** *Istoria învățământului românesc*, Editura Minerva, București, 1974, p. 110.

[4] **Bălan Lucian**, *Educația în România în perioada modernă (1859-1918)*, Editura Universitară, București, 2010, p. 54.

Un impact major asupra dezvoltării învățământului l-a avut **secularizarea averilor mănăstirești din 1863**[5], prin care statul a intrat în posesia unor resurse financiare importante. O parte semnificativă a acestora a fost utilizată pentru extinderea rețelei școlare și pentru susținerea educației publice.

Reforma decisivă în domeniul educației a fost realizată prin **Legea instrucțiunii publice din 1864**, act normativ care a pus bazele unui sistem modern și unitar. Legea organiza învățământul pe trei niveluri – primar, secundar și superior – și introducea caracterul **obligatoriu și gratuit al școlii primare**[6], o măsură cu profunde implicații sociale.

Prin această reformă, educația a devenit un drept fundamental, iar statul și-a asumat responsabilitatea combaterii analfabetismului și a formării unei culturi generale comune. Programa școlară a acordat un rol central limbii române, istoriei și geografiei, discipline menite să ofere elevilor o înțelegere coerentă a trecutului și a cadrului teritorial, contribuind la omogenizarea culturală a societății[7].

În timpul domniei lui Alexandru Ioan Cuza, școala a fost integrată într-un proiect mai amplu de reformă a statului. Educația a avut rolul de a pregăti cetățeni capabili să participe activ la viața publică și să susțină funcționarea instituțiilor moderne. Uniformizarea programelor și utilizarea manualelor comune au redus diferențele regionale și au favorizat coeziunea socială.

---

[5] **Murgescu Bogdan,** *România și Europa. Acumularea decalajelor economice (secolele XIX-XX)*, Editura Polirom, Iași, 2010, p. 123; **Crăciuneanu Viorel**, *Istoria învățământului românesc: De la Cuza la epoca modernă*, Editura Ars Docendi, București, 2017, p. 85.

[6] **Marga Andrei**, *Educație și modernitate*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2004, p. 78.

[7] **Rădulescu Daniel,** *Cultura și educația în spațiul românesc*, Editura Universității din București, București, 2012, p. 178; **Popovici Lucia,** *Sistemul educațional românesc și modernizarea societății*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2015, p. 163; **Stan Cristian**, *Formarea intelectualilor moderni în România*, Editura Trei, București, 2008, p. 126; **Șerban Alexandra***, Reformele educației românești de dinainte de Marele Război*, *Historia.ro*, 2024, p. 43.

De asemenea, învățământul a contribuit la formarea unei elite administrative și intelectuale care a sprijinit dezvoltarea statului român în deceniile următoare. Această categorie a devenit un vector al modernizării, promovând reformele și valorile specifice societății moderne.

În epoca lui Alexandru Ioan Cuza, educația a fost transformată într-un pilon al construcției statale. Prin reforme legislative coerente, investiții financiare și o viziune clar orientată spre modernizare, învățământul a contribuit la consolidarea unității interne și la integrarea societății românești într-un cadru instituțional modern. Deși domnia lui Cuza a fost relativ scurtă, reformele din domeniul educației au avut efecte de durată, influențând decisiv evoluția României în a doua jumătate a secolului al XIX-lea.

Educația și modernizarea României în 2026

La mai bine de 160 de ani de la Unirea Principatelor, România se află într-un context radical diferit față de 1859. În anul 2026, țara este membră a Uniunii Europene și a NATO, iar societatea sa este caracterizată prin urbanizare rapidă, mobilitate crescută, tehnologizare și interdependență economică globală. În acest context, rolul educației și al formării identității naționale a evoluat semnificativ, păstrându-și totuși importanța ca factor central al coeziunii sociale și al progresului[8].

Sistemul educațional românesc din 2026 nu mai are ca obiectiv principal alfabetizarea populației, ci dezvoltarea unei game largi de competențe: gândire critică, creativitate, abilități digitale și tehnice, spirit antreprenorial și capacitatea de a se adapta rapid la schimbările economice și sociale. Școala contemporană[9] trebuie să răspundă cerințelor unei economii moderne și să pregătească tinerii pentru o lume globalizată, în care competențele practice și digitale sunt la fel de importante ca cele teoretice.

Pe lângă provocările tehnologice, sistemul educațional se confruntă și cu probleme sociale. Abandonul școlar, lipsa motivației în

[8] **Popescu Vasile, Vlăsceanu Lazăr,** *Sociologia educației: Teorii și perspective*, Editura Polirom, Iași, 2019, p. 121.

[9] **Voinea Liliana,** *Educația în România – între tradiție și modernitate*, Editura Trei, București, 2021, p. 99; **Cucos Costel,** *Politici educaționale în România post-1989*, Editura Institutul European, Iași, 2018, p. 159.

rândul unor elevi, inegalitățile economice și sociale sunt factori care pot limita eficiența educației. În acest context, cadrele didactice au un rol central, fiind nu doar transmitători de cunoștințe, ci și formatori de valori și promotori ai incluziunii sociale.

Identitatea națională, deși influențată de globalizare și multiculturalism, rămâne un element esențial al educației contemporane. Școala trebuie să transmită elevilor respectul pentru limba română, cultura și tradițiile naționale, dar și deschiderea către valorile europene și universale. În același timp, tinerii sunt încurajați să dezvolte o identitate civic-democratică, responsabilă, orientată către colaborare și solidaritate, valorificând experiențele și oportunitățile oferite de spațiul european și global[10].

Modernizarea educației românești în 2026 este strâns legată de integrarea tehnologiilor digitale în predare și învățare. Platformele online, resursele digitale și instrumentele de evaluare moderne permit personalizarea procesului educațional, dezvoltarea competențelor digitale și pregătirea elevilor pentru o economie globalizată[11]. În același timp, educația se adaptează la noile cerințe ale pieței muncii, încurajând formarea de competențe practice, spirit antreprenorial și inovație.

Un alt aspect important îl reprezintă promovarea incluziunii și a diversității. În 2026, România trebuie să răspundă nevoilor unei societăți multiculturale, în care comunități diferite coexistă, iar educația are rolul de a preveni discriminarea și de a forma cetățeni conștienți de drepturile și responsabilitățile lor. Prin școală, elevii sunt încurajați să participe la viața comunității, să dezvolte valori civice și să înțeleagă importanța implicării sociale[12].

Astfel, educația din 2026 nu se limitează doar la transmiterea de cunoștințe academice, ci devine un instrument complex de formare a cetățenilor capabili să navigheze în societatea modernă, să contribuie la

[10] **Ștefănescu Anca**, The Education System in Romania Today, *Revista Strategies XXI*, Colegiul Național de Apărare, București, 2023, p. 65; **Geven, Koen et al,** *Higher Education Reforms in Romania: Between the Bologna Process and National Challenges*, Springer Cham, 2015, p. 78.

[11] **Popescu Valentin Sorin,** Education Public Policies in Romania: Between Realities and 2040 Perspectives, *EpSBS*, 2019, p. 21.

[12] **Iacob Dan Dumitru,** *Educația publică și condiționările sale (secolele XIX-XX)*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza", Iași, 2022, p. 129.

progresul economic și social și să păstreze identitatea națională într-o lume globalizată[13]. De la școala lui Cuza, unde accentul era pus pe alfabetizare și conștiința națională, până la România anului 2026, scopul educației a evoluat, dar principiul fundamental rămâne același: educația este cheia dezvoltării unei națiuni și a formării unei societăți coezive și prospere.

Comparație între România din 1859 și cea din 2026

Compararea rolului educației în perioada domniei lui Alexandru Ioan Cuza și în România anului 2026 evidențiază transformarea profundă a funcțiilor școlii, determinată de schimbarea contextului istoric și a obiectivelor statului. În ambele etape, educația a fost utilizată ca instrument de reformă, însă finalitățile și mijloacele diferă semnificativ.

În a doua jumătate a secolului al XIX-lea, prioritatea o reprezenta construirea unui stat funcțional, capabil să depășească fragmentarea instituțională a Principatelor Unite. Reformele inițiate de Cuza, în special Legea instrucțiunii publice din 1864, au urmărit alfabetizarea populației și crearea unui cadru educațional unitar. Introducerea învățământului primar obligatoriu și gratuit a marcat asumarea de către stat a responsabilității formării populației, într-un context caracterizat de nivel redus de instruire și infrastructură limitată. Educația era orientată spre transmiterea unor repere culturale comune și spre formarea unei elite administrative necesare funcționării noilor instituții[14].

În 2026, România este un stat consolidat, integrat în structurile europene și influențat de dinamica globală. Educația nu mai urmărește uniformizarea, ci adaptarea la o societate complexă, caracterizată prin mobilitate, diversitate și accelerare tehnologică. Accentul se deplasează de la alfabetizare la dezvoltarea competențelor, gândirii critice și

[13] **Oancea Bogdan, Pospisil Richard**, *The Return to Higher Education: Evidence from Romania*, research paper, 2017, p. 45.

[14] Popescu Valentin Sorin, Education Public Policies in Romania: Between Realities and 2040 Perspectives, *EpSBS*, 2019, p. 21; Iacob Dan Dumitru, *Educația publică și condiționările sale (secolele XIX-XX)*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza", Iași, 2022, p. 129; Oancea Bogdan, Pospisil Richard**,** *The Return to Higher Education: Evidence from Romania*, research paper, 2017, p. 45.

utilizării tehnologiei digitale. Sistemul educațional este organizat într-un cadru descentralizat, armonizat cu standarde europene, iar școala este completată de învățarea pe tot parcursul vieții și de parteneriate cu mediul economic.

Diferențele dintre cele două perioade sunt determinate de nivelul de dezvoltare al societății. În secolul al XIX-lea, educația răspundea nevoii de stabilitate și coeziune într-un stat aflat la început de drum. În secolul XXI, aceasta gestionează provocările unei economii bazate pe cunoaștere și inovare. Continuitatea constă în rolul strategic acordat educației ca factor de progres și în asumarea sa ca responsabilitate publică.

Analiza comparativă evidențiază faptul că, deși obiectivele și metodele s-au schimbat, educația a rămas un element central al modernizării României. De la consolidarea instituțională din epoca lui Cuza până la integrarea europeană și digitalizarea din 2026, școala reflectă capacitatea statului de a răspunde exigențelor fiecărei etape istorice.

Bibliografie

1. Bălan Lucian, *Educația în România în perioada modernă (1859-1918)*, Editura Universitară, București, 2010.
2. Berindei, Dan, Giurescu Constantin C., *Istoria României*, vol. II: *România modernă (1830-1918)*, Editura Enciclopedică, București, 2003.
3. Boia Lucian, *Istoria și mitul în conștiința românească*, Editura Humanitas, București, 1997.
4. Crăciuneanu Viorel, *Istoria învățământului românesc: De la Cuza la epoca modernă*, Editura Ars Docendi, București, 2017.
5. Cucos Costel, *Politici educaționale în România post-1989*, Editura Institutul European, Iași, 2018.
6. Geven Koen et al, *Higher Education Reforms in Romania: Between the Bologna Process and National Challenges*, Springer Cham, 2015.
7. Giurescu C. C., *Istoria Românilor*, Editura Albatros, București, 1988.
8. Hitchins Keith, *Românii 1774-1866*, Editura Humanitas, București, 1998.

9. Iacob Dan Dumitru, *Educația publică și condiționările sale (secolele XIX-XX)*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza", Iași, 2022.
10. Iorga Nicolae, *Actul Unirii Principatelor Române*, Institutul de Arte Grafice „Cartea Românească", București, 1938.
11. Idem, *Istoria învățământului românesc*, Editura Minerva, București, 1974.
12. Livezeanu Irina , *Cultural Politics in Greater Romania*, Cornell University Press, Ithaca, 1995.
13. Marga Andrei, *Educație și modernitate*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2004.
14. Murgescu Bogdan, *România și Europa. Acumularea decalajelor economice (secolele XIX-XX)*, Editura Polirom, Iași, 2010.
15. Neagu Djuvara, *Între Orient și Occident. Țările Române la începutul epocii moderne*, Editura Humanitas, București, 1995.
16. Oancea Bogdan, Pospisil Richard, *The Return to Higher Education: Evidence from Romania*, research paper, 2017.
17. Popescu Vasile, Vlăsceanu Lazăr, *Sociologia educației: Teorii și perspective*, Editura Polirom, Iași, 2019.
18. Popescu Valentin Sorin, Education Public Policies in Romania: Between Realities and 2040 Perspectives, *EpSBS*, 2019.
19. Popovici Lucia, *Sistemul educațional românesc și modernizarea societății*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2015.
20. Rădulescu Daniel, *Cultura și educația în spațiul românesc*, Editura Universității din București, București, 2012.
21. Stan Cristian, *Formarea intelectualilor moderni în România*, Editura Trei, București, 2008.
22. Șerban Alexandra , „Reformele educației românești de dinainte de Marele Război", *Historia.ro*, 2024.
23. Ștefănescu Anca, The Education System in Romania Today, *Revista Strategies XXI*, Colegiul Național de Apărare, București, 2023.
24. Voinea Liliana, *Educația în România – între tradiție și modernitate*, Editura Trei, București, 2021.

24 ianuarie 1859 – Unirea Principatelor Române

Director adjunct, Prof. Bărculescu Marilena
Colegiul Tehnic ”Valeriu D.Cotea” Focșani

Unirea Principatelor Române de la 1859 nu a fost doar un act politic, ci un exercițiu de ingeniozitate diplomatică, cunoscut sub numele de politica „faptului împlinit”. Într-un context dominat de interesele Marilor Puteri, alegerea lui Alexandru Ioan Cuza în ambele principate a forțat recunoașterea unei voințe naționale unitare. Ceea ce s-a întâmplat în ziua de 24 ianuarie 1859 a fost un act de măreție politică și de inteligență rar întâlnită în istoria Europei. Românii nu au încălcat nicio lege internațională, dar au sfidat spiritul tratatului. Contextul istoric și politic al anului 1859 a fost definit de Congresul de la Paris (1856), care punea capăt Războiului Crimeii. România era un pion pe tabla de șah a Marilor Puteri (Franța, Rusia, Imperiul Otoman, Austria, Marea Britanie). Geniul clasei politice de atunci, reprezentată de figuri precum Mihail Kogălniceanu sau Ion C. Brătianu, a constat în aplicarea politicii „faptului împlinit”. Alegerea dublă a lui Alexandru Ioan Cuza a demonstrat că o națiune poate impune o soluție dacă există unitate internă**.**

Această zi nu a fost doar o victorie politică, ci fundația statului român modern. Fără curajul de la 1859, fără acei 7 ani de reforme radicale ale lui Cuza: secularizarea averilor mănăstirești, codul civil, învățământul obligatoriu, reforma agrară, Marea Unire de la 1918 nu ar fi fost posibilă.

În contrast, România anului 2026 funcționează într-un cadru de stabilitate consolidată prin apartenența la Uniunea Europeană și NATO. Dacă în 1859 provocarea era obținerea suveranității și recunoașterii, astăzi miza este exercitarea influenței în cadrul structurilor supranaționale. Politica actuală nu mai este despre supraviețuirea statului, ci despre reziliența acestuia în fața crizelor geopolitice și tehnologice

România anului 2026 este un pilon de stabilitate pe flancul estic al NATO, demonstrând că lecția unității de la 1859 a fost învățată: forța

unui stat mic sau mediu stă în alianțele sale și în predictibilitatea sa politică.

Din punct de vedere **economic,** în perioada cuprinsă între 1859-1864, economia principatelor era una de subzistență, una eminamente agrară, cu structuri cvasi-feudale care abia începeau să simtă suflul modernizării capitaliste. Reforma agrară din 1864 a fost prima tentativă serioasă de a crea o clasă de mici proprietari. Totuși, lipsa capitalului și a tehnologiei a menținut productivitatea scăzută. Infrastructura era aproape inexistentă, transportul între Iași și București fiind o aventură de câteva zile.

În 2026, peisajul economic este radical diferit. România a finalizat marile proiecte de infrastructură rutieră (A7, A8), conectând provinciile istorice cu restul Europei, un vis ce datează de pe vremea lui Cuza. România devine un exportator net de servicii tehnologice. Dacă în 1859 exportam materii prime, astăzi exportăm proprietate intelectuală și soluții energetice sustenabile. Provocarea socială a rămas însă similară: distribuirea echitabilă a prosperității către toate straturile sociale.

În perioada post-1859, **educația a** fost „motorul" creării cetățeanului român. Reformele lui Cuza și, ulterior, ale lui Spiru Haret, au vizat alfabetizarea maselor pentru a transforma o populație rurală fragmentată într-o națiune conștientă de sine. Prin intermediul **Legii Instrucțiunii Publice de la 1864,** Reforma lui Cuza a introdus obligativitatea și gratuitatea învățământului primar, o măsură revoluționară pentru o țară cu o rată de analfabetism de peste 90%. Educația a fost principalul instrument de omogenizare socială. Prin școală, țăranii din Moldova și Muntenia au început să se simtă, pentru prima dată, „români", împărtășind aceeași istorie și aceleași idealuri.

In zilele noastre, rolul educației s-a translatat de la **alfabetizarea lingvistică** la **alfabetizarea digitală și civică**. Identitatea națională nu mai este definită doar prin limbă și istorie, ci prin capacitatea societății de a rămâne coezivă într-un spațiu informațional globalizat. În 2026, educația are un nou rol critic: formarea discernământului, punând accent pe gândirea critică pentru a combate dezinformarea. Educația modernă este cea care trebuie să reunească din nou societatea, de data aceasta prin valori democratice europene și competențe tehnice, care să reducă prăpastia dintre elitele urbane și comunitățile rurale defavorizate. Dacă în 1859 miza era unirea administrativă, astăzi miza

este interoperabilitatea digitală și securitatea cibernetică în contextul amenințărilor hibride.

Sistemul educațional din 2026 se confruntă cu provocări pe care generația lui Cuza nu le-ar fi putut anticipa. AI-ul a devenit un tutore personalizat pentru elevi, schimbând rolul profesorului din transmițător de informație în mentor. Platformele AI adaptează materia în funcție de ritmul fiecărui elev, reducând abandonul școlar. Elevii pot „participa" virtual la Adunările Ad-hoc din 1857, transformând istoria dintr-o listă de ani într-o experiență imersivă. Totuși, provocarea majoră rămâne „decalajul digital".

Dacă în 1859 unii copii nu mergeau la școală pentru că nu aveau încălțări, în 2026 riscul este ca unii copii să rămână în urmă pentru că nu au acces la hardware de ultimă generație sau la mentori calificați să utilizeze aceste tehnologii.

Privind retrospectiv, lecția Unirii din 1859 este cea a curajului asumat. România Modernă a anului 2026 are nevoie de aceeași viziune pe termen lung. Statul trebuie să fie la fel de agil ca în vremea lui Cuza pentru a naviga printre schimbările tehnologice. Nicio reformă economică nu este sustenabilă fără o bază educațională solidă. Educația a reprezentat, încă de la 1859, „coloana vertebrală" a modernizării. Dacă liderii pașoptiști vedeau în școală un mijloc de emancipare a țărănimii, astăzi, în 2026, educația este văzută ca principala barieră împotriva irelevanței economice într-o lume automatizată.

După Unire, una dintre marile provocări era fragmentarea culturală. Deși se vorbea aceeași limbă, standardizarea lingvistică și culturală era minimă. Prin **Legea Instrucțiunii Publice din 1864**, școala a devenit instituția care a „fabricat" cetățeanul român. Introducerea manualelor unice de istorie și geografie a creat o hartă mentală comună pentru locuitorii din ambele principate. Școala primară obligatorie a fost primul spațiu în care copiii boierilor și copiii țăranilor se întâlneau (teoretic) sub aceeași egidă a statului, diminuând barierele de clasă extrem de rigide ale epocii.

În prezent, rolul educației s-a inversat. Dacă în 1859 informația era rară și prețioasă, în 2026 informația este abundentă și, adesea, poluantă. În 2026, educația românească nu mai vizează doar formarea unui patriot, ci a unui „cetățean global" care poate concura pe piața muncii, fără a-și pierde rădăcinile culturale. Într-o programă școlară dominată

de digital, un rol crucial îl joacă acum disciplinele care dezvoltă empatia și etica, elemente pe care algoritmii nu le pot replica. Coezivitatea socială în 2026 depinde de capacitatea cetățenilor de a dialoga, în ciuda polarizării din mediul online.

În perioada lui Cuza, un om educat însemna un funcționar sau un ofițer capabil să gestioneze birocrația noului stat. În 2026, educația este direct legată de supraviețuirea economică.Spre deosebire de 1859, când o meserie se învăța pentru o viață, în 2026 educația este un proces continuu (*lifelong learning*). Statul investește masiv în programe de educație pentru adulți, pentru a preveni excluziunea socială cauzată de inteligența artificială. Dacă la 1859 "biblioteca" era simbolul cunoașterii, în 2026, accesul la rețele de cercetare europene și la laboratoare virtuale definește calitatea instruirii. Se insită asupra formării unui om liber, util societății, bine informat.

Lecția principală a anului 1859 este că **unitatea de viziune** poate depăși limitările materiale. Pentru România viitorului, modernizarea nu mai înseamnă doar adoptarea unor legi europene (ca în vremea „formelor fără fond"), ci asumarea unui rol activ în inovarea globală. Modernitatea noastră de astăzi trebuie să fie una a sustenabilității, a educației de excelență și a integrității instituționale.

Aș vrea să închei cu un citat din **Spiru Haret**: *"Cum arată astăzi școala, va arăta mâine țara."* Educația nu este doar despre *cum* învățăm (digital sau pe hârtie), ci despre *ce fel de societate* vrem să construim.

Bibliografie

1. Adamescu, Gheorghe. *Istoria instrucțiunii publice în România,* Editura Casei Școalelor, București, 1921.
2. Berindei, Dan. *Unirea Principatelor Române,* Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1984.
3. Giurescu, Constantin C. *Viața și opera lui Cuza Vodă*, Ediția a II-a, Editura Științifică, București, 1970.
4. Haret, Spiru. *Operele lui Spiru Haret* (Volumele I-XI), București, 1934-1938.
5. Xenopol, Alexandru D. *Istoria Românilor din Dacia Traiană,* Volumul VI, Ediția a III-a, Editura Cartea Românească, 1925.

6. Analize Contemporane și Documente de Strategie (2020-2026)
7. Boia, Lucian. *De ce e România altfel?*, Editura Humanitas, București, 2012.
8. Comisia Europeană. *Raportul de țară privind România: Investiții în capitalul uman și digitalizare*, Bruxelles, 2025.
9. Ministerul Educației din România. *Strategia Națională „Educație și Caracter 2030"*, București, 2024.
10. Pop, Ioan-Aurel. *Scurtă istorie a românilor*, Editura Litera, București, 2019.
11. World Bank. *Romania: The Path to Modernization through Education and Infrastructure*, Washington D.C., 2025.

Mica Unire – pe înțelesul elevilor

Prof. Burs Adriana
Școala Gimnazială „ Dimitrie Gusti”, Nereju

Istoria reprezintă temelia identității unui popor, iar cunoașterea evenimentelor care au contribuit la formarea statului român modern este esențială pentru dezvoltarea conștiinței civice a elevilor. Unul dintre cele mai importante momente din istoria României este Mica Unire, realizată la 24 ianuarie 1859, prin alegerea aceluiași domnitor, Alexandru Ioan Cuza, în fruntea Moldovei și a Țării Românești.

Pentru elevi, acest eveniment trebuie explicat într-o manieră clară, logică și adaptată nivelului lor de înțelegere, astfel încât să poată percepe semnificația unității, a solidarității și a dorinței de libertate.

Contextul istoric al Micii Uniri

În secolul al XIX-lea, românii trăiau în mai multe provincii separate politic, deși aveau aceeași limbă, cultură și tradiții. Moldova și Țara Românească se aflau sub influența marilor puteri europene, iar dorința de unitate devenise tot mai puternică, mai ales după Revoluția de la 1848.

Un rol important l-a avut Convenția de la Paris (1858), care permitea fiecărui principat să-și aleagă propriul domnitor. Politicienii români au găsit o soluție ingenioasă: alegerea aceleiași persoane în ambele țări. Astfel, la 5 ianuarie 1859, Alexandru Ioan Cuza a fost ales domnitor al Moldovei, iar la 24 ianuarie 1859, a fost ales și în Țara Românească. Acest fapt a însemnat, în realitate, unirea politică a celor două principate, chiar dacă marile puteri nu au recunoscut-o imediat.

Semnificația Micii Uniri pentru elevi

Pentru elevi, Mica Unire nu reprezintă doar un reper cronologic din manualul de istorie, ci un model de comportament civic și moral, fundamentat pe valori precum curajul, cooperarea și responsabilitatea. Alegerea aceluiași domnitor în cele două principate române a fost un act de voință colectivă, prin care românii au demonstrat că pot depăși interesele individuale și pot acționa în mod solidar pentru realizarea unui ideal comun: constituirea unui stat modern, unit și independent.

În plan educativ, acest eveniment oferă elevilor un exemplu clar de implicare civică. Românii nu au așteptat soluții din exterior, ci au găsit o cale pașnică și inteligentă de a-și îndeplini dorința de unitate. Astfel, elevii pot înțelege că schimbarea este posibilă atunci când există voință, perseverență și cooperare. Domnia lui Alexandru Ioan Cuza a consolidat această unire printr-un amplu proces de modernizare a societății românești, materializat în reforme esențiale:

- Reforma agrară (1864) a avut ca scop împroprietărirea țăranilor și îmbunătățirea condițiilor de viață ale acestora, contribuind la reducerea inegalităților sociale și la crearea unei societăți mai echitabile.
- Reforma învățământului a introdus școala primară obligatorie și gratuită, facilitând accesul copiilor la educație și punând bazele unui sistem educațional modern, orientat spre formarea cetățenilor responsabili.
- Secularizarea averilor mănăstirești a transferat statului bunurile deținute de mănăstiri, asigurând resurse financiare pentru dezvoltarea infrastructurii și a instituțiilor publice.
- Introducerea legilor moderne a dus la organizarea statului după principii europene, prin crearea unui sistem juridic unitar și echitabil, bazat pe respectarea drepturilor și obligațiilor cetățenilor.

Toate aceste reforme au contribuit la transformarea României într-un stat modern, apropiat de valorile europene, precum libertatea, egalitatea și justiția socială. Pentru elevi, Mica Unire devine astfel nu doar un capitol de istorie, ci o lecție despre puterea unității și despre responsabilitatea față de comunitate și viitor.

Rolul educației în transmiterea valorilor Micii Uniri

Educația școlară reprezintă principalul cadru instituțional prin care valorile naționale și civice sunt transmise noilor generații. În acest context, predarea evenimentului istoric cunoscut sub numele de *Mica Unire* nu trebuie să se limiteze la memorarea unor date și nume, ci trebuie să urmărească **formarea unor atitudini și convingeri morale**, precum unitatea, cooperarea, respectul reciproc și responsabilitatea civică.

Pentru a asigura o învățare semnificativă, este necesară utilizarea **metodelor didactice interactive**, adaptate nivelului de vârstă și particularităților cognitive ale elevilor. Povestirea istorică, prezentată într-o manieră narativă, facilitează înțelegerea contextului și stimulează empatia, ajutând elevii să se identifice cu personajele istorice și să perceapă semnificația deciziilor acestora. Jocul de rol, prin simularea alegerii lui Alexandru Ioan Cuza, le permite copiilor să trăiască simbolic momentul unirii, să exerseze comunicarea și să înțeleagă importanța cooperării. De asemenea, **utilizarea hărților istorice și a suporturilor vizuale** contribuie la clarificarea spațiului geografic și la dezvoltarea gândirii spațiale, în timp ce desenul, colajele tematice sau realizarea unor postere stimulează creativitatea și implicarea emoțională. Activitățile practice, cum ar fi realizarea unei „scrisori către Cuza" sau a unei „declarații de unire", transformă conținutul teoretic într-o experiență personală, consolidând învățarea.

Rolul profesorului este esențial în acest proces, deoarece el nu este doar un transmițător de informații, ci un **mediator al valorilor istorice și civice**. Prin modul de prezentare, prin întrebări reflexive și prin crearea unui climat de respect și colaborare, cadrul didactic îi ajută pe elevi să înțeleagă că Mica Unire nu este doar un eveniment al trecutului, ci un exemplu actual de solidaritate și responsabilitate colectivă. Astfel, educația devine un instrument de formare a identității naționale și a spiritului civic, iar Mica Unire se transformă, în conștiința elevilor, dintr-o lecție de istorie într-o **lecție de viață**, fundamentată pe valorile unității și ale binelui comun.

Mica Unire reprezintă piatra de temelie a statului român modern. Printr-un limbaj accesibil și o abordare pedagogică adaptată, elevii pot înțelege că unitatea și colaborarea sunt valori fundamentale. Așa cum românii din 1859 au avut curajul să viseze la un stat unit, tot astfel elevii de astăzi pot învăța că împreună pot construi un viitor mai bun.

Bibliografie

1. Hitchins, K. (2013). *România 1866–1947*. București: Humanitas.
2. Boia, L. (2012). *Cum s-a românizat România*. București: Humanitas.

3. Constantiniu, F. (2011). *O istorie sinceră a poporului român*. București: Univers Enciclopedic.
4. Stan, A. (2005). *Alexandru Ioan Cuza și epoca sa*. București: Editura Enciclopedică.

Educația – firul roșu al modernizării României: de la reformele lui Cuza la provocările educației digitale

Prof. logoped, Călinoiu Gabriela
C.J.R.A.E. – Vrancea

Educația nu este doar o moștenire a trecutului, ci o responsabilitate față de viitor. De la primele legi ale școlii moderne românești până la provocările digitale ale prezentului, educația a fost firul nevăzut care a ținut România unită, i-a format conștiința și i-a modelat destinul.

Anul 1859, marcat de Unirea Principatelor Române sub domnia lui Alexandru Ioan Cuza, reprezintă un moment fondator al statului român modern. De atunci și până în prezent, România a traversat transformări profunde în plan politic, economic, social și cultural, fiind influențată de contexte istorice interne și internaționale complexe. Prezentul referat își propune să analizeze evoluția României din 1859 până astăzi, cu un accent special pe rolul educației, pe inovațiile apărute și pe provocările actuale, în contextul globalizării și al societății cunoașterii.

1. Reformele lui Alexandru Ioan Cuza și nașterea educației moderne

Unirea Principatelor Române din 1859 a creat cadrul necesar pentru construirea instituțiilor statului modern, iar educația a fost una dintre prioritățile fundamentale. Legea instrucțiunii publice din 1864, promovată de Alexandru Ioan Cuza, a introdus învățământul primar obligatoriu și gratuit, stabilind un principiu esențial al modernității: accesul tuturor cetățenilor la educație.

Această reformă a contribuit la alfabetizarea populației, la formarea cadrelor administrative și la consolidarea conștiinței naționale. Școala a devenit un spațiu de afirmare a limbii române și a valorilor culturale, pregătind terenul pentru marile realizări politice de la finalul secolului al XIX-lea și începutul secolului XX.

2. Educația și modernizarea României în perioada interbelică

După Marea Unire din 1918, educația a avut un rol crucial în integrarea noilor provincii și în omogenizarea culturală a statului român. Extinderea rețelei școlare, dezvoltarea învățământului secundar și universitar și preocuparea pentru formarea elitelor intelectuale au susținut procesul de modernizare.

Cu toate acestea, sistemul educațional interbelic s-a confruntat cu provocări semnificative, precum diferențele dintre mediul urban și rural și accesul inegal la educație. Chiar și așa, școala a rămas un instrument esențial al progresului social și cultural.

3. Educația în perioada comunistă: între extindere și ideologizare

După 1947, educația a fost profund influențată de ideologia regimului comunist. Statul a extins accesul la școlarizare și a reușit aproape eradicarea analfabetismului, promovând învățământul tehnic și profesional, necesar industrializării accelerate.

Totuși, această extindere cantitativă a fost însoțită de o puternică ideologizare a conținuturilor educaționale și de limitarea libertății academice. Educația a fost utilizată ca instrument de control și uniformizare, ceea ce a afectat formarea spiritului critic și autonomia intelectuală.

4. Reforma educației după 1989

Căderea regimului comunist a marcat începutul unui nou capitol pentru educația românească. După 1989, reformele au urmărit democratizarea sistemului educațional, diversificarea curriculumului, recâștigarea autonomiei universitare și alinierea la standardele europene.

Tranziția a fost însă dificilă și adesea incoerentă. Instabilitatea legislativă, subfinanțarea, abandonul școlar și migrația cadrelor didactice au devenit probleme persistente. Cu toate acestea, educația a continuat să fie percepută ca un factor-cheie al dezvoltării și integrării europene.

5. Provocările educației digitale în România contemporană

În prezent, educația se află într-un proces accelerat de transformare, determinat de digitalizare și globalizare. Utilizarea tehnologiilor digitale, a platformelor educaționale și a resurselor online a redefinit procesul de predare-învățare. Pandemia de COVID-19 a evidențiat atât potențialul educației digitale, cât și limitele sale, în special în ceea ce privește accesul inegal la tehnologie.

Într-o epocă dominată de tehnologie și schimbare accelerată, educația rămâne singurul instrument capabil să ofere stabilitate, sens și direcție. A investi în educație înseamnă a avea încredere în oameni și în capacitatea lor de a construi o societate echilibrată, solidară și demnă. Astfel, educația nu este doar o moștenire a trecutului, ci cea mai sigură punte către viitorul României.

Educația digitală presupune nu doar utilizarea instrumentelor tehnologice, ci și dezvoltarea competențelor digitale, a gândirii critice și a capacității de adaptare. În acest context, școala românească trebuie să găsească un echilibru între tradiție și inovație, între formarea umanistă și cerințele unei societăți bazate pe cunoaștere.

Concluzie

Privită în ansamblul evoluției sale istorice, educația românească apare ca o forță tăcută, dar constantă, care a însoțit fiecare etapă a modernizării. De la idealurile reformatoare ale lui Alexandru Ioan Cuza până la provocările complexe ale educației digitale, școala a fost spațiul în care s-au format nu doar competențe, ci și conștiințe.

Educația nu este doar un răspuns la cerințele prezentului, ci un exercițiu de anticipare a viitorului. Ea oferă indivizilor capacitatea de a înțelege schimbarea, de a o evalua critic și de a se adapta fără a-și pierde reperele morale. În acest sens, educația devine un mecanism de stabilitate într-o lume marcată de incertitudine.

Mai mult decât transmitere de informații, educația creează punți între generații. Prin școală, experiența istorică, valorile civice și responsabilitatea socială sunt transferate și reinterpretate, asigurând continuitatea unei societăți democratice. Fără acest proces, progresul riscă să devină fragil și lipsit de profunzime.

Investind în educație, nu construim doar școli, ci caractere; nu pregătim doar cariere, ci viitorul unei societăți. Iar viitorul României începe, întotdeauna, în sala de clasă.

Bibliografie

1. Boia, L. (2012). *Cum s-a românizat România*. București: Humanitas.
2. Hitchins, K. (2013). *România 1866–1947*. București: Humanitas.
3. Oprea, I. (1998). *Învățământul românesc în secolul al XIX-lea*. București: Editura Didactică și Pedagogică.

4. Șora, M. (2005). *Educația – exercițiu al libertății*. București: Humanitas.
5. Ministerul Educației – *Strategia privind digitalizarea educației*.

Unirea Principatelor la Romania Modernă 1859 – 2026

Prof.înv.preșcolar Chirtoc Amalia Daniela
Școala Gimnazială Vânători

Lecții pentru viitor
Temă: Unirea în educația preșcolară prin: povestire, memorizare, joc și cântec.

24 Ianuarie 2026 – pentru cei mai mulți este o zi obișnuită, pentru cei care au trecut prin școala românească, fiind prezenți la ora de istorie încă din clasa a-iva, o zi istorică când la 1859 s-a realizat Unirea Principatelor Române, insă pentru aceia dintre noi care ne-am continuat studiile și am dobândit vocație în a educa caractere, a cultiva emoții, a contribui la dezvoltarea cultului patriotic, această zi trebuie să fie cu o încărcătură emoțională aparte.

Educația modernă ne dă posibilitatea să-i determinăm pe cei mici cum să înțeleagă noțiunea de UNIRE. O activitate matematică în care să folosim mulțimi de elemente, o activitate de educare a limbajului având planșe cu Țara Românească, Moldova și imaginea lui Alexandru Ioan Cuza facând o povestire, o memorizare având suport poezia lui Vasile Alecsandri care anticipează parcă Mica Unire, si în anul 1856 publică în revista Steua Dunării condusă de Mihail Kogălniceanu –Hora Unirii. Din vremurii reiese dorința arzătoare a locuitorilor Moldovewi de a se unii cu românii din Țara Românească. În acest moment versurile sunt puse pe linie melodică devenind un simbol național. Dansul și jocul pot deveni prilej de bucurie și învățare totodată despre ce este unirea.

24 ianuarie 1859 marchează primul pas concret facut de guvernul de atunci pentru înfăptuirea României Mari, finalizată la 1 decembrie 1918. (La 17/29 ianuarie 1859, colonelul Alexandru Ioan Cuza ales domn, în unanimitate, de Adunarea Electivă a Moldovei, la 5/17 ianuarie, îl numea pe juristul şi omul politic Vasile Sturdza, drept primul prim-ministru al Moldovei.)

Unirea Principatelor a fost un proces lung și complicat, posibil datorită Războiului Crimeei (1853- 1856). Rusia a intrat atunci în conflict cu Imperiul Otoman și alianța formată din marile puteri ale Europei, în special Franța și Marea Britanie, pe fondul tentativei de a se apropia de Strâmtorile spre Mediterana și Orientul Apropiat.

Înfrângerea Rusiei în război și Tratatul de Pace de la Paris au pus capăt protectoratului Imperiului Țarist și au garantat independența administrativă a celor două Principate. Ţara Românească şi Moldova au intrat sub garanţia celor şapte Mari Puteri Europene.

„Alegându-te pe tine domn... am voit să arătăm lumei aceea ce toată ţara doreşte: la legi noi, om nou... Fii dar omul epocii; fă ca legea să înlocuiască arbitrarul! Fă ca legea să fie tare, iar tu, Maria Ta, ca domn, fii bun, fii blând; fii bun mai ales cu aceia pentru care mai toţi domnii trecuţi au fost nepasători sau răi!".Mihail Kogălniceanu, discursul de după alegere.

Convenția de la Paris din 1858 - o primă formă a constituției moderne - accepta parțial unirea celor două țări, cu armată, Curte de Justiție comune și cu o Comisiei Centrală la Focșani care urma să facă legile.

Era prevăzut modul de organizare al Principatelor, dar Țara Românească și Moldova aveau în continuare, guverne și domnitori separați. Or, exact în acest punct a avut loc mutarea inteligentă și curajoasă a deputaților din Muntenia. După ce adunarea din Moldova l-a ales domn pe Alexandru Ioan Cuza la 5 ianuarie 1859 în Moldova, ei l-au votat domn și al Țării Românești, la 24 ianuarie la București. Marile Puteri au fost puse în fața unui așa-numit *fait accompli*, potrivit limbajului diplomatic, un fapt împlinit.

Unirea Principatelor și dubla alegere a lui Alexandru Ioan Cuza deschide o nouă epocă, iar această epocă s-a remarcat prin organizarea tânărului stat modern pe principii noi, pe baza ideologiei liberale, dublată de cea referitoare la națiune a stat la baza construirii tuturor statelor moderne din Europa.

Unirea Principatelor – importanța și relevanța pentru istoria poporului român

Prof. înv. primar Ciocîrlan Iulia Florentina
Școala Gimnazială Boghești

Nu-i an să nu sărbătorim Unirea
Ce ne-a umplut poporul de podoabe.
Poporul tot își cântă pomenirea
Mărite, prea cinstite pârcălabe!
(Victor Eftimiu, „Alexandru Ioan Cuza")

Unirea Principatelor Române este considerată, de istorici, „Unirea de bază" **deoarece a constituit temelia pentru formarea în anul 1862 a statului român, numit România, temelie** pentru obţinerea independenţei naţionale româneşti în urma Războiului pentru independenţă din anul 1877, temelie pentru ridicarea României la rang de Regat în anul 1881 şi mai ales temelie pentru Unirea din 1 decembrie 1918, de la Alba-Iulia, ca Unire a Transilvaniei cu România, precedată de Unirea Basarabiei cu România, la 27 martie 1918 şi Unirea Bucovinei cu România, la 28 noiembrie 1918.

La 5 ianuarie 1859, la Iaşi, Alexandru Ioan Cuza este ales domn al Moldovei, fiind considerată ca o victorie a ideilor unioniste şi democratice, un triumf al noului asupra vechiului, începutul unei noi epoci, de dreptate şi progres, de renaştere a naţiunii române. Reliefând întreaga semnificaţie şi importanţa actului naţional realizat, Mihail Kogălniceanu, în discursul adresat domnitorului imediat după alegere, arată că prin înălţarea lui Cuza "pe tronul lui Ştefan cel Mare s-a reînălţat însăşi naţionalitatea română... Alegându-te pe tine domn... am voit să arătăm lumei aceea ce toată ţara doreşte: la legi noi, om nou... Fii dar omul epocii; fă ca legea să înlocuiască arbitrarul! Fă ca legea să fie tare, iar tu, Măria Ta, ca domn, fii bun, fii blând; fii bun mai ales cu aceia pentru care mai toţi domnii trecuţi au fost nepăsători sau răi. Nu uita că dacă cincizeci de deputaţi te-au ales domn, însă ai să domneşti peste două milioane de oameni!".

La 24 ianuarie 1859, la București, deputatul Vasile Boerescu a propus candidatura lui Alexandru Ioan Cuza, care a fost votat în unanimitate, stârnind mânia Porţii Otomane şi a Austriei, care au considerat alegerea drept o încălcare a Convenţiei de la Paris, însă în textul actului nu se prevedea ca domnii aleşi în cele două Principate să fie persoane distincte. Astfel, Cuza a devenit domnitor al celor două principate.

Desăvârşirea unirii celor două principate pe plan politico-administrativ constituie principalul obiectiv în primii ani ai domniei lui Cuza, activitatea desfăşurată în acest scop având dublu aspect: unul diplomatic, tinzând la obţinerea consimţământului marilor puteri în vederea recunoaşterii mai întâi a dublei alegeri şi apoi a unirii definitive, şi altul intern, de unificare a instituţiilor şi legislaţiei.

Deşi scurtă (1859-1866), domnia lui Alexandru Ioan Cuza a fost perioadă de maximă dezvoltare a României moderne. Prin recunoaşterea unirii depline, crearea primului parlament unic al României şi al primului guvern unitar, prin reformele sale: adoptarea primei Constituţii româneşti, reforma electorală, secularizarea averilor mănăstireşti, reforma agrară, a învăţământului, domnia lui Alexandru Ioan Cuza a contribuit la crearea cadrului necesar pentru dezvoltarea ascendentă a societăţii româneşti, pentru realizarea în perspectivă a deziderateloor naţionale de independenţă şi unitate naţională.

La data de 5 decembrie 1864, a fost promulgată Legea asupra instrucţiunii, marcând începutul unei reforme fundamentale în sistemul educațional. Această lege a fost prima care a organizat învățământul în mod unitar în întreaga țară și a avut un impact profund asupra dezvoltării educaționale a Principatelor Române.

Printre prevederile-cheie ale legii se numără stabilirea duratei anilor de studiu pentru diferitele niveluri de educație (primar – patru ani, secundar – șapte ani, universitar – trei ani) și introducerea obligativității și gratuității învățământului primar pentru ambele sexe, cu aplicarea acestor măsuri din septembrie 1865.

Această lege a constituit baza reorganizării învățământului în România și a contribuit semnificativ la modernizarea și dezvoltarea educației în țară, reprezentând un moment crucial în istoria educației românești și un pilon în fundamentarea sistemului educațional contemporan.

Unirea Principatelor Române a reprezentat sinteza unui îndelungat proces istoric, pornit de la conştiinţa unităţii de neam şi limbă a românilor din Moldova, Ţara Românească şi Transilvania, dublată de transformările socio-politice care au avut loc pe scena europeană în prima jumătate a secolului al XIX-lea, creând un cadru corespunzător pentru dezvoltarea modernă, pe plan economic, social, politic, cultural, pentru afirmarea naţiunii și o nouă treaptă spre independenţă.

Semnificația acestui act fondator rămâne puternică și astăzi, prin păstrarea vie a conștiinței începuturilor noastre și transmiterea mai departe a sensului profund al unității, respectului pentru lege și îndatoririlor față de viitor. Această zi ne reamintește că solidaritatea, curajul și viziunea comună pot transforma aspirațiile unui popor în realitate durabilă, așezând temeliile României moderne.

Bibliografie

1. *Istoria poporului român*, Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1970.
2. Adăniloaie Nichita, Petric Aron, *Unirea Principatelor Române*, Editura Politică, Bucureşti, 1966.
3. Netea, Vasile, *Spre unitatea statală a poporului român*, Bucureşti, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, 1979.

Unirea principatelor române în viziune ludică

Prof.educație timpurie Ciorăștеanu Mariana
Grădinița cu P.P. Nr.18, Focșani

Tradițiile, simbolurile și cultura națională reprezintă elementele de identificare ale unei națiuni, sunt piatră de temelie și istorie ce nu pot fi șterse sau înlocuite nicicând. A învăța și a cunoaște cultura, istoria, tradițiile și simbolurile naționale reprezintă una dintre marile datorii pe care educația trebuie să le ducă la îndeplinire, oferind copiilor un reper valoros de moralitate, curaj, iubire de neam și patriotism. Marile evenimente istorice care au stat la baza formării României de astăzi trebuie cunoscute și înțelese de toți copiii; Unirea Principatelor Române- Mica Unire (24 ianuarie 1859) și Marea Unire (1 decembrie 1918) sunt date de o însemnătate aparte care au rămas în istoria definitorie a neamului românesc.

„Frumoasa țară pe care am văzut-o întregită, a cărei soartă mi-a fost îngăduit s-o văd împlinită. Fii tu veșnic îmbelșugată, fii tu mare și plină de cinste, să stai veșnic falnică printre națiuni, să fii cinstită, iubită și prețuită."

Regina Maria a României

Vârstele mici sau preșcolaritatea reprezintă etapa esențială a bazelor dezvoltării copilului, în această perioadă se sădesc în mintea și conștiința lor elementele definitorii ale identității poporului din care fac parte, incluzând aici tradițiile, cultura, limba, istoria, memoria trecutului și valorile naționale. Preșcolarii se devoltă holistic în grădiniță și au acces la diferite activități educative desfășurate în mare parte „în joacă". Ludicul reprezintă activitatea fundamentală care stimulează dezvoltarea armonioasă, oferind răspunsuri la nevoia de mișcare și cunoaștere a copilului.

Mica Unire, în viziune ludică, definește proiectarea și desfășurarea activităților tematice în grădiniță prin joc și interactivitate, punându-se accent pe semnificația zilei de 24 Ianuarie, zi în care celebrăm Unirea Principatelor. În cele ce urmează vom oferi câteva

astfel de exemple de activități ce au în prim-plan Mica Unire, prin activități specifice educației timpurii, activități ce pot fi desfășurate pe parcursul unei zile.

Încă de la începutul programului, copiii se vor familiariza cu tema zilei „Hai să dăm mână cu mână, toți copiii împreună". Întâlnirea de dimineață va cuprinde o formulă specifică temei: „Bună dimineața, românașii mei!"

Noutatea zilei va fi dezvăluită cu ajutorul unei scrisori de la Moș Ion Roată care le solicită ajutorul pentru a ajunge la Mica Unire, nevoit fiind să treacă prin mai multe peripeții ce-i ies în cale.

În cadrul Activităților Liber Alese, copiii vor lucra pe centre de interes, iar după finalizarea sarcinilor din sectorul ales pot merge către alt centru deschis, astfel:

Bibliotecă: „ Decorăm ia lui Moș Ion Roată"-trasare semne grafice;

Construcții: „De la Focșani la Iași-drumul Unirii"-leggo traseu;

Știință: „Culorile dulci ale drapelului"-experiment bomboane colorate.

În cadrul activităților pe domenii experiențiale, copiii vor aprofunda tema zilei prin demersuri mai complexe, adaptate nevoilor, intereselor și potențialului fiecăruia, acestea având menirea de a dezvolta copiii holistic.

Educarea limbajului și a comunicării poate avea ca activitate jocul didactic „Moș Ion Roată și drumul către Unire" în care copiii, ghidați de educatoare, vor îndeplini sarcina de a ușura drumul Moșului către destinație prin răspunsurile corecte la întrebările primite cu privire la: despărțire în silabe, identificarea sunetului cu care începe cuvântul indicat, formulare propoziții etc. Un alt exemplu de activitate poate fi lectura educatoarei „Moș Ion Roată și Unirea", „Ocaua lui Cuza"etc.

În partea a doua a activităților pe domenii experiențiale, spre exemplu în cadrul activității practice copiii pot decora/ lipi elemente tradiționale pe „Cojocelul lui Moș Ion Roată" sau pot realiza o machetă împreună cu elemente specifice marcării Micii Uniri.

În ultima parte a activităților zilei, în cadrul Jocurilor și Activităților Liber Alese poate fi introdus un moment de euritmie „Hora Unirii" urmat de un joc distractiv „Plimbă ocaua lui Cuza" sau de un joc de rol „Moș Ion Roată și Domnitorul Cuza".

Varietatea activităților ce pot fi desfășurate pe această temă necesită o planificare riguroasă și o adaptare a conținuturilor și sarcinilor în funcție de nivelul de studiu al grupei, de potențialul și de capacitatea de înțelegere a copiilor din grupă.

Aceste activități dedicate marilor evenimente ce au stat la înfăptuirea României de astăzi sunt importante în educarea preșcolarilor; oferind informații despre istoria neamului și valorile naționale, ele creează punți de legătură între înaintașii noștri si viitoarele generații de adulți, dezvăluie dorința de unire, sacrificiul și patriotismul strămoșilor noștri.

Bibliografie

1. Ciolan, Laura, „*Dezvoltarea educației timpurii. Aplicații privind managementul proiectelor*", Ed.Universității București, 2007
2. *Curriculum pentru educație timpurie, 2019*

Patriotismul romantic de la 1859 vs. cetățenia globală de azi

insp. școlar prof. Codrescu Claudia
Inspectoratul Școlar Județean Vrancea

Anul 1859 reprezintă un moment de referință în istoria românilor și, totodată, o expresie matură a patriotismului romantic specific secolului al XIX-lea european. Unirea Principatelor Române sub Alexandru Ioan Cuza nu a fost doar un act politic, ci rezultatul unei viziuni ideologice care concepea națiunea ca o comunitate istorică, culturală și morală. În contrast, începutul secolului XXI este dominat de conceptul de cetățenie globală, care promovează o identitate civică transnațională, adaptată unei lumi interconectate și globalizate. Analiza comparativă a acestor două paradigme evidențiază transformările profunde ale modului în care individul se raportează la comunitate, stat și umanitate.

Patriotismul romantic care a culminat în Unirea din 1859 își are originile în romantismul european și în ideologia națională a secolului al XIX-lea. Națiunea era concepută ca o realitate organică, întemeiată pe limbă, tradiție, memorie istorică și cultură comună. După cum afirma Johann Gottfried Herder, „o națiune este unită prin limba sa, prin obiceiurile și amintirile sale”, ideea de limbă și cultură fiind fundamentul identității colective.

În spațiul românesc, patriotismul romantic a fost articulat de elitele intelectuale pașoptiste și post-pașoptiste. Mihail Kogălniceanu afirma că „naționalitatea este sufletul unui popor; fără ea, libertatea este o iluzie”, subliniind legătura indisolubilă dintre emanciparea politică și afirmarea națională. Unirea din 1859 a fost, astfel, percepută ca o împlinire a unui destin istoric, nu doar ca o soluție diplomatică.

Patriotismul romantic presupunea o dimensiune afectivă puternică și o etică a sacrificiului. Individul se definea prin apartenența la națiune, iar binele colectiv prevala asupra interesului personal. După cum observa Nicolae Bălcescu, „patria este mai mult decât pământul;

este ideea care ne leagă pe toți”. Acest tip de patriotism a avut un rol esențial în construirea statului național modern, dar a fost adesea exclusivist, delimitând identitatea prin opoziție față de „celălalt”.

În opoziție cu viziunea romantică asupra națiunii, cetățenia globală este un concept apărut în contextul globalizării economice, culturale și politice. Aceasta presupune recunoașterea interdependenței dintre societăți și asumarea unei responsabilități care depășește granițele statului-națiune. Conform definiției UNESCO, cetățenia globală implică „un sentiment de apartenență la o comunitate umană comună și angajamentul față de valori universale precum drepturile omului, justiția socială și sustenabilitatea”.

Teoretic, cetățenia globală se apropie de ideea de „cosmopolitism”, formulată încă din secolul al XVIII-lea de Immanuel Kant, care susținea că „o încălcare a dreptului într-o parte a lumii este resimțită pretutindeni”. În epoca actuală, această viziune este actualizată de provocări globale precum schimbările climatice, migrația, pandemiile sau inegalitățile economice, care nu pot fi soluționate exclusiv la nivel național.

Spre deosebire de patriotismul romantic, cetățenia globală promovează identități multiple și flexibile. După cum subliniază Benedict Anderson, națiunea este o „comunitate imaginată”, construită istoric și simbolic. În lumea contemporană, acest caracter „imaginar” al comunității este extins la nivel global, fără a elimina complet identitatea națională, ci relativizând-o.

Diferența esențială dintre patriotismul romantic de la 1859 și cetățenia globală contemporană constă în scala solidarității. Patriotismul romantic privilegia națiunea ca valoare supremă, în timp ce cetățenia globală extinde responsabilitatea morală la nivelul întregii umanități.

Totuși, cele două concepte nu sunt complet antagonice. Ambele presupun implicare civică, responsabilitate și asumarea unor valori colective. Dacă patriotismul romantic mobiliza individul pentru construcția statului național, cetățenia globală mobilizează pentru protejarea bunurilor comune globale. În acest sens, se poate vorbi despre o continuitate a idealului civic, adaptat la contexte istorice diferite.

Pe de altă parte, patriotismul romantic a fost adesea asociat cu tendințe exclusiviste sau etnocentrice, în timp ce cetățenia globală se definește prin incluziune și pluralism. Această transformare reflectă trecerea de la o lume a statelor-națiune emergente la una a interdependenței globale.

În sistemele educaționale moderne, asistăm la o reconfigurare a modului în care este predată istoria Unirii de la 1859. Dacă în perioada post-pașoptistă școala avea rolul de a „crea români" dintr-o masă rurală eterogenă, astăzi educația urmărește formarea unui individ capabil să navigheze între local și universal. Educația modernă nu mai prezintă Unirea de la 1859 doar ca pe un moment de izolare victorioasă, ci ca pe un efort de sincronizare europeană.

Inspirat de filosoful Jürgen Habermas, conceptul de patriotism constituțional oferă o punte între cele două paradigme. În școli, acesta se traduce prin atașamentul față de valorile democratice și drepturile omului, care sunt aceleași și la București, și la Bruxelles sau New York. Astfel, mândria de a fi român este legată de progresul democratic al statului (moștenirea de la 1859), nu doar de o descendență etnică imuabilă.

Patriotismul romantic de la 1859 și cetățenia globală contemporană reprezintă două etape distincte în evoluția gândirii politice și civice. Primul a fost indispensabil pentru afirmarea identității naționale și pentru construirea statului român modern, în timp ce cea de-a doua răspunde provocărilor unei lumi globalizate, marcate de probleme comune la scară planetară. Analiza comparativă evidențiază faptul că, deși formele de solidaritate s-au schimbat, idealul implicării civice rămâne constant, adaptându-se realităților istorice și sociale ale fiecărei epoci.

Nu trebuie să privim cetățenia globală ca pe o negare a patriotismului de la 1859, ci ca pe o extensie sferică a acestuia. Un individ poate fi, în același timp, un bun cetățean al orașului său (patriotism local), un susținător al valorilor naționale românești (patriotismul romantic rezidual) și un protector al ecosferei (cetățenia globală).

Educația secolului XXI nu își propune să șteargă patriotismul romantic, ci să îl „actualizeze". Un „restart" veritabil al națiunii în era globalizării înseamnă formarea unor cetățeni care:își cunosc rădăcinile

istorice (1859 ca moment de naștere a demnității statale);înțeleg geografia politică (Simion Mehedinți și unitatea spațiului);acționează cu responsabilitate globală (protejarea mediului și a drepturilor universale).

Bibliografie

1. Boia, Lucian, *Naționalismul. O boală infantilă?,* București, Editura Humanitas, 2017
2. Chiriță, Gheorghe, *Cuza Vodă și Unirea Principatelor*, București, Editura Academiei Române, 2004
3. Conea, Ion, *Destinul istoric al spațiului românesc*, București, Editura Minerva, 1993
4. xxx UNESCO, *Global Citizenship Education: Topics and Learning Objectives*, Paris, 2015

Educația și provocările lumii contemporane

Profesor educație timpurie Cojocariu Tanța
Școala Gimnazială „Valeriu D. Cotea" Vidra, Vrancea

În această societate, cuvântul care ne definește este COMUNICAREA . Celebrul filosof C. NOICA afirma: "Toată viața și toată societatea, laolaltă cu toată cultura, sunt o chestiune de comunicare, dar sunt totodată și una de cuminecare. Comunicarea e de date, de semnale sau chiar de semnificații și înțelesuri, cuminecarea e de subînțelesuri. "

Prin urmare, noi, profesorii trebuie să ne adaptăm cerințelor societății actuale.

Tinerii au nevoie de modele. Ei le caută pretutindeni: acasă, în familie, în grupul de prieteni, la școală. Școala reprezintă pentru ei a doua casă, a doua familie. Înainte de a fi profesor, se impune să le fi elevilor prieten, să îi înțelegi, să le oferi un suport sufletesc. Predarea devine, nu numai un proces complex de transmitere a unei informații, ci o modalitate de implicare a mai multor factori: economici, familiali, morali, sociali, religioși. Ora de curs presupune un fel de interculturalitate. Tendințele moderne se observă aici. Ca să rezolvi anumite întrebări, trebuie să deții o informație dintr-un alt domeniu.

În raport cu educația permanentă, care se bazează pe respectarea obiectivelor operaționale, a conținuturilor, a metodologiei s-a impus și teza, conform căreia, acest tip de educație trebuie să se împletească cu alte educații, pentru un proces de învățare eficientizat şi adaptat cerințelor societății actuale .

În Dicționarul internațional al educației întâlnim trei formule :

1. educație formală.
2. educație informală.
3. educație nonformală.

Educația formală presupune niște roluri bine definite profesor-elev.

Al doilea tip se referă la ceea ce dobândești individul de unul singur prin citit, experiența de viață.

Educaţia nonformală înseamnă ceea ce dobândești omul în afara școlii, ca efect al mediului familial, al grupului de prieteni, sau al mediului de viață.

Consider o modernitate în ultimii ani ceea ce se face, prin programul " ŞCOALA ALTFEL". Pentru prima dată, elevii au ocazia să își dezvolte creativitatea şi talentul, de care dispun, într-un cadru bine definit. Devin inițiatori de proiect, se manifestă cu sinceritate, gândesc liber, sunt spontani. Pentru o săptămână, elevii au ocazia să facă ce le place cu adevărat, fără a fi încătușați.

Din punctul meu de vedere, învățământul romanesc e bazat prea mult pe informație şi este prea rigid, nelăsând elevilor spontaneitatea. Personalitatea elevilor acum se formează.

În interiorul orelor de curs, fiecare profesor încearcă să dobândească alte abilități.

Spre exemplu, profesorul modern va încerca să folosească metode moderne de învățare : chestionarul, portofoliul, brainstormingul, rebus, jocul didactic, în dorința de a fi atractiv pentru mintea elevilor, de a-i absorbi . Prin aceste metode este stimulată creativitatea elevilor.

Resursele inconștientului vor fi utilizate la maxim prin brainstorming. În creier apar idei, sub forma unei iluminări, a unei inspirații .

Se impune să cultivăm creativitatea elevilor în mod permanent. Printre obiectivele educative menționez : stimularea imaginației, a gândirii logice, argumentative.

Transdisciplinaritatea este descrisă ca o formă de întrepătrundere a mai multor discipline şi de coordonare a cercetărilor, astfel încât să poată conduce prin specializare la apariția unui nou areal de cunoaștere.

În contextul învățării școlare, abordarea de tip transdisciplinar se face în perspectiva unei noi teme de studiu.

Conceptul de transdisciplinaritate desemnează o nouă abordare a învăţării, centrată nu pe materii, teme, subiecte, ci dincolo de acestea.

Forma de organizare a conţinuturilor este axată pe demersurile elevului(a comunica-recepţie şi emisie -, a reacţiona la mediul înconjurător, a traduce, a decide, a crea, a explica).

Transcederea disciplinelor nu înseamnă ignorarea conţinutului informaţional. Se propune o transfocare inedită a structuranţilor conţinuturilor educaţionale de pe materiile de învăţat pe nevoile şi interesele cognitive ale elevilor.

Disciplinele nu mai sunt valorificate ca scop în sine, ci devin furnizoare de informaţii şi de experienţe de formare.

Învăţarea este centrată acum strict pe realitate, şi este favorizată viziunea globală.

Didactica modernă se bazează pe conceptul de interdisciplinaritate.

Sferele de interes se lărgesc, tematica abordată în şcoli devine comună.

Internetul reprezintă atât pentru elevi, cat şi pentru profesori o sursă extrem de eficientă de informare. Trebuie să valorificăm astfel şi tehnologia, pentru că ea oferă acele informații nu numai necesare, dar şi atractive.

Se impune doar o selectare a informației, în funcție de vârsta elevilor şi de necesitățile lor. Elevii se pot implica în diferite proiecte, care durează mai mult timp, spre exemplu două săptămâni, şi ne demonstrează capacitatea de muncă, interesul, motivația, creativitatea, inteligenta, spontaneitatea. Fiecare copil reprezintă o lume în formare, în devenire, un mic univers.

Este şi o modalitate de a afla ce talente are un copil, ce ştie să facă, cum judecă. Pe de altă parte, este și o experiența deosebită pentru profesori. Afli lucruri noi, încerci să ieși din rutină, îți focalizezi mintea şi sufletul spre sfere adiacente de interes.

"Dacă prin nu știu ce exces de socialism sau de barbarie, toate disciplinele ar trebui expulzate din învățământ, cu o singură excepție, de salvat ar trebui salvată disciplina literară pentru că, în monumentul literar, toate științele sunt prezente. "(Roland Barthes.)

Ar trebui să ne implicăm mai mult în interiorul școlii "să fim mai atenți la problemele, pe care le au tinerii astăzi . Fără să vrem devenim, nu numai consilieri școlari, dar și niște psihologi, deoarece comunicăm cu elevii, îi susținem cum putem, încercăm să le fim alături, atunci când au cu adevărat anumite probleme afective, sociale, familiale.

Suntem în permanență în schimbare și nu ne rămâne de făcut decât să ne adaptăm vremurilor.

Școala noastră este într-un fel familia, deoarece acolo ne petrecem marea parte a timpului. Rolul nostru este destul de dificil : de a forma oameni, de a schimba mentalități, de a consilia, de a implementa ceea ce este nou și dificil pentru început. Copiii reprezintă viitorul, dar și o imagine a conștiinței noastre.

Bibliografie

1. Cucoş, Constantin, Pedagogie, Ed. Polirom, 1999, Iaşi
2. Bîrzea, Cezar, Arta şi ştiinţa educaţiei, E. D. P. 1995, Bucureşti
3. Ionescu, M., Instrucție și educație, ed. IV, Editura Erikon, Cluj-Napoca
4. Pamfil Alina, Limba și literatura romană în gimnaziu, structuri didactice deschise, Ed. Paralela 45, 2008.
5. Petrescu, P., Pop, V., Transdisciplinaritatea-o nouă abordare a situațiilor de învățare, Editura didactică și pedagogică, București, 2007
6. Văideanu, George, Educaţia la frontiera dintre milenii, Ed. Politică, 1988, Bucureşti.

Cuza și epoca sa

Prof. Coșereanu Anca
Colegiul Tehnic Valeriu D.Cotea Focșani

Epoca domniei lui Alexandru Ioan Cuza (1859–1866) reprezintă una dintre cele mai importante etape din istoria modernă a României, marcând tranziția de la structurile politico-sociale tradiționale la un stat modern de tip european. Alegerea sa ca domnitor al Moldovei și Țării Românești a făcut posibilă Unirea Principatelor Române, eveniment fundamental în procesul de constituire a statului național român. Domnia lui Cuza a fost caracterizată de reforme profunde în domeniile politic, social, agrar, juridic și educațional, reforme care au pus bazele României moderne, dar care au generat și opoziții puternice din partea unor categorii sociale.

Alegerea lui Alexandru Ioan Cuza în ianuarie 1859 s-a realizat într-un context internațional favorabil, marcat de slăbirea Imperiului Otoman și de rivalitățile dintre marile puteri europene. Războiul Crimeii (1853–1856) a creat premisele pentru reorganizarea Principatelor Române, iar Convenția de la Paris (1858) a stabilit cadrul juridic al unirii parțiale. Profitând de ambiguitățile documentului, elitele politice românești au realizat dubla alegere a lui Cuza, fapt ce a condus la unificarea de facto a Moldovei și Țării Românești.

Societatea românească a epocii era dominată de relații sociale tradiționale, cu o economie preponderent agrară și cu o populație majoritar rurală. Marea problemă socială era chestiunea agrară, generată de dependența țăranilor față de marii proprietari funciari. În acest context, reformele lui Cuza au urmărit transformarea structurală a societății.

Cea mai importantă reformă a domniei lui Cuza a fost reforma agrară din 1864, care a desființat claca și a împroprietărit țăranii cu loturi de pământ. Această măsură a avut un impact major asupra societății românești, contribuind la eliberarea țăranilor de obligațiile feudale și la stimularea proprietății private. Deși reforma nu a rezolvat complet problema agrară, ea a reprezentat un pas esențial spre modernizare.

O altă reformă fundamentală a fost secularizarea averilor mănăstirești (1863), prin care statul a preluat vaste suprafețe de teren aflate în posesia mănăstirilor închinate locurilor sfinte din Orient. Această măsură a consolidat bugetul statului și a redus influența externă asupra economiei românești.

În plan instituțional, Cuza a inițiat reforme menite să creeze un stat modern. Reforma justiției a introdus coduri moderne inspirate din legislația franceză, consacrând egalitatea în fața legii. Reforma administrativă a dus la centralizarea statului și la organizarea modernă a administrației locale.

Educația a reprezentat un alt domeniu prioritar. Prin Legea instrucțiunii publice din 1864, învățământul primar a devenit obligatoriu și gratuit, punându-se bazele sistemului educațional modern. Tot în această perioadă au fost înființate Universitatea din Iași (1860) și Universitatea din București (1864).

Reformele radicale ale lui Cuza au generat nemulțumiri atât în rândul conservatorilor, care reprezentau interesele marilor proprietari, cât și în rândul liberalilor radicali, nemulțumiți de autoritarismul domnitorului. Lovitura de stat din 1864, prin care Cuza a dizolvat Adunarea și a introdus Statutul dezvoltător al Convenției de la Paris, a consolidat puterea executivă, dar a accentuat opoziția politică.

Această opoziție s-a concretizat în formarea „monstruoasei coaliții”, care a dus la abdicarea forțată a lui Alexandru Ioan Cuza în februarie 1866. Deși domnia sa s-a încheiat prematur, reformele implementate au fost menținute și dezvoltate de regimul următor.

Alexandru Ioan Cuza și epoca sa reprezintă o etapă decisivă în procesul de modernizare a României. Prin reformele sale profunde, Cuza a pus bazele statului național român modern, transformând structurile politice, sociale și economice ale societății. Deși domnia sa a fost marcată de conflicte și controverse, impactul acțiunilor sale a fost durabil, influențând decisiv evoluția ulterioară a României. Epoca lui Cuza rămâne, astfel, un reper fundamental în istoria modernă românească.

Epoca domniei lui Alexandru Ioan Cuza s-a suprapus cu o perioadă de profunde transformări în domeniul științelor biologice la nivel european și internațional. A doua jumătate a secolului al XIX-lea

a fost marcată de afirmarea biologiei ca știință modernă, bazată pe observație experimentală, clasificare riguroasă și metode științifice sistematice. Deși Principatele Române nu au fost un centru major al cercetării biologice, ideile și descoperirile științifice ale vremii au influențat în mod semnificativ dezvoltarea învățământului și a medicinei moderne.

Un moment esențial pentru biologie la nivel mondial a fost publicarea, în 1859, a lucrării ***On the Origin of Species*** de Charles Darwin, care a introdus teoria evoluției prin selecție naturală. Această teorie a modificat radical concepțiile despre originea și diversitatea speciilor vii, influențând profund gândirea științifică a epocii. Deși teoria darwinistă a întâmpinat inițial rezistență, inclusiv din partea mediilor religioase, ea a început treptat să fie cunoscută și discutată și în spațiul românesc, mai ales în mediile academice și intelectuale.

În domeniul botanicii și zoologiei, secolul al XIX-lea a fost caracterizat de dezvoltarea sistematicii și taxonomiei, continuând tradiția lui Carl Linnaeus. Cercetările biologice s-au orientat spre studiul florei și faunei locale, precum și spre relațiile dintre organisme și mediul înconjurător. În Principatele Române, aceste preocupări s-au reflectat în activitatea unor naturaliști și medici care au contribuit la descrierea resurselor naturale și la dezvoltarea agriculturii.

Dezvoltarea științelor biologice a fost strâns legată de progresul medicinei. În epoca lui Cuza s-au pus bazele medicinei moderne în România, prin reorganizarea învățământului medical și prin introducerea unor noțiuni de anatomie, fiziologie și igienă publică. Cunoștințele biologice erau esențiale pentru combaterea epidemiilor frecvente, precum holera și variola, care afectau grav populația. Astfel, biologia a avut un rol important în îmbunătățirea sănătății publice și în creșterea speranței de viață.

Epoca lui Alexandru Ioan Cuza s-a suprapus cu afirmarea biologiei ca știință modernă în Europa.În aceeași perioadă, Louis Pasteur a pus bazele microbiologiei, Gregor Mendel a formulat legile eredității, iar Rudolf Virchow a contribuit la dezvoltarea teoriei celulare. Aceste descoperiri au modificat profund medicina, agricultura și gândirea științifică europeană.

Deși Principatele Române nu au fost un centru major al cercetării biologice, reformele educaționale ale lui Cuza au creat cadrul

necesar pentru pătrunderea acestor idei în spațiul românesc. Prin Legea instrucțiunii publice din 1864, disciplinele de științe naturale au fost incluse în programele școlare, contribuind la formarea unei culturi științifice moderne. Înființarea Universității din Iași (1860) și a Universității din București (1864) a permis predarea botanicii, zoologiei și anatomiei la nivel academic.

Dezvoltarea științelor biologice a fost strâns legată de progresul medicinei și de reforma sanitară. În acest context se remarcă activitatea lui Carol Davila, fondator al învățământului medical modern din România, care a contribuit la introducerea cunoștințelor de anatomie, fiziologie și igienă publică. Biologia a avut un rol important în combaterea epidemiilor și în îmbunătățirea sănătății populației.

Totodată, reforma agrară a stimulat interesul pentru botanică, zoologie și studiul mediului natural, domenii esențiale pentru dezvoltarea agriculturii. Savanți români precum Dimitrie Brândză, botanist și fondator al Grădinii Botanice din București, și Grigore Antipa, biolog și zoolog de renume, s-au afirmat în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, activitatea lor fiind posibilă datorită cadrului instituțional creat în epoca lui Cuza.

În concluzie, deși epoca lui Alexandru Ioan Cuza nu a fost una de realizări biologice spectaculoase în spațiul românesc, ea a reprezentat o perioadă de asimilare a ideilor științifice moderne și de creare a instituțiilor necesare dezvoltării ulterioare a științelor biologice. Prin modernizarea educației și a medicinei, domnia lui Cuza a contribuit indirect la integrarea biologiei românești în circuitul științific european.

Alexandru Ioan Cuza și epoca sa reprezintă un moment decisiv în istoria modernă a României. Reformele sale au pus bazele statului național român, transformând structurile politice, sociale și economice tradiționale. Modernizarea educației și a sistemului sanitar a permis receptarea progreselor științifice europene, inclusiv în domeniul științelor biologice, contribuind la formarea unei elite intelectuale moderne. Astfel, epoca lui Cuza nu se definește doar prin realizări politice, ci și prin deschiderea către știință și cunoaștere, ca fundamente ale progresului național

Bibliografie

1. Boia, Lucian, *Cum s-a românizat România*, București, Editura Humanitas, 2015
2. Brândză, Dimitrie, *Scrieri botanice*, București Editura Academiei Republicii Populare Române,1962
3. Giurescu, Constantin C., *Istoria românilor*, vol. III, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1968
4. Hitchins, Keith, *România 1866–1947*, București, Editura Humanitas, 2013
5. Stanomir, Ioan, *Spiritul constituțional românesc*, București, Editura ALL, 2014

Mijloace folosite pentru eludarea legii agrare din 14 august 1864

Mariana DASCĂLU

Abstract: Means used to avoid the application of the agrarian law August 14, 1864

The beginning of the reign of Alexandru Ioan Cuza is also marked by the hope held by the peasants towards a hastily improvement of their social situation. Knowing, to a lesser or greater extent, the content of the Paris Convention, regarding the improvement of relations between peasants and landlords and especially the abolition of privileges, the peasants linked the moment 1859 and the double election of A.I. Cuza to the possibility of restoring secular rights, which they had inherited from ancient times.

By the rural law decreed on August 14, 1864, the servile relations were abolished, and the peasants were to be appropriated on lots varying according to wealth. These provisions, although limited in their content, would pave the way for the development of the Romanian agriculture. The abolition of the servitudes and the appropriation, even on land areas insufficient for the major needs of the peasants, contributed to the formation of the internal market, attracted a greater quantity of products on the European markets and provided paid labor for the future agricultural farms.

Despite all the attempts to circumvent the provisions of the Agrarian Law of August 14, 1864, it has largely achieved its purpose, that of ensuring the basic milestones for the further development of the Romanian society. The agrarian problem, no matter how often it was discussed, through its social and economic consequences, is permanently present, constituting the keystone of the national future.

Keywords: Alexandru Ioan Cuza, Agrarian law, ownership, peasants, violation of the law

Prevederile Legii rurale din 1864 au trezit nemulţumiri în rândul marilor proprietari tentaţi să-şi apere prin orice mijloace întinsele proprietăţi şi să împiedice cu orice chip aplicarea prevederilor legii în litera ei. Mijloacele utilizate în acest scop au fost diverse şi nenumărate.

Dacă în majoritatea ţinuturilor din nordul Moldovei s-a accentuat procesul de izgonire a ţăranilor de pe moşii, potrivit prevederilor Aşezământului din 1851, încă în vigoare, şi s-au micşorat în mod îngrijorător loturile atribuite ţăranilor, în ţinutul Putna au existat mai multe situaţii în care proprietarii au declarat un număr mai mic sau mai mare de ţărani care nu aveau dreptul la împroprietărire, nu au prestat niciodată clacă, fiind consideraţi "fără drit".[1]

O altă modalitate de sustragere de la prevederile Legii rurale din 1864 a fost declararea moşiilor "strâmte", deci în imposibilitatea de a asigura suprafeţele cuvenite pentru fiecare ţăran cu drept de împroprietărire.

Conform articolului 24 din Legea rurală, se instituia câte o comisie compusă din delegatul proprietarilor, un delegat ales de sfaturile comunale din rândul ţăranilor clăcaşi şi un reprezentant al autorităţilor statului.

Din documentele studiate la Arhivele Naţionale ale României, Filiala Vrancea se cunoaşte practic numele unui singur reprezentant al ţăranilor clăcaşi. Este vorba de Ioan Roată din Cîmpuri, Plasa Zăbrăuţi, cunoscut din timpul lucrărilor Adunării ad-hoc de la Iaşi, când a susţinut cu înverşunare în faţa moşierilor drepturile țăranilor români.[2]

Adresa înaintată prefectului specifică faptul că delegatul Ioan Roată nu trebuie să facă parte din comisia ad-hoc pentru că "nu ştie nici a scrie" şi "cu atât mai mult nu are specialitatea de

[1] N.Adăniloaie, D.Berindei, Reforma agrară de la 1864, Editura Academiei, Bucureşti, 1967, pp.279.
[2] Arhivele Naţionale ale României, Filiala Vrancea, Dosar 32/1864, f. 1.

inginer"[3] şi ca urmare, se solicită restituirea banilor încasaţi pentru executarea lucrărilor de delimitare la comune. Argumentele invocate erau expresia grijii manifestată de proprietari faţă de persoana lui Ioan Roată şi totodată modalitatea de a îndepărta pe unul din susţinătorii cei mai înverşunaţi ai ţăranilor pentru a nu lua parte la procesul de aplicare a legii.

Întârzierile lucrărilor pentru aplicarea Legii rurale au determinat acţiuni de protest din partea ţăranilor şi chiar delimitarea de către aceştia a terenurilor cuvenite, până la stabilirea acestor drepturi de către comisia de împroprietărire. Astfel, locuitorii moşiei Floreşti din Plasa Gîrlele, arendată de Pamfil Asanache, şi care se consideră de autorităţi că nu au fost clăcaşi, având dreptul doar la 10 prăjini pentru loc de casă şi grădină, "au ocupat vatra satului toată în anul 1865, mai mult peste acele 10 prăjini cuvenite lor".[4] Petiţia solicita măsurarea suprafeţei cuvenite, iar pentru surplusul luat fără drept "să ni se plătească de dânşii [...] la toamna anului curentu"[5] .

Solicitările arendaşului Pamfil demonstrează încă o dată lăcomia de care dădeau dovadă mai marii vremii, chiar dacă, de nenumărate ori, din motive ţinând de propriile lor interese, atribuirea de loturi ţăranilor în drept a fost mult şi nejustificat întârziată. Pentru aceste întârzieri, dorite sau mai puţin voite, subiective sau obiective, nimeni însă nu se gândea să solicite să se plătească despăgubiri ţăranilor asupriţi.

Locuitorii din comuna Păţeşti, Plasa Gîrlele, aflaţi pe proprietatea lui Vasile Goliati, la doi ani de la intrarea în vigoare a legii, deşi aveau drept la loc de casă şi grădină , nu au fost încă împroprietăriţi. În plângerea adresată prefectului în martie 1867 țăranii reclamă că au fost clasificaţi după constatările comisiei instituite drept "embaticari ", iar pentru locurile unde sunt construite casele "noi am lucrat câte un pogon de vii cu carul şi

[3] Ibidem, f .5.
[4] Ibidem, f .8.
[5] Ibidem.

două zile cu palmele şi o găină", fostului proprietar Ştefan Mihăescu.[6]

Foarte multe petiţii sunt înaintate prefectului şi chiar domnitorului Alexandru Ioan Cuza prin care ţăranii îşi exprimau profunda nemulţumire faţă de modul incorect în care de multe ori s-a făcut măsurarea terenului. Aceste petiţii, cu un conţinut zguduitor, reliefează modul în care s-a încercat eludarea aplicării legii.

Un grup de ţărani din Bîlca şi Barboşi, din Plasa Răcăciuni, proprietate a statului, închinată mănăstirii Bîrnova, solicită o nouă măsurătoare în care să fie inclusă şi moşia de la Păuneşti unde "au lucrat boierescul" şi să li se dea "pământul după legea deplină".[7]
Alţi 13 locuitori din Bîlca şi Păuneşti sunt profund nemulţumiţi de calitatea locurilor atribuite, chiar în urma participării reprezentantului lor la delimitare, un anume Popescu. Deoarece delimitarea la momentul respectiv s-a făcut prin tragere la sorţi, aşa cum specifica legea, Ministerul de Finanţe, prin adresa nr.23.095 din 29 iunie 1867, considera delimitarea făcută ca fiind definitivă pentru ţărani.[8]

În scrisoarea adresată Ministerului de Interne cu numărul 484 din 3 februarie 1867 şi locuitorii din comuna Scurta sunt nemulţumiţi de delimitarea făcută. Scrisoarea poartă rezoluţia ministerului care solicită hotărârea Curţii de Apel pentru a duce la îndeplinire cererea celor 46 de petiţionari nemulţumiţi, care, aşa cum se precizează în scrisoare, au primit locurile cele mai rele, "oprindu-se cele mai bune proprietăţii" .[9]

O altă scrisoare este adresată domnitorului de locuitorii comunei Mândrişca, fostă Clacoşu, din Plasa Răcăciuni, în care ţăranii se plâng că li s-a acordat o parte mai mică de pământ pe această moşie faţă de cât prevedea legea, deoarece este declarată "strâmtă", iar locurile sunt lipsite de orice sursă de apă, neputându-

[6] Ibidem, f.62
[7] Ibidem, f 94-97. Adresa a fost trimisă şi Ministerului de Interne cu nr.496 în februarie 1867.
[8] Ibidem, f .248-249.
[9] Ibidem, f .99. Vezi pentru completare şi filele 100-101.

şi adăpa vitele. De asemenea, reclamă că nu li s-a repartizat locul cuvenit de păşunat.[10]

Chiar după încheierea lucrărilor de delimitare a proprietăţilor şi atribuirea loturilor cuvenite ţăranilor, proprietarii încearcă să intre în posesia terenurilor respective. Locuitorii comunei Sascut, "care din moşi strămoşi, din mica noastră copilărie atât părinţii noştri cât şi noi până în vârstă", au făcut clacă, au fost împroprietăriţi, dar în 1866 li s-a luat tot locul din silişte şi din câmp, "încât acum am rămas cu copiii noştri pe drumuri ".[11]

Nemulţumirile pentru modul în care au fost atribuite terenurile, de multe ori încălcând prevederile legii, i-a determinat pe mulţi ţărani să intre cu plugul şi să are şi locurile mărginaşe. Astfel, locuitorii din satul Găgeşti comuna Boloteşti au arat pe proprietatea deţinută de Marghioala Neculau, pe terenuri care nu li se cuveneau. [12]

Comitetul permanent al judeţului Putna, prin adresa cu numărul 364 din 10 august 1867, solicită prefectului situaţia locuitorilor Dimitrie Hristea Palade, Mihai Grigore Teşcu, Irimia Rachieru şi Dimitrie Dulgheru de pe moşia Păţeşti, proprietatea lui Vasile Goliati din Ploieşti, care nu au primit nici până la această dată cuvenita suprafaţă de 10 prăjini, pentru loc de casă şi grădină.[13]

Numeroase petiţii există şi din partea proprietarilor sau a arendaşilor, privind modul de delimitare a moşiilor lor. Astfel, arendaşul moşiei Mera se plânge Ministerului de Interne de modul în care prefectul de Putna a dat dreptate ţăranilor de a-şi lua fân de pe pământuri necuvenite, situate pe această moşie.[14] Ca urmare, prefectul comunică subprefectului de Gîrlele să ia "grabnică măsură întru satisfacerea posesorului de dreptul său", deoarece ţăranii din această moşie nu au drept asupra locului respectiv.

[10] Ibidem, f 104-105.
[11] Ibidem, f .107. Scrisoarea este adresată cu numărul 459 şi Ministerului de Interne.
[12] Ibidem, f. 121,123-124.
[13] Ibidem, f.126.
[14] Ibidem, f. 138.

La 26 ianuarie 1867, Ghiţă Sfanţi, arendaşul moşiei Soveja, se plânge Comitetului Permanent al Consiliului General al judeţului Putna că unii din foştii clăcaşi au construit mori pe vaduri, împiedicând cursul liber al apei, lipsind restul moşiei de apă .[15] Petiţia nu rămâne fără răspuns, prefectul solicitând, prin adresa numărul 1.049 din 28 ianuarie 1867, ca subprefectul de Zăbrăuţi să meargă la faţa locului şi să vadă dacă s-au încălcat prevederile de construire a acestei mori şi au fost împiedicate prin aceasta interesele proprietăţii .[16] Se uita astfel că, în trecut, ţăranii erau nevoiţi să plătească anumite taxe de monopol dacă doreau să utilizeze morile de pe moşii.

Arendaşii moşiei Floreşti, Asanache Pamfil şi Ştefan Mihăescu, reclamă pe ţăranii care au ocupat mai mult de 10 prăjini şi solicită din nou mari despăgubiri.[17]

Au existat chiar certuri între proprietari şi arendaşi în ceea ce priveşte loturile delimitate pentru foştii clăcaşi. Astfel, Chatica Pascal, proprietara moşiei Bereşti din Plasa Răcăciuni, este nemulţumită de faptul că ţăranii clăcaşi au arat pe moşia sa anumite suprafeţe, deşi au fost împroprietăriţi pe partea de moşie a orfanilor Panaite Manole.[18] Prin procesul verbal încheiat la 2 decembrie 1865 se propunea să se dea pe moşia orfanilor trei pătrimi din pământul destinat locuitorilor din această comună, iar o pătrime să se dea pe moşia Bereşti, proprietate a doamnei Pascal.[19]

Nici împroprietărirea bisericilor nu a fost realizată după legea stabilită. Foarte multe petiţii reclamă modul eronat în care au fost împroprietărite bisericile şi dascălii, dacă aceştia erau încadraţi în categoria clăcaşilor.La 4 februarie 1867, Protoeria judeţului Putna înştiinţează prefectura despre plângerea preotului şi a dascălilor din comuna Mândrişca, Plasa Răcăciuni, prin care s-a solicitat şi Ministerului de Interne, Agricultură şi Lucrări Publice să li se dea cele 13 fălci şi 48 de prăjini, drept loc de casă şi grădină,

[15] Ibidem, f. 14.
[16] Ibidem, f.15.
[17] Ibidem, f.42.
[18] Ibidem, f .82
[19] Ibidem, f .159.

aşa cum li se cuvine după lege.[20] Ministerul a dat prin adresa numărul 3.534 din 18 februarie 1864 câştig de cauză şi preoţilor de la mănăstirea Brazi, proprietate a statului, care au solicitat locuri de casă şi de grădină[21], "fiind acum biserica de mir", fără să aibă vreo subvenţie de la stat.[22]

Preotul Toader Popa din Pădureni reclamă şi el Protoeriei că din cele 17 pogoane date conform legii i-au fost luate două şi date unui ţăran, Ioan Apreotesei, pe motiv că este dascăl bisericesc. Petiţionarul specifică în cererea sa că respectivul nu este de fapt dascăl la biserică, deci nu este în drept să primească acest teren.[23]

Foarte multe documente de acest gen iau în discuţie situaţia de la mănăstirea Brazi, proprietate a statului, care a fost desfiinţată în 1863 și nu are nici un fel de subvenţie de la guvern, deşi, aici existau în 1861 doi preoţi, un diacon şi doi cântăreţi. Biserica este aşezată între satele Crucea de Jos, Târgul Panciu şi Satul Nou şi potrivit legii se cuvine a i se da pământ.[24] Prin adresa Ministerului de Finanţe este înştiinţat prefectul de Putna că pe moşia fostului schit Brazi a fost împroprietărit pe nedrept preotul Teodor Pătraşcu, el locuind de fapt în comuna Ghimiceşti, unde şi slujeşte.[25] Potrivit procesului verbal încheiat de subprefectul de Zăbrăuţi se atribuie acest teren schitului Trotuşanu de pe moşia Brazi şi nu preotului Teodor Pătraşcu. Pentru terenul stăpânit pe nedrept de acest preot, în suprafaţă de 11 fălci, arendaşul Theoharie cere despăgubiri, motivând că a avut contract de doi ani de zile pe acest teren.[26]

Dispute aprinse privind modul de atribuire a terenului se întâlnesc şi la Sascut, de această dată între clerul de origine ortodoxă şi cel de origine reformată. Conform numeroaselor documente studiate, preoţii nu au primit suprafeţele cuvenite prin lege, respectiv 17 fălci pentru preoţii ortodoxi şi 20 de fălci pentru preoţii reformaţi, aşa cum este înscris în tabelul A . Din cercetările

[20] Ibidem, f. 21-22.
[21] Ibidem, f.43.
[22] Arhivele Naţionale ale României, Filiala Vrancea, Dosar 32 / 1867. f. 44.
[23] Ibidem, f.21.
[24] Ibidem, f.75.
[25] Ibidem, f.59.
[26] Ibidem, f. 193,211.

întreprinse de prefectul de atunci la faţa locului, se constată că biserica reformată, cu numai 12 enoriaşi, nu a primit nici un fel de teren , şi ca urmare solicită revenirea asupra acestei situaţii, deoarece "în Ţara Românească lege nu numai în hârtie este, darmite şi în realizare firesc", concluzionează semnatarul scrisorii.[27]

În adresa remisă Ministerului de Finanţe se specifică însă că reprezentantul bisericii reformate nu a făcut la timp cererea cuvenită, potrivit articolului XXX din Legea rurală. Deoarece legea nu face precizările în asemenea caz, prefectul se adresează Ministerului de Interne, specificând că nu se mai poate atribui pământ bisericii reformate din Sascut[28] .Pentru că pământul respectiv a fost stăpânit pe nedrept de arendaşul moşiei Brazi, V. Theoharie, acesta va trebui să fie supus la plata despăgubirilor către biserica reformată, dacă acesteia i se va atribui în final acest teren.[29] La rândul său şi arendaşul moşiei Brazi reclamă la 10 iulie 1867, prin adresa cu numărul 5.541, către Ministerul de Interne, că iniţial el a făcut contract pentru arendarea a 100 de fălci, plătind 572 de galbeni anual, din care 37 de fălci i-au fost luate şi date bisericii. Ca urmare cere repunerea în drepturi pe toată suprafaţa, aşa cum a fost specificat în contractul de arendare.[30]

Aceeaşi situaţie privind atribuirea incorectă a pământurilor întâlnim şi în cazul schitului Vizantea unde nu s-au "respectat baremi acele grădini de zarzavat şi pomi ce le-a avut schitul şi noi când voim a ieşi cu mănăstirea ieşim prin pământ străin, al arendaşului de la care luăm de multe ori şi suduieli şi mai cu samă că nici noi nu avem unde semăna baremi o baniţă de grâu pentru făina de prescuri".[31]

Toate aceste petiţii contestă modul în care s-a făcut delimitarea moşiilor, multe fiind declarate de proprietar sau chiar de arendaş "strâmte" şi în multe alte situaţii se semnalează exceptarea unor persoane de pe listele de împroprietărire. Foarte

[27] Ibidem, f. 129-128, f.240
[28] Ibidem, f. 240-241.
[29] Ibidem, f. 31.
[30] Ibidem, f. 270.
[31] Ibidem, f.142-143.

multe documente impresionează prin argumentele pe care semnatarii petiţiilor le invocă, argumente care întăresc încă o dată ideea că problema agrară constituia la noi o adevărată problemă socială şi chiar politică.

Locuitorii comunei Sascut din Plasa Răcăciuni, care din moşi strămoşi, "din mica noastră copilărie, atât părinţii noştri cât şi noi până în vârstă", fiind ţărani clăcaşi au fost împroprietăriţi pe drept în 1864, dar anul următor li s-a luat pământul, "încât acum am rămas cu copiii noştri pe drumuri".[32] Scrisoarea, un adevărat apel la dreptate şi un strigăt pentru liniştea socială, este adresată Ministerului de Interne şi domnitorului.

O altă petiţie adresată tot domnitorului şi care poartă semnătura unui grup de dascăli din comuna Scurta, Plasa Răcăciuni, respectiv a lui Fotache Marin, Ilie Neagu, Neculai Neagu şi Şandru Munteanu, prin care îşi exprimă nemulţumirea că, deşi nu primesc nici un fel de plată de la biserică, nu au fost împroprietăriţi cu pământ, "mai mult decât locul bordeielor".[33]

Ţăranii pontaşi Panaite Rusu, Mihăilă Rusu, Petrea Uşurel şi Neculai Dogaru de pe proprietatea statului Fitingheşti, comuna Boloteşti, au fost strămutaţi pe nedrept pe alte locuri mai puţin productive, cu consimţământul tacit al "superarbitrului" Dimitrie Floroiu, membru al Comitetului Permanent.[34] În aceeaşi zonă, un grup de săteni din Boloteşti se adresează prefectului pentru a nu fi strămutaţi din nou de către primăria urbei Odobeşti, proprietară a terenurilor obţinute de ei. "Ne rugăm domnule prefect a ordona liniştirea noastră ca să ne hrănim în locurile acele măsurate de domnul inginer şi să nu ni se mai îngreuneze osânda cu strămutarea şi cât s-ar putea mai grabnic pentru ca să nu pierdem timpul semănăturilor anului acesta".[35]

G. Blană şi Tudor Paraschiv din comuna Jariştea, reclamă subprefectului de Gârlele că au fost scoşi pe nedrept din casele lor

[32] Ibidem, f. 107.
[33] Ibidem, f. 108.
[34] Ibidem, f.114.
[35] Ibidem, f .151.

şi strămutaţi[36], la fel cum la Sascut, alţi doi foşti clăcaşi, Iftimie Martin şi Ioan Tantucu, cărora li s-a dat pământul cuvenit până în 1866, şi pentru care au plătit despăgubirea cuvenită la fiecare trimestru, reclamă că acum pământului s-a luat, "rămânându-le copiii pe drumuri"[37]. Ca răspuns, autorităţile specifică faptul că cei doi nu au fost cuprinşi în tabelul A şi deci nu ar fi avut dreptul la acest teren.

Nu puţine au fost şi cazurile în care, datorită lipsei inginerilor topografi, s-au făcut delimitări provizorii, ţăranii au intrat în posesia terenurilor, iar apoi au fost contestaţi în drepturile lor de proprietari sau arendaşi. Inginerii, puţini la număr, acuzaţi că nu urgentează încheierea lucrărilor de delimitare şi atribuire a terenului, "critică chiar actele autorităţilor legale, cărora li s-au încredinţat lucrările pregătitoare aplicării legii, precum sunt comisiile ad-hoc şi superarbitrii.[38]Pe moşia mănăstirii Mera unde nu s-a făcut delimitarea definitivă, "administraţiunea este datoare a ţine statocvă, adică a mărgini pe locuitori în pământurile delimitate de inginer, conservând proprietăţi negreşit pe pământurile rămase în dispoziţia ei, căci nici o lege nu pretinde ca locuitorii să profite de toată întinderea teritorială a unei moşii."[39] În urma atribuirii incorecte a unor terenuri, arendaşul moşiei Mera "reclamă" abuzul ţăranilor care au cosit fânul, drept pentru care îi obligă acum să plătească necuvenite despăgubiri.[40]

Chiar dacă pare neverosimil, uneori autorităţile locale, în special primarii, au sprijinit pe locuitori, încercând să amâne sau chiar să elimine plata unor despăgubiri. Primarul din Vizantea îl împiedică pe subprefectul din Plasa Zăbrăuţi să strângă răscumpărarea datorată despăgubirii, motivând lipsa mijloacelor băneşti şi mai ales a celor de hrană pe care din greu o suportă ţăranii.[41] Subprefectul este sfătuit de prefect să se conformeze

[36] Ibidem, f 218-219.
[37] Ibidem, f 235-236.
[38] Ibidem, f. 282.
[39] Ibidem, f. 271-272.
[40] Ibidem, f 139.
[41] Ibidem, f 17.

ordinului de a strânge banii de răscumpărare :"că dumneavoastră să vă conformaţi ordinelor ce aveţi de a împlini asemenea bani[...] şi totodată prin o bună chibzuire să le arătaţi calea ce urmează a lua spre a-şi procura existenţa zilnică, arătând numiţilor locuitori că Comitetul a trimis după păpuşoi a le veni în ajutor"[42]. Era şi aceasta probabil o altă modalitate de a înşela speranţele ţăranilor prin promisiuni înşelătoare, permiţând în schimb autorităţilor să strângă necondiţionat răscumpărările cuvenite.

Modul eronat în care a fost întocmit de autorităţi aşa numitul tabel A, verificat ulterior şi de inspectorul Ion Ionescu care a persistat în aceleaşi greşeli, a condus la "neconcordanţe între suma adevărată pe care trebuia să o plătească locuitorii după osăbite categorii de legi şi aceea arătată".[43] Ministerul Agriculturii, Comerţului şi Lucrărilor Publice nu cerea în primul rând corectitudine privind modul de atribuire a pământului pentru a satisface cerinţele ţăranilor, ci în mod deosebit atenţie sporită pentru plata despăgubirilor stabilite, fără nici o amânare, chiar dacă numeroasele familii de ţărani rămâneau fără nici un mijloc de existenţă.

Şirul petiţiilor care reclamă incorectitudini în aplicarea legii sau încercări de a eluda prevederile acesteia poate continua. Vasile Paşolnic şi Ion Luşan, împroprietăriţi pe pământurile desfiinţatului schit Scânteia din Plasa Gârlele, adresează la 5 iulie 1867 o petiţie către Comitetul Permanent în care reclamă că nu au fost împroprietăriţi decât cu loc de casă şi grădină, aşa cum a declarat arendaşul moşiei, Anastasie Macri. Termenul pentru reclamarea unui asemenea abuz fiind expirat, Ministerul de Finanţe comunică faptul că se "înţelege de la sine că nici poate stăpâni mai mult", decât li s-a atribuit.[44]

În petiţia adresată din nou domnitorului de locuitorii "tineri şi bătrâni" din localitatea Vizantea de sub Măgură, din Plasa Gârlele, aceştia se plâng că au fost împroprietăriţi numai cu locuri rele de munte, de o proastă calitate, "din care nu pot trage nici un

[42] Ibidem, f 18.
[43] Ibidem, f. 140.
[44] Ibidem, f.257.

profit", deşi la plata despăgubirilor au fost trecuţi cu locuri de câmpie.[45] Plângerea semnată de Ion Ababei, Pavel Iancu, Vasile Stelian şi alţi 45 de ţărani solicită o nouă măsurătoare. În urma hotărârii nefavorabile a Comitetului Permanent, ţăranii au făcut recurs chiar la Consiliul de Stat şi după desfiinţarea acestuia şi la Curtea apelativă.[46] Chiar în vara anului 1867, la aproximativ doi ani de la intrarea în vigoare a Legii rurale (23 aprilie 1865), moşia mănăstirii Mera nu era încă definitiv măsurată şi delimitată. Dată fiind situaţia respectivă, la 9 august 1867, primarul comunei Mera solicită să li se dea voie ţăranilor îndreptăţiţi "a împărţii între dânşii locurile delimitate de actualul inginer", chiar dacă moşia se afla la data respectivă în litigiu la Curtea de Apel[47]. în telegrama adresată de Ministerul de Interne prefectului de Putna se cere însă încetarea acţiunii de delimitare pană la rezolvarea recursului acestui proces[48]. Cu toate acestea, pentru a mai obţine o amânare (exista practica desfăşurării unor procese interminabile la care ţăranii nu reuşeau să facă faţă din punct de vedere material şi renunţau în favoarea proprietarului sau arendaşului), arendaşul moşiei Mera reclamă că i s-a făcut pagubă prin această nouă delimitare faţă de cea din 12 octombrie 1865, "care au desfigurat întreaga moşie".[49]

O altă nemulţumire privind delimitarea făcută este cea a locuitorilor comunelor Bîlca şi Borşani, Plasa Răcăciuni, care în cele din urmă au intentat şi un proces la Curtea apelativă din Focşani. Acest for a dat o hotărâre rămasă definitivă, privind atribuirea a 200 de fălci de fânaţ, pe care ţăranii le-au avut din trecut şi până la delimitare, când terenul "a picat" în treimea rezervată aici statului. Tot timpul în care ţăranii s-au aflat în acest proces au cosit acest fân, dar au plătit pe nedrept arendaşului. La 1 martie 1867 hotărârea Curţii Apelative expiră, iar arendaşul mai cere încă bani pentru cele 200 fălci de teren, motivând că ţăranii au fost tocmiţi

[45] Ibidem, f. 284.
[46] Ibidem, f. 321.
[47] Ibidem, f.288.295.
[48] Ibidem, f.318-319.
[49] Ibidem, f.334.

aici cu dreaptă învoială.[50] Scrisoarea semnată de 88 de săteni cere sprijinul prefectului care nu poate interveni, recomandând prezentarea la judecătoria de plasă, "ca singurul îndreptăţit de a cerceta chestia de o asemenea natură".[51]

În foarte multe cazuri ţăranii care nu au avut posibilitatea să lucreze singuri pământul datorită lipsei inventarului agricol, a seminţelor pentru înfiinţarea culturii sau fiind înglodaţi în cumplita datorie a răscumpărării, şi-au vândut în cele din urmă terenurile, prin acte mai mult sau mai puţin legale, deşi prin articolul VII legea interzicea înstrăinarea sau vânzarea terenurilor timp de 30 de ani de la data intrării în posesie. La 13 martie 1877 subprefectul de Gârlele aducea la cunoştinţă prefectului că în Găgeşti mai mulţi ţărani îşi vând pământurile, iar tribunalul local legalizează aceste acte împotriva prevederilor legii, care interzice vânzarea sau ipotecarea terenurilor dobândite prin împroprietărire, nepermiţând aceasta "decât către comună sau către alt sătean".[52] În aceeaşi plasă, la Bătineşti, în 1878 s-au vândut 6 pogoane şi 57 de prăjini, terenurile fiind achiziţionate în bună parte de Anghel Vasile şi alţi 6 proprietari.[53]

Numeroasele încercări de eludare a prevederilor Legii rurale din 14 august 1864, care chiar prin conţinutul său asigura această posibilitate, au determinat din partea moşierilor acţiuni pentru încheierea învoielilor agricole dezavantajoase pentru ţărani, învoieli care au fost legiferate de altfel prin legea din 1872. În momentul abdicării domnului Unirii, în februarie 1866, moşierii, neîmpăcaţi cu ideea pierderii terenurilor şi a muncii prestate de ţărani au sperat într-o nouă întregire a moşiilor lor, prin anularea prevederilor Legii din 1864. Aşa se explică declanşarea lungilor procese din perioada 1874-1875, prin care moşierii încercau să impună o nouă delimitare a terenurilor, motivând de nenumărate ori în aceste procese că moşiile lor trebuiau de la început încadrate

[50] Ibidem, f.364, 368.
[51] Ibidem, f.370.
[52] Idem, Dosar 17 bis/1877, f. 6-7.
[53] Idem, Dosar 7/1878, f.73-74.

în categoria moşiilor "strâmte", fiind nevoiţi ca urmare să dea mai mult de două treimi din terenuri.

Punerea în aplicare a prevederilor Legii rurale a scos în evidenţă numeroase alte imperfecţiuni. Nu au existat reglementări decât pentru cazuri generale, exceptând de la bun început situaţiile particulare sau controversate. Existenţa unui număr insuficient de ingineri hotărnici a îngreunat procesul de delimitare, permiţând măsurători provizorii care au fost contestate ulterior. De cele mai multe ori proprietarii nu au dat ţăranilor loturile pe care le deţinuseră, ci altele de o calitate mai slabă, în sărături, bălţi sau mlaştini.

S-a făcut o incorectă încadrare a ţăranilor pe categorii, încercându-se atribuirea unor suprafeţe mai mici, paralel cu încadrarea terenurilor atribuite în categorii superioare pentru a obţine despăgubiri substanţiale.

Omisiunile din întocmirea tabelelor, atribuirea unor loturi mai mici pentru a asigura hrana unor familii mult prea numeroase, amânarea rezolvării problemei însurăţeilor, toate acestea vor conduce la perpetuarea unei acute probleme sociale, politice şi economice până spre începutul epocii contemporane.

Reforma agrară din 1864 nu a satisfăcut în totalitate interesele ţăranilor, aruncându-i încă o dată în braţele moşierilor, adepţi consecvenţi ai sistemului învoielilor agricole.

Bibliografie

I. IZVOARE

ARHIVE

1. Arhivele Naţionale ale României, Filiala Vrancea -Fondul Prefecturii Putna, 1864,1865,1866,1867,1877,1878

II. LUCRĂRI GENERALE

1. Bălcescu, N., Opere I.Scrieri istorice, politice şi economice. 1844-1847. Bucureşti. 1940.
2. -Berindei, D., Epoca Unirii. Editura Academiei, Bucureşti, 1973.
3. Colectiv: Platon ,Gh., Russu V., Iacob, Cum s-a înfăptuit România. Iasi. 1993.

4. Corbu, C., Rolul ţărănimii în istoria României (sec. XIX). Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1983.
5. Corbu, C., Ţăranii din România în perioada 1848-1864. Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1973.
6. Corbu, C., Ţăranii din România în perioada 1864-1888. Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1970.
7. Corfus ,I. .Agricultura în Ţările Române. 1848-1864. Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1982.
8. Crăciun, G. .Moldova în vermea domnitorului Grigore Alexandru Ghica. 1849- 1856 .Structuri economice şi structuri politice. Editura Noel, Iaşi, 1996.
9. Istoria României, vol. IV, Editura Academiei, Bucureşti, 1964.
10. Kogălniceanu, M., Discursuri parlamentare din epoca Unirii. Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1952.
11. Platon, Gh., Istoria Modernă a României. Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1985.
12. Radu, H., Orha, P., I., Documente din istoria românilor. Bucureşti. 1996.

III. LUCRĂRI SPECIALE

1. Adăniloaie, N., Ţărănimea şi Unirea. în "Studii privind Unirea Principatelor", Editura Academiei, Bucureşti, 1962.
2. Adăniloaie N., Berindei, D., Reforma agrară de la 1864, Editura Academiei, Bucureşti, 1967.
3. Berindei, D., Oprescu, E., Stan, V., Documente privind domnia lui Alexandru Ioan Cuza. vol.1.1859-1861, Editura Academiei, Bucureşti, 1989.
4. Berindei, D., Epoca Unirii. Editura Academiei, Bucureşti, 1979.
5. Berindei, D., Problema agrară în dezbaterea Divanului ad-hoc şi a Adunării Ţării Româneşti. 1857-1861. în "Studii", an XI, 1958.
6. Boicu, L., Platon, Gh., Zub, Alex., (coord.), Cuza-Vodă. In memoriam. Editura Junimea, Iaşi, 1973.

7. Cristea ,Gh., Contribuţii la istoria problemei agrare în România. învoielile agricole. 1866-1882. Legislaţia și aplicarea. Editura Academiei. 1972.
8. Dimitriu, Mathei, Georgescu, C-tin, Legea din 1864 si legea din 13 iunie 1879. Tipografia Alexandru Codrescu, Focşani, 1907.
9. Hincioiu, I., Ţăranii .pământul şi moşierii în România. 1864-1888. Editura Politică, Bucureşti, 1982.
10. Legea rurală din 1864. Tipografia Alexandru Codreanu, Focşani, 1907.
11. Mirceşti, Constantinescu, Dragomirescu, C., Marele proces al Vrancei. în S.A.I., vol.XH, Bucureşti, 1965.
12. Monografia judeţului Putna. Editura Casei Regale, Bucureşti, 1943.
13. Negruzi-Munteanu, E., Dezvoltarea agriculturii în Moldova între anii 1848-1864. In volumul "Dezvoltarea economiei Moldovei, 1848-1864, Editura Academiei, Bucureşti, 1963.
14. Platon, Gh., Cu privire la evoluţia rezervei feudale în Moldova de la sfârşitul secolului al VIII-lea la legea rurală din 1864. în S.A.I., vol.V., Bucureşti, 1963.
15. Idem., Frământări ţărăneşti în preajma Unirii. în "Studii privitoare la Unirea Principatelor", Bucureşti, 1960.
16. Idem., Izgonirea ţăranilor răzvrătitori de pe moşii. Iaşi, 1966.
17. Sthal, H., Contribuţii la studierea satelor devălmaşe româneşti. Editura Academiei, Bucureşti, 1958.

Atitudinea Rusiei faţă de Unirea Principatelor române

Prof. Dănilă Elena
Școala Gimnazială Nr.1 Gura Humorului, jud. Suceava

Unirea Moldovei cu Ţara Românească constitue un act măreţ, înfăptuit de poporul român. Examinând problema unirii, trebuie să se ţină seama de faptul că ea s-a înfăptuit într-o situaţie internaţională foarte complicată. Unele puteri au contribuit prin acţiunea lor la Unire, altele, dinpotrivă au depus toate eforturile pentru a o zădărnicii. Astfel,Rusia a avut un rol considerabil în cadrul acestei lupte înverşunate.

Încă de la conferinţa de la Viena din 15 martie 1855, chestiunea Principatelor Române intrase în cadrul politicii europene. Între cele patru puncte pe care Anglia, Franţa şi Austria le prezentase guvernului rus, primul punct se referea la înlăturarea protectoratului exercitat de Rusia asupra Moldovei, Ţării Româneşti şi Serbiei, ca bază de discuţie în vederea încheierii păcii.[1] În şedinţa din 17 martie 1855, a Conferinţei de la Viena, Bourqueney a introdus la masa tratativelor ideea unirii Moldovei cu Ţara Românească, arătând că nu vroia să excludă posibilitatea de reunire într-o zi a teritoriilor ambelor ţări într-unul singur. Pe de altă parte, reprezentantul Rusiei, Gorceakov a propus printr-un memorandum ca să fie consulatate dorinţele Principatelor Române în privinţa menţinerii sau modificării Regulamentelor Organice, precum şi garanţia colectivă a celor cinci mari puteri. În aceeaşi şedinţă din 17 martie 1855 a fost prezentat un alt proiect redactat de al doilea delegat rus, Titov, care se baza pe ambele proiecte anterioare (ale delegatului austriac Prokesch Osten şi ale lui Gorceakov). Acesta prevedea, în plus faţă de propunerile lui Prokesch, consultarea ambelor principate asupra organizării lor, iar mărirea armatei din principate să se facă în urma unui acord între

[1] Apostol Stan, *Protectoratul Rusiei asupra Principatelor Române (1774-1856). Între dominaţia absolută şi anexiune,* Ed. Saeculum I.O., Bucureşti, 1999, p.277

puterea suzerană şi puterile limitrofe.[2] Proiectul lui Titov, cu oarecare amendamente a fost aprobat de delegaţii marilor puteri.[3] Chiar dacă Conferinţa de la Viena din 1855 a eşuat datorită dezacordului în punctul III care viza preponderenţa rusă în Marea Neagră[4] , ea a fixat atitudinea marilor puteri faţă de Principatele Române. Anglia lupta contra expansiunii ţarismului în Balcani, sub forma păstrării integrităţii Imperiului otoman, intenţionând să transforme acest imperiu într-un obiect de exploatare pentru capitalul britanic.[5] Atitudinea ei a fost nefavorabilă Principatelor. Palmerston şi Clarendon erau pentru menţinerea Principatelor în aceeaşi situaţie de vasalitate faţă de Turcia.[6] Interesele Rusiei coincideau cu interesele popoarelor creştine din Turcia, având acelaşi scop – dezagregarea Imperiului otoman. Planul Rusiei era de a înlocui dominaţia Turciei din Europa printr-un grup de mici state, ajutând mereu mişcarea de independenţă naţională a popoarelor aflate sub stăpânirea otomană.[7] Diplomaţia rusă cunoştea năzuinţele populaţiei din Principate pentru unire şi de aceea a susţinut această cauză. Franţa căuta să pătrundă în economia Principatelor, Războiul Crimeii creând condiţii favorabile acestor relaţii economice. În acelaşi timp guvernanţii francezi sperau să împiedice, în acelaşi timp, întărirea Austriei. Împeriul Habsburgic căută să-şi extindă dominaţia politică şi economică asupra Principatelor. Pe de altă parte, Austria[8] se temea

[2]*Acte şi documente relative la istoria renascerii României*, de Ghenadie Petrescu, D.A.Sturdza, D.C.Sturdza, Tipografia Carol Gobl, str. Doamnei 14, vol II, 1888, p. 625

[3]*Ibidem,* p.627

[4]*România în relaţiile internaţionale (1699-1939),* coordonatori: L.Boicu, V.Cristian, Gh.Platon, Ed. Junimea, Iaşi, 1980, p.141

[5]V. Vinogradov*, Cu privire la rolul diplomaţiei ruse în Unirea Ţărilor Române,* în „Studii" RdI, Academia RPR, an XII, 1959, nr.2, p.37

[6]*Acte şi documente*, vol. II, p. 873

[7]N. Corivan, *Lupta pentru desăvârşirea unirii şi acţiunea diplomatică europeană* în „Studii şi cercetări ştiinţifice" (istorie), Iaşi, 1959, Fasc. 1-2, p. 41

[8]Leonid Boicu, *Încercări franceze de pătrundere în economia Moldovei în epoca războiului Crimeii şi a Unirii*, în „Studii privind Unirea Principatelor", Ed. Academiei RPR, Bucureşti, 1959, p. 167

că Principatele fiind unite, să nu creeze un punct de atracţie pentru românii din Imperiul Habsburgic.[9] Turcia se temea că prin unire, întărindu-se Principatele, vor rupe legătura cu Imperiul otoman. Atitudinea binevoitoare a Rusiei s-a manifestat nu numai prin susţinerea intereselor Principatelor (memorandumul lui Gorceakov privind consulatarea populaţiei din Principate în ce priveşte menţinerea sau modificarea regulamentului care constituia baza organizării, precum şi garanţia colectivă a celor cinci mari puteri) [10] dar şi prin refuzul de a lua măsuri în detrimentul lor şi care ar fi avut drept rezultat creşterea preponderenţei politice a Austriei. Astfel, delegaţii ruşi au respins propunerea delegatului austriac, ca toate neînţelegerile dintre Ţara Românească şi Poartă şă fie supuse unui Tribunal al ambasadorilor de la Viena.[11] Riker, faţă de propunerea reprezentantului Rusei de a se chema poporul român spre a-şi spune cuvântul asupra soartei sale scrie: „Lucrul destul de curios, Rusia a fost aceea care înaintea tuturor a avut hotărât meritul de a fi venit în ajutorul cauzei naţionaliste în Principate".[12]

Nicolae Iorga rezumă atitudinea Rusiei într-o frază deosebit de grăitoare: „Rusia ştiuse a se arăta, incontestabil, atât de înţeleaptă în fond, pe cât de generoasă în formă".[13] Ceea ce caracterizează atitudinea Rusiei faţă de Principate în această fază a Conferinţei de la Viena – martie 1855, este iniţiativa ei în favoarea unirii, luptând contra puterilor adversare unirii. Aceasta apare şi mai vădit în timpul Conferinţei de la Paris din 1858.[14] Diplomaţia rusă considera că pretenţiile austro-anglo-turce puteau fi respinse numai printr-un singur fel: consolidând autonomia Ţărilor Române. În cazul de faţă, ea ţinea seama de forţele interne ale Moldovei şi

[9]*Documente privin Unirea Principatelor*, vol. II, (Rapoartele Consulatului Austriei din Iaşi, 1856-1859), Ed. Academiei, RPR, Bucureşti, 1959, p. XXVI
[10]Alexandru Vianu*, Relaţiile franco-ruse în problema Unirii* în „Studii" RdI, an XII, 1959, Ed. Academiei, RPR, p.197
[11]T.W.Riker*, Cum s-a înfăptuit România. Studiul unei probleme internaţionale. 1856-1866*, Bucureşti, 1944, p.51
[12]*Ibidem*, p.50
[13]N. Iorga, *Istoria românilor*, vol. IX, „Unificatorii", Bucureşti, 1938, p.266
[14]N. Corivan, *Atitudinea Rusiei faţă de Unirea Principatelor Române (1855-1857)* în „Studii privin relaţiile româno-ruse" vol. III, Bucureşti, 1963, p.119

Ţării Româneşti, de nemulţumirea faţă de ocupaţie austro-turcă şi de amestecul în treburile lor interne. P.D.Kiseleff, ambasadorul Rusiei la Paris a scris mai târziu că guvernul turc, îndemnat de către cabinetele din Viena şi Londra vrea să șteargă de pe hartă diferite naţionalităţi din care e constituit imperiul şi să-şi extindă în acest scop suveranitatea asupra provinciilor, care recunoşteau până atunci numai suzeranitatea Turciei. Această politică nu va reuşi dacă autonomia Moldovei şi a Ţării Româneşti nu va fi garantată. Astfel, Gorceakov a declarat în tot timpul tratativelor de la Viena, că Rusia va lupta pentru orice drept, cât de mic, cucerit sau restabilit cu ajutor rus.[15]

Cea de-a doua etapă a luptei diplomatice pentru Unirea Principatelor a început la sfârşitul anului 1855, caracterizându-se printr-o colaborare strânsă ruso-franceză în această problemă. La Congresul de la Paris, deschis la 25 februarie 1856, chestiunea Principatelor a fost luată din nou în discuţie. Se pare că Franţa, deşi era hotărâtă să susţină unirea, nu era decisă, în privinţa bazelor organizării. De la început s-a constatat o apropiere între Franţa şi Rusia. Cea dintâi avea nevoie de Rusia pentru politica ei de viitor. Guvernul rus indicase lui Orlov să profite de a stabili relaţii bune cu Napoleon III, dar să nu se lase antrenat în toate acţiunile sale politice.[16]

În ziua de 8 martie 1856, Walewski a ridicat în şedinţă problema Unirii Principatelor pe care a sprijinit-o delegatul rus. În schimb, delegaţii Turciei şi Austriei au opus cea mai înverşunată opoziţie. Ali Paşa – primul delegat turc a combătut-o, susţinând că separaţia celor două Principate, datează din timpurile cele mai îndepărtate şi este consecinţa naturală care diferă în fiecare provincie. Buol a declarat că nimic n-ar justifica Unirea, deoarece populaţiile nu au fost consultate. Congresul de pace de la Paris s-a împărţit în două tabere: prounionistă (Franţa, Rusia, Sardinia, Prusia) şi antiunionistă (Austria şi Turcia, la care s-a adăugat îndată

[15]V. Vinogradov, *op cit*, p.39
[16]E. V. Tarle, *Războiul Crimeii*, vol.II, Ed. pentru Literatură, Bucureşti, 1952, p.489-490

Anglia).[17] Deşi Congresul a decis ca în chestiunea Unirii să fie cerut mai întâi avizul Porţii, satisfacţia puterilor antiunioniste nu putea fi decât incompletă de vreme ce s-a hotărât ca Adunările ad-hoc să dea glas dorinţelor ţării.

Tratatul de la Paris, prin hotărârea de consultare a dorinţelor românilor, ne îngăduie să tragem concluzia că a favorizat lupta românilor pentru unire, dar este greşit să se considere, cum face J.B.Duroselle, că România, o naţiune europeană, practic independentă, lua naştere din Congresul de la Paris. Istoricul A.J.P.Taylor rezuma opinia a foarte numeroşi istorici când scria că „înainte de toate, o Românie unită ar fi constituit o barieră şi împotriva Rusiei. Dar când a văzut în Unire o şansă de divizare a Franţei de Austria şi Turcia, ţarul a trecut de partea Unirii".[18]

Analiza structurii socio-politice a Imperiului ţarist şi cercetarea actelor diplomatice ale epocii, l-au condus pa V.N.Vinogradov[19] la următoarele concluzii: ţarismul nu putea privi cu ochi buni Unirea; el era inamic al oricărei înnoiri. Franţa va domina noul stat, care va forma o barieră în calea spre Constantinopol; ţarismului îi era teamă că Unirea să nu se facă „de jos", pe cale revoluţionară, iar noul stat să nu ajungă un fel de Belgie sau Elveţie, care împreună cu Polonia, să se tarnsforme într-un focar de nelinişte. „Însă, neiscălind tratatul – spune Vinogradov – guvernul rus se gândea la revizuirea lui", la recâştigarea a ceea ce pierduse şi „înainte de toate, la restabilirea drepturilor Rusiei asupra Mării Negre", dar nici nu se putea gândi Petesburgul la aşa ceva având în faţă coaliţia franco-anglo-austriacă, iar singura cale a ieşirii din impas era subminarea dinăuntru a coaliţiei, ruperea ei; cum pentru ţarism, Anglia era adversarul numarul unu în Balcani, la Baltică, Caspică şi Pacific, iar Austria nu putea fi pe atunci apropiată de Rusia, rămânea doar Franţa ca singura putere accesibilă Petesburgului. În concluzie, trecerea Rusiei în tabăra ţărilor prounioniste a fost dictată din motive de oportunitate

[17]*România în relaţiile internaţionale (1699-1939*), p. 144-145
[18]*Ibidem,* p. 147
[19]V.Vinogradov*, op cit,* p.39

politică. Această trecere nu a fost bruscă şi totală, ci manevrieră şi incongruentă.

După Congresul de la Paris, alianţa ruso-franceză are de înlăturat piedicile ridicate de puterile ostile unirii, în trei mari probleme: redactarea firmanului pentru alegerea Divanurilor ad-hoc; retragerea trupelor austriece din Principate; supravegherea alegerilor[20]. În toate aceste probleme diplomaţii ruşi şi farncezi au acţionat pretutindeni, la Constantinopol, Paris, Bucureşti sau Iaşi, în strânsă colaborare.

Constantin Basily, ca reprezentent al Rusiei, a avut un rol important în 1857 în cadrul Comisiei speciale de informare, însărcinată de Congresul de la Paris din 1856 cu misiunea de a face o anchetă obiectivă [21] a situaţiei interne şi externe a Moldovei şi Ţării Româneşti şi a dorinţelor exprimate de ele, în special prin Adunările ad-hoc, în vederea reorganizării lor. Ca reprezentant al guvernului Rusiei ţariste, el a pus în aplicare vederile acestuia în ceea ce priveşte reorgenizarea Principatelor, împotrivindu-se sistematic acţiunilor comisarului otoman şi celor ale comisarului austriac, potrivnice unirii celor două ţări române, susţinând Unirea Principatelor, dar opunându-se activităţii „democratice" şi „revoluţionare" a „oamenilor de la 1848", unii din ei reveniţi în ţară după un exil de nouă ani, chiar în ajunul alegerilor pentru Adunările ad-hoc.[22] Pregătindu-se pentru misiunea sa, încă de la sosirea lui la Constantinopol, C. Basily ca şi Sir Henry Bulwer, comisarul englez, a declarat că înainte de a-şi forma o părere, vrea mai întâi să studieze societatea moldo-munteană în vederea organizării sale viitoare.[23] În acelaşi timp comisarul rus, reprezentant al guvernului Rusiei ţariste, dă să se înţeleagă că se va abţine de la lucrările Comisiei speciale de informare, poate chiar va refuza să se ducă la Bucureşti, atâta timp cât, conform stipulaţiilor Congresului de la

[20]Alexandru Vianu, *op cit*, p.201
[21]T.W.Riker, *op cit*. p.111
[22]Vasile Maciu*, Diplomatul C.Basily şi Adunările ad-hoc*, în „Studii" RdI, tom XXV, 1972, nr.3, Ed. Academiei RSR, p.485
[23]*Acte şi documente,* vol. II, p. 814

Paris, ocupaţia austriacă nu va înceta în Principate.[24] Tot guvernului rus i se atribuie soluţionarea problemei evacuării trupelor austriece. La începutul lui noiembrie 1856, s-a adresat o notă identică de către ambasadorul Franţei, Thouvenel şi al Rusiei, Buteniev Porţii, în care se cerea evacuarea Principatelor de către austrieci.[25]

Firmanul electoral pentru convocarea Adunărilor ad-hoc fiind promulgat în ianuarie 1857, dar conţinutul său ajungând numai peste câteva săptămâni la cunoştinţa cercurilor politice din Principate, înainte de fi publicat oficial la Bucureşti şi Iaşi, C. Basily a simţit nevoia, având de altfel şi instrucţiuni în acest sens, să determine pe boieri să-l accepte fără teamă, că reprezentarea ţăranilor va ridica probleme grave pentru ei. În consecinţă, la 13/25 februarie 1857, el scrie din Viena consulului rus din Iaşi, S. I. Popov să laude dispoziţiile firmanului electoral, spunând boierilor că dreptul de reprezentare acordat ţăranilor „e mai curând o măsură de conservare, cu condiţia ca ei să fie destul de înţelepţi şi boierii înşişi destul de moderaţi". O adresă similară a trimis el şi viceconsulului din Bucureşti, Şulepnikov.[26] Ca şi alţi comisari, primeşte vizita delegaţiei unioniste moldovene compusă din M. Kogălniceanu, D. Rallet şi V. Alecsandri, care-i arată persecuţia asupra unioniştilor întreprinsă de miniştrii caimacamului N. Vogoride. El e unul din comisarii care au determinat Comisia să meargă la Iaşi pentru a cerceta „actele violente, arbitrare şi represive ale caimacamului". În determinarea Comisiei de a merge la Iaşi, raportează Ch. A. Talleyrand-Perigord lui Walewski la 2/14 aprilie 1857, a fost călduros sprijinit de Dl. de Basily.[27] Prezenţa lui la Iaşi, alături de ceilalţi comisari, a influenţat în favoarea Unirii pe mitropolit şi pe unii boieri mari şi a încurajat masa unioniştilor, motiv pentru care comisarul otoman, Savfet-Efendi s-a adresat Porţii, cerând înlocuirea mitropolitului.[28]

[24]*Ibidem*,p.829
[25]N. Corivan, *op cit*. p.127
[26]V. Maciu, *op cit*., p.488
[27]*Ibidem*, p.490
[28]D.A.Sturdza, *Însemnătatea divanurilor ad-hoc din Iaşi şi Bucureşti în istoria renaşterii României*, Bucureşti, 1912, p.247

C. Basily nu se afla însă totdeauna pe aceeaşi poziţie cu comisarii francez, sard şi prusac, împotriva măsurilor antiunioniste ale caimacamului N. Vogoride. Temându-se că unioniştii moldoveni vor trece la o mişcare de stradă pentru a împiedica efectuarea alegerilor falsificate, C. Basily s-a grăbit să-i trimită din Bucureşti subalternului său de la Iaşi, S.I.Popov, la 24 iunie/6 iulie 1857 o depeşă prin care îi cerea să-şi folosească „întreaga influenţă pentru a preveni o mişcare sau o manifestaţie", căci, spune el: „ar fi o greşeală fatală dacă s-ar împiedica alegerile. S.I.Popov să stăruie în acest scop, în numele său, chiar şi faţă de mitropolit a cărui atitudine, mai ales, trebuie să fie calmă".[29] Ca urmare a falsificării alegerilor din Moldova de către caimacamul N. Vogoride, problema Principatelor a fost readusă în faţa Europei. Numai în câteva luni, ea avea să fie piatra de încercare a raporturilor de prietenie franco-engleze pe deoparte şi franco-ruse, pe de altă parte. La 5 august 1857, în urma schimbului de vederi dintre guvernele celor patru puteri (Franţa, Rusia, Prusia, Sardinia), ambasadorii lor la Constantinopol declaraseră rupte relaţiile diplomatice cu Poarta. Conform înţelegerii franco-engleze de la Osborne[30] , alegerile aveau să fie anulate, dar Principatelor urma să li se găsească o organizare internă care să prevadă „instituţiuni organice similare" în ambele ţări „guverne separate" şi un sistem comun în ce priveşte toate chestiunile de ordin civil şi militar". Chiar dacă relaţiile franco-ruse erau mai încordate, ca urmare a întâlnirii franco-engleze de la Osborne, la sugestia lui Gorceakov, guvernul francez s-a asociat la părerea celui rus, ca şedinţele comisiei internaţionale să continue fără a aştepta efectuarea noilor alegeri.[31] Poziţia Rusiei din această perioadă favorabilă Unirii, reiese mai bine din comunicarea ambasadei ruse din Paris către Walewski, din noiembrie 1857. După ce guvernul rus arată poziţia consecventă a Rusiei pe care a avut-o de la congres în problema unirii, în această notă spune: „Orice s-ar întâmpla, Rusia şi Franţa trebuie, în timpul conferinţei, să meargă unite cum

[29]V. Maciu, *op cit.,* p.492
[30]Al. Vianu, *op cit*., p.203
[31]*Acte şi documente,* vol. V, p. 558

au fost până acum în chestiunea Principatelor şi să susţină Unirea prin toate mijloacele. Ele trebuie sau să triumfe, sau să cadă împreună. Unite în conferinţă, ele să rămână unite şi la Constantinopol, acesta fiind singurul mijloc de a contrabalansa, preponderenţa austro-britanică, ce tinde să se stabilească în mod permanent".[32]

După încheierea pactului de la Osborne, se observă o oarecare relaxare în colaborarea franco-rusă, existând un vechi dezacord între unele cercuri diplomatice şi politica ministrului de externe francez. Benedetti, Persigny[33] , Bourqueney[34] şi chiar Thouvenel nu aprobau politica categorică a susţinerii principatelor, politică în care vedeau diminuarea prestigiului Franţei şi clătinarea alianţei franco-engleze. Guvernul rus căuta să determine o revenire a Franţei, la vechea atitudine de sprijinire hotărâtă a unirii principatelor. Înainte de întrunirea Conferinţei de la Paris din 1858, care trebuia să discute noua organizare a Moldovei şi a Ţării Româneşti, Kiseleff expuse lui Napoleon III din nou punctul de vedere al Rusiei, spunând că Rusia va accepta orice combinaţie a conferinţei, cu condiţia ca drepturile şi privilegiile Principatelor să fie respectate.[35] Deşi sprijinită de plenipotenţiarul Franţei la Conferinţă, contele Walewski, dorinţa adunărilor ad-hoc referitoare la unirea românilor într-un singur stat cu numele de România, condus de un prinţ străin, nu a avut un ecou favorabil în rândurile reprezentanţilor celorlalte puteri.[36] Kiseleff, plenipotenţiarul Rusiei, declarase la Paris în cadrul Conferinţei că: „nicio hotărâre nu putea fi definitivă dacă nu se întemeia pe unire sub un principe străin. Rusia lupta cât îi stătea mai mult în putinţă ca să slăbească situaţia puterii suzerane".[37] Kiseleff a prezentat un lung memoriu

[32]Leonid Boicu, *Unirea principatelor române în dezbaterea forurilor internaţionale (1955-1859),* în „Unirea principatelor şi puterile europene", Ed. Academiei, RSR, Bucureşti, 1984, p. 71
[33]V.Vinogradov, *op cit.,* p.45
[34]Al. Vianu, *op cit.,* p.201
[35]N. Corivan, *op cit*. p.129
[36]V.M.Russu, Gh. Cliveti*, Drumul spre independenţă (1856-1877)*, în „Românii în istoria universală" Ed. Univ. Al. I. Cuza, I, Iaşi, 1986 p.273
[37]T.W.Riker, *op cit.* p.226

care cuprindea numeroase propuneri: să se acorde Principatelor dreptul de a încheia tratate independent de Poartă; să se abolească regimul capitulaţiilor; niciun tratat comercial care atingea Principatele nu putea fi încheiat fără voia lor. Kiseleff propunea ca puterilor garante să li se rezerve dreptul de a soluţiona pe cale diplomatică şi în înţelegere cu Poarta orice conflict care s-ar ivi între Poartă şi Principate. Această propunere stârni, însă opoziţia atât de categorică a Angliei încât fu respinsă. Cowley daclară că nimic n-ar fi putut contribui mai mult la slăbirea autorităţii Porţii, decât înfiinţarea unui astfel de tribunal la Constantinopol, care să judece atitudinea ei faţă de Principate.[38] Propunerile lui Kiseleff căutau să apere Principatele, nu numai împotriva Turciei, dar uneori chiar şi împotriva celorlalte puteri. Deoarece foarte mulţi supuşi străini din Principate se sustrăgeau justiţiei locale, invocând ajutorul consulilor, delegatul rus propunea ca guvernele din Principate să fie invitate să constate abuzurile cu dreptul de protecţie, pentru ca acestea să fie reprimate şi ca jurisdicţia consulară să fi strict restrânsă în limitele puse de tratate. Aceasta dădu prilejul la discuţii aprinse între cele două grupuri de delegaţi din sânul conferinţei.[39] Cowley scrise lui Malmesbury că hotărârea de a se cere guvernelor locale din Principate să dovedească abuzurile agenţilor marilor puteri ar însemna o mare scădere pentru prestigiul acestora.[40] Hubner vedea în propunerea Rusiei un atac direct împotriva Austriei. Fuad Paşa declara că reforma relativ la abuzurile jurisdicţiei consulare nu este de competenţa domnilor, ci a Porţii, care trebuia să o examineze de acord cu puterile garante. Atitudinea atât de vehementă a acestora făcu ca Walewski să nu susţină propunerea delegatului rus. Acelaşi punct de vedere a fost adoptat şi de Hatzfeld, reprezentantul Prusiei. Singurul care a susţinut propunerea lui Kiseleff în întregime a fost delegatul Durando, care a recunoscut urgenţa şi necesitatea propunerii.[41] Măsura era îndreptată împotriva Austriei, ai carei supuşi şi agenţi

[38]*Ibidem*, p.227
[39]*Acte şi documente*, vol. VII, p. 295
[40]T.W.Riker, *op cit.* p.228
[41]*Acte şi documente*, vol. VII, p. 295

comerciali făceau un intens comerţ în Principate. Imixtiunea consulilor austrieci scoteau de multe ori pe aceştea de sub jurisdicţia autorităţilor locale.

Rusia, izolată, a fost astfel necontenit înfrântă [42] la Conferinţă – după cum scria cu satisfacţie Hubner lui Buol – propunerile ei au fost pe rând respinse, adesea prin simpla lor amânare. Concluzia plină de amărăciune a lui Kiseleff asupra lucrărilor Conferinţei: „Cele două Principate erau mai puţin unite acum, decât în clipa în care Regulamentele Organice fuseseră promulgate".[43] Odată cu încheierea lucrărilor Conferinţei de la Paris, se încheia şi cea de-a treia etapă pe arena diplomatică pentru unirea Principatelor. Ultima etapă a luptei dintre marile puteri în chestiunea unirii avea să se desfăşoare pentru recunoaşterea dublei alegeri. În această etapă, diplomaţia ruso-franceză va acţiona pe front unit, pentru a constrânge Poarta să acorde recunoaşterea dublei alegeri a lui Al. I. Cuza.

Faţă de actul săvârşit la 24 ianuarie 1859, guvernul rus declară din primul moment că nu va face opoziţie faţă de dubla alegere a lui Cuza din Ţara Românească şi că va fi alături de Franţa pentru susţinerea Unirii. Gorceakov spuse că nu va permite nicio intervenţie armată în Principate. Punctele de vedere ale guvernelor francez şi rus deveneau din ce în ce mai apropiate. La 15 februarie, guvernul rus comunica la Paris, că dacă în Conferinţă, Franţa va cere ratificarea alegerii, Rusia o va sprijini.[44] Chateaurenard ceru lui Gorceakov ca acest punct de vedere al guvernului rus să se facă cunoscut la Constantinopol, pentru a constrânge Poarta să acorde recunoaşterea dublei alegeri a lui Al.I. Cuza. În martie 1859, P. Kiseleff, ambasadorul Rusiei la Paris, îi declara lui Firmin Rogier, ministrul Belgiei în capitala Franţei că dubla alegere e nulă, faţă de spiritul şi litera Convenţiei adăugând că „eroarea noastră, a tuturor (semnatarilor Convenţiei) n-a prevăzut că cele două Principate vor

[42]T.W.Riker, *op cit*. p.226; N.Corivan, *Unirea în cadrul politicii europene* în „Studii" RdI, Academia RPR, anul XII, 1959, nr. 1
[43]Al. Vianu, *op cit.,* p.208
[44]N. Corivan, *Lupta diplomatică pentru recunoaşterea dublei alegeri a lui Al. I. Cuza*, p.392

alege acelaşi domnitor şi, deci, noi n-am inserat în Convenţie un accept care să interzică această dublă alegere în favoarea unui singur pretendent: poate că moldo-vlahii au gândit potrivit adagiului că ceea ce nu este interzis este permis; ce e de făcut acum? Eu nu ştiu încă, nimic dacă anulăm votul şi se procedează la noi alegeri, este de temut că toate voturile vor fi date unanim lui Cuza, de aici se pot se naşte interminabile dificultăţi". [45]

În cadrul Conferinţei de la Paris din 7/13 aprilie 1859, Austria sfătuia Rusia să înlăture clauzele tratatului de la Paris din 1856 şi să ocupe Principatele. Gorceakov răspunse printr-un refuz categoric declarând că Rusia nu doreşte provincii noi, ci doreşte afirmarea prestigiului său politic. Oferta era în contrazicere cu politica Rusiei faţă de principate care depunea toate eforturile împreună cu Franţa la apărarea intereselor poporului român. Aceste oferte au fost făcute în mai multe rânduri, atât prin Karoly trimis în misiune la Petersbusrg în aprilie 1859, cât şi la Viena prin propunerile directe făcute de Buol lui Balabin, ministrul Rusiei în Austria.[46] Timp de opt luni, până la Conferinţa de la Constantinopol din 6 septembrie, 1859, ţarul Alexandru II îl însărcinase pe Kiseleff să propună guvernelor europene să facă demersuri pe lângă guvernul otoman, să nu mai întârzie recunoaşterea lui Cuza. Deşi în această perioadă relaţiile franco-ruse au fost în alte chestiuni divergente, totuşi în chestiunea Principatelor se constată un perfect acord.[47] În atitudinea ei, favorabilă intereselor naţionale ale Principatelor, Prusiei şi Italiei, Rusia avea în vedere slăbirea poziţiilor Austriei, devenită acum principala sa adversară. Interesele sale tradiţionale trebuia să determine Rusia ţaristă să se situeze pe o poziţie similară cu cea a Turciei şi Austriei.

Sprijinind Unirea Principatelor, Gorceakov, aşa cum precizează ministrul Belgiei la Petersburg, o face, „nu pentru că ar avea un interes major ca problema să se rezolve în acest sens, ci

[45]Leonid Boicu, *Anul 1859 în istoria raporturilor politice internaţionale ale Ţărilor române*,în AI IAI, Univ. „Al.I.Cuza" Iaşi, tom XXVI, 1989, p.11
[46]N. Corivan, *op cit.,* p.403
[47]*Ibidem,* p.411

probabil ca Franţa să se declară pentru Unire, în timp ce Austria era principala adversară a acesteia". Presa subliniază că Rusia s-a aliat Franţei „deoarece nu poate îngădui ca Austria să ajungă pe căi diplomatice la acelaşi rezultat la care ea sperase să ajungă prin invazie şi cucerire". Rusia a optat pentru unire şi pentru cvasiindependenţa Principatelor, deoarece menţinerea statu-quo-ului le-ar fi lăsat pradă influenţei austriece.[48]

Dinamica puterii politice în românia – de la domn pământean la prinț străin

Prof. Dănilă Nicolae
Colegiul Economic "Mihail Kogălniceanu" Focșani

[48]Gh. Platon, *Reflecţii privind rolul problemei româneşti în politica europeană în anii luptei pentru unire (1856-1859)* în „Studii de istorie modernă", „De la constituirea naţiunii la Marea Unire", Univ. Al.I.Cuza, Iaşi, vol II, 1998, p.153

Originea ideii Unirii celor două Principiile sub un prinț străin nu este pe deplin elucidată, în 1802 un grup de 6 boieri moldoveni au înaintat un memoriu către Napoleon I în acest sens. Mai târziu ideea a fost reluata şi înscrisă în textul Regulamentelor Organice cu acceptul Rusiei, care "intenţiona să instaleze pe tronul noului stat, un prinţ din familia Romanovilor"[1] . Se afirma în articolele sale "mântuitoarele folosuri a rodului ce s-ar naşte din întrunirea acestor două naţii"[2] şi se pare că însuşi contele Pavel Kiseleff, un ofiţer energic însărcinat de Rusia cu acestă misiune în principate, fusese numit "guvernator general sau vice-rege al Principatelor Unite"[3]. Cert este însă faptul că, preşedinte plenipotențial al divanului, Kiseleff era, deşi nu cu numele, domn al fiecăruia dintre principate. Sesizând însă intenţia Rusiei, unii boieri au propus alte soluţii, precum cea din Grecia, adică un domn provenit dintr-o dinastie occidentală. A fost interceptată chiar atitudinea Franţei în privinţa unirii sub un principe englez sau francez, dar poziţia marilor puteri occidentale "va rămâne doar la nivelul unor bune intenţii".[4]

Congresul de Pace de la Paris ce a pus capăt războiului Crimeii, a prevăzut crearea unor organisme consultative numite Divane Ad-hoc, în fiecare Principat, care să facă cunoscută dorinţa populaţiei, informaţiile adunate în acest fel urmând a se prezenta unei noi conferinţe a puterilor pentru a fi dezbătute şi a se lua deciziile privind rezolvarea lor. Aceste hotărâri urmau să fie transmise Principatelor prin intermediul Porţii Otomane. La acest Congres, Grigore Ghica a înaintat un memoriu în care, comentând protocoalele conferinţei de la Constantinopol din 11 februarie 1856 cu privire la români, care discuta viitorul regim al Principatelor, cerea unirea lor sub un principe străin.[5] După semnarea tratatului, marile puteri aveau să se confrunte cu două probleme stringente: numirea noilor domnitori şi evacuarea trupelor austrice aflate aici din timpul războiului, marile puteri somând Austria să-şi retragă trupele. Drept conducători au fost instalaţi doi caimacani: T. Balş în Moldova un austrofil şi antiunionist, unealtă a acestei puteri, şi Alexandru Ghica în Muntenia.

Alegerile în vederea constituirii Divanului Ad-hoc au fost falsificate de către forţele separatiste din Moldova ajutate de

Austria şi Turcia determinând apariţia unei noi crize pe plan internaţional. Situaţia a fost remediată prin compromisul de la Osborne de pe insula Wight din 6-10 august 1857 dintre Napoleon III şi regina Victoria. Noile alegeri care s-au făcut în Moldova începând cu 10 septembrie, iar în Muntenia din 19 septembrie 1857 au adus victoria unioniştilor în ambele ţări. Divanurile Ad-hoc au cerut unirea Principatelor Române într-un singur stat sub numele de România sub conducerea unui prinţ străin.

Cele şapte mari puteri se vor întruni iarăşi, conferinţa înregistrând 18 şedinţe, în ultima şedinţă din 7/19 august find definitivată Convenţia pentru Organizarea Definitivă a Principatelor Române. Convenţia a constituit, după părerea lui A.D.Xenopol "un amestec hibrid şi nefiresc, de unire şi despărţire cu care caută să se împace interesele deosebite ale puterilor (europene) pe capul poporului român"[6] ,dar a reprezentat şi "un necesar punct de plecare, o bază de organizare, ce-i drept extrem de limitată, corespunzătoare disponibilităţilor de moment ale diplomaţiei europene".[7]

Urmau a fi formate Adunările Elective în vederea alegerii domnilor în cele două Principate. In şedinţa Adunării Elective a Moldovei din 4 ianuarie 1859, Mihail Kogălniceanu a prezentat propunerea înfăptuirii unirii sub un prinţ străin, afirmând, în conformitate cu hotărârea adoptată în sala "Elefant", ca noul domn, ce va fi ales, să realizeze şi să consolideze Unirea, după care să renunţe la tron în favoarea unui prinţ străin. Propunerea a fost sprijinită de deputaţii unionişti, prin aceasta românii avertizând marile puteri că nu renunţau la realizarea acestui deziderat, ci doar aşteptau momentul prielnic înfăptuirii lui.

La 5 ianuarie 1859, Adunarea electivă se întruni pentru a alege un domn. Preşedintele Adunării, mitropolitul Sofronie Miclescu deschise lucrările mulţumind marilor puteri pentru convenţia pe care au acordat-o românilor, si declara că ţara dorea un prinţ străin. Alături de cei 49 de deputaţi, 6 fiind absenţi, îşi făcuseră prezenţa şi consulii acreditaţi la Iaşi, cu excepţia celui austriac. S-a trecut la alegera domnului. După încheierea operaţiunii de votare Al. I. Cuza a fost proclamat de către Adunarea electivă - domn al Moldovei. A urmat depunerea jurământului,

după care a primit, odată cu binecuvântarea mitropolitului, actul de alegere din partea Adunării și notificările către sultan și căimăcănie. În Muntenia, Adunarea electivă era alcătuită în proporție de două treimi din conservatori, restul deputaților fiind membrii partidei naționale, Insă ambele grupări erau divizate în mai multe fracțiuni, fiecare sprijinindu-și propriul candidat. Când a devenit clar că nici una din părți nu-și putea impune candidatul a fost propusă alegerea domnului Moldovei, propunere care a fost adoptată în unanimitate. [8]

Oricât de paradoxal ar părea, căderea lui Cuza își are rădăcinile în însăși alegerea sa din 1859,[9] în condițiile de atunci, Cuza căpătase calitatea de domn al Unirii, iar prin alegerea sa, nu învingea un om sau o persoană, ci un principiu. De aici decurge și situația sa, unii contemporani văzând în el persoana căreia i s-a încredințat un mandat ce-i delimita nu numai sarcinile ci și menținerea la conducere. De aceea, domnia sa n-a fost socotită decât un lucru provizoriu, o etapă intermediară pentru înfăptuirea dorințelor exprimate de adunările ad-hoc. În acest fel, Cuza trebuia să-și concentreze eforturile pentru desăvârșirea Unirii și să pregătească terenul pentru un prinț străin, căruia să-i cedeze tronul. Nici o grupare politică nu credea în stabilitatea noii domnii, de aceea, considerau înlăturarea lui Cuza în momentul în care ar fi reușit să ajungă la desăvârșirea Unirii, o cale în drumul dezvoltării României modeme. Deosebiri de vedere existau doar în privința momentului și a metodelor utilizate.

Dar, după recunoașterea Unirii depline în 1861, Cuza nu se va lăsa pradă greutăților impuse de provizoratul regimului său și va trece la realizarea reformelor necesare propășirii țării. Purtând după această dată "o coroană de spini"[10] deoarece rolul său în viziunea unor contemporani fusese realizat, Cuza a fost însă neinspirat în alegerea oamenilor, eliminând de lângă dânsul pe cei mai marcanți oameni politici, care dovediseră fapte de patriotism și o sinceră abnegație. Pe miniștri nu înceta "să-i dezavueze și să-i defăimeze ori de câte ori avea interes să ponegrească vreun individ care, înainte de a fi fost investit cu puterea, dobândise, prin excentrități sale patriotice, un prestigiu de popularitate"[11]. Dacă ar fi avut pe lângă dânsul, un consilier intim precum I.C. Brătianu sau Golescu,

Cuza nu ar fi fost detronat. Dar cu caracterul său schimbător, cu tot patriotismul şi calităţile sale civice, nu putea să domnească mult timp. De la început, a tins spre formarea unui partid propriu, la o camarilă , eliminând extremele. Fiind ales de unele forţe sociale, aflate în ascensiune în plan politic, şi care, după alegere i-au impus să-i apere interesele, împotriva sa a luat naştere o opoziţie, "monstruoasa coaliţie", care-l considera drept un parvenit, un reprezentant al unei minorităţi care nu urmărea decât să se impună pe primul plan al vieţii politice. Opoziţia s-a simţit de la început şi începea să capete intensitate pe măsură ce politica reformistă a domnului căpăta contururi tot mai precise. Cum "societatea modernă se năştea în dureri"[12], reformele au atras sacrificii care au afectat interesele tuturor categoriilor sociale, Cuza devenind principalul vinovat de crearea acestei situaţii. Nemulţumirile proprietarilor erau date de exproprierea moşiilor, de deprecierea rentelor date în schimb şi de lipsa de credite pentru exploatarea pământurilor rămase. Cele ale sătenilor decurgeau din despăgubirile la care fuseseră impuşi, de lipsa mijloacelor de cultivare a pământului, ale arendaşilor de lipsurile în lucrarea moşiilor ce le luaseră în arendă, negustorilor de lipsa de afaceri datorită crizei de producţie agricolă, iar contribuabililor de imposibilitatea de a-şi plăti impozitele. Funcţionarii statului erau nemulţumiţi de plata cu mari dificultăţi şi întârziere a salariilor. Situaţia era exploatată de opoziţie cu succes împotriva Domnului şi a guvernului său.

În 1863 a luat naştere "monstruoasa-coaliţie", o alianţă format din conservatori şi liberali-radicali. Ea s-a fondat datorită intereselor existente ale ambelor grupări - conservatoare şi radical"detronarea lui Cuza. Moşierimea conservatoare dispunea de importante poziţii economice şi politice şi de oameni capabili pentru a participa la conducerea statului, dar lupta contra lui Cuza nu avea nici o şansă de reuşită dacă nu apărea ca o mişcare generală, ori interesul lor contravenea flagrant cu cel al majorităţii populaţiei. În schimb, radicalii, cunoscuţi pentru activitatea desfăşurată la 1848, se bucura de o influenţă considerabilă în rândul maselor. Prin acest fapt se putea da luptei pentru înlăturarea lui Cuza, un anumit caracter general.

În noaptea de 10 spre 11 februarie 1866, către orele 4, pe o vreme cu lapoviţă şi vânt puternic, sub pretextul unui exerciţiu de noapte, fără ştirea şi participarea maselor populare, cu rotile tunurilor înfăşurate cu fân, trupele regimentului 7 de linie şi două baterii de artilerie, au fost plasate în preajma Palatului de pe Calea Victoriei. Pe la orele patru şi jumătate, un grup de ofiţeri, forţând uşa camerei unde dormea domnitorul, au năvălit în încăpere. "Cuza sări din pat, iar Principesa se ascunsese tremurând printre perdele"[13]. Intrebându-i ce doreau, a fost somat ca să abdice. Afirmaţia că "era prea **mare** patriot pentru a nu ceda cu eleganţă"[14] este îndreptăţită, Cuza semnând actul de abdicare adus de militari: "Noi Alexandru loan I, conform dorinţei naţiunii întregi şi angajamentului ce am luat la venirea mea pe tron, depun astăzi 11/23 februarie 1866 cârma guvernului în mâna unei Locotenenţe Domneşti şi a ministerului ales de popor".[15]

Deloc revoluţionară şi cu atât mai puţin populară, acţiunea din noaptea din 10/11 februarie 1866 nu a fost deloc sincronă[16] cu situaţia de moment pentru că la tronul României nu exista acceptul unui prinţ străin, ea fiind iniţiată doar de o elită politică dornică să-şi consolideze poziţiile. Pentru a salva aparenţele, Ion Ghica a propus Adunării Deputaţilor şi Senatului convocate într-o şedinţă extraordinară comună alegerea ca domnitor al României a lui Filip de Flandra, fiul regelui Leopold I al Belgiei şi a reginei Luiza, fiica regelui Ludovic Filip I al Franţei dar oferta nu este acceptată.

In audienţa oficială din 13/25 martie a ambasadorului român Bălăceanu la Napoleon III reprezentantul român l-a rugat pe împărat să desemneaze un candidat. În sprijinul acestei variante, a venit ideea pornită de la doamna Cornu, o amică din copilării a împăratului care l-a propus pe prinţul german Carol de Hohenzollern Sigmaringen. Tânărul Carol, în vârstă de 27 de ani, era un ofiţer de artilerie în armata prusacă, înzestrat cu o fire rigidă şi mândră, motiv pentru care fusese poreclit de colegii săi " Carol cel Fudul".[17] Deşi nu avea o cultură excepţională, era crescut, educat şi instruit cu un puternic simţ al datoriei şi o sârguinţă exemplară. După cum afirmă biografii săi, plângându-se că ducea o viaţă monotonă, lipsită de orice perspectivă, era normal să fie interesat de şansa ce i se oferea, de a urca pe tronul unei ţări, în faţa

căreia se deschideau mari perspective.

La 10 mai 1866, după un drum lung şi riscant prin Imperiul Austro-Ungar, prinţul Carol sosi în Bucureşti. Înconjurat de toţi membrii guvernului, senatori, deputaţi, înalţi demnitari, după ceremonia religioasă urmă cea civilă a depunerii jurământului în sala Adunării Naţionale. Lângă tronul domnesc se afla pe o masă Crucea şi Evanghelia. Asistat de mitropolit, într-o tăcere deplină Carol, întinse mâna dreaptă pe Cruce şi Evanghelie când colonelul Haralambie dădu citire în limba franceză şi română jurământului: "Jur de a păzi legile României, d' a menţine drepturile sale şi integritatea teritoriului"[18], Carol, răspunzînd cu glas puternic- "Jur!". Ca răspuns la cuvintele de bună primire ale preşedintelui Adunării, Carol ţinu o scurtă cuvântare în limba franceză: "Cetăţean astăzi, mâine, de va fi nevoie, soldat, Eu voi împărtăşi cu Domniile Voastre, soarta cea bună ca şi pe cea rea. Din acesta clipă, totul este comun între noi. Credeţi în Mine cum cred Eu în Domniile voastre!"[19]

Astfel a fost adus şi înscăunat principele străin în persoana lui Carol, împlinindu- se ultimul punct din programul unionist adoptat în 1857 de Divanul Ad-hoc privind constituirea statului modem prin care, curmându-se luptele pentru domnie, se consolida edificul naţional şi se apăra integritatea teritoriului românesc.

Bibliografie

1. Anastasie Iordache - *Principatele române în epoca modernă,* Bucureşti, Editura Albatros, 1988, pg. 32
2. T.W.Riker - *Cum s-a înfăptuit România. Studiul unei probleme internaţionale,* Bucureşti, 1944, pg. 39-40
3. *bidem,* pg. 40
4. Anastasie Iordache, *op. cit.* pg. 32
5. Georgeta Penelea Filitti, *Memoriile Principelui Nicolae Sutu,* Bucureşti, Ed. Fundaţiei Culturale Romane, 1997, pg. 201
6. D. Xenopol, *Istoria românilor din Dacia Traiană*, Iaşi, Tipolitografia *H (toiămr,* 1893, pg. 622-623
7. D.Vitcu, *laşi, leagăn al Unirii Principatelor,* in Aspecte ale luptei pentru unitate naţională 1600-1859-1918, Iaşi, Editura Junimea, 1983, pg.110

8. K. Hitkins, *Românii, 1774 - 1866,* Bucureşti, Editura Humanitas, 1998, pg. 359
9. V.Russu, *Monstruoasa coaliţie şi detronarea lui Al. 1. Cuza*, în Cuza-in memoriam, Iaşi, Ed. Junimea ,1973, pg.575
10. V. Russu, Ghe Clivete, *Drumul spre independendenţă*, în Românii în istoria universală, Iaşi, Ed. Junimea, 1986, pg. 279
11. Georgeta Penelea Filitti, *Memoriile principelui Nicolae Sutu,* Bucureşti, Ed. Fundaţiei Culturale Romane, 1997, pg. 319-320
12. V. Russu, *op.* Cit.,pg.512
13. T. W. Riker, *op ca* , pg.607
14. Grigore Chiriţă, *Cauzele detronării lui Cuza Vodă* ,în Revista de Istorie, nr. 3 , 1976, pg- 369
15. D Vitcu, *11 februarie 1866- Hermeneutica unei pretinse revoluții, în Anuarul* Institutului de Istorie si Arheologie A.D. XENOPOL, nr. XXIX, 1992, pg. 164
16. D.Vitcu,11 *februarie 1866-Hermeutica unei pretinse revoluţii*, în Anuarul Institutului de Istorie si Arheologie A.D.XENOPOL ,Iaşi, nr.XXDC, 1992, pg. 165
17. Grigore Chiriţă, *România şi Conferinţa de la Paris, februarie-iunie 1866*, în Revista de Istorie, nr. XXXIV, 1985, pg. 1077
18. Georgeta Penelea Filitti, *Memoriile Principelui Nicolae Suţu,* Bucureşti, Ed. Fundaţiei Culturale Romane, 1997, pg.374
19. *T.W Riker, Cum s-a înfăptuit România? Studiul unei proces internaţional*., Buc*., 1944, pg.672*

Moș Ion Roată și Unirea Principatelor: între proiecție literară și realitate istorică

Prof. Dărmănescu Eleonora
Liceul Tehnologic Alexandru Ioan Cuza Panciu

Unirea Principatelor Române din 1859 reprezintă piatra de temelie a statului modern român. În memoria colectivă, acest eveniment nu este doar un act politic, ci și unul simbolic, personalizat prin figuri precum Alexandru Ioan Cuza și Moș Ion Roată. Acesta din urmă a devenit prototipul țăranului înțelept, a cărui prezență în procesul decizional subliniază caracterul reprezentativ al Unirii. În acest context, figura lui Ion Roată nu este o simplă notă de subsol biografică, ci devine fundamentul unui „contract social" simbolic între elita pașoptistă și masele rurale. Lucrarea de față propune o deconstrucție a personajului, analizând trecerea sa de la militantismul pragmatic la statutul de efigie etică a poporului român

Contrar unor percepții care îl consideră un personaj fictiv, Ion Roată a fost o personalitate istorică documentată.Acesta s-a născut în 1794 în satul Câmpuri, județul Putna (astăzi Vrancea). A fost ales reprezentant al țăranilor pontași în Divanul Ad-hoc al Moldovei în 1857. Alegerea sa în Divanul Ad-hoc al Moldovei reprezintă un moment de cotitură: pentru prima dată, vocea țărănimii clăcașe pătrunde în forul decizional.Roată nu a fost doar un martor, ci un semnatar activ al petițiilor care solicitau desființarea „boieresculuI" (muncă neremunerată) și împroprietărirea. Documentele vremii confirmă participarea sa activă. Roată a făcut parte din comisia care trebuia să examineze plângerile țăranilor, semnând petiții care vizau desființarea boierescului. Persecuția sa ulterioară (arestarea sub acuzația de „stricător al ordinii publice") demonstrează că discursul său era perceput de autoritățile conservatoare ca o amenințare reală la adresa structurii feudale, nu doar ca o anecdotă folclorică

Celebritatea personajului se datorează în mare măsură povestirilor lui Ion Creangă: „Moș Ion Roată și Unirea" și „Moș

Ion Roată și Vodă Cuza". Ion Creangă, prin povestirile sale, nu doar că îl salvează pe Roată de la uitarea arhivelor, dar îl transformă într-un arhetip al înțelepciunii vernaculare.

Anecdota „bolovanului" funcționează ca o metaforă a mecanicii politice. Aceasta traduce conceptul abstract de unitate națională într-un limbaj inteligibil maselor: povara istoriei nu poate fi ridicată de o elită izolată, ci doar prin efortul conjugat al tuturor claselor sociale

În textul literar, personajul Ion Roată nu este doar un individ, ci vocea unei întregi clase sociale. Anecdota cu „bolovanul" pe care mai mulți boieri nu îl pot ridica singuri, dar pe care unirea eforturilor îl poate mișca, servește drept metaforă pedagogică pentru unitatea națională. Această scenă nu este doar o lecție de mecanică socială, ci o critică subtilă la adresa fragmentării puterii. Unirea nu este prezentată ca un concept abstract, ci ca o necesitate pragmatică: greutatea istoriei (bolovanul) nu poate fi deplasată decât prin efortul colectiv, indiferent de rangul social.

Autorul construiește o antiteză puternică între verticalitatea morală a țăranului și suficiența aristocratică. Umilința suferită de Roată din partea boierului și reparația simbolică oferită de Cuza funcționează ca o validare a contractului social dintre noul Domn și popor.

Creangă subliniază contrastul dintre onestitatea frustă a țăranului și aroganța aristocrației. Actul în care un boier îl umilește pe Roată, iar ulterior Cuza îl onorează sărutându-l pe obraz, reprezintă o validare morală a țărănimii în noul stat. Scena în care Vodă Cuza șterge umilința boierească prin sărutul său reprezintă punctul culminant al proiecției literare. Din perspectivă analitică, acest gest simbolizează transferul de demnitate de la stat către cetățeanul de rând, oferind poporului o validare morală în noul stat modern.

Cu toate că narațiunile lui Creangă sunt ficționalizate pentru efect oratoric, ele se sprijină pe un sâmbure de adevăr: sărac, dar demn: Roată a fost într-adevăr persecutat de autoritățile locale după dizolvarea Divanelor, fiind arestat și considerat „stricător al ordinii publice".Deși „sărutul pe obraz" este o imagine literară

puternică, este istoric atestat faptul că Alexandru Ioan Cuza a menținut o politică de proximitate față de masele țărănești, fapt ce a facilitat nașterea unor astfel de legende.

În realitate, Moș Ion Roată reprezintă un caz singular de simbioză perfectă. Dacă documentele ni-l prezintă ca pe un militant pragmatic pentru drepturi sociale, literatura l-a sublimat într-un simbol etic. El rămâne „pecetea populară" aplicată pe actul Unirii, demonstrând că marele eveniment de la 1859 nu a fost exclusiv opera „inteligenței" politice, ci și aspirația latentă a „celor mulți"Moș Ion Roată reprezintă un caz rar de simbioză perfectă între istorie și mit. Dacă documentele de arhivă ni-l prezintă ca pe un militant pragmatic pentru drepturile sociale, literatura l-a transformat într-un simbol etic. El rămâne „pecetea" populară aplicată pe actul Unirii, demonstrând că marele eveniment de la 1859 nu a fost doar opera elitelor, ci și aspirația celor mulți.

În concluzie, Moș Ion Roată reprezintă un caz rar de convergență între document și legendă. El oferă „fața umană" a marelui act de la 1859, demonstrând că Unirea nu a fost un proces exclusiv elitist, ci un proiect care a reușit să integreze, cel puțin la nivel simbolic, aspirațiile celei mai numeroase clase sociale a vremii.

Bibliografie

1. Adamescu, Gh., ***Istoria literaturii române***, Editura Eminescu, București , 1998
2. Creangă, Ion, ***Amintiri din copilărie. Povești și povestiri***, Editura Humanitas, București, 2012
3. Giurescu, Constantin C., ***Viața și opera lui Cuza Vodă***, Editura Științifică, București, 1966

„De la Unirea Principatelor la România Modernă: o comparație între 1859 și 2026 – Lecții pentru viitor"

Prof. Drăcşanu Marinela
Palatul Copiilor Focşani

Introducere

Unirea Principatelor Române de la 24 ianuarie 1859 reprezintă unul dintre cele mai importante momente din istoria modernă a românilor. Alegerea lui Alexandru Ioan Cuza ca domnitor al Moldovei și al Țării Românești a fost rezultatul unui context istoric, politic și internațional complex, marcat de dorința de unitate națională, de influențele marilor puteri europene și de transformările profunde ale societății românești. Această unire nu a fost doar un act simbolic, ci începutul unui proces amplu de modernizare a statului român.

Scopul acestui referat este de a analiza contextul istoric și politic care a făcut posibilă Unirea de la 1859 și de a realiza o comparație între situația de atunci și realitățile politice și sociale ale României din anul 2026, pentru a evidenția diferențele, asemănările și evoluția statului român de-a lungul timpului.

1. Contextul istoric intern al Unirii de la 1859

În prima jumătate a secolului al XIX-lea, Moldova și Țara Românească se aflau sub suzeranitate otomană, dar erau puternic influențate de Imperiul Rus și de alte mari puteri europene. Deși aveau instituții proprii, autonomia lor era limitată, iar viața politică era dominată de boierime și de un sistem social învechit.

Revoluțiile de la 1848 au avut un rol esențial în formarea conștiinței naționale. Chiar dacă au fost înăbușite, ele au promovat idei moderne precum libertatea, egalitatea în fața legii, desființarea privilegiilor și, mai ales, unirea Principatelor. Tinerii revoluționari, educați în Occident, au devenit principalii susținători ai proiectului unionist.

După 1848, ideea unirii a continuat să se dezvolte prin intermediul presei, al societăților culturale și al elitei intelectuale.

Populația începea să perceapă unirea ca pe o soluție pentru progres economic, stabilitate politică și afirmare națională.

2. Contextul politic și rolul Marilor Puteri

Unirea de la 1859 nu poate fi înțeleasă fără a analiza contextul internațional. Războiul Crimeii (1853–1856) a slăbit influența Rusiei în regiune și a adus în prim-plan problema organizării Principatelor Române. Tratatul de la Paris din 1856 a pus Principatele sub garanția colectivă a Marilor Puteri și a permis consultarea populației prin adunările ad-hoc.

Ordinea geopolitică a Europei în anii 1815–1853 era cea stabilită la Congresul de la Viena din 1815. Între timp însă echilibrul astfel stabilit a început să se destrame, îndeosebi din cauza crizei interne în Imperiul Otoman, denumit „Bolnavul Europei”. În această perioadă Moldova și Țara Românească, numite colectiv pe atunci în mediile diplomatice „Principatele Dunărene” au tranziționat de la statutul unor provincii autonome otomane cu statut special pe care îl aveau în timpul regimului fanariot, la state cvasiindependente și autoguvernate, angrenate prin comerțul pe Dunăre, devenit liber din 1829, în relații economice cu Europa Occidentală. Pe de altă parte, Imperiul Rus considera aceste principate un vector prin care, sub stindardul panslavismului, putea să se erijeze în protector al popoarelor slave și ortodoxe din Peninsula Balcanică și să capete control asupra Bosforului, asigurându-și acces strategic la apele calde din sud. Amestecul rus în Principatele Dunărene s-a manifestat mai întâi prin Convenția de la Akkerman prin care Rusia a obținut drept de a confirma, alături de Poartă, alegerea domnitorilor din cele două țări, care urmau să aibă mandate fixate la șapte ani; apoi prin ocupația țărilor în timpul războiului din 1828 și 1829, când domnitorii vasali otomanilor au fost îndepărtați; și apoi, după conflict, prin impunerea Regulamentelor Organice, legi constituționale prin care principatele erau guvernate ca protectorate rusești aflate sub o suzeranitate otomană pur nominală.

Revoluțiile de la 1848 au perturbat puțin starea de fapt, prin aceea că, deși în Moldova s-a înaintat și citit o singură petiție în fața domnitorului, în Țara Românească domnitorul a fugit și un guvern revoluționar s-a lansat între iunie și septembrie în reforme liberale

care contraveneau spiritului conservator al Regulamentului Organic.

Marile Puteri aveau interese diferite:

- Franța susținea unirea, văzând-o ca pe un pas spre modernizare;
- Rusia sprijinea parțial unirea pentru a-și menține influența;
- Imperiul Otoman și Austria se opuneau, temându-se de apariția unui stat românesc puternic.

În ciuda acestor tensiuni, unioniștii români au găsit o soluție politică ingenioasă: alegerea aceluiași domnitor în ambele Principate. Astfel, la 5 ianuarie 1859, Alexandru Ioan Cuza a fost ales domnitor al Moldovei, iar la 24 ianuarie 1859, a fost ales și în Țara Românească.

3. Semnificația politică a Unirii de la 24 ianuarie 1859

Unirea de la 1859 a reprezentat începutul statului român modern. Deși inițial a fost o uniune personală, aceasta a dus la centralizarea administrației, la unificarea armatei și la crearea unor instituții comune.

Domnia lui Alexandru Ioan Cuza a fost marcată de reforme importante:

-Reforma agrară din 1864 a eliberat țăranii de claca impusă de boieri și le-a oferit pământ în proprietate. Această măsură, cunoscută și sub numele de „Legea rurală”, a avut un impact uriaș asupra structurii sociale, permițând țăranilor să devină mici proprietari și să contribuie direct la dezvoltarea agriculturii. În același timp, a încurajat o mai bună organizare a producției și a creat premisa pentru reducerea discrepanțelor dintre clase.

-Legea instrucțiunii publice (1864) a introdus învățământul primar obligatoriu și gratuit pentru toți copiii. Într-o perioadă în care analfabetismul era extrem de ridicat, această reformă a facilitat accesul la educație pentru segmente largi ale populației. Rezultatul imediat a fost formarea unei generații mai bine pregătite, capabile să răspundă cerințelor economiei în expansiune și să participe activ la viața politică și socială.

-Reformele juridice și administrative au unificat legislația din Moldova și Țara Românească, punând bazele unui sistem coerent de justiție**.** Prin adoptarea Codului Civil și a Codului Penal, societatea românească a făcut pasul către alinierea la standardele occidentale, ceea ce a contribuit la crearea unei identități naționale solide și la respectarea drepturilor și libertăților cetățenești. Cu modificări și completări ulterioare, Codul Civil Cuza din 1864 a fost în vigoare până în 2011.

-Universitatea din Iași, fondată în 1860, a fost prima instituție de învățământ superior din Principatele Unite. Înființarea sa a încurajat cercetarea, dezvoltarea intelectuală și formarea unei elite capabile să conducă noul stat. Câțiva ani mai târziu, în 1864, Cuza a înființat și Universitatea din București, consolidând astfel rețeaua instituțiilor academice.

- Secularizarea averilor mănăstirești.

Aceste reforme au avut ca scop transformarea unei societăți tradiționale într-una modernă, bazată pe principii europene. Unirea nu a fost doar un act politic, ci și unul social, care a schimbat profund structura societății românești.

4. România în anul 2026 – context politic și social

România anului 2026 este un stat suveran, membru al Uniunii Europene și al NATO, cu instituții democratice consolidate. Spre deosebire de anul 1859, statul român nu mai luptă pentru recunoaștere internațională, ci pentru stabilitate, dezvoltare și consolidarea democrației.

Contextul politic actual este caracterizat de pluralism politic, alegeri libere și separarea puterilor în stat. Cu toate acestea, societatea se confruntă cu probleme precum polarizarea politică, neîncrederea în instituții, migrația populației tinere și provocările economice globale.

Din punct de vedere social, România din 2026 este mult mai diversă și mai urbanizată. Accesul la educație, informație și tehnologie este incomparabil mai mare decât în secolul al XIX-lea, iar cetățenii au un rol activ în viața publică prin societatea civilă și mediul online.

5. Comparație între anul 1859 și anul 2026

Diferențele dintre cele două perioade sunt evidente:

1. în 1859, Principatele nu erau state independente; în 2026, România este un stat suveran;
2. în 1859, deciziile politice erau influențate masiv de Marile Puteri; în 2026, România este parte a unor alianțe internaționale, dar își exercită suveranitatea;
3. în 1859, drepturile politice erau limitate; în 2026, cetățenii beneficiază de drepturi și libertăți democratice.

Există însă și asemănări:

1. dorința de modernizare și dezvoltare;
2. nevoia de stabilitate politică;
3. importanța contextului internațional în luarea deciziilor politice.

Dacă unirea de la 1859 a fost un proiect al elitei politice și intelectuale, România din 2026 pune accent pe participarea cetățenilor și pe responsabilitatea civică.

Concluzie

Unirea de la 24 ianuarie 1859 a fost un moment decisiv pentru formarea statului român modern, realizată prin inteligență politică, voință națională și un context internațional favorabil. Comparată cu anul 2026, această perioadă evidențiază drumul lung parcurs de România, de la un teritoriu aflat sub influență străină la un stat democratic integrat în structuri europene și euroatlantice.

Înțelegerea contextului istoric al Unirii de la 1859 ajută la conștientizarea valorilor actuale și la aprecierea progreselor realizate, demonstrând că istoria reprezintă fundamentul prezentului și al viitorului.

Bibliografie

1. **Giurescu, Constantin C.** – *Istoria românilor*, Editura All, București
2. **Iorga, Nicolae** – *Istoria românilor în chipuri şi icoane*, Editura Humanitas, București
3. **Bărbulescu, Mihai (coord.)** – *Istoria României*, Editura Corint, București
4. **Manual de Istorie – clasa a IX-a**, Editura Art Klett / Corint / CD Press

5. **Hitchins, Keith** – *România 1774–1866*, Editura Humanitas, București
6. **Enciclopedia României**, vol. III, București
7. ***Constituția României***

Chestiunea Românească: De la Congresul de la Paris la provocările geopolitice ale prezentului

Prof. Dumitrache Ionica
Casa Corpului Didactic “Simion Mehedinți” Vrancea

În secolul al XIX-lea, „Chestiunea Românească” nu era doar o problemă internă, ci o piesă esențială în „Problema Orientală”. Astăzi, în 2026, România nu mai este un obiect al negocierilor, ci un subiect activ, dar presiunile geopolitice la gurile Dunării și la Marea Neagră păstrează o intensitate similară.

După înfrângerea Rusiei în Războiul Crimeii, Tratatul de la Paris a pus bazele juridice ale statului modern:garanția colectivă: trecerea de la protectoratul rus la garanția marilor puteri europene;neutralizarea Mării Negre: o tentativă timpurie de a limita hegemonia regional;tactical "Fait Accompli": cum dubla alegere a lui Cuza a forțat limitele dreptului internațional de atunci, transformând o „soluție hibridă” într-o realitate politică ireversibilă.

După un secol și jumătate, observăm că România actuală este aflată într-un peisaj global fragmentat:securitatea la Marea

Neagră: de la „lac rusesc" la spațiu de securitate NATO vital; independența energetică și digitală: în 1859, Unirea se consolida prin poștă și telegraf; în 2026, suveranitatea se apără prin infrastructură critică, energie nucleară (SMR-uri) și protecție împotriva războiului hybrid;rolul de „pivot": cum gestionează România în 2026 relația cu Balcanii de Vest și flancul estic, într-o Uniune Europeană care caută o nouă busolă strategică.

Dacă în 1856, la Congresul de la Paris, „Chestiunea Românească" era rezolvată prin prisma neutralizării Mării Negre (pentru a limita expansiunea rusă), în 2026, paradigma s-a inversat: România nu mai este un „tampon" pasiv, ci un pilon de descurajare și reziliență.

În secolul al XIX-lea, deschiderea Dunării și a Mării Negre pentru comerțul internațional a fost motorul economic al Unirii. În 2026, securitatea maritimă este definită de: libertatea de navigație**:** provocările hibride și blocadele parțiale din ultimii ani au forțat România să își asume rolul de garant al coridoarelor de transport cerealiere și energetice; prezența aliată: spre deosebire de 1859, când garanția Marilor Puteri era una pur diplomatică și fragilă, în 2026, prezența structurilor multinaționale pe teritoriul național transformă „garanția colectivă" într-o realitate militară incontestabilă.

Dacă alegerea lui Cuza a fost un „fapt împlinit" politic, autonomia energetică a României din 2026 (prin gazele din perimetrul *Neptun Deep* și implementarea reactoarelor modulare mici - SMR) reprezintă un „fapt împlinit" economic. România nu mai este doar un solicitant de securitate, ci un furnizor de stabilitate energetică pentru Republica Moldova și Balcanii de Vest, replicând la nivel regional rolul de lider pe care și-l asumase simbolic la 1859.

În epoca lui Cuza, modernizarea însemna telegraful și codul civil. În 2026, „Chestiunea Românească" se joacă în spațiul cibernetic: războiul hibrid: România anului 2026 este o frontieră critică împotriva dezinformării. Capacitatea statului de a proteja procesele democratice este echivalentul modern al luptei unionistilor împotriva falsificării alegerilor pentru Adunările Ad-hoc (celebrul caz al lui Nicolae Vogoride).

Analiza parcursului României de la Congresul de la Paris din 1856 până în prezentul anului 2026 relevă o transformare fundamentală de paradigmă: „Chestiunea Românească” a încetat să mai fie o problemă de rezolvat pentru alții și a devenit o soluție de stabilitate pentru întreaga regiune.

Entuziasmul generației de la 1859 nu a fost doar o explozie de patriotism sentimental, ci o demonstrație de inteligență politică rară. Prin „faptul împlinit” al dublei alegeri, românii au învățat că suveranitatea nu se primește cadou, ci se construiește prin curajul de a acționa în momente de răscruce. Acea „horă” simbolică a fost, în esență, primul nostru act de reziliență în fața unor interese imperiale divergente.

Dacă în 1859 miza era supraviețuirea și recunoașterea, în 2026 miza este leadership-ul regional și sustenabilitatea. Astăzi, responsabilitatea României s-a extins:de la graniță la ancoră: România nu mai este doar „granița” Europei, ci ancora care menține stabilitatea democratică la Marea Neagră; de la importator la exportator de securitate: prin integrarea tehnologică, energetică și militară, statul român modern onorează visul lui Cuza nu prin discursuri, ci prin infrastructură și parteneriate solide.

În concluzie, legătura dintre 1859 și 2026 este definită de continuitatea proiectului de modernizare. Deși instrumentele s-au schimbat — locul trăsurilor și al firmanelor otomane fiind luat de cloud computing și tratate NATO — nucleul identitar rămâne neschimbat.

România anului 2026 este răspunsul matur și asumat la întrebările anxioase ale diplomaților de la 1856. Suntem dovada vie că un „proiect de țară” început cu cerneală și curaj poate deveni, peste secole, un pilon de neclintit al civilizației europene.

În timp ce la 1859 românii priveau spre Paris pentru recunoaștere, în 2026, Parisul și restul capitalelor europene privesc spre București ca spre un punct critic de stabilitate pe flancul estic.

Analiză comparativă: Diplomația de atunci vs. Diplomația de acum

Criteriu	1859 (Contextul Unirii)	2026 (Contextul Actual)
Actori Cheie	Marile Puteri (Franța, Austria, Rusia, UK)	UE, NATO, Parteneriate Strategice (SUA)
Amenințare	Expansionismul teritorial clasic	Război hibrid, dezinformare, crize energetice
Instrumentul Unirii	Voința populară + Diplomația „faptului împlinit"	Integrarea digitală, economică și militară
Statut	Stat vasal care își caută autonomia	Stat membru cu drept de veto și influență regională

Bibliografie

1. Berindei, Dan**,** *Constituirea statului național român*, Editura Științifică, București, 1977
2. Costea, Simion, *România și Puterile Garante după 1856: Lecții pentru diplomația actuală*, Jurnalul de Studii Europene, 2021
3. Dungaciu, Dan**,** *Geopolitica frontierelor: România în noul dezordine mondială*, Editura RAO, București, 2023
4. x x x *Strategia Națională de Apărare a Țării (2024-2027).* Document programatic ce reflectă poziția României în sistemul NATO/UE

Patriotismul în literatura română- de la unirea principatelor la românia modernă

Prof. Enache Ionelia
Școala Gimnazială „Petre Mironescu-Mera"

Introducere

Patriotismul reprezintă sentimentul de dragoste, respect și devotament față de patrie și popor. Acesta este una dintre valorile fundamentale care au contribuit la formarea și consolidarea identității naționale românești. În literatura română, acest sentiment a fost exprimat constant, mai ales în perioadele de transformări istorice majore. Astfel, în perioada cuprinsă între Unirea Principatelor Române (1859) și România de astăzi, patriotismul a reprezentat una dintre temele centrale ale literaturii române . În această perioadă, marcată de evenimente istorice importante, scriitorii au avut un rol esențial în cultivarea conștiinței naționale, literatura nefiind doar un mijloc de exprimare artistică, ci și un instrument de educare, de susținere a idealurilor politice și sociale, de mobilizare și de reflecție asupra destinului colectiv. Scrierile patriotice din această perioadă au pus în lumină aspirațiile poporului român către unitate, independență și afirmarea conștiinței naționale.

Contextul istoric al Unirii Principatelor și rolul literaturii

Unirea Principatelor Române de la 1859, realizată sub conducerea lui Alexandru Ioan Cuza, a fost un moment decisiv care a reprezentat începutul unui amplu proces de modernizare a statului român. Cuza a deschis drumul către modernizarea instituțiilor statului, reforma socială și afirmarea culturii naționale. În acest context, literatura a devenit un spațiu de exprimare a idealurilor patriotice, contribuind la răspândirea ideilor de unitate, independență și suveranitate. Intelectualii vremii au înțeles că nu poate exista unitate politică fără o unitate spirituală, bazată pe limbă, cultură și conștiință națională.

Patriotismul în literatura pașoptistă

Ideea de patriotism a fost promovată mai întâi de generația pașoptistă care a pus bazele literaturii moderne românești. Patriotismul pașoptist este caracterizat prin optimism, entuziasm și încredere în viitor. Participanți activi la viața politică, dar și scriitori, Vasile Alecsandri, Nicolae Bălcescu și Mihail Kogălniceanu militează pentru conturarea conștiinței naționale și pentru realizarea Unirii Principatelor.

Literatura pașoptistă se remarcă printr-un patriotism ardent, direct și mobilizator. Scriitori precum Vasile Alecsandri, Nicolae Bălcescu, Grigore Alexandrescu sau Cezar Bolliac își asumă rolul de educatori ai poporului, promovând idealurile Revoluției de la 1848: libertate, dreptate socială și unitate națională.

În revista „Dacia literară" (1840), Mihail Kogălniceanu adresa scriitorilor îndemnul de a se inspira din istoria patriei, din frumusețea peisajului românesc, din tradițiile și obiceiurile poporului: „Istoria noastră are destule fapte eroice, frumoasele noastre țări sunt destul de mari și de poetice, pentru a nu găsi și la noi sujeturi de scris, fără să avem pentru aceasta trebuință să ne împrumutăm de la alte nații".

Poezia „Hora Unirii" a lui **Alecsandri**, publicată pentru prima dată în 1856 în revista „Steaua Dunării" a lui Mihail Kogălniceanu, sub titlul original „Hora Unirei", a devenit simbolul luptei pentru unitate. Pusă pe o melodie de circulaţie în epocă, compusă de Alexandru Flechtenmacher, a devenit în scurt timp imnul de luptă pentru Unirea Principatelor, imnul unităţii naţionale româneşti. Poezia, descrisă de Mihai Eminescu drept „cea mai frumoasă horă a neamului românesc", nu a fost dată uitării, pentru că an de an, pe data de 24 ianuarie, de când s-au unit cele două principate românești, Moldova și Țara Românească, sub conducerea lui Alexandru Ioan Cuza, se cântă și se dansează pentru a marca importanța acestui eveniment.

Considerând istoria o sursă de inspirație și legitimitate pentru idealul național, **Nicolae Bălcescu** a valorificat trecutul istoric în lucrarea „Românii supt Mihai-Voievod Viteazul", în care a evidențiat momentele de glorie națională, tema acestei cărți fiind

lupta pentru apărarea ființei naționale și afirmarea conștiinței naționale, dar și lupta pentru unirea tuturor românilor.

Patriotismul în literatura de după Unire și în epoca marilor clasici

După realizarea Unirii și mai ales după obținerea Independenței de stat în 1877, literatura română intră într-o etapă de maturizare. Patriotismul devine mai profund și mai complex, fiind asociat cu reflecția critică asupra societății și cu responsabilitatea față de destinul național.

Cea mai complexă expresie a patriotismului în această perioadă este **Mihai Eminescu**. Patriotismul eminescian este unul reflexiv și grav, bazat pe evocarea trecutului glorios și pe responsabilitatea generațiilor prezente față de viitorul națiunii. Prin figurile istorice și simbolurile naționale, Eminescu transformă poezia într-un act de conștiință civică.

Dragostea profundă față de țară, dar și o atitudine critică față de degradarea valorilor naționale sunt exprimate în poezii precum „Doina", „Scrisoarea III" și „Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie".

În poezia „Doina", poetul exprimă durerea față de pierderea teritoriilor românești și față de nedreptățile istorice, folosind un ton grav și acuzator, fiind un cântec despre suferința, durerea și măreția poporului român.

„Scrisoarea III" valorifică episodul luptei de la Rovine, punând în opoziție măreția trecutului eroic cu decadența prezentului. Discursul lui Mircea cel Bătrân devine un exemplu de patriotism autentic, bazat pe simplitate, curaj și devotament față de țară.

Poezia „Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie" evidențiază dragostea profundă a poetului față de patrie, exprimând dorința de afirmare națională, armonie și statornicie a spiritului românesc. Acesta glorifică trecutul și speră într-un destin glorios al poporului român, punând accent pe valorile naționale.

Ion Creangă contribuie la afirmarea patriotismului prin valorificarea tradițiilor și a universului rural românesc. Romanul „Amintiri din copilărie" surprinde lumea satului moldovenesc, cu

obiceiurile, limbajul și valorile sale, devenind o expresie a specificului național.

Ioan Slavici explorează probleme morale și sociale, evidențiind importanța cinstei, muncii și responsabilității individuale în cadrul comunității naționale, în nuvele precum „Moara cu noroc" sau „Popa Tanda".

Patriotismul în literatura de la sfârșitul secolului al XIX-lea și perioada interbelică

După proclamarea Independenței României și transformarea acesteia în regat, patriotismul capătă o nouă dimensiune, și anume cea socială. Sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea este reprezentat de poeți precum George Coșbuc și Octavian Goga.

În poeziile sale, **George Coșbuc** reflectă viața satului românesc, prezentând țăranul ca purtător al valorilor autentice („Noi vrem pământ", „Nunta Zamfirei", Toți, Doamne, și toți trei"), aduce în prim-plan momente glorioase din trecutul poporului român („Decebal către popor", „Pașa Hassan"), promovează patriotismul ca pe o datorie morală a fiecărui individ („Scut și armă", „Patria română", „Sus inima", Cântec").

Octavian Goga, numit și „poetul pătimirii noastre", exprimă un patriotism dureros, marcat de suferința românilor din Transilvania. Poezia sa este o formă de protest și solidaritate națională, evidențiind nedreptățile sociale și naționale. Ideea dominantă a artei sale poetice este aceea că menirea poetului este de a da glas suferințelor și năzuințelor poporului, deoarece „el totul vede, toate le ascultă/Unde-i plânsoarea zărilor mai multă/El își rotește aripile sale."(Poezie). În poezia „Rugăciune", așezată în deschiderea volumului „Poezii"(1905) manifestă un patriotism sincer, aceasta fiind un adevărat manifest artistic și social, un program de luptă și o mărturie militantă pentru poporul său. Dorința de dreptate socială și de libertate națională este exprimată și în poeziile: „Noi", „Plugarii", „Oltul".

Perioada interbelică reprezintă o etapă de diversificare și aprofundare a temelor literare. După realizarea Marii Uniri din 1918, patriotismul nu mai are un caracter revendicativ, ci se

concentrează asupra consolidării statului național și asupra definirii identității culturale într-un context european.

Prin „Ion", primul roman obiectiv din literatura română, **Liviu Rebreanu** prezintă drama țăranului român legat de pământ, care devine simbol al existenței și continuității naționale. Pământul nu este doar o avere materială, ci o valoare identitară, pentru care personajele sunt dispuse la sacrificii extreme. În „Pădurea spânzuraților", Rebreanu abordează conflictul identitar al românilor din Transilvania în timpul Primului Război Mondial, ilustrând drama conștiinței naționale. Apostol Bologa, personajul central al cărții, însumează drama atâtor români obligați să lupte împotriva fraților de sânge, a conaționalilor, prin încălcarea voinței și a legilor intime ale vieții și ale conviețuirii, într-un război murdar, nedrept, ca orice război bazat pe cotropire.

Lucian Blaga exprimă un patriotism filozofic și cultural. În „Poemele luminii" sau în trilogiile sale filozofice, el valorifică miturile, spațiul mioritic și specificul spiritual românesc. Patriotismul său este legat de ideea de mister și de unicitate a culturii române.

Camil Petrescu aduce în prim-plan experiența războiului și problematica identității, subliniind complexitatea sentimentului patriotic într-o societate modernă. Patriotismul camilpetrescian, vizibil mai ales în romanul "Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război", se deosebește de cel populist, dragostea de țară fiind o conștiință lucidă, o asumare a responsabilității în momente critice.

Patriotismul în literatura modernă și contemporană

În literatura modernă și contemporană, patriotismul nu mai este asociat cu idealizarea națiunii, sacrificiul și eroismul, ci se manifestă într-o formă mai subtilă și mai reflexivă, evidențiind complexitatea realităților istorice, politice și sociale ale lumii moderne. Experiențele istorice ale secolului XX – războaiele mondiale, regimul comunist, tranziția postcomunistă – determină o reevaluare a valorilor naționale. Astfel, iubirea de patrie nu mai este exprimată doar prin elogiu, ci prin nostalgie, ironie sau revoltă.

În romanul „Moromeții", **Marin Preda** surprinde transformările satului românesc și destrămarea unei lumi

tradiționale. Patriotismul se exprimă aici prin atașamentul față de valorile morale, limbaj și memorie colectivă.

În postmodernism se înscriu poeți precum: **Mircea Cărtărescu, Caius Dobrescu Simona Popescu, Alexandru Mușina, Ion Stratan, Andrei Boiu, Florin Iaru, Mariana Marin** etc. Poezia postmodernistă se particularizează prin agresivitate, ironie, autoironie, stare onirică și efecte retorice speciale.

Principala atitudine a postmoderniștilor față de lumea contemporană sau față de trecut este ironia. Mircea Cărtărescu afirmă că: „În postmodernism însă, ironia se generalizează, devenind însăși substanța operelor artistice. Trecutul [...] nu mai poate fi recuperat cu candoare, ci cu ironie. Istoria, tragică inițial, prin repetare devine farsă."

Concluzie

De la Unirea Principatelor la România de astăzi, patriotismul a constituit un fir roșu și o constantă a literaturii române. Evoluând de la entuziasmul militant al pașoptiștilor la reflecția critică și nuanțată a scriitorilor moderni, această temă a contribuit decisiv la formarea și consolidarea conștiinței naționale. Literatura română rămâne astfel un spațiu privilegiat al memoriei istorice, al identității și al valorilor care definesc spiritul românesc.

Bibliografie

1. **Călinescu, George,** Istoria literaturii române de la origini până în prezent, Editura Minerva, București, 1982
2. **Manolescu, Nicolae,** Istoria critică a literaturii române, Editura Paralela 45, Pitești, 2008
3. **Alecsandri, Vasile**, *Poezii*, Editura Minerva, București,1972
4. **Bălcescu, Nicolae**, *Românii supt Mihai-Voievod Viteazul*, Editura Minerva, București, 1980
5. **Eminescu, Mihai**, *Poezii*, Editura Minerva, București, 1975
6. **Creangă, Ion**, *Amintiri din copilărie*, Editura Ion Creangă, București, 1983
7. **Slavici, Ioan**, *Nuvele*, Editura Minerva, București,1978
8. **Coșbuc, George**, *Poezii*, Editura Minerva, București, 1976

9. **Goga, Octavian**, *Poezii*, Editura Minerva, București, 1979
10. **Rebreanu, Liviu**, *Ion*, Editura Liviu Rebreanu, București, 1985
11. **Rebreanu, Liviu**, *Pădurea spânzuraților*, Editura Liviu Rebreanu, București, 1987
12. **Blaga, Lucian**, *Poemele luminii*, Editura Minerva, București, 1982
13. **Petrescu, Camil**, *Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război*, Editura Minerva, București, 1980
14. **Preda, Marin**, *Moromeții*, Editura Cartea Românească, București, **1987**

Unirea Principatelor – Nașterea României Moderne

Enache Mirela
Școala Gimnazială „Dimitrie Gusti” Nereju

Actul de la **24 ianuarie 1859** nu reprezintă doar o simplă formalitate administrativă, ci punctul culminant al unui proces de cristalizare a conștiinței naționale românești. Pentru preșcolarii de astăzi, a înțelege „Mica Unire” înseamnă a decripta mecanismele prin care două „țări surori”, Moldova și Țara Românească, au reușit să depășească barierele politice și sociale pentru a forma fundamentul României moderne. În cadrul demersului didactic propus la Școala Gimnazială „Dimitrie Gusti” din Nereju, abordarea istoriei prin narațiune și simbol devine o punte esențială între trecutul glorios și prezentul educațional.

Geneza Unirii este strâns legată de contextul internațional de după Războiul Crimeii (1853-1856), care a pus capăt protectoratului rusesc și a instituit garanția colectivă a Marilor Puteri. Tratatul de Pace de la Paris din 1856 a prevăzut organizarea unor **Adunări (Divanuri) Ad-hoc** pentru a consulta voința populației.

Un aspect inedit și curajos al acelei epoci, reflectat și în prezentarea didactică, a fost invitarea reprezentanților tuturor claselor sociale la „sfatul țării” din **1857**, la Iași. Boieri vizionari, precum **Mihail Kogălniceanu**, au înțeles că un stat solid nu se poate clădi fără participarea activă a țărănimii. Această deschidere democratică timpurie este ilustrată prin prezența în Divanul Ad-hoc a deputaților săteni, printre care s-a numărat și figura emblematică a lui **Moș Ion Roată**.

Moș Ion Roată: De la omul istoric la simbolul pedagogic

În comunitatea vrânceană, figura lui Ion Roată are o rezonanță aparte. Născut în 1806 în comuna Câmpuri (fostul județ Putna), Ion Roată nu a fost doar un personaj de poveste, ci un țăran clăcaș cu o minte ageră și un spirit civic neînfricat. Ales în unanimitate să reprezinte interesele consătenilor săi, el a adus în

fața elitelor de la Iași vocea celor mulți, cerând nu doar Unire, ci și dreptate socială.

Lecția centrală a materialului didactic se bazează pe pilda „bolovanului de piatră", o metodă de învățare prin experiment social. Boierul încearcă să explice conceptul de unitate prin efortul colectiv de a ridica o piatră grea. Dacă Moș Ion Roată nu reușește singur, efortul conjugat al celor patru țărani face ca „treaba să se facă cu mare ușurință".

Totuși, valoarea educativă cea mai profundă rezidă în observația critică a bătrânului vrâncean: „N-ați pus umărul cu noi la dus". Această replică transformă povestirea dintr-o simplă alegorie a unității într-o lecție despre echitate și solidaritate reală. Preșcolarii sunt astfel încurajați să înțeleagă că **„Unirea face puterea"** doar atunci când sarcina și beneficiile sunt împărțite corect între toți membrii comunității.

Procesul început în 1857 s-a finalizat prin soluția ingenioasă a „dublei alegeri" a lui **Alexandru Ioan Cuza**: pe 5 ianuarie la Iași și pe 24 ianuarie la București. Această strategie diplomatică a forțat recunoașterea internațională a Unirii și a deschis calea unor reforme fundamentale:

1. **Legea rurală (1864):** Prin care țăranii, inclusiv cei reprezentați de Ion Roată, au fost emancipați și împroprietăriți.
2. **Reforma învățământului (1864):** Care a pus bazele educației obligatorii și gratuite.
3. **Secularizarea averilor mănăstirești:** Redând statului resurse vitale pentru dezvoltare.

Utilizarea metodelor narative, dublate de suport vizual și versuri, permite cadrelor didactice să fixeze repere cronologice (1857, 1859) și spațiale (Iași, București, județul Putna) într-un mod atractiv pentru preșcolari. Prin jocul de rol și ghicitorile rimate, istoria încetează să fie o listă aridă de date, devenind o experiență de mândrie națională.

În final, lecția oferită de acest material didactic este că România modernă s-a născut din dialogul dintre „mantalele albe" ale țăranilor și elitele intelectuale. Sarcina noastră, ca educatori în vatra Vrancei, este de a păstra vie această flacără a unității și de a-i

învăța pe copii că, la fel ca strămoșii lor, au datoria de a „pune umărul” la viitorul țării.

Bibliografie

1. Enache, M. (2026). *Unirea Principatelor – naşterea României moderne* (Prezentare PPT), Școala Gimnazială „Dimitrie Gusti”, Nereju.
2. Casa Memorială „Moș Ion Roată”, Vrancea – Repere istorice și biografice.
3. Creangă, I. (1885). *Moș Ion Roată și Unirea*, publicată în „Convorbiri literare”.
4. Ministerul Educației. *Didactica istoriei și formarea competențelor la ciclul primar și gimnazial*.

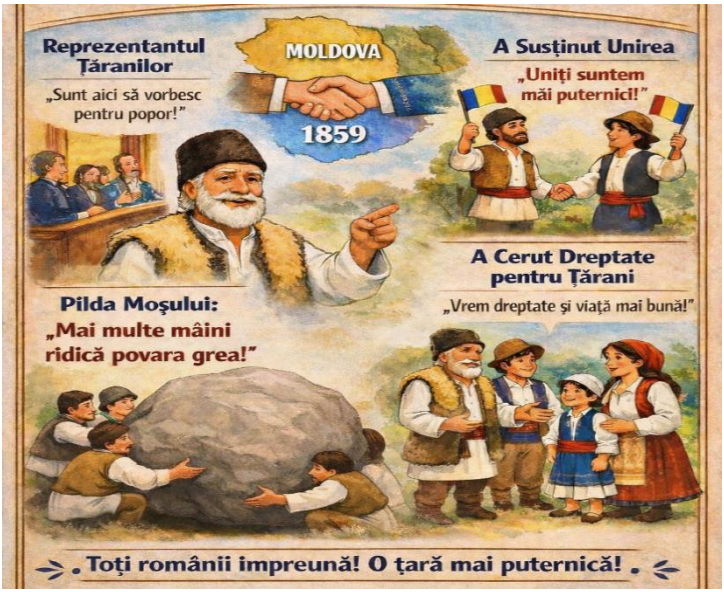

1859–2026: Drumul României de la Unire la modernitate

Prof.înv.primar: Fotin Alina
Școala Gimnazială „Anghel Saligny”

Istoria României moderne este rezultatul unui proces îndelungat de construcție politică, socială și culturală, în care momentele de ruptură și continuitate se împletesc constant. Unirea Principatelor Române din 1859 reprezintă începutul oficial al acestui drum, constituind fundamentul statului național român și deschizând calea modernizării instituționale și a afirmării identității naționale. La mai bine de un secol și jumătate distanță, România anului 2026 se prezintă ca un stat democratic, integrat în structurile europene și euro-atlantice, confruntat cu provocările unei lumi globalizate.

Analiza comparativă a parcursului României între anii 1859 și 2026 permite evidențierea transformărilor profunde prin care a trecut societatea românească, dar și a permanenței unor idealuri fundamentale: unitatea, independența, modernizarea și afirmarea în concertul națiunilor europene. Studiul de față își propune să evidențieze principalele etape ale acestui drum istoric, subliniind rolul decisiv al reformelor, al educației și al conștiinței naționale.

1. **Unirea Principatelor Române – premisă a modernității statale**

În prima jumătate a secolului al XIX-lea, **Principatele Române** se aflau într-o situație politică și economică dificilă, caracterizată de dependența față de Imperiul Otoman, de influența marilor puteri și de o structură socială preponderent agrară. Ideile iluministe și revoluționare europene, propagate prin intermediul tinerilor intelectuali români formați în Occident, au contribuit la cristalizarea unui proiect politic modern, centrat pe unitate națională și reformă.

Unirea Moldovei cu Țara Românească, realizată prin dubla alegere a lui Alexandru Ioan Cuza, a fost rezultatul unei strategii

politice ingenioase, susținute de o largă mobilizare a opiniei publice. Evenimentul din 1859 a marcat depășirea fragmentării politice și a creat cadrul necesar pentru edificarea unui stat modern, cu instituții comune și politici coerente. Unirea a avut nu doar o dimensiune politică, ci și una simbolică, consolidând sentimentul apartenenței la aceeași comunitate istorică și culturală.

2. **Epoca lui Alexandru Ioan Cuza – reforme și modernizare accelerată**

Domnia lui Alexandru Ioan Cuza (1859–1866) a reprezentat o etapă decisivă în procesul de modernizare a statului român. Reformele inițiate în această perioadă au vizat transformarea profundă a structurilor economice, sociale și instituționale. Secularizarea averilor mănăstirești a permis consolidarea bugetului statului și a redus influența externă asupra economiei naționale. Reforma agrară, deși imperfectă, a încercat să îmbunătățească situația țăranilor și să reducă tensiunile sociale.Un rol deosebit l-a avut reforma învățământului, care a introdus principiul obligativității și gratuității educației primare, contribuind la alfabetizarea populației și la formarea unei elite intelectuale capabile să susțină modernizarea. De asemenea, adoptarea codurilor juridice moderne și reorganizarea administrației au apropiat statul român de modelele occidentale, conferindu-i stabilitate și funcționalitate.

3. **Consolidarea statului român și afirmarea internațională**

Perioada care a urmat domniei lui Cuza a fost caracterizată de consolidarea statului român și de afirmarea sa pe plan internațional. Obținerea independenței de stat în 1877, proclamarea Regatului României și realizarea Marii Uniri din 1918 au reprezentat etape esențiale în desăvârșirea statului național unitar. Aceste realizări au fost însoțite de modernizarea infrastructurii, dezvoltarea culturii și afirmarea unei identități naționale coerente.

Secolul al XX-lea a adus însă și perioade de criză: cele două războaie mondiale, pierderile teritoriale și instaurarea regimului comunist au afectat profund evoluția democratică a României. Regimul comunist a impus un model autoritar de organizare a

societății, limitând libertățile fundamentale, dar a contribuit, în anumite domenii, la industrializare și urbanizare.

4. **Tranziția postcomunistă și integrarea europeană**

Evenimentele din decembrie 1989 au deschis o nouă etapă în istoria României, marcată de tranziția către democrație și economie de piață. Reformele politice și economice, deși dificile și adesea contradictorii, au avut ca obiectiv principal reintegrarea României în spațiul european. Aderarea la NATO și Uniunea Europeană a reprezentat un moment de cotitură, oferind garanții de securitate și oportunități de dezvoltare economică și socială.

România anului 2026 este rezultatul acestui parcurs, caracterizată de pluralism politic, libertatea de exprimare și acces extins la educație și informație. Digitalizarea, mobilitatea internațională și deschiderea către valorile europene definesc societatea contemporană, dar coexistă cu provocări precum migrația, disparitățile regionale și nevoia de consolidare a statului de drept.Compararea anului 1859 cu anul 2026 evidențiază un progres semnificativ în ceea ce privește structura statului, rolul cetățeanului și nivelul de dezvoltare. În timp ce statul din 1859 se afla în faza de construcție, cu instituții fragile și drepturi politice limitate, România contemporană funcționează într-un cadru democratic stabil, bazat pe separația puterilor și respectarea drepturilor fundamentale.Cu toate acestea, există și elemente de continuitate. Dorința de modernizare, importanța educației și aspirația către integrarea europeană se regăsesc atât în proiectul pașoptist, cât și în politicile contemporane. Idealurile Unirii rămân repere esențiale pentru societatea românească, adaptate contextului actual.

Drumul României de la Unirea Principatelor din 1859 la modernitatea anului 2026 reflectă un proces istoric complex, marcat de transformări profunde și de o permanentă căutare a echilibrului între tradiție și inovație. Unirea a reprezentat începutul construcției statului modern, iar evoluțiile ulterioare au consolidat poziția României în cadrul european și internațional. Înțelegerea acestui parcurs istoric este esențială pentru asumarea responsabilității civice și pentru continuarea proiectului de modernizare început în secolul al XIX-lea.

Bibliografie

1. Giurescu, Constantin C., *Istoria românilor*, vol. III–IV, Editura Fundației Culturale Române, București, 2003.
2. Stanomir, Ioan, Spiritul constituțional. De la Regulamentele Organice la Constituția din 1923, Editura C.H. Beck, București, 2014.
3. Livezeanu, Irina, *Cultură și naționalism în România Mare*, Humanitas, București, 2018.

România anului 1859 și România anului 2026 - asemănări și deosebiri în procesul de construcție națională

Autor: Prof. dr. Ana Gavrilescu
Școala Gimnazială Tâmboești, județul Vrancea

Rezumat

Anul 1859 reprezintă un moment fondator în istoria României, marcând Unirea Principatelor Române sub domnia lui Alexandru Ioan Cuza, eveniment ce a pus bazele statului român modern. La o distanță de peste un secol și jumătate, România anului 2026 se prezintă ca un stat membru al Uniunii Europene, integrat într-un context globalizat, dar confruntat cu noi provocări sociale, economice și identitare. Prezentul articol propune o analiză comparativă între cele două momente istorice, evidențiind asemănările și deosebirile privind organizarea statului, valorile naționale, educația și rolul cetățeanului în societate.

Cuvinte cheie: *educație, progres, reformă, tehnologie, stat democratic*

Contextul istoric al României în anul 1859

România anului 1859 se afla într-un proces incipient de constituire statală. Unirea Moldovei cu Țara Românească, realizată prin dubla alegere a lui Alexandru Ioan Cuza, a fost expresia dorinței de unitate națională, libertate și progres. Societatea românească era predominant rurală, cu un nivel redus de alfabetizare și cu instituții aflate la început de drum.

Educația, armata și administrația publică au devenit instrumente esențiale pentru consolidarea statului. Reforma învățământului, reforma agrară și reorganizarea armatei au urmărit formarea unui cetățean responsabil, capabil să susțină idealurile naționale. Activitățile fizice și pregătirea militară aveau un rol important în dezvoltarea tineretului, fiind asociate cu disciplina, sănătatea și spiritul civic.

România anului 2026 – stat european modern

România anului 2026 este un stat democratic, membru al Uniunii Europene și NATO, beneficiind de libertatea de circulație, de acces la tehnologie și de un cadru instituțional consolidat. Societatea este una diversă, urbanizată și digitalizată, în care educația și sportul au un rol major în promovarea unui stil de viață sănătos și a incluziunii sociale.

Educația fizică și sportul sunt recunoscute ca domenii esențiale pentru dezvoltarea armonioasă a individului, prevenirea problemelor de sănătate și formarea competențelor sociale. Spre deosebire de anul 1859, accentul nu mai cade pe supraviețuire și consolidare națională ci pe performanță, calitatea vieții și adaptarea la schimbările globale.

Asemănări între România anului 1859 și România anului 2026

În ciuda distanței temporale considerabile, pot fi identificate câteva asemănări semnificative:

1. **Nevoia de unitate și coeziune socială** – în 1859, unitatea era esențială pentru formarea statului, iar în 2026 este necesară pentru menținerea identității naționale într-un context european și global;
2. **Rolul educației** – atât în 1859 cât și în 2026, educația este considerată un pilon al progresului social și al formării cetățeanului;
3. **Importanța formării fizice** – pregătirea fizică a tinerilor a fost și rămâne un element important, fie pentru apărarea națională (1859), fie pentru sănătate, echilibru și performanță (2026);
4. **Aspirația spre modernizare** – ambele perioade sunt caracterizate de dorința de adaptare la modele europene.

Deosebiri majore între cele două perioade

Diferențele dintre România anului 1859 și România anului 2026 sunt profunde:

1. **Nivelul de dezvoltare** – România din 1859 era un stat agrar, în timp ce România din 2026 este o economie de piață integrată la nivel european;
2. **Structura societății** – societatea tradițională, rurală și ierarhizată a fost înlocuită de una urbană, diversă și mobilă;
3. **Accesul la educație și sport** – în 1859, educația era limitată, iar activitățile fizice aveau un caracter utilitar, în 2026 educația este obligatorie, iar sportul este practicat atât în scop educativ, cât și recreativ sau de performanță;
4. **Contextul geopolitic** – România din 1859 se afla sub influența marilor imperii, pe când România din 2026 este parte activă a structurilor europene și euroatlantice.

Concluzii

Compararea României anului 1859 cu România anului 2026 evidențiază un parcurs istoric complex, marcat de continuitate și schimbare. Dacă în 1859 obiectivul principal era construirea statului național, în 2026 provocarea majoră este consolidarea identității și a coeziunii sociale într-o lume globalizată. Educația, inclusiv educația fizică și sportul, rămân constante fundamentale în formarea cetățeanului, adaptându-se însă nevoilor și valorilor fiecărei epoci.

Bibliografie

1. Hitchins, K. *Românii 1774–1866*. Editura Humanitas
2. Boia, L. *De ce este România altfel?* Editura Humanitas
3. Prodan, D. *Alexandru Ioan Cuza și reformele sale*
4. Legea Educației Naționale, România

De la Unirea din 1859 la România din 2026

prof. Grăjdan Camelia-Cătălina
Școala Gimnazială ,,Duiliu Zamfirescu” Dumbrăveni

Unirea Principatelor Române în 1859 a fost un moment mare în istoria noastră. Românii au ales pe Alexandru Ioan Cuza domnitor și pentru Moldova și pentru Țara Românească, pentru că voiau să fie împreună. Erau separați în principate diferite, cu influențe străine peste tot, și asta le îngreuna viața economică sau culturală. Unitatea părea singura cale spre progres. Acum, dacă ne gândim la 2026, România e în Uniunea Europeană, are instituții moderne, dar totuși întâmpină probleme noi, cum ar fi diferențele sociale sau migrația. Comparând cele două perioade, ies la iveală lecții despre solidaritate și identitate, deși nu totul e clar.

Contextul din 1859 era plin de dorință de emancipare. Românii voiau să se afirme național, dar lipsa unității crea multe obstacole. Unirea a venit ca un act de curaj politic. Literatura vremii reflectă asta, mai ales poezia „Hora Unirii” de Vasile Alecsandri, pe care o studiem la școală. Acolo poetul spune să se prindă oamenii mână cu mână, simbol pentru solidaritate și egalitate. Doar așa, împreună, puteau trece peste greutăți, mi se pare.

În schimb, în 2026, România e un stat unitar și democratic. Nu mai e vorba de dezbinare teritorială, dar apar alte forme de fragmentare, precum lipsa implicării civice sau pierderea interesului pentru valori naționale. Dacă atunci lupta era pentru unire politică, azi e mai mult despre coeziune socială într-o lume globalizată. Uneori mă întreb dacă am păstrat spiritul ăla de atunci.

Mesajul din „Hora Unirii” leagă trecutul de prezent. Versurile sunt simple, dar puternice, zic că unitatea e o atitudine permanentă, nu doar un fapt istoric. Hora, dansul popular, simbolizează comunitatea și bucuria de a fi împreună, plus responsabilitate comună. În 2026, cu schimbări economice și tehnologice, avem nevoie de asta, de solidaritate. Nu e doar poezie veche, are sens și azi.

Lecția de bază din Unirea Principatelor e că progresul vine prin cooperare, nu individual. Românii din 1859 au pus binele comun înaintea intereselor personale. Astăzi, cetățenii ar trebui să se implice în societate, să respecte democrația și să ajute la dezvoltare. Dar nu e așa simplu, unii oameni văd lucrurile diferit.

În secolul al XIX-lea, situația politică în spațiul românesc era marcată de dorința de unitate. Literatura a ajutat la consolidarea sentimentului național. Hora Unirii, scrisă înainte de Unire, a devenit simbol al idealului unității. Versurile ,,Hai să dăm mână cu mână / Cei cu inimă română, / Să-nvârtim hora frăției / Pe pământul României!" exprimă dorința de fraternitate, pe înțelesul tuturor.

Mai departe, Alecsandri zice ,,Unde-i unul nu-i putere, / La nevoi și la durere, / Unde-s doi puterea crește". E un apel la cooperare, care reflectă adunarea din 24 ianuarie 1859. Ideea de fraternitate și forță prin unitate e valabilă și pentru secolul XXI, cu provocările lui.

Dacă comparăm cele două momente, în 1859, scopul principal era unirea politică, prin alegerea lui Al.I. Cuza. Cultura, poezia și cântecul mobilizau idealurile. Lecția era solidaritatea care creează putere. În 2026, vorbim despre consolidare socială și economică, prin participare democratică și integrări europene. Educația și media ajută la coeziune, iar lecția e solidaritate, dar și responsabilitate civică. Unitatea din 1859 era un act politic, azi e un proiect permanent, unde fiecare contribuie prin implicare.

Compararea celor două momente istorice

Aspect	**1859 – Mica Unire**	**2026 – România Modernă**
Scop principal	Unire politică și națională	Consolidare socială, economică și culturală
Instrument principal	Alegerea lui Alexandru Ioan Cuza ca domnitor comun	Participare democratică, integrări europene

Aspect	**1859 – Mica Unire**	**2026 – România Modernă**
Rolul culturii	Poezia și cântecul ca mobilizatoare de idealuri	Educația și media ca instrumente de coeziune
Lecție principală	Solidaritatea creează puterea	Solidaritatea și responsabilitatea civică

Astfel, dacă în 1859 unitatea se realiza ca act politic și social, în 2026 unitatea este un proiect permanent, în care fiecare cetățean contribuie prin implicare civică și respect față de valorile democratice.

Unirea a început România modernă. Versurile din „Hora Unirii" ne amintesc că unitatea e o atitudine de viață, „Să-nvârtim hora frăției / Pe pământul României!" Literatura, ca textul lui Vasile Alecsandri, ține vie memoria trecutului. Nevoia de unitate rămâne constantă, deși contextul s-a schimbat. Unirea nu e doar istorie, e un îndemn la solidaritate. Poate că uneori uităm asta, dar ar trebui să o luăm în serios.

Bibliografie

1. **Alecsandri, Vasile**- Hora Unirii în *Opere***,** Editura Minerva, București
2. **Manolescu, Nicolae**- *Istoria critică a literaturii române,* Editura Paralela 45, Pitești, 2008
3. **Călinescu, George**-*Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, Editura Fundației pentru literatură și Artă Regele Carol II , București

Portrete literare din timpul lui Alexandru Ioan Cuza

Prof. Hulea Carmen Antuaneta
Școala Gimnazială Găgești

Epoca domniei lui Alexandru Ioan Cuza (1859–1866) coincide cu o etapă de tranziție esențială în cultura și literatura română, marcată de afirmarea realismului și de desprinderea treptată de idealismul romantic. Literatura acestei perioade reflectă transformările profunde ale societății românești, generate de Unirea Principatelor și de reformele politice și sociale. Portretul literar devine un instrument privilegiat de analiză a individului în raport cu noile realități istorice, ilustrând tipologii sociale, morale și politice specifice procesului de modernizare.

Anii care au urmat Unirii din 1859 au fost caracterizați de o intensă efervescență culturală. Reforma învățământului, dezvoltarea presei și apariția unor instituții culturale moderne au favorizat profesionalizarea scrisului literar. Literatura începe să se orienteze spre observarea realității sociale, iar portretul literar se îndepărtează de idealizarea romantică, devenind mai analitic și mai critic.

Scriitorii epocii sunt adesea implicați activ în viața politică și administrativă, fapt care explică dimensiunea civică și morală a creațiilor lor. Portretele literare realizate în această perioadă nu sunt simple descrieri fizice, ci construcții complexe, menite să surprindă mentalități, vicii și aspirații ale societății românești aflate în plin proces de transformare.

Unul dintre cei mai reprezentativi autori ai epocii este *Vasile Alecsandri*, a cărui operă reflectă atât idealurile Unirii, cât și contradicțiile societății postunioniste. În comediile sale (Chirița în provincie, Chirița în Iași, Chirița în balon), Alecsandri realizează portrete satirice memorabile, ilustrând tipologia parvenitului și a pseudo-intelectualului.

Personajul ***Chirița*** este un portret literar caricatural, construit prin exagerare și ironie. Ea întruchipează snobismul, lipsa de cultură autentică și imitația servilă a modelelor occidentale.

Dincolo de dimensiunea comică, portretul Chiriței are o funcție critică, evidențiind superficialitatea modernizării sociale din timpul lui Cuza, în care formele sunt adesea adoptate fără fond.

O contribuție esențială la dezvoltarea portretului literar realist o aduce *Nicolae Filimon*, prin romanul Ciocoii vechi și noi (1863). Personajul ***Dinu Păturică*** reprezintă un portret complex al arivistului lipsit de scrupule, specific unei societăți aflate în tranziție.

Portretul lui Dinu Păturică este realizat atât prin descriere directă, cât și prin fapte și relații sociale. El ilustrează degradarea morală generată de dorința de ascensiune rapidă, într-un context în care vechile structuri sociale se destramă, iar noile valori nu sunt încă solid consolidate. Romanul lui Filimon este adesea considerat prima operă realistă de amploare din literatura română, iar portretul său central are o evidentă dimensiune socială și moralizatoare.

Un alt tip de portret literar specific epocii este cel memorialistic, ilustrat de *Ion Ghica* în Scrisorile către Vasile Alecsandri. Acestea conțin portrete vii ale boierimii, ale oamenilor politici și ale intelectualilor români din prima jumătate a secolului al XIX-lea.

Portretele realizate de Ghica sunt caracterizate prin echilibru, luciditate și spirit critic. Ele surprind procesul de adaptare a vechilor elite la noile realități politice și sociale. Prin combinația dintre observație realistă și reflecție morală, aceste portrete contribuie la înțelegerea climatului intelectual din timpul lui Cuza.

Portretele literare din perioada domniei lui Alexandru Ioan Cuza au o funcție esențială în configurarea literaturii române moderne. Ele reflectă tensiunile dintre tradiție și modernitate, dintre idealurile naționale și realitățile sociale. Prin intermediul acestor portrete, literatura devine un instrument de critică socială și de educație civică, participând activ la procesul de modernizare a societății.

De asemenea, portretul literar contribuie la conturarea unor tipologii umane durabile, care vor fi reluate și aprofundate de literatura română ulterioară, în special de marii clasici de la sfârșitul secolului al XIX-lea.

Portretele literare realizate în timpul lui Alexandru Ioan Cuza reprezintă expresia maturizării literaturii române și a orientării sale către realism și analiză socială. Prin operele lui ***Vasile Alecsandri, Nicolae Filimon*** și ***Ion Ghica***, literatura surprinde transformările profunde ale societății românești și oferă o imagine critică a procesului de modernizare. Astfel, portretul literar devine un document cultural și istoric de primă importanță, reflectând complexitatea unei epoci de tranziție.

Epoca lui Alexandru Ioan Cuza (1859-1866) a reprezentat pentru literatura română momentul trecerii de la romantismul militant la un realism cu valențe etice. Portretul literar devine acum un vehicul pentru ideea de „restart" național, în care personajele nu sunt doar indivizi, ci exponenți ai unor clase sociale sau ai unor idealuri politice.

Cea mai memorabilă construcție literară a epocii rămâne portretul lui ***Moș Ion Roată***, creionat de *Ion Creangă*. Deși textele au fost publicate ulterior, ele surprind esența spiritului de la 1859.Roată este prezentat nu prin opulență, ci prin „bunul simț" și „judecata sănătoasă". El reprezintă „omul de rând" care primește acces la marea istorie.

În raport cu boierii din Divanul Ad-hoc, portretul lui Roată este unul de contrast. El este vocea adevărului neșlefuit, cel care demască „formele fără fond" ale discursurilor politice prin logica elementară a „bolovanului". Sărutul lui Cuza pe obrazul lui Roată finalizează acest portret, transformându-l într-un simbol al reconcilierii sociale.

Alexandru Ioan Cuza însuși devine un personaj literar, fiind portretizat în legendele populare și în scrierile epocii (*Vasile Alecsandri, Dimitrie Bolintineanu*) ca un personaj justițiar.

Un motiv recurent este cel al domnitorului care se deghizează în haine de rând pentru a verifica cinstea negustorilor (povestea „Ocaua lui Cuza"). Acest tip de portret literar subliniază caracterul său democratic și legătura directă cu poporul, în opoziție cu birocrația coruptă.

În poezii precum „Imnul Unirii” sau scrierile de ocazie, Cuza este portretizat ca un „ales al neamului”, un simbol al unității care transcende ambițiile personale.

Literatura epocii surprinde și portrete mai nuanțate, uneori satirice, ale elitelor.Apare adesea ca un portret al rezistenței la schimbare, legat de privilegiile trecute, oferind un contrapunct necesar dinamismului reformator al lui Cuza.

Portretizat de scriitori precum *Mihail Kogălniceanu* (în discursuri cu valoare literară), acesta este omul de acțiune, vizionarul care transformă ideile abstracte în legi concrete.

Portretele literare din timpul lui Cuza au avut misiunea de a oferi românilor modele de demnitate. Fie că vorbim despre țăranul dârz sau despre domnitorul luminat, aceste figuri au servit drept „ancore identitare” într-o perioadă de transformări radicale. Ele au demonstrat că nașterea României moderne nu a fost doar o chestiune de hărți și tratate, ci și una de caractere.

În plan istoric, portretul lui Cuza este cel al unui lider militar și politic aflat sub o presiune imensă. Istoriografia, prin autori precum *Constantin C. Giurescu*, îl descrie ca pe un om al „faptului împlinit”.

Portretul său istoric este marcat de efortul administrativ de a unifica armata, vămile și instituțiile, fiind adesea perceput de contemporani ca un lider autoritar, necesar însă pentru „restartul” națiunii.

În folclor și în povestirile culese ulterior, Cuza suferă un proces de idealizare. Portretul său literar-popular se bazează pe arhetipul „domnului bun” care coboară printre supuși.„Ocaua lui Cuza” este chintesența acestui portret. Cuza nu mai este omul de stat în uniformă, ci cetățeanul de rând care demască corupția mică a negustorilor.

În mentalitatea populară, Cuza reprezintă speranța că dreptatea poate fi făcută direct, fără intermediari birocratici. El devine un simbol al protecției țăranului împotriva abuzurilor boierești.

Elementul care unește cele două portrete este patriotismul romantic. Atât istoricul, cât și povestitorul popular (precum

Creangă sau Bolintineanu) văd în Cuza un personaj providențial. Sărutul pe obrazul lui Moș Ion Roată este gestul care face trecerea de la istoria rece (semnarea actelor) la istoria trăită (recunoașterea demnității umane).

Dacă istoria ne oferă datele tehnice ale nașterii României, legendele despre Cuza ne oferă legătura afectivă cu statul. Această dublă perspectivă a permis ca „restartul" de la 1859 să nu fie doar o schimbare de regim, ci o schimbare de mentalitate: țăranul începe să creadă în stat, deoarece vede în șeful statului un aliat.

Bibliografie

1. Berindei, Dan, *Epoca Unirii*, Bucure;ti, Editura Academiei, 1979.
2. Bolintineanu, Dimitrie, *Legende istorice*, București, Editura Minerva, 1971
3. Călinescu, George, Istoria literaturii române de la origini până în prezent, București,Editura Minerva, 1982.
4. Giurescu, Constantin C., *Viața și opera lui Alexandru Ioan Cuza*, București, Editura Științifică, 1968.
5. Iorga, Nicolae, *Oameni care au fost*, București, Editura pentru Literatură, 1967.
6. Piru, Alexandru, *Analize și sinteze literare*, București, Editura Albatros, 1973.

Unirea prin ochi de copil

prof. Iamandi Loredana Maria
Liceul de Artă Gheorghe Tattarescu Focșani

Unirea este unul dintre cele mai frumoase și importante momente din istoria poporului român. Ea ne arată că oamenii, atunci când se înțeleg și lucrează împreună, pot schimba lumea în bine. Pentru noi, copiii, Unirea nu este doar o lecție din manual, ci o poveste despre prietenie, curaj, speranță și dragoste față de țară.

Privită prin ochi de copil, Unirea înseamnă bucuria de a fi împreună, de a ne ajuta unii pe alții și de a avea încredere într-un viitor mai bun. Așa cum într-o clasă elevii sunt mai puternici atunci când sunt uniți, la fel și românii au înțeles că doar împreună pot construi o țară frumoasă.

Ce înseamnă Unirea? Unirea înseamnă a fi împreună, a colabora și a avea aceleași valori. În viața de zi cu zi, vedem Unirea atunci când colegii se ajută la teme, când prietenii se joacă fără certuri sau când familia stă unită în momentele grele.

În istoria României, Unirea este legată de data de **24 ianuarie 1859**, când **Moldova** și **Țara Românească** s-au unit sub conducerea lui **Alexandru Ioan Cuza**. Această unire este cunoscută sub numele de *Mica Unire* și a fost un pas foarte important spre formarea statului român modern.

Alexandru Ioan Cuza – erou prin ochi de copil

Pentru un copil, Alexandru Ioan Cuza poate fi văzut ca un erou bun și drept. El a fost omul care a ascultat dorința poporului și a muncit pentru binele tuturor. Cuza a făcut legi importante, a sprijinit școala și a dorit ca toți copiii să aibă acces la educație.

Un copil ar fi fost mândru să știe că domnitorul țării sale se gândește la viitorul generațiilor tinere și la o Românie mai dreaptă.

Unirea văzută de un copil

Dacă aș fi fost copil în anul 1859, aș fi simțit emoția oamenilor din jur. Aș fi văzut steaguri tricolore fluturând, oameni zâmbind și ținându-se de mâini. Pentru mine, Unirea ar fi însemnat mai multă siguranță, mai multă speranță și o viață mai bună.

Prin ochi de copil, Unirea este ca un mare joc al prieteniei, în care nimeni nu este lăsat pe dinafară. Toți au același scop: să trăiască în pace și înțelegere.

Poezie – Unirea

Unire

Români mici și români mari,
Ne prindem mâinile-n hotar,
Sub un steag cu trei culori,
Să fim frați, nu despărțiri.
Hora noastră spune clar:
Împreună e mai ușor,
Cu iubire și cu pace,
România crește-n zori.

De ce este importantă Unirea astăzi?

Chiar și astăzi, Unirea rămâne un exemplu pentru noi. Ea ne învață să fim solidari, să ne respectăm și să lucrăm împreună. La școală, Unirea se vede atunci când elevii colaborează la proiecte, se ajută la nevoie și își respectă colegii.

Pentru copii, Unirea înseamnă prietenie, corectitudine și bunătate. Astfel, valorile trecutului trăiesc și în prezent.

Poezie – Hora Unirii (adaptare pentru copii)

Mână-n mână, pas cu pas,
Hora prinde iarăși glas,
Toți copiii-n cerc frumos,
Spun: Unirea-i de folos!
Râdem, cântăm, ne iubim,
România o cinstim,
Că uniți suntem mai puternici,
Mai voioși și mai vrednici.

Cum sărbătorim Unirea la școală?

La școală, Unirea poate fi sărbătorită prin serbări, poezii, cântece și desene. Copiii pot purta costume populare, pot desena steagul României sau pot realiza afișe cu mesaje despre unitate.

Un moment special este dansul *Horei Unirii,* care simbolizează prietenia și legătura dintre oameni.

Sugestii de ilustrații

1. Copii îmbrăcați în costume populare, prinși în Hora Unirii
1. Steagul României desenat de copii
2. Alexandru Ioan Cuza în mijlocul oamenilor
3. Harta României cu Moldova și Țara Românească unite

În concluzie, Unirea, privită prin ochi de copil, este o lecție despre prietenie, curaj și speranță. Ea ne arată că istoria este vie și că valorile ei pot fi trăite zi de zi. Dacă vom învăța să fim uniți, vom putea construi o lume mai bună.

Să păstrăm în inimile noastre ideea de Unire și să o arătăm prin faptele noastre, la școală, acasă și în comunitate.

Bibliografie

1. Manual de Istorie – clasa a IV-a, Editura Didactică și Pedagogică.
2. Neagu Djuvara – *O scurtă istorie a românilor povestită celor tineri*.
3. Enciclopedia copiilor – Istoria României.
4. www.edu.ro – materiale educaționale pentru învățământul primar.

Unirea Principatelor Române în literatura pentru copii

Prof. Ionescu Constantin
Școala Gimnazială Emil Atanasiu Garoafa

Unirea Principatelor Române de la 24 ianuarie 1859 reprezintă unul dintre cele mai importante momente din istoria poporului român. Alegerea lui Alexandru Ioan Cuza ca domnitor al Moldovei și Țării Românești a marcat începutul formării statului român modern. Acest eveniment istoric a fost reflectat nu doar în manualele de istorie, ci și în literatura pentru copii, prin poezii, povestiri și cântece care transmit valori precum unitatea, patriotismul și solidaritatea.

Contextul istoric al Unirii Principatelor

La mijlocul secolului al XIX-lea, românii din Moldova și Țara Românească își doreau unirea într-un singur stat, pentru a avea o conducere mai puternică și pentru a putea progresa. În anul 1859, Alexandru Ioan Cuza a fost ales domnitor în ambele principate, realizând astfel unirea lor. Acest moment, numit „Mica Unire", a pus bazele României moderne și a deschis drumul reformelor importante.

Unirea și literatura pentru copii

Literatura pentru copii are rolul de a transmite într-un mod accesibil și atractiv evenimentele importante din istoria națională. Tema Unirii Principatelor apare frecvent în poezii și povestiri, unde accentul cade pe ideea de unitate, prietenie și solidaritate. Una dintre cele mai cunoscute creații este poezia „Hora Unirii" de Vasile Alecsandri, text care a devenit un simbol al fraternității românilor. Limbajul accesibil și ritmul ușor de memorat au făcut ca poezia să fie recitată frecvent de copii la serbările școlare.

În literatura pentru copii, figura lui Alexandru Ioan Cuza este prezentată ca un conducător drept, apropiat de oameni și preocupat de binele țării. Povestirile istorice adaptate pentru elevi îl arată ca pe un domnitor curajos și înțelept, care a luptat pentru modernizarea țării, pentru reforme importante și pentru drepturile

poporului. Astfel, Cuza devine un model de conducător responsabil și patriot.

Un personaj important asociat cu ideea Unirii în literatura pentru copii este Moș Ion Roată, cunoscut din povestirea „Moș Ion Roată și Unirea" de Ion Creangă. Acest personaj reprezintă țăranul simplu, înțelept și drept, care susține ideea unirii și a egalității între oameni. În povestirea lui Creangă, Moș Ion Roată participă la Divanul ad-hoc și își exprimă dorința ca unirea să aducă dreptate și pentru oamenii simpli, nu doar pentru boieri.

Prin replicile sale pline de bun-simț, Moș Ion Roată dovedește că oamenii de rând înțelegeau importanța unirii și își doreau o viață mai bună. El devine astfel un simbol al înțelepciunii populare și al dorinței de dreptate socială. Personajul este adesea prezentat copiilor ca un model de modestie, sinceritate și curaj în exprimarea adevărului.

Textele literare despre Unirea Principatelor transmit copiilor valori importante: unitatea – ideea că împreună oamenii sunt mai puternici; patriotismul – respectul față de istoria și valorile naționale; solidaritatea – sprijinul reciproc între oameni; respectul față de liderii istorici – aprecierea celor care au contribuit la binele țării; dreptatea socială – dorința de egalitate între oameni, ilustrată prin personajul Moș Ion Roată. Prin intermediul acestor texte, copiii nu doar că învață despre un eveniment istoric, ci își formează și o atitudine pozitivă față de valorile naționale.

Literatura pentru copii are un rol educativ esențial, deoarece prezintă istoria într-un mod atractiv și ușor de înțeles. Prin povești, poezii și cântece, copiii se familiarizează cu evenimente și personalități istorice. Astfel, istoria devine o poveste vie, plină de exemple și modele pozitive, care contribuie la formarea identității naționale.

Unirea Principatelor Române este un moment fundamental în istoria țării, iar literatura pentru copii contribuie la transmiterea semnificației acestui eveniment. Prin poezii precum „Hora Unirii" și prin povestiri precum „Moș Ion Roată și Unirea", copiii învață despre unitate, patriotism și dreptate, dezvoltându-și respectul pentru istoria și valorile poporului român.

Bibliografie

1. Giurescu, Constantin C. – 2019, *Istoria românilor*, Editura All;
2. Stan, Magda - 2018, *Istoria ilustrată a românilor pentru elevi*, Editura Litera**.**

Inovații și provocări în educația timpurie: lecții din trecut pentru România modernă

Prof. educație timpurie Ioniță Andreea Mariana

Unirea Principatelor in 1859 a fost un pas esential in modernizarea Romaniei. Educatia avea un rol strategic: alfabetizarea populatiei, formarea unei identitati comune si pregatirea specialistilor. Comparatia cu 2026 arata ca, desi contextul s-a schimbat, scopul ramane acelasi: dezvoltarea unei societati capabile sa se adapteze si sa prospere pe termen lung.

De la alfabetizare la dezvoltare integrata

In 1859, prioritatea era accesul la scoala, iar obiectivul principal era ca fiecare copil sa invete sa citeasca si sa scrie. Astazi, educatia timpurie nu mai vizeaza doar pregatirea pentru scoala primara, ci **dezvoltarea cognitiva, sociala si emotionala**, integrarea in comunitate si reducerea decalajelor sociale.

Date recente:

1. In 2022, rata neta de inscriere in educatia timpurie pentru copiii sub 3 ani a fost de doar **19% in Romania**, comparativ cu **42% media OECD** (OECD, 2025).
2. Pentru copiii intre 3 si 5 ani, participarea este de **75–76%**, sub tintele UE de 96% (Eurostat, 2024).
3. Aceste date arata ca un procent mare de copii nu beneficiaza de stimulare educativa timpurie, vulnerabilizand dezvoltarea lor pe termen lung.

INOVATII IN EDUCATIA TIMPURIE

1. **Curriculum centrat pe copil.** Jocul, explorarea si interactiunea devin instrumente principale de invatare, inlocuind modelul rigid, transmisiv. Aceasta abordare este sustinuta de cercetari OECD si UNESCO, care arata ca invatarea activa sprijina dezvoltarea integrata a copilului (UNESCO, 2025).
2. **Formarea profesionala a educatorilor**
   Educatorii trebuie sa inteleaga dezvoltarea copilului,

evaluarea formativa si incluziunea. Programe precum SU-ETIC sprijina standardizarea formarii si cresterea calitatii serviciilor (Ministerul Educatiei, 2025).

3. **Integrarea serviciilor**
   Educatia timpurie functioneaza mai bine cand este conectata cu sanatatea, nutritia si protectia sociala. Modelele europene arata ca integrarea reduce inegalitatile si creste eficienta interventiilor.
4. **Tehnologie suport**
   Tehnologia poate sprijini formarea educatorilor, monitorizarea dezvoltarii copiilor si comunicarea cu parintii, dar nu inlocuieste interactiunea umana. Expunerea prelungita la ecrane la varste mici nu este recomandata.

Provocari actuale in Romania (2026)

1. Acces inegal:

Doar **19% dintre copiii sub 3 ani** sunt inscrisi in sistemul formal de educatie timpurie.

Participarea copiilor romi este de aproximativ 40%, iar in mediul rural doar 58% dintre copiii de 3 ani frecventeaza gradinita (Eurostat, 2024).

Resursa umana insuficienta: Educatorii sunt slab valorizati, iar fluctuatiile de personal afecteaza continuitatea serviciilor.

Fragmentarea serviciilor: Lipsa standardelor coerente si schimbarile frecvente de politici reduc eficienta interventiilor.

EXEMPLE DE BUNE PRACTICI

Programul „Start in educatie" – World Vision Romania

1. A ajuns la peste **180.000 de copii (3–6 ani)** si **6400 de educatori** in comunitati vulnerabile.

93% dintre educatori au observat cresterea participarii copiilor.

97% au raportat progrese in dezvoltarea motrica si sociala (World Vision, 2025).

Aceste exemple arata ca initiativele locale pot completa sistemul public si pot reduce decalajele socio-educationale.

LECTII PENTRU VIITOR

Educatia timpurie ca infrastructura sociala: Trebuie tratata ca o investitie strategica, nu ca un cost.

Investitii pe termen lung: Rezultatele apar in timp, prin dezvoltarea abilitatilor copiilor si reducerea decalajelor sociale.

Echitate si incluziune: Acces egal la educatie de calitate pentru grupurile vulnerabile este esential pentru o societate durabila.

Coerența politica si standardizare: Reformele trebuie sustinute prin politici pe termen lung, standarde clare si evaluari riguroase, bazate pe date.

CONCLUZIE

Comparatia intre 1859 si 2026 arata ca scopul educatiei ramane acelasi: pregatirea unei societati competente, echitabile si adaptabile. Diferenta consta in metode, resurse si complexitatea provocarilor. Inovatia, profesionalizarea si integrarea serviciilor sunt esentiale. Lectiile trecutului si datele actuale demonstreaza ca **educatia timpurie este o investitie strategica cu impact pe termen lung**.

Webografie

1. UNESCO – Early childhood care and education: https://www.unesco.org/en/early-childhood-education/need-know
2. OECD – Strong Early Childhood Education and Care Systems: https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2025/03/strong-early-childhood-education-and-care-systems-for-the-future_ef8d8b2b/67d0a97f-en.pdf
3. Ministerul Educatiei – SU-ETIC: https://www.edu.ro/edu.ro/su-etic
4. AvocatNet – Accesul la crese in Romania: https://www.avocatnet.ro/articol_70219
5. World Vision Romania – „Start in educatie": https://worldvision.ro/2025/10/01/impact-start-in-educatie-educatie-timpurie-de-calitate-la-nivel-national/

FISA DE ACTIVITATE DIDACTICA

Grupa: Mare (5–6 ani)
Domeniu: Limba si comunicare
Tip activitate: Educarea limbajului – comunicare orala
Forma organizare: Frontala / grupuri mici / individual
Durata: 35–40 minute
Tema activitatii: „Cum era scoala copiilor de demult si cum este astazi”
Tema anuala: Copilul si societatea
Tip activitate: Educatie formativa integrata

SCOP GENERAL

Dezvoltarea capacitatii de exprimare orala coerenta, utilizarea corecta a vocabularului specific si compararea unor situatii din trecut si prezent.

OBIECTIVE OPERATIONALE

Domeniu dezvoltare	Obiective masurabile	Corelatie curriculum (OMEN 4694/2019)
Limbaj si comunicare	1. Formuleaza minimum 2 enunturi corecte despre scoala de atunci si de acum. 2. Raspunde adecvat la minimum 3 intrebari. 3. Utilizeaza conectori temporali simpli (atunci şi acum).	Dezvoltarea limbajului si comunicare, premisele citirii si scrierii
Cognitiv si cunoasterea lumii	1. Identifica minimum 2 diferente intre scoala veche si cea moderna. 2. Face comparatii verbale simple. 3. Clasifica obiecte scolare in vechi / moderne.	Dezvoltarea cognitiva, cunoasterea lumii

Socio-emotional	1. Respecta randul la vorbire. 2. Participa activ la joc de rol. 3. Manifesta atitudine pozitiva fata de invatare.	Dezvoltarea socio-emotionala, competente sociale
Atitudini si capacitati de invatare	1. Mentine atentia asupra sarcinii minim 10 minute. 2. Finalizeaza sarcina verbala cu sprijin minim. 3. Solicita clarificari daca nu intelege cerinta.	Capacitate de invatare, autonomie si motivatie

MATERIALE DIDACTICE

1. Imagini: scoala veche, gradinita moderna
2. Carti ilustrate
3. Jetoane/figurine cu obiecte scolare vechi si moderne
4. Tabla si marker / tabla interactiva

DESFASURAREA ACTIVITATII

Etapa	Durata	Continut	Metoda / Procedeu	Materiale	Obiective vizate
1.Organizare	2-3 min	Verificare prezenta, stabilirea climatului pozitiv	Observare directa, salut	-	Socio-emotional, Atitudini invatare
2. Captarea atentiei	5 min	Prezentarea imaginilor (scoala veche vs moderna)	Conversatie, intrebari deschise	Imagini	Cognitiv, Limbaj si comunicare
3. Anuntarea temei	2 min	Prezentarea obiectivelor activitatii	Explicatie	-	Limbaj si comunicare

Etapa	**Durata**	**Continut**	**Metoda / Procedeu**	**Materiale**	**Obiective vizate**
4a. Povestire	5 min	Povestirea scurta despre scoala veche si scoala de azi	Povestire, intrebari	Carti ilustrate	Limbaj si comunicare, Cognitiv
4b. Discutie dirijata	5-7 min	Identificarea diferente si asemanari intre trecut si prezent	Conversatie dirijata, comparare	Imagini, jetoane	Cognitiv, Limbaj si comunicare
4c. Joc de rol	8-10 min	Copii impartiti: "copii din trecut" si "copii din prezent", simulare activitati	Joc de rol, imitatie	Jetoane, obiecte	Socio-emotional, Limbaj si comunicare
5. Concluzie si sistematizare	5 min	Recapitularea comparatiilor, formularea enunturilor proprii	Conversatie, sintetizare	Imagini, tabla	Limbaj si comunicare, Cognitiv
6. Evaluare	3-5 min	Observarea indeplinirii obiectivelor	Observatie directa, checklist	-	Toate domeniile

CRITERII DE EVALUARE

Obiectiv	Indicator observabil	Modalitate evaluare
Formulare enunturi corecte	Minimum 2 enunturi coerente despre scoala	Observatie directa, checklist
Raspuns la intrebari	Raspunde corect la minimum 3 intrebari	Observatie directa
Utilizare conectori temporali	Foloseste "atunci" si "acum" corect	Observatie, rubrica
Comparatie trecut și prezent	Mentioneaza minimum 2 diferente	Observatie, verbalizare
Joc de rol	Participa activ si respecta reguli	Observatie, rubrica comportament
Atentia si implicarea	Mentine atentia >10 minute, finalizeaza sarcina	Observatie continua

STRATEGII DIDACTICE

1. Conversatia si dialogul dirijat
2. Povestirea narativa
3. Jocul de rol
4. Intrebari deschise si reformulare
5. Comparare si clasificare

OBSERVATII METODOLOGICE

1. Adaptarea limbajului la nivelul copiilor
2. Posibilitate de prelungire joc de rol pentru copii mai activi
3. Supravegherea respectarii randului si exprimarii verbale
4. Incurajarea utilizarii vocabularului specific si a conectorilor temporali

De la Unirea Principatelor la România Modernă (1859–2026) perspective economice și sociale între cele două perioade

prof.înv.primar, Ivan Veronica
Școala Gimnazială Țifești

Introducere

Unirea Principatelor Române din anul 1859 reprezintă un moment esențial în istoria poporului român, marcând începutul procesului de modernizare a statului român. De-a lungul timpului, România a parcurs numeroase transformări politice, economice și sociale, care au contribuit la formarea unei societăți moderne. Compararea perioadei de după Unirea Principatelor cu România contemporană (2026) evidențiază evoluția profundă a economiei și a structurilor sociale, dar și provocările care au însoțit acest proces.

1. Contextul istoric al Unirii Principatelor (1859)

Unirea Moldovei cu Țara Românească sub domnia lui Alexandru Ioan Cuza a fost rezultatul dorinței de unitate națională și de modernizare. La mijlocul secolului al XIX-lea, cele două principate aveau o economie predominant agrară și o societate tradițională, dominată de marii proprietari de pământ. Reformele inițiate de Cuza, precum reforma agrară și secularizarea averilor mănăstirești, au pus bazele statului modern român.

2. Perspective economice în perioada 1859–1918

E conomia României după Unire era bazată în principal pe agricultură. Majoritatea populației trăia la sat, iar industria era slab dezvoltată. Reforma agrară din 1864 a îmbunătățit situația țăranilor, oferindu-le pământ, însă lipsa tehnologiei și a capitalului a limitat progresul economic.

Treptat, odată cu obținerea independenței în 1877 și proclamarea Regatului României în 1881, au apărut primele industrii, s-au construit căi ferate și s-a dezvoltat comerțul. Totuși, diferențele dintre mediul rural și cel urban au rămas foarte mari.

3. Structura socială în a doua jumătate a secolului al XIX-lea

Societatea românească era organizată pe clase sociale bine delimitate: boierimea, burghezia în formare și țărănimea majoritară. Accesul la educație era limitat, mai ales în mediul rural. Reforma învățământului a contribuit la creșterea alfabetizării, dar schimbările sociale au avut loc lent. Țăranii se confruntau cu sărăcie, fapt care a dus la tensiuni sociale, precum răscoala din 1907.

4. România modernă (2007–2026) – economie și societate

România contemporană este un stat membru al Uniunii Europene, cu o economie de piață și o structură economică diversificată. Industria, serviciile, tehnologia informației și investițiile străine joacă un rol major în dezvoltarea economică. Deși agricultura rămâne importantă, aceasta este mult mai tehnologizată comparativ cu secolul al XIX-lea.

Din punct de vedere social, nivelul de trai a crescut semnificativ, iar accesul la educație, sănătate și informație este mult mai larg. Totuși, persistă probleme precum migrația forței de muncă, inegalitățile sociale și diferențele de dezvoltare între regiuni.

5. Comparație între cele două perioade

Comparând perioada de după Unirea Principatelor cu România anului 2026, se observă un progres major:

- economia a trecut de la una agrară la una diversificată;
- societatea tradițională s-a transformat într-una modernă, bazată pe educație și mobilitate socială;
- rolul statului s-a extins în asigurarea drepturilor și bunăstării cetățenilor.

Cu toate acestea, anumite probleme, precum dezechilibrele economice și sociale, au persistat sub forme diferite de-a lungul timpului.

Concluzie

Unirea Principatelor din 1859 a fost punctul de plecare al construirii României moderne. De la o societate rurală, slab dezvoltată economic, România a ajuns în 2026 un stat integrat în structurile europene, cu o economie și o societate mult mai complexe. Evoluția economică și socială demonstrează capacitatea

poporului român de adaptare și progres, chiar dacă provocările nu au dispărut complet.

Bibliografie

1. **Giurescu, Constantin C.** – *Istoria românilor*, Editura All, București
2. **Boia, Lucian** – *România. Un secol de istorie*, Editura Humanitas, București
3. **Murgescu, Bogdan** – *România și Europa. Acumularea decalajelor economice (1500–2010)*, Editura Polirom
4. **Manual de istorie**, clasa a VIII-a / liceu, Editura Didactică și Pedagogică

România în oglinda timpului: de la Unirea Principatelor la realitatea anului 2026

Profesor înv.primar:Lăluciu Geanina Gabriela
Școala Gimnazială Găgești

Istoria unui popor reprezintă o succesiune de eforturi, aspirații și transformări care conturează identitatea națională și direcția de dezvoltare a unui stat. **Unirea Principatelor Române din 1859 constituie piatra de temelie a României moderne**, fiind expresia maturizării conștiinței naționale și a dorinței de afirmare politică și culturală în context european. La distanță de peste un secol și jumătate, România anului 2026 reflectă rezultatul unui parcurs istoric complex, marcat de reforme, crize, adaptări și integrare în structuri internaționale. Analiza comparativă dintre cele două momente istorice evidențiază nu doar diferențele majore dintre trecut și prezent, ci și continuitatea unor valori fundamentale precum unitatea, modernizarea și progresul.

1. **Contextul intern și internațional al Unirii Principatelor (1859)**

În prima jumătate a secolului al XIX-lea, Principatele Române se aflau sub suzeranitatea Imperiului Otoman și sub influența marilor puteri europene. Societatea românească era preponderent agrară, cu o structură socială rigidă și cu instituții insuficient dezvoltate. Ideile Revoluției Franceze, răspândite prin intermediul generației pașoptiste, au contribuit la afirmarea principiilor de libertate, egalitate și unitate națională.

Prin dubla alegere a lui Alexandru Ioan Cuza ,Unirea Moldovei cu Țara Românească, a fost un act de voință politică și diplomație abilă. Acest moment a marcat începutul unui amplu proces de modernizare statală, punând bazele unui sistem administrativ unitar, ale unei armate naționale și ale unui cadru legislativ comun. Unirea nu a fost doar un eveniment politic, ci și

unul simbolic, care a consolidat identitatea națională și sentimentul de apartenență la aceeași comunitate istorică.

2. **Reformele lui Alexandru Ioan Cuza – fundament al statului modern**

Domnia lui Alexandru Ioan Cuza a reprezentat o etapă esențială în procesul de transformare a Principatelor Unite într-un stat modern. Reformele inițiate au avut un impact profund asupra societății românești. Secularizarea averilor mănăstirești a contribuit la consolidarea finanțelor statului, reforma agrară a urmărit împroprietărirea țăranilor, iar reforma învățământului a pus bazele unui sistem educațional modern, accesibil unui număr mai mare de cetățeni.

De asemenea, reforma justiției și adoptarea unor coduri moderne au apropiat statul român de modelele occidentale. Chiar dacă reformele au întâmpinat opoziție și nu au fost pe deplin finalizate, ele au creat premisele dezvoltării ulterioare și au demonstrat dorința de aliniere la standardele europene ale vremii.

3. **România anului 2026 – între tradiție și modernitate**

România contemporană este un stat democratic, membru al Uniunii Europene și al NATO, integrat într-un sistem complex de relații internaționale. Anul 2026 surprinde o societate aflată într-un proces continuu de adaptare la globalizare, digitalizare și transformări tehnologice rapide. Economia este diversificată, iar accesul la educație, informație și mobilitate este incomparabil mai mare decât în secolul al XIX-lea.Totodată, România se confruntă cu provocări specifice lumii moderne: migrația, disparitățile regionale, nevoia de reformă a administrației publice și consolidarea statului de drept. Apartenența la Uniunea Europeană oferă oportunități de dezvoltare, dar presupune și responsabilități legate de respectarea valorilor democratice și a principiilor statului de drept.

4. **Analiza comparativă: societate, stat și cetățean**

Compararea anului 1859 cu anul 2026 evidențiază diferențe profunde în ceea ce privește structura statului și rolul cetățeanului. În 1859, cetățeanul avea drepturi limitate, iar participarea politică era restrânsă. În 2026, democrația, pluralismul politic și libertățile fundamentale constituie piloni ai societății.

Din punct de vedere economic, România a trecut de la o economie agrară la una de piață, integrată în circuitul economic european. Educația, considerată un factor esențial al progresului în ambele perioade, a cunoscut o dezvoltare semnificativă, devenind un drept fundamental și un instrument de mobilitate socială.

Cu toate acestea, idealurile care au stat la baza Unirii Principatelor – unitatea, modernizarea și afirmarea națională – se regăsesc, sub forme adaptate, și în societatea românească actuală.

Privind România în oglinda timpului, se poate observa un parcurs istoric complex, marcat de transformări profunde și de o permanentă dorință de modernizare. De la Unirea Principatelor din 1859 până la realitatea anului 2026, statul român a evoluat de la o construcție politică aflată la început de drum la un stat european integrat în structuri internaționale. Înțelegerea acestui parcurs istoric contribuie la consolidarea identității naționale și la asumarea responsabilității pentru viitor. România modernă își găsește rădăcinile în idealurile secolului al XIX-lea, iar continuitatea acestora reprezintă cheia dezvoltării durabile.

Bibliografie

1. Boia, Lucian, *Istorie și mit în conștiința românească*, Humanitas, București, 2011.
2. Hitchins, Keith, *România 1866–1947*, Humanitas, București, 2013.
3. Giurescu, Dinu C., *Istoria Românilor*, Editura All, București, 2007.
4. Scurtu, Ioan, *Alexandru Ioan Cuza și Unirea Principatelor*, Editura Enciclopedică, București, 2009.

Mica unire în ochii elevilor de la clasele primare

Prof.înv.primar Lemnaru Violeta Mihaela
Școala Gimnazială Ioan Cîmpineanu Câmpineanca

Mica Unire de la 24 ianuarie 1859 reprezintă un moment fundamental în istoria poporului român, fiind primul pas concret spre realizarea statului național unitar. Deși evenimentul aparține trecutului, semnificația sa rămâne actuală, iar valorile pe care le promovează – unitatea, solidaritatea și colaborarea – pot fi cultivate încă de la cele mai fragede vârste. În cadrul claselor primare, și în mod special la clasa pregătitoare, Mica Unire poate fi transformată într-o experiență educativă complexă, cu impact nu doar asupra elevilor, ci și asupra familiilor și comunității din jurul școlii.

Pentru elevii de vârstă mică, noțiunile istorice sunt dificil de înțeles în forma lor abstractă. De aceea, abordarea interdisciplinară și adaptată nivelului de dezvoltare al copiilor joacă un rol esențial. La clasa pregătitoare, Mica Unire a fost valorificată printr-o serie de activități variate, menite să faciliteze înțelegerea semnificației acestui eveniment într-un mod accesibil și atractiv. Elevii au vizionat filmulețe educative care au prezentat, prin imagini sugestive și explicații simple, contextul unirii Moldovei cu Țara Românească și rolul domnitorului Alexandru Ioan Cuza. Aceste

materiale vizuale au captat atenția copiilor și au constituit punctul de plecare pentru discuții adaptate vârstei lor.

Activitățile practice au avut un impact deosebit asupra modului în care elevii au interiorizat informațiile primite. Copiii au realizat lucrări plastice inspirate de simbolurile naționale – steagul tricolor, cocarda, harta României – folosind diverse tehnici de lucru, care le-au stimulat creativitatea și motricitatea fină. Lucrările realizate au fost reunite într-o expoziție dedicată Micii Uniri, amenajată în spațiul școlii. Această expoziție nu a fost doar un prilej de valorizare a muncii elevilor, ci și o oportunitate de implicare a părinților și a comunității școlare.

Momentul artistic cel mai așteptat de copii a fost dansarea Horei Unirii. Ținându-se de mână, elevii au experimentat, într-un mod simbolic și emoționant, ideea de unitate. Pentru copiii de la clasa pregătitoare, acest gest simplu a avut o semnificație profundă, transformând un concept istoric într-o trăire autentică. Bucuria, entuziasmul și sentimentul de apartenență au fost vizibile pe chipurile copiilor, confirmând importanța învățării prin experiență.

Impactul acestor activități s-a extins dincolo de spațiul clasei. Părinții au fost implicați atât prin sprijinirea copiilor în realizarea lucrărilor, cât și prin participarea la vizionarea expoziției. Mulți dintre aceștia au remarcat interesul crescut al copiilor pentru istorie și simbolurile naționale, precum și dorința acestora de a povesti acasă despre Mica Unire. Astfel, activitățile desfășurate la școală au devenit un prilej de dialog între generații, contribuind la consolidarea legăturii dintre familie și instituția școlară.

De asemenea, comunitatea locală a avut ocazia să observe rolul educației timpurii în formarea valorilor civice și morale. Prin promovarea unor astfel de activități, școala devine un centru de educație culturală și identitară, care influențează pozitiv mediul social din care face parte. Expozițiile, momentele artistice și implicarea părinților consolidează sentimentul de apartenență la comunitate și contribuie la păstrarea tradițiilor naționale.

În plan educativ, activitățile dedicate Micii Uniri au contribuit la dezvoltarea competențelor sociale, emoționale și civice ale elevilor. Elevii au învățat să colaboreze, să respecte regulile, să își exprime opiniile și să aprecieze munca celorlalți. În același timp, au început

să își formeze o identitate națională incipientă, bazată pe respectul față de trecut și față de valorile comune.

În concluzie, Mica Unire, abordată prin activități integrate și adaptate vârstei elevilor din clasele primare, devine mai mult decât o lecție de istorie. Ea se transformă într-o experiență educativă complexă, cu impact asupra copiilor, părinților și comunității. Prin implicare activă, creativitate și emoție, acest moment istoric rămâne viu în sufletele elevilor, contribuind la formarea unor viitori cetățeni responsabili, atașați de valorile naționale și de spiritul de unitate.

Unirea Principatelor - restart pentru națiunea română

Prof. Lera Valerica
Școala Gimnazială Dr. Costică Bălan Poiana Cristei

În pragul anului 1859, Principatele Române se aflau într-un blocaj istoric. Sistemul fanariot lăsase în urmă o administrație fragmentată, o economie de tip feudal și o dependență geopolitică paralizantă față de Imperiul Otoman și protectoratul țarist. „Restartul" nu era o opțiune politică, ci o necesitate de supraviețuire.

Alegerea lui Alexandru Ioan Cuza la 5 și 24 ianuarie nu a fost doar un succes diplomatic, ci o revoluție a mentalităților: pentru prima dată, voința internă a surclasat interesele Marilor Puteri, forțând recunoașterea unui fapt împlinit.

Odată cu dubla alegere, noul stat a intrat într-o fază de reconstrucție accelerată. Reformele lui Cuza nu au fost simple ajustări legislative, ci au reprezentat rescrierea codului sursă al societății românești:

1. secularizarea averilor mănăstirești (1863): Un restart economic masiv, prin care aproximativ 25% din teritoriul țării revenea în circuitul național, eliminând scurgerile de capital către exterior (Muntele Athos).
2. reforma Agrară (1864): Deși imperfectă, a reprezentat prima tentativă de a oferi demnitate economică majorității rurale, încercând să rupă lanțurile iobăgiei mascate.
3. Codul Civil și Codul Penal: Inspirate de modelul napoleonian, acestea au oferit infrastructura juridică necesară unei societăți capitaliste moderne, bazată pe proprietate și responsabilitate individuală.

Restartul națiunii a însemnat, în esență, o schimbare de paradigmă culturală. România a abandonat definitiv modelul oriental, bizantin-otoman, pentru a adopta modelul occidental de stat-națiune.

Instituționalizarea educației (Legea instrucțiunii publice) și înființarea primelor universități (Iași - 1860, București - 1864) au creat cadrul pentru formarea unei noi elite: intelectualitatea critică.

Acest restart cultural a permis ca, în mai puțin de două decenii, România să treacă de la alfabetul chirilic la cel latin și de la vasalitate la aspirația de Independență.

Dacă elitele au asigurat „hardware-ul" statului (instituții, legi), poporul a reprezentat „software-ul" care trebuia actualizat. Figura lui Moș Ion Roată în Divanul Ad-hoc simbolizează includerea maselor în acest proces de restart.

„Unirea face puterea", metafora bolovanului ridicat colectiv, nu a fost doar un slogan, ci recunoașterea faptului că noul stat modern nu poate subzista fără coeziune între clase. Sărutul lui Cuza pe obrazul țăranului umilit este imaginea simbolică a ștergerii vechilor ierarhii umilitoare în favoarea unei noi cetățenii.

Unirea de la 1859 a fost punctul de declanșare a motorului național. Fără acest „restart" inițial, momentele 1877 (Independența) și 1918 (Marea Unire) ar fi fost imposibile. Statul modern român este rezultatul direct al acelei energii de la 1859, care a demonstrat că o națiune mică poate redefini regulile jocului geopolitic atunci când are un proiect de țară coerent.

Impactul lui 1859 ne amintește că o națiune se definește nu doar prin istoria sa, ci prin capacitatea de a se reinventa atunci când structurile vechi devin caduce.

Unirea nu a fost doar rezultatul unui consens emoțional, ci produsul unei strategii politice de tip realpolitik. Elita pașoptistă a înțeles că ordinea europeană stabilită prin Congresul de la Paris (1856) era una de echilibru fragil.

Prin dubla alegere a lui Alexandru Ioan Cuza, românii au exploatat o lacună juridică în textul Convenției de la Paris, care nu specifica interdicția ca aceeași persoană să ocupe ambele tronuri. Acest „restart" a însemnat trecerea de la o politică de supunere la una de inițiativă diplomatică agresivă.

Până în 1859, Principatele funcționau ca entități cvasi-feudale, cu administrații paralele, vămi interne și sisteme juridice divergente. Analiza procesului de unificare instituțională relevă trecerea către statul-națiune modern:

1. unificarea aparatului birocratic: contopirea guvernelor și a adunărilor legislative (1862) a pus capăt policentrismului decisional;

2. monopolul forței: unificarea armatei a fost primul pas spre independență, transformând o miliție fragmentată într-un instrument de afirmare a suveranității;
3. laicizarea statului: prin secularizarea averilor mănăstirești, Cuza a realizat un „restart" al resurselor naționale, recuperând controlul asupra a 25% din teritoriul arabil, care până atunci servea intereselor clerului grec (Muntele Athos).

O analiză critică a „restartului" trebuie să includă și Lovitura de Stat de la 2 mai 1864. Acesta este momentul în care regimul Cuza virează spre un autoritarism luminat (cezarism).

Adunarea Electivă, dominată de marii proprietari funciari, bloca reforma agrară.Cuza a „repornit" sistemul prin forță, dizolvând Parlamentul pentru a impune o nouă lege electorală și reforma agrară. Acest moment subliniază o trăsătură recurentă în istoria modernă a României: impulsul de a impune progresul „de sus în jos", prin eludarea mecanismelor democratice blocate de interesele de castă.

În această analiză, Moș Ion Roată nu este doar o figură anecdotică, ci un indicator de performanță al restartului social.

Deși reforma agrară din 1864 a oferit pământ țăranilor, ea a fost subfinanțată și a menținut dependența economică de foștii proprietari. Totuși, simbolic, ea a marcat sfârșitul iobăgiei.Pentru prima dată, țăranul înceta să mai fie doar o unitate fiscală (contribuabil) și devenea, teoretic, un subiect de drept.

Analizând retrospectiv, Unirea din 1859 a funcționat ca un accelerator de particule istorice. România a recuperat în șapte ani (perioada domniei lui Cuza) decalaje care, în mod natural, ar fi necesitat decenii.

. Modernizarea a creat o prăpastie între elitele europenizate și masa rurală rămasă în arhaism (teoria formelor fără fond, formulată ulterior de Maiorescu).

Unirea de la 1859 nu s-a produs într-un vid, ci într-un moment de reconfigurare a raportului de forțe pe continent, după Războiul Crimeii. Analiza istorică relevă faptul că România a profitat de o fereastră de oportunitate geopolitică rară.

Franța lui Napoleon al III-lea a fost principalul susținător, privind noul stat ca pe o „sentinelă latină" la gurile Dunării, capabilă să blocheze expansiunea rusă și să slăbească influența austriacă.

Imperiul Otoman și Austria s-au opus vehement, temându-se de un precedent periculos pentru propriile minorități naționale și de pierderea controlului strategic asupra regiunii.

Marea Britanie a oscilat, prioritizând integritatea Imperiului Otoman pentru a menține echilibrul european.

Dubla alegere a lui Cuza a fost o formă de „hack" diplomatic. Românii au respectat litera Convenției de la Paris (care nu interzicea explicit aceeași persoană pe ambele tronuri), dar au încălcat flagrant spiritul acesteia (care prevedea două instituții separate). Acest restart a forțat Marile Puteri să accepte o situație ireversibilă fără a declanșa un conflict armat.

Dacă pe plan politic Unirea a fost un succes fulminant, pe plan economic, „restartul" a generat tensiuni structurale care au marcat societatea românească până la Primul Război Mondial.

Reforma agrară nu a fost un act de generozitate pură, ci o tranzacție financiară oneroasă. Țăranii au fost împroprietăriți, dar obligați să plătească despăgubiri foștilor proprietari pe o perioadă de 15 ani.

O mare parte din populația rurală a intrat într-un ciclu de îndatorare cronică. Statul a devenit un colector de taxe pentru marii moșieri, transformând libertatea juridică într-o dependență economică severă.

Deși aproximativ 460.000 de familii de țărani au primit pământ, cele mai bune și mai întinse suprafețe au rămas în mâinile marii boierimi.

Suprafața medie primită de o familie era adesea insuficientă pentru subzistență și pentru plata dărilor. Acest „restart" incomplet a condus la fenomenul învoielilor agricole, o formă de neo-iobăgie în care țăranul, deși liber, era forțat să muncească pământul boierului pentru a supraviețui.

Reforma nu a fost însoțită de un program de creditare agricolă sau de modernizare a uneltelor. În timp ce în Occident agricultura devenea industrializată, în România „restartul" s-a

produs la nivelul proprietății, dar nu și la cel al metodelor de producție.

Această analiză ne conduce către celebra teză a lui Titu Maiorescu. Unirea și reformele lui Cuza au creat „forma" unui stat modern (Constituție, Parlament, Cod Civil), dar „fondul" (economia rurală, nivelul de alfabetizare, mentalitățile) a rămas, în mare parte, ancorat în trecut.

Bibliografie

1. Berindei, Dan, *Unirea Principatelor Române*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1979
2. Boia, Lucian, *Istorie și mit în conștiința românească*, Editura Humanitas, București, 1997
3. Hitchins, Keith, *România: 1866-1947*, Editura Humanitas, București, 1996.
4. Mungiu-Pippidi, Alina, *De la vlah la român. O perspectivă istorică asupra identității românești*, Editura Polirom, Iași, 2002
5. Platon, Gheorghe, *Geneza revoluției române de la 1848. Introducere în istoria modernă a României*, Editura Junimea, Iași, 1980
6. Stan, Apostol, *Putere politică și democrație în România (1859-1918)*, Editura Albatros, București, 1995

Instrumente AI pentru o școală modernă: Lecții interactive despre personalitatea și epoca lui Alexandru Ioan Cuza

Prof. metodist Măciucă Marius
Casa Corpului Didactic Simion Mehedinți Vrancea

Simpozionul de față celebrează un moment de cotitură în destinul național: trecerea de la fărâmițarea feudală la structura unui stat modern. Domnia lui Alexandru Ioan Cuza a reprezentat, în esență, un efort uriaș de sincronizare instituțională și socială. Astăzi, ne aflăm într-un punct de inflexiune similar, provocat de ascensiunea Inteligenței Artificiale.

Lucrarea de față nu își propune doar să analizeze trecutul, ci să ofere o soluție pedagogică pentru viitor. Într-o eră a satisfacției imediate și a consumului rapid de informație, cum mai putem face relevante reformele de la 1859 pentru un elev născut în era algoritmilor? Răspunsul rezidă în transformarea AI-ului dintr-o amenințare la adresa integrității academice, într-un partener de dialog istoric. Prin utilizarea instrumentelor de tip Large Language Models, personalitatea lui Cuza încetează să mai fie o simplă fotografie într-un manual, devenind un interlocutor capabil să explice, să provoace și să inspire.

Prezenta lucrare explorează intersecția dintre istoriografia clasică și tehnologiile emergente, propunând un model de predare interactivă a istoriei prin utilizarea Inteligenței Artificiale (AI). Focusul central este personalitatea domnitorului Alexandru Ioan Cuza. Lucrarea demonstrează cum instrumentele de tip LLM (Large Language Models) și platformele de generare de conținut pot transforma o lecție pasivă într-o experiență imersivă, facilitând înțelegerea reformelor care au stat la baza României moderne.

Modernizarea societății românești, inițiată prin dubla alegere a lui Alexandru Ioan Cuza la 1859, a fost un proces marcat

de adoptarea rapidă a modelelor instituționale occidentale. Astăzi, educația românească se află în fața unei provocări similare: nevoia de sincronizare cu paradigma digitală.Alexandru Ioan Cuza nu a fost doar un lider politic, ci un catalizator al schimbării. Reformele sale (agrară, electorală, a învățământului) reprezintă fundamentul statului modern. Pentru elevi, complexitatea acestor reforme poate părea abstractă. Aici intervine AI, capabil să „traducă" contextul secolului al XIX-lea pe înțelesul secolului al XXI-lea.

Lucrarea propune trei scenarii practice de utilizare a AI pentru tema „Unirea Principatelor":

A. Chatbot-ul Istoric (Role-play)

Utilizarea unor platforme precum ChatGPT sau Claude pentru a simula un dialog cu domnitorul. Elevii pot adresa întrebări despre dificultatea reformelor sau despre exilul său.

Exemplu de prompt: „Acționează ca Alexandru Ioan Cuza în anul 1864. Explică unui elev de ce este necesară secularizarea averilor mănăstirești."

B. Restaurarea și Animarea Arhivistică

Folosirea instrumentelor de tip MyHeritage (Nostalgia) sau D-ID pentru a „da viață" portretelor epocii. Vizualizarea unui Cuza care rostește fragmente din discursurile sale celebre crește angajamentul emoțional al elevului.

C. Generarea de scenarii „What-if" (Istorie Alternativă)

AI poate ajuta la exersarea gândirii critice prin generarea de scenarii: „Cum ar fi arătat România dacă Unirea nu ar fi fost recunoscută de Marile Puteri?".

Integrarea AI în lecțiile despre Unire aduce beneficii imediate:

1. personalizarea învățării: Elevii pot progresa în ritm propriu.

2. dezvoltarea gândirii critice: Analiza răspunsurilor oferite de AI (detectarea erorilor sau a halucinațiilor software-ului).
3. interdisciplinaritate: Istoria se întâlnește cu informatica și etica.

Prezenta lucrare propune o metodologie inovatoare de predare a istoriei, utilizând Inteligența Artificială (IA) ca instrument de mediere între rigoarea documentului istoric și receptivitatea generației Z și Alpha. Ipoteza lucrării este că utilizarea IA nu diluează conținutul istoric, ci îl face „palpabil", transformând elevul din spectator pasiv în cercetător activ.

Fundamentarea Istorică: Cuza și „Omul Nou"

Domnia lui Alexandru Ioan Cuza (1859-1866) a pus bazele statului modern prin piloni fundamentali:

1. Legea Instrucțiunii Publice (1864): Prima încercare de a democratiza accesul la cunoaștere prin gratuitate și obligativitate.
2. unificarea administrativă și legislativă: Trecerea de la diversitatea regională la unitatea de sistem.

În acest spirit, „modernizarea" educației astăzi înseamnă utilizarea instrumentelor care vorbesc limbajul elevului contemporan. Dacă în secolul al XIX-lea alfabetizarea era revoluția necesară, în secolul al XXI-lea, alfabetizarea digitală și critică (AI literacy) este imperativul.

Metodologia Integrării IA în Lecția de Istorie

Lucrarea propune un model didactic bazat pe trei etape de utilizare a instrumentelor IA:

1. Etapa de Explorare (IA Generativă de Text)

În loc să citească o biografie liniară, elevii colaborează cu un LLM (ex: ChatGPT-4) configurat să simuleze un „Interviu cu Istoria".

Aplicație practică: Elevii primesc sarcina de a extrage „dificultățile reformei agrare" printr-un dialog structurat cu un avatar AI al lui Cuza sau Mihail Kogălniceanu.

Obiectiv: Dezvoltarea abilității de a pune întrebări relevante (interogarea sursei).

2. Etapa de Vizualizare (IA Generativă de Imagini și Video)

Istoria suferă adesea din cauza lipsei de material vizual dinamic. Instrumente precum Midjourney sau D-ID pot fi utilizate pentru:

1. reconstituirea vizuală a Divanurilor Ad-hoc.
2. animarea portretelor oficiale pentru a recita fragmente din proclamațiile către națiune.

Impact: Creșterea rezonanței emoționale și a retenției informației prin stimularea memoriei vizuale.

3. Etapa de Analiză Critică (Combaterea Dezinformării)

Un aspect complex al lucrării este tratarea „halucinațiilor" IA. Elevii sunt învățați să compare răspunsurile oferite de algoritm cu documentele din „Monitorul Oficial" al epocii sau cu scrierile lui A.D. Xenopol.

Exercițiu: „Găsește 3 erori factuale în textul generat de AI despre exilul lui Cuza".

IV. Studiu de Caz: proiectarea unei unități de învățare

Tema: *„Reforma Învățământului sub Cuza – de la 1864 la 2026".*

Activitate: Elevii utilizează AI pentru a crea un „Podcast" fictiv între Alexandru Ioan Cuza și un ministru al educației din prezent, comparând viziunile asupra școlii.

Evaluare: Nu prin test clasic, ci prin calitatea „prompt-ului" (comenzii) creat de elev și a analizei critice făcute asupra produsului final generat de AI.

V. Limite și Considerente Etice

Deși IA oferă avantaje enorme, lucrarea subliniază necesitatea monitorizării:

1. bias-ul algoritmului: riscul de a prezenta istoria dintr-o perspectivă distorsionată.
2. rolul profesorului: acesta nu dispare, ci devine un „curator de experiențe de învățare" și un garant al adevărului istoric.

Concluzii

Modernizarea începută de Cuza nu a fost doar despre legi și decrete, ci despre schimbarea mentalității. A aduce Inteligența Artificială în studiul istoriei reprezintă o continuare firească a acelui spirit reformator.

Concluzionând, implementarea scenariilor didactice bazate pe AI (precum simulările de dialog sau analizele comparative automate) oferă trei avantaje majore:

1. democratizarea accesului la context: AI-ul poate explica nuanțe istorice complexe pe înțelesul fiecărui elev.
2. reumanizarea istoriei: prin tehnici de role-play digital, figurile istorice redevin oameni cu dileme și idealuri.
3. pregătirea pentru viitor: elevii învață istoria națională în timp ce își dezvoltă competențe esențiale de prompt engineering și gândire critică față de tehnologie.

Dacă în 1859 'Unirea' a fost cuvântul de ordine pentru supraviețuirea națiunii, în 2024 'Inovația' este cuvântul de ordine pentru supraviețuirea educației. Personalitatea lui Alexandru Ioan Cuza rămâne, astfel, nu doar un obiect de studiu, ci un simbol al adaptabilității pe care, cu ajutorul AI, îl putem preda mai viu ca niciodată.

Drumul de la Unirea Principatelor la România modernă este unul al inovației constante. Adoptarea AI în procesul educațional reprezintă continuarea spiritului reformator al lui Cuza. O școală modernă nu este doar una dotată cu tablete, ci una în care tehnologia servește la aprofundarea valorilor naționale și a înțelegerii trecutului.

Modernizarea României sub Cuza a fost un act de curaj și viziune. Astăzi, a refuza tehnologia în educație înseamnă a trăda tocmai spiritul inovator al acelei epoci. Integrarea instrumentelor AI în studiul istoriei permite:

1. înțelegere profundă a personalității lui Cuza dincolo de mit.
2. formarea unor cetățeni critici, capabili să navigheze între trecutul documentat și viitorul simulat.
3. transformarea simpozionului „De la Unirea Principatelor la România Modernă" într-o platformă de lansare pentru școala viitorului.

Bibliografie

1. Bender, Emily M., *On the Dangers of Stochastic Parrots: Can Language Models Be Too Big?,* Proceedings of FAccT, 2021.
2. Giurescu, Constantin C., *Viața și opera lui Alexandru Ioan Cuza*, Editura Științifică, București, 1966.
3. Hitchins, Keith, *România: 1866-1947*, Editura Humanitas, București, 2013.
4. Luckin, Rosemary, *Machine Learning and Human Intelligence: The Future of Education in the 21st Century*, UCL Press, 2018.
5. Mollick, Ethan, *Co-Intelligence: Living and Working with AI*, Penguin Books, 2024.
6. Pânișoară, Ion-Ovidiu, *Profesorul de succes. 59 de principii de pedagogie practică*, Editura Polirom, Iași, 2015.
7. x x x Raportul UNESCO 2023: *Guidance for generative AI in education and research*.
8. Selwyn, Neil, *Should Robots Replace Teachers? AI and the Future of Education,* Polity Press, 2019.

9. Stan, Stoica (coord.), Dicționar istoric al domniei lui Alexandru Ioan Cuza, Editura Meronia, București, 2009.
10. x x x UNESCO, Generative AI in education: Draft guidance for schools and teachers, 2023.
11. Vlada, Marin, *Istoria Informaticii Românești*, Editura Matrix Rom, București, 2020

De la ideal național la construcție culturală: Unirea Principatelor în discursul literar și educațional

Prof. Tamara-Daniela Mocanca
Școala Gimnazială Milcovul

Unirea Principatelor Române din 1859 reprezintă unul dintre cele mai importante momente din istoria poporului român, marcând începutul procesului de constituire a statului român modern. Dincolo de dimensiunea politică și administrativă, Unirea este rezultatul unui îndelungat efort cultural și ideologic, în care literatura, limba și educația au avut un rol esențial. Idealul național al Unirii nu s-a născut spontan, ci s-a construit treptat prin discursuri literare, publicistice și pedagogice, devenind ulterior o veritabilă construcție culturală, transmisă și consolidată prin școală.

În prima jumătate a secolului al XIX-lea, literatura română se află într-un proces de afirmare și modernizare, strâns legat de mișcarea pașoptistă. Scriitorii acestei perioade au înțeles că limba și literatura pot deveni instrumente de mobilizare a conștiinței colective. Textele literare și publicistice ale lui Vasile Alecsandri, Mihail Kogălniceanu, Costache Negruzzi sau Nicolae Bălcescu exprimă cu claritate ideea unității naționale, susținând necesitatea unei identități culturale comune pentru românii din toate provinciile istorice. Literatura capătă, astfel, o funcție formativă și militantă, depășind sfera estetică și angajându-se activ în viața socială și politică.

Discursul literar al epocii este marcat de un limbaj retoric, emoțional și persuasiv, menit să trezească sentimentul apartenenței naționale. Poezia patriotică, articolele de presă, studiile istorice și discursurile politice converg spre același ideal: afirmarea unității și demnității naționale. Unirea Principatelor apare, în acest context, ca un deziderat firesc, susținut de argumente culturale și istorice,

iar limba română devine principalul liant între trecut, prezent și viitor.

După realizarea Unirii, discursul literar cunoaște o schimbare de perspectivă. Accentul nu mai cade exclusiv pe idealul unirii, ci pe consolidarea statului și pe definirea valorilor culturale ale României moderne. Literatura contribuie la fixarea Unirii în memoria colectivă, transformând-o într-un reper simbolic și identitar. Operele literare și studiile istorice din a doua jumătate a secolului al XIX-lea reflectă această preocupare pentru construirea unei conștiințe naționale unitare, în care Unirea Principatelor ocupă un loc central. Textele literare cu tematică istorică sau patriotică oferă cadrul necesar pentru dezvoltarea competențelor de lectură, interpretare și exprimare, dar și pentru formarea valorilor civice și identitare. Abordarea interdisciplinară, care corelează literatura cu istoria, permite elevilor să înțeleagă Unirea nu doar ca eveniment cronologic, ci ca proces cultural complex.

Profesorul de limba și literatura română are rolul de mediator între text, context istoric și elev, valorificând discursul literar ca instrument educațional. Prin activități precum analiza textului literar, dezbaterea, realizarea de proiecte tematice sau scrierea creativă, elevii sunt încurajați să reflecteze asupra semnificației Unirii Principatelor și asupra rolului limbii în construirea identității naționale. Astfel, idealul național se transformă într-o experiență educațională relevantă și actuală.

În discursul educațional contemporan, Unirea Principatelor este reinterpretată în funcție de nevoile și nivelul de înțelegere al elevilor. Accentul se mută de la memorarea informațiilor la dezvoltarea gândirii critice și a conștiinței civice. Educația contribuie, astfel, la menținerea vie a valorilor naționale, adaptându-le contextului actual și transformându-le într-o resursă formativă.

Unirea Principatelor Române reprezintă un exemplu elocvent al modului în care un ideal național poate deveni o construcție culturală durabilă. Prin discursul literar și educațional, acest eveniment istoric a fost transmis, interpretat și valorizat de-a lungul timpului, contribuind decisiv la formarea identității românești. Literatura și educația rămân, astfel, piloni esențiali în

păstrarea memoriei colective și în cultivarea conștiinței naționale în rândul tinerelor generații.

Bibliografie

1. Călinescu, George, Istoria literaturii române de la origini până în prezent, Editura Vlad & Vlad, Craiova, 1993.
2. Cornea, Paul, Originile romantismului românesc, Editura Minerva, București, 1972.
3. Micu, Dumitru, Scurtă istorie a literaturii române, Editura Iriana, București, 1994.
4. Berindei, Dan, Epoca Unirii, Editura Academiei R.S.R., București, 1979.
5. Alecsandri, Vasile, Poezii, Editura Minerva, București,1972.
6. Păun, Emil, Școala - abordare sociopedagogică, Editura Polirom, Iași, 1999.

Lecții pentru educație și societate (demult și acum)

Profesor învățământ preșcolar: Moise Lăcrămioara
Grădinița cu P.N.Țifești

Ziua de **24 ianuarie 1859** marchează Unirea Principatelor Române, un moment simbolic al **formării identității naționale** și al **modernizării statului român**. Comparând evoluțiile din 1859 cu realitățile din **2026**, putem observa transformări majore în societate, economie și educație.

Învățământul preșcolar, ca prim nivel de educație formală, joacă un rol esențial în dezvoltarea **competentelor cognitive, sociale și emoționale** ale copilului și poate integra lecțiile trecutului în activități practice care formează valori morale și civice.

Comparația evoluțiilor 1859 – 2026

România 1859:

1. Acces restrâns la educație, preponderent pentru elite
2. Educația concentrată pe transmiterea valorilor naționale și culturale
3. Unitățile școlare și grădinițele timpurii în formare
4. **România 2026:**
5. Educație universală și incluzivă, accesibilă tuturor copiilor
6. Învățământ preșcolar modern, axat pe **dezvoltarea holistică a copilului**
7. Integrarea tehnologiilor și a metodelor interactive în activități
8. Accent pe **competentele socio-emoționale și civice**, nu doar pe acumularea de informații

Lecții extrase:

1. Unitatea, colaborarea și respectul reciproc sunt valori esențiale pentru societate
2. Educația timpurie este fundamentul dezvoltării ulterioare și al coeziunii sociale

3. Este necesară adaptarea constantă la nevoile copilului și la schimbările sociale

Cum erau oamenii „demult” (1859) și „acum” (2026)

1859

1. Oamenii purtau **haine populare**
2. Mergeau **pe jos sau cu căruța**
3. Copiii se jucau **afară**, cu jucării din lemn

2026

1. Oamenii poartă **haine moderne**
2. Merg cu **mașina, autobuzul, trenul**
3. Copiii au **jucării moderne** și merg la grădiniță

Activitate:

Arătăm **imagini** „Demult vs. Acum” și întrebăm: „Ce vezi diferit?”

Inovații și provocări în educație în context global

Inovații:

1. Digitalizare și resurse educaționale interactive
2. Metode centrate pe copil: învățarea prin joc, proiecte, descoperire
3. Educație incluzivă și multiculturală

Provocări:

1. Reducerea inegalităților de acces la educație
2. Formarea continuă a cadrelor didactice pentru a utiliza tehnologiile moderne
3. Echilibrarea utilizării tehnologiei cu dezvoltarea socio-emoțională
4. Adaptarea la schimbări rapide în societate și pe piața muncii

Aceste provocări și inovații trebuie integrate și la nivelul **grădiniței**, astfel încât activitățile să fie atractive, interactive și educative.

Aplicarea lecțiilor în activitățile la grupa preșcolară

Exemple practice la grădiniță pentru 24 ianuarie:

1. **Povestiri și conversații** despre Unirea Principatelor, cu imagini și suport vizual
2. **Jocuri de rol și activități ludice** pentru a înțelege conceptul de unitate și cooperare
3. **Activități artistico-plastice**: realizarea steagurilor, colaje și postere tematice
4. **Momente muzicale și de mișcare**: cântece și dansuri tematice adaptate vârstei
5. **Proiecte integrate**: combinarea jocului, artei și muzicii pentru dezvoltarea creativității și a competențelor sociale

Prin aceste activități, copiii învață despre istorie, dar și despre **valori civice și sociale**, dezvoltând gândirea creativă și empatia.

Concluzii

1. Lecțiile istorice și sociale de la 24 ianuarie pot fi transmise prin **activități interactive și ludice** în grădiniță
2. Educația preșcolară modernă integrează atât **valori morale**, cât și **competențe cognitive și socio-emoționale**

3. Adaptarea metodologiilor și utilizarea tehnologiei sprijină dezvoltarea copiilor și îi pregătește pentru provocările societății contemporane

Educatoarele joacă un rol central în **formarea viitorilor cetățeni**, prin valorificarea istoriei și a experiențelor practice

Lucrări ale copiilor realizate în urma activităților dedicate zilei de 24 ianuarie.

Bibliografie

1. Cucoș, C. (2014). *Pedagogie*. Editura Polirom.
2. Hitchins, K. (2013). *România 1866–1947*. Editura Humanitas.
3. Ministerul Educației (2019). *Curriculum pentru educația timpurie*.
4. UNESCO (2021). *Reimagining Our Futures Together: A New Social Contract for Education*.
5. OECD (2017). *Starting Strong V: Transitions from Early Childhood Education and Care to Primary Education*.

De la unirea principatelor la România modernă Context istoric, educație, societate și lecții pentru viitor

Prof.înv.primar, Moțoc Eugenia
Şcoala Gimnazială „Valeriu D. Cotea" Vidra, Vrancea

Anul 1859 reprezintă un moment fundamental în istoria României, marcând Unirea Principatelor Române și începutul construirii statului român modern. Acest eveniment a fost rezultatul unui context istoric și politic favorabil, dar și al dorinței de afirmare a identității naționale. În contrast, anul 2026 reflectă o Românie integrată într-un context european și global, confruntată cu provocări generate de globalizare, evoluția tehnologică și schimbările sociale rapide. Prezentul referat urmărește compararea acestor două perioade din perspectiva contextului istoric și politic, a rolului educației, a evoluțiilor economice și sociale, precum și a lecțiilor care pot fi desprinse pentru viitorul educației și al societății.

Contextul istoric și politic al unirii din 1859 și realitățile anului 2026

Unirea Moldovei și a Țării Românești din 1859 a fost posibilă datorită unui context internațional favorabil, marcat de slăbirea influenței Imperiului Otoman și de răspândirea ideilor naționaliste europene. Elita politică românească a promovat idealul unității naționale, iar alegerea lui Alexandru Ioan Cuza ca domnitor al ambelor principate a reprezentat un act politic strategic. În anul 2026, România nu se mai află într-un proces de constituire statală, ci într-un proces de consolidare democratică și de adaptare la provocările globale. Statul român este parte a structurilor internaționale și își definește politicile interne în raport cu contextul european, securitar și economic internațional.

Rolul educației în formarea identității naționale și a coeziunii sociale

După Unirea din 1859, educația a devenit un instrument esențial pentru consolidarea identității naționale. Reforma învățământului din 1864, inițiată de Alexandru Ioan Cuza, a introdus învățământul primar obligatoriu și gratuit, contribuind la alfabetizarea populației și la răspândirea limbii române. Școala a avut rolul de a forma cetățeni conștienți de apartenența lor națională și de a reduce diferențele culturale dintre provincii.

În anul 2026, educația continuă să joace un rol central în menținerea coeziunii sociale, însă obiectivele sale s-au diversificat. Accentul se pune pe dezvoltarea competențelor digitale, a gândirii critice și a capacității de adaptare. Identitatea națională se construiește acum în paralel cu identitatea europeană, educația având misiunea de a păstra echilibrul dintre tradiție și modernitate.

Perspective economice și sociale: comparație între 1859 și 2026

Din punct de vedere economic, România anului 1859 era o societate predominant agrară, caracterizată de relații sociale tradiționale și de un nivel scăzut de dezvoltare industrială. Reformele lui Alexandru Ioan Cuza, precum reforma agrară și secularizarea averilor mănăstirești, au urmărit modernizarea statului și reducerea inegalităților sociale.

În 2026, economia României este diversificată și integrată în economia europeană și globală. Sectorul serviciilor, tehnologia și industriile creative au devenit motoare ale dezvoltării. Cu toate acestea, persistă probleme precum inegalitățile sociale, diferențele dintre mediul urban și rural și migrația forței de muncă, care influențează stabilitatea socială.

Inovații și provocări în educație în contextul global actual

În perioada unirii, sistemul educațional se confrunta cu lipsa infrastructurii, a cadrelor didactice și a accesului generalizat la școală. Cu toate acestea, voința politică și dorința de modernizare au determinat investiții semnificative în educație.

În anul 2026, educația este profund influențată de progresul tehnologic. Digitalizarea, învățarea online și utilizarea inteligenței artificiale oferă oportunități pentru personalizarea procesului educațional. În același timp, apar provocări legate de accesul inegal la tehnologie, de menținerea calității educației și de echilibrul

dintre utilizarea tehnologiei și relațiile umane în procesul de învățare.

Lecții pentru viitorul educației și al societății

Analiza evoluțiilor dintre 1859 și 2026 evidențiază câteva lecții importante. În primul rând, educația reprezintă fundamentul unei societăți unite și stabile. În al doilea rând, adaptarea sistemului educațional la contextul istoric și social este esențială pentru progres. De asemenea, investiția în educație trebuie privită ca o investiție strategică pe termen lung.

O altă lecție importantă este necesitatea asigurării egalității de șanse în educație, indiferent de mediul social sau geografic.

Evoluția istorică arată că tradiția și inovația nu se exclud, ci se completează, iar educația are rolul de a le integra armonios. educația trebuie să valorifice patrimoniul cultural și istoric, folosind în același timp noile tehnologii pentru a face învățarea mai relevantă și eficientă.

În concluzie, compararea evoluțiilor din 1859 și 2026 demonstrează că, deși societatea românească a parcurs etape diferite de dezvoltare, educația a rămas un factor central al progresului. Dacă în 1859 educația a contribuit la formarea statului național, în 2026 aceasta este esențială pentru adaptarea României la o lume globalizată. Continuitatea preocupării pentru educație și coeziune socială reprezintă o garanție a dezvoltării durabile și a unui viitor echilibrat.

Principala lecție a acestei evoluții istorice este că educația rămâne motorul transformării societății. Indiferent de epocă, investiția în oameni, în cunoaștere și în valori comune reprezintă cea mai sigură cale către un viitor stabil, echitabil și prosper.

Bibliografie

1. Giurescu, Dinu C. – *Istoria Românilor*, Editura All, București
2. Boia, Lucian – *Istorie și mit în conștiința românească*, Editura Humanitas, București.
3. Alexandru Ioan Cuza – *Reforme și documente politice ale epocii moderne* (selecții), Editura Academiei Române.

4. Stanomir, Ioan – *Nașterea statului român modern*, Editura Curtea Veche, București.
5. *Site* oficial al Ministerului Educației şi Cercetării:
6. UNESCO – *Reimagining Our Futures Together: A New Social Contract for Education*.

Secularizarea și reformele structurale: moștenirea lui 1859

Prof. Melania – Emanuela Pătrășcanu
Colegiul Național Al.I.Cuza, Focșani

Actul de la 24 ianuarie 1859 nu a fost doar o victorie diplomatică, ci punctul de plecare al unei transformări organice a societății românești. Dubla alegere a lui Alexandru Ioan Cuza a oferit elitei pașoptiste, în frunte cu Mihail Kogălniceanu, „pârghia lui Arhimede" necesară pentru a scoate țara din letargia feudală. Moștenirea lui 1859 reprezintă fundamentul pe care s-a construit România modernă, o perioadă în care instituțiile statului au fost inventate sau radical reformate pentru a corespunde spiritului european. Kogălniceanu, conștient de misiunea generației sale, afirma: „Nu e destul ca să avem o țară, trebuie să știm ce să facem cu dânsa. Unirea trebuie să fie un fapt viu, nu o literă moartă pe o bucată de pergament."

I. Contextul internațional și necesitatea reformei

După Războiul Crimeii, Principatele Unite se aflau sub garanția colectivă a Marilor Puteri. Această poziție fragilă impunea o consolidare internă rapidă. Statul român moștenise o structură administrativă hibridă, cu legi diferite în Moldova și Muntenia, și cu o economie strangulată de privilegii anacronice. Reformele nu au fost un moft intelectual, ci o condiție a supraviețuirii naționale. Fără o bază financiară solidă și fără o populație de cetățeni liberi, independența ar fi rămas un vis irealizabil.

II. Secularizarea averilor mănăstirești: O revoluție a suveranității

Secularizarea averilor mănăstirești, legiferată în decembrie 1863, nu a fost doar o măsură simbolică, ci o operațiune economică de o amploare gigantică pentru acele timpuri.

2.1. Argumentul economic și juridic

Măsura a vizat recuperarea controlului național asupra unei părți imense din pământul țării. Ponderea în teritoriu: Aproximativ 25% (un sfert) din suprafața arabilă și forestieră a Principatelor Unite aparținea mănăstirilor. Se estimează că au fost trecute în patrimoniul statului circa 1,8 - 2 milioane de hectare (incluzând atât terenuri agricole, cât și vaste domenii forestiere). Documentele vremii menționează secularizarea a 560 de moșii mari, care au format ulterior „Domeniile Statului".

Legea nu a lovit doar în interesele străine, ci a generalizat măsura pentru a evita acuzațiile de discriminare la nivel internațional. Au fost secularizate 75 de mănăstiri mari, dintre care: 44 din Țara Românească și 31 din Moldova.

Deși legea a vizat oficial toate mănăstirile (pentru a nu oferi puterilor garante un pretext de intervenție), miza principală au fost cele închinate Locurilor Sfinte (Athos, Ierusalim, Sinai). Ponderea acestora era covârșitoare sub aspect financiar: veniturile lor reprezentau grosul sumelor care părăseau țara. Mănăstirile „pământene" (neînchinate) erau mai puține la număr și administrau resurse mai reduse, însă includerea lor în lege a fost o mișcare strategică a lui Mihail Kogălniceanu pentru a prezenta reforma ca pe o uniformizare legislativă națională.

Înainte de 1863, veniturile mănăstirilor închinate erau considerate „pierderi nete" pentru bugetul românesc. Aceste proprietăți generau anual aproximativ 7 milioane de franci (galbeni). Această sumă reprezenta o valoare colosală, egală cu bugetul mai multor ministere la un loc. În momentul secularizării, mănăstirile închinate datorau statului român sume imense din taxe neplătite (un sfert din venit, conform Regulamentului Organic, obligație pe care călugării greci o ignoraseră sistematic).

Statul român a oferit o sumă de 82 de milioane de lei ca despăgubire Patriarhiei de la Constantinopol. Din orgoliu politic și sperând într-o anulare a legii prin presiuni diplomatice, grecii au refuzat banii. După câțiva ani, în timpul lui Carol I, statul român a retras oferta, declarând problema definitiv închisă fără nicio plată.

Prin această „terapie de șoc" financiară, Cuza a transformat peste 500 de moșii private în „Domenii ale Statului", oferind astfel pământul necesar pentru împroprietărirea a aproape jumătate de

milion de familii de țărani în 1864. Fără aceste cifre, reforma agrară ar fi rămas doar o promisiune pe hârtie.

2.2. Aplicarea legii

Prin legea din decembrie 1863, statul a preluat toate proprietățile mănăstirești. Aceasta a fost prima mare „naționalizare" modernă, oferind statului resursele necesare pentru a susține învățământul, armata și, cel mai important, pentru a avea pământ disponibil pentru împroprietărirea țăranilor.

III. Rolul pozitiv al secularizării asupra Bisericii Ortodoxe Române

Deși la momentul respectiv măsura a fost privită cu ostilitate de către unii ierarhi conservatori, analiza istorică demonstrează că secularizarea a avut un impact regenerator asupra Bisericii Ortodoxe Române.

3.1. Autocefalia și identitatea națională

Până la Cuza, Biserica din Principate era, în mare măsură, o anexă spirituală și financiară a Constantinopolului. Prin secularizare, s-a rupt dependența financiară de centrele străine, forțând Biserica să se reorganizeze la nivel național. Acest proces a fost primul pas esențial către recunoașterea Autocefaliei BOR (obținută ulterior în 1885).

3.2. Profesionalizarea clerului

Odată cu trecerea averilor la stat, statul și-a asumat plata salariilor preoților (Legea pentru plata clerului). Aceasta a transformat preotul dintr-un administrator de moșie sau un truditor al pământului într-un funcționar spiritual respectat. „Biserica nu a pierdut prin secularizare, ci a câștigat demnitate. Preotul nu mai trebuie să cerșească la poarta boierului, ci devine educatorul satului, plătit de stat pentru misiunea sa sacră," explica Kogălniceanu.

3.3. Revigorarea misiunii pastorale

Eliberată de grijile administrării unor domenii uriașe, Biserica s-a putut concentra pe misiunea sa pastorală și educațională. Multe dintre mănăstirile secularizate au devenit spitale, școli sau azile, subordonate interesului public, dar păstrându-și caracterul spiritual prin prezența clerului. Astfel,

Biserica a devenit mai apropiată de popor și mai integrată în structura socială a noului stat.

IV. Reforma Agrară din 1864: Cutremurul social

Dacă secularizarea a dat statului pământul, Reforma Agrară l-a dat oamenilor. Într-o țară în care 90% din populație era formată din țărani fără pământ, menținerea clăcii (munca forțată) era o bombă cu ceas.

Pentru a trece această reformă refuzată constant de „Adunarea legiuitoare" dominată de conservatori, Cuza a recurs la o măsură extremă: dizolvarea Parlamentului. Kogălniceanu l-a susținut necondiționat, considerând că progresul nu poate fi oprit de interese de castă: „Vrem o țară de oameni liberi, nu o plantație de sclavi sub stăpânirea câtorva familii."

Legea Rurală a desființat claca și a oferit țăranilor pământ în funcție de puterea lor de muncă (numărul de vite). Peste 460.000 de familii au primit aproximativ 1.8 milioane de hectare. Chiar dacă despăgubirile plătite de țărani au fost grele, momentul a marcat nașterea micii proprietăți rurale în România.

V. Reforma educației și modernizarea juridică

Moștenirea lui 1859 a însemnat și o luptă pentru ca educația să fie cât mai accesibilă. Prin Legea Instrucțiunii Publice (1864), România devenea una dintre primele țări europene care introducea obligativitatea și gratuitatea învățământului primar.

Paralel, adoptarea Codului Civil și a Codului Penal a oferit țării un schelet juridic modern. S-a introdus căsătoria civilă, divorțul și s-a garantat inviolabilitatea proprietății, principii care au scos România din sfera arbitrarului oriental.

VI. Modernizarea infrastructurii și a instituțiilor de control

Pentru a unifica cele două provincii, s-a impus o administrare centralizată. S-au înființat:

Curtea de Conturi pentru supravegherea banului public.

CEC-ul (Casa de Economii și Consemnațiuni).

Consiliul de Stat pentru pregătirea legilor.

Sistemul metric (metrul și kilogramul), înlocuind unitățile de măsură arhaice (ocaua, cotul), ceea ce a facilitat comerțul internațional.

Concluzii

Moștenirea lui 1859 este, în fapt, certificatul de identitate al României moderne. Reformele lui Cuza nu au fost doar schimbări de legi, ci o schimbare de paradigmă. Secularizarea a redat statului bogăția națională și a pus BOR pe calea autocefaliei și a demnității. Reforma agrară a creat cetățeanul. Codurile juridice au adus egalitatea.

Privind retrospectiv, domnia lui Cuza, deși scurtă și marcată de conflicte, a fost perioada în care s-a ars etapele. Mihail Kogălniceanu avea să concluzioneze spre apusul vieții sale, cu o mândrie justificată: „Am făcut în șapte ani cât alții în șaptezeci. Am lăsat o țară cu legi, cu școli, cu armată și, mai ales, cu speranță."

Bibliografie

1. Berindei, Dan, *Epoca Unirii*, Editura Academiei R.S.R., București, 1979.
2. Giurescu, Constantin C., *Viața și opera lui Alexandru Ioan Cuza*, Editura Științifică, București, 1966
3. Hitchins, Keith, *Românii, 1774-1866*, Editura Humanitas, București, 2013
4. Iscru, G.D., *Introducere în istoria modernă a României*, Editura Euro-Pontic, București, 2004.
5. Kogălniceanu, Mihail, *Discursuri parlamentare din epoca Unirii*, Editura de Stat pentru Literatură și Artă, București, 1959
6. Păcurariu, Mircea, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române, vol. III*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1994
7. Zub, Alexandru, *Mihail Kogălniceanu: arhitect al României moderne*, Editura Junimea, Iași, 2005.

1859 Nașterea României

Prof. Pătrunjel Elena
Școala Gimnazială Jariștea

Anul 1859 marchează unul dintre cele mai importante momente din istoria românilor: Unirea Principatelor Române, sub domnia lui Alexandru Ioan Cuza. Acest eveniment nu a schimbat doar structura politică a regiunii, ci a redefinit spațiul geografic al poporului român, transformându-l într-un nucleu de unitate, identitate și dezvoltare.

Anul 1859 nu a fost un accident al istoriei, ci rezultatul unei maturizări politice accelerate a elitei pașoptiste. Într-un context european dominat de interesele divergente ale Marilor Puteri, românii au înțeles că supraviețuirea națiunii depinde de capacitatea de a genera un „fapt împlinit". Nașterea României prin dubla alegere a lui Alexandru Ioan Cuza (5 și 24 ianuarie) reprezintă prima mare victorie a diplomației românești asupra ordinii impuse de imperiile vecine.

La mijlocul secolului al XIX-lea, Moldova și Țara Românească reprezentau două entități distincte, separate de granițe administrative, dar legate prin limba, tradiția și religia aceluiași popor. Dunărea la sud și Carpații la nord-est erau mai degrabă axe de legătură naturală decât bariere. Geografia însăși părea să favorizeze unirea: ambele principate împărțeau același spațiu carpato-danubiano-pontic, o regiune de trecere între Orient și Occident, un adevărat pod geopolitic între continente, culturi și imperii.

Nașterea unui stat presupune mai mult decât trasarea unor noi granițe; ea necesită crearea unui schelet instituțional. Perioada 1859-1866 a reprezentat faza de „gestație" în care s-au pus bazele României contemporane prin reforme radicale:

Sincronizarea Instituțională: unificarea vămilor, a armatei, a administrației și a cursului monetar a transformat o uniune personală într-un stat unitar.

Secularizarea averilor mănăstirești (1863): A fost un act de independență economică, prin care aproximativ un sfert din teritoriul național a fost scos de sub influența clerului străin și redat statului.

Reforma agrară și a învățământului (1864): Acestea au vizat emanciparea „software-ului” uman al țării. Prin legea instrucțiunii publice, învățământul primar devenea obligatoriu și gratuit, marcând începutul luptei împotriva analfabetismului.

Prin unirea din 1859, s-a format un teritoriu unitar, capabil să valorifice resursele naturale și potențialul geografic al regiunii. Moldova, cu soluri fertile și drumuri comerciale spre est, și Țara Românească, cu câmpiile bogate ale Dunării și deschiderea către Marea Neagră, s-au completat economic și strategic.

Unirea a permis consolidarea unei piețe interne, transformând spațiul românesc într-un sistem coerent de circulație a bunurilor, oamenilor și ideilor. De asemenea, a susținut dezvoltarea infrastructurii — primele linii de cale ferată, modernizarea porturilor dunărene și apariția unui sistem administrativ comun au fost posibile datorită acestui nou cadru teritorial.

Analiza istorică nu poate ignora fragilitatea acestui nou început. Nașterea României a creat o tensiune între instituțiile de tip occidental (importate din Franța) și o realitate socială încă arhaică. Această prăpastie, descrisă de Titu Maiorescu drept „forme fără fond”, a fost prețul necesar pentru un „restart” rapid. România a sărit peste etape istorice, arzând etapele tranziției de la feudalism la modernitate.

Pe plan identitar, spațiul geografic românesc a devenit simbolul unei continuități istorice. Carpații, Dunărea și Marea Neagră nu mai erau doar limite naturale — erau repere ale unității naționale. În viziunea românilor, unirea din 1859 nu era doar o fuziune între două principate, ci începutul unui proces mai amplu de reîntregire a teritoriului istoric, care avea să se împlinească în 1918 cu formarea României Mari.

Nașterea României la 1859 trebuie privită nu doar ca un act politic, ci și ca o reconfigurare geografică a identității românești.

Natura, relieful, fluviile și câmpiile au jucat un rol tacit, dar esențial, în cristalizarea ideii de unitate. Prin unirea Moldovei cu Țara Românească, românii și-au pus bazele unei patrii geografice coerente, un spațiu în care istoria, natura și cultura au conlucrat pentru a da naștere unei națiuni moderne.

Fără „***nașterea***" de la 1859, „***botezu***l" de la 1877 (Independența) și „***maturizarea***" de la 1918 (Marea Unire) ar fi fost imposibile. Anul 1859 a demonstrat că identitatea națională este mai puternică decât barierele administrative. Nașterea României a fost, în esență, trecerea de la supraviețuirea prin adaptare la afirmarea prin unitate.

Din perspectivă geopolitică, Unirea de la 1859 a reprezentat o mutație fundamentală a raportului de forțe în bazinul Dunării de Jos și la gurile Mării Negre. Prin fuziunea Moldovei și a Țării Românești, fragmentarea teritorială care servise timp de secole drept „zonă-tampon" între Imperiul Otoman, Imperiul Țarist și Imperiul Habsburgic a fost substituită de un bloc statal compact. Această unificare geografică a permis controlul unitar asupra arterei danubiene, transformând noul stat dintr-un obiect al disputelor imperiale într-un subiect activ, capabil să gestioneze fluxurile comerciale și strategice regionale. Unirea a creat, astfel, o „masă critică" teritorială care a oferit adâncimea strategică necesară pentru susținerea ulterioară a efortului de independență.

Unificarea geografică a impus o reorganizare radicală a „geometriei administrative". Stabilirea capitalei la București nu a fost doar o decizie politică, ci un act de reechilibrare a spațiului românesc, situând centrul decizional la intersecția marilor rute comerciale ce legau Europa Centrală de Balcani. Acest proces de „restart geografic" a presupus eliminarea barierelor vamale interne și integrarea rețelelor de transport, facilitând circulația organică a capitalului și a forței de muncă. În viziunea elitei modernizatoare, teritoriul nu mai era o sumă de feude, ci un spațiu național integrat, unde unitatea geografică (arcul carpatic și fluviul Dunărea) devenea fundamentul pe care se construia unitatea politică și economică a statului modern.

Unirea de la 1859 reprezintă materializarea statală a ceea ce Simion Mehedinți numea unitatea organică a spațiului carpato-

danubian. Analizând configurația teritorială, Mehedinți demonstrează că fragmentarea politică a Moldovei și Munteniei era o anomalie geografică, cele două provincii fiind conectate printr-o rețea hidrografică și un arc montan care nu separau, ci gravitau spre un centru comun. Astfel, actul de la 1859 nu a fost doar o decizie diplomatică, ci o conformare la realitatea antropogeografică, reîntregind un sistem teritorial ce funcționa deja ca un organism economic și cultural unitar. *„Carpații nu sunt pentru noi un zid despărțitor, ci o coloană vertebrală. Apele care curg de o parte și de alta a lor sunt ca niște artere care hrănesc același organism. Din punct de vedere geografic, Moldova și Muntenia nu sunt decât două fețe ale aceleiași unități de relief, iar despărțirea lor politică a fost o eroare împotriva legilor naturii."(* Simion Mehedinți)

Bibliografie

1. Conea, Ion, *Destinul istoric al spațiului românesc*, Editura Minerva, București, 1993
2. Giurescu, Constantin C., *Viața și opera lui Alexandru Ioan Cuza*, Ediția a II-a, Editura Științifică, București, 1970
3. Mehedinți, Simion, *Coordonate geografice: Neamul românesc*, București, Editura Albatros , 1994
4. Platon, Gheorghe, *Unirea Principatelor Române*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1984
5. Iscru, Gheorghe D., *Unirea Principatelor Române la 1859. Moment de răscruce în istoria modernă a României*, Editura Casa de Editură și Librărie „Nicolae Bălcescu", București, 2007

Mica Unire – Nașterea României Moderne

Păucă Simona
Școala Gimnazială „Dimitrie Gusti” Nereju

Unirea Principatelor Române de la 1859, cunoscută simbolic sub numele de **Mica Unire**, nu a fost un simplu accident istoric, ci rezultatul unui proces îndelungat de cristalizare a conștiinței naționale. Într-o epocă în care românii trăiau în entități politice separate — Moldova și Țara Românească — fiecare cu propriul domnitor și propriile structuri administrative , dorința de unitate a devenit motorul unei generații de intelectuali pașoptiști care au înțeles că supraviețuirea națiunii depinde de formarea unui stat puternic și respectat.

După Războiul Crimeii, Tratatul de Pace de la Paris (1856) a plasat problema românească pe agenda marilor puteri europene. Decizia de a consulta dorința românilor prin intermediul Adunărilor Ad-hoc a confirmat voința unanimă de unire. Totuși, marile puteri (în special Imperiul Otoman și Austria) se opuneau unei uniri depline.

În acest impas diplomatic, elitele politice române au recurs la o soluție ingenioasă: **dubla alegere**. La 5 ianuarie 1859, Alexandru Ioan Cuza a fost ales domnitor în Moldova, iar la **24 ianuarie 1859**, acesta a fost ales și în Țara Românească. Acest act de voință politică a pus Europa în fața faptului împlinit, demonstrând că solidaritatea poate învinge barierele diplomatice.

Odată realizată unirea politică, a început procesul laborios de construcție a „României Moderne”. Unirea a fost fundamentul pe care s-au clădit instituțiile fundamentale ale țării:

1. **Reforma Agrară și Rurală**: Prin împroprietărirea țăranilor, s-a încercat modernizarea bazei sociale a țării.
2. **Reforma Educației**: Au fost deschise numeroase școli, învățământul primar devenind obligatoriu și gratuit, punându-se astfel bazele unei societăți alfabetizate.

3. **Codul Civil și Legislația**: Au apărut legi noi, de inspirație europeană, care au înlocuit vechile rânduieli feudale cu un sistem juridic echitabil.
4. **Secularizarea averilor mănăstirești**: O măsură curajoasă prin care resursele țării au fost reintroduse în circuitul economic național.

Mica Unire a transformat radical mentalitatea colectivă. Din punct de vedere social, oamenii au început să beneficieze de mai multe drepturi și de un sentiment de apartenență la o entitate superioară principatelor izolate. Mesajul central al acelei perioade, „**Uniți suntem mai puternici!**”, a depășit sfera politicului, devenind un reper educațional pentru generațiile viitoare. Harta unită a Moldovei și a Țării Românești a devenit simbolul unui drum ireversibil către independență și integritate națională.

Așadar, Mica Unire de la 1859 a reprezentat „piatra de hotar” a istoriei noastre. Fără curajul de la 24 ianuarie, România nu ar fi putut aspira la dobândirea independenței în 1877 sau la Marea Unire din 1918. Moștenirea lăsată de Alexandru Ioan Cuza și de generația sa ne arată că un viitor mai bun poate fi construit doar

prin solidaritate și viziune comună. Astăzi, acest moment rămâne o lecție vie despre cum determinarea unui popor poate schimba cursul istoriei, transformând un ideal îndepărtat într-o realitate palpabilă și durabilă.

Bibliografie

1. Păucă, Simona, *Mica Unire - Nașterea României Moderne*, material didactic (PowerPoint), Școala Gimnazială „Dimitrie Gusti" Nereju.
2. Berindei, Dan, *Constituirea statului național român*, Editura Științifică și Enciclopedică, București. (Lucrare esențială pentru înțelegerea mecanismelor diplomatice ale dublei alegeri).
3. *Codul Civil al lui Alexandru Ioan Cuza* (1864) – reper pentru argumentația privind modernizarea legislativă a țării.

Valorile Unirii de la 1859 și relevanța lor în educația preșcolarilor

Prof. educație timpurie Petrescu Elena
Școala Gimnazială „Dimitrie Gusti” Nereju

Rezumat

Unirea Principatelor Române de la 1859 constituie un moment esențial în procesul de formare a statului român modern și reprezintă un reper valoric important pentru educația civică și morală. Valorile care au stat la baza acestui eveniment – unitatea, solidaritatea, cooperarea, respectul reciproc și identitatea națională – pot fi transpuse, într-o manieră adaptată particularităților de vârstă, în educația preșcolarilor. Lucrarea evidențiază rolul educației timpurii în formarea acestor valori și propune exemple concrete de activități didactice aplicabile în grădiniță.

1. Importanța Unirii de la 1859 în istoria națională

Unirea Moldovei cu Țara Românească, realizată prin dubla alegere a lui Alexandru Ioan Cuza, a reprezentat expresia dorinței de unitate a românilor și a constituit fundamentul statului român modern. Dincolo de semnificația politică, acest act istoric promovează valori universale, precum cooperarea și solidaritatea, cu valențe educative deosebite.

2. Valorile Unirii de la 1859 – repere educaționale

Unitatea reflectă ideea de apartenență la un grup și de colaborare pentru atingerea unui scop comun. Solidaritatea presupune sprijin reciproc și empatie, iar respectul favorizează conviețuirea armonioasă. Identitatea națională contribuie la formarea sentimentului de apartenență culturală încă din primii ani de viață.

3. Rolul educației timpurii în formarea valorilor

Educația preșcolară are un rol fundamental în formarea caracterului copilului. Valorile morale și civice asimilate la această vârstă se reflectă în comportamentele ulterioare ale copilului. Integrarea

valorilor istorice în activitățile zilnice ale grădiniței contribuie la dezvoltarea empatiei, a cooperării și a respectului față de ceilalți.

4. Exemple de bune practici în grădiniță

4.1 Activități de povestire și conversație

Povești cu mesaj moral despre prietenie și unitate, urmate de discuții dirijate.

4.2 Jocuri de cooperare

Jocuri de grup precum „Construim împreună" sau „Ștafeta prieteniei", care stimulează spiritul de echipă.

4.3 Activități artistico-plastice

Realizarea de colaje și postere colective cu simboluri naționale.

4.4 Jocuri de rol

Situații dramatizate care valorizează ajutorul reciproc și respectul.

4.5 Activități dedicate zilei de 24 ianuarie

Horă simbolică, cântece patriotice adaptate vârstei și prezentarea simbolurilor naționale.

4.6 Activități de rutină cu valențe educative

Implicarea copiilor în sarcini comune pentru dezvoltarea responsabilității.

Concluzii

Valorile promovate de Unirea de la 1859 pot fi integrate cu succes în educația preșcolarilor, contribuind la formarea unei personalități echilibrate și a unor comportamente prosociale. Educația timpurie reprezintă cadrul optim pentru cultivarea acestor valori fundamentale.

Bibliografie

1. Albulescu, I. (2017). Educația timpurie. București: Editura Didactică și Pedagogică.
2. Cucoș, C. (2014). Educația – dimensiuni culturale și valori. Iași: Polirom.
3. Manuale și lucrări de istorie dedicate Unirii Principatelor Române.

Unirea Principatelor Române și Marea Britanie

Diplomație, echilibru de putere și impactul asupra modernizării culturale și educaționale

Profesor: Poenaru Oana Lorena
Colegiul Tehnic Auto ”Traian Vuia”

Unirea Principatelor Române de la 24 ianuarie 1859 a constituit un moment fondator al statului român modern, cu implicații politice, diplomatice, culturale și educaționale profunde. Dincolo de dimensiunea națională, acest eveniment trebuie analizat în contextul relațiilor internaționale ale secolului al XIX-lea și al rolului jucat de Marea Britanie în menținerea echilibrului de putere european. Articolul propune o analiză amplă a poziției britanice față de Unire, precum și o interpretare a impactului indirect pe care acest proces istoric l-a avut asupra deschiderii culturale a României și asupra studiului limbii engleze. Abordarea este una comparativă și interdisciplinară, evidențiind legătura dintre construcția statului modern și orientarea educațională occidentală.

Unirea Principatelor Române nu a fost exclusiv rezultatul unei voințe politice interne, ci expresia unei interacțiuni complexe între aspirațiile naționale și dinamica geopolitică europeană. În această configurație, Marea Britanie a avut un rol esențial, deși discret, acționând ca factor de echilibru și arbitru diplomatic. Analiza raportului dintre Unirea din 1859 și politica britanică permite o înțelegere mai profundă a mecanismelor prin care statele emergente au fost integrate în sistemul european. Totodată, acest demers oferă cadrul necesar pentru a evalua impactul Unirii asupra modernizării culturale și educaționale, inclusiv asupra studiului limbii engleze.

Secolul al XIX-lea a fost dominat de tensiunea dintre imperii și afirmarea ideii de stat național. Pentru Marea Britanie, prioritatea strategică nu a fost susținerea mișcărilor naționale, ci prevenirea hegemoniei unei puteri continentale și menținerea stabilității în regiuni-cheie, precum zona Dunării și a Mării Negre.

În acest context, evoluțiile politice din Moldova și Țara Românească au fost atent supravegheate.

Războiul Crimeii (1853–1856) a modificat decisiv raporturile de forță din Europa de Est. Tratatul de la Paris (1856), la a cărui arhitectură Marea Britanie a contribuit semnificativ, a eliminat protectoratul exclusiv al Rusiei asupra Principatelor Române și le-a plasat sub garanția colectivă a Marilor Puteri. Acest cadru diplomatic a creat premisele necesare pentru exprimarea voinței naționale românești și, implicit, pentru realizarea Unirii.

Poziția Marii Britanii față de Unirea Principatelor Române a fost una de prudență calculată. Londra a privit cu rezerve orice modificare care ar fi putut slăbi Imperiul Otoman sau ar fi favorizat expansiunea Rusiei. Cu toate acestea, diplomația britanică a acceptat mecanismele consultative prevăzute de Tratatul de la Paris, inclusiv adunările ad-hoc, care au permis formularea clară a opțiunii unioniste.

Dubla alegere a lui Alexandru Ioan Cuza a pus Marile Puteri în fața unei realități politice noi. Marea Britanie a ales să nu conteste radical această soluție, interpretând-o ca pe un compromis acceptabil în logica echilibrului european. Acceptarea unirii nu a fost rezultatul unui sprijin ideologic, ci al unei evaluări pragmatice, care privilegia stabilitatea în detrimentul rigidității juridice.

Atitudinea britanică față de cazul românesc poate fi înțeleasă și prin prisma propriei experiențe istorice. Formarea Regatului Unit al Marii Britanii a fost rezultatul unor procese graduale de unificare – Actul Unirii cu Scoția (1707) și integrarea Irlandei (1801) – realizate prin negocieri și acte legislative. Această tradiție a compromisului instituțional explică toleranța Londrei față de soluția politică adoptată de elitele românești în 1859.

Atât în cazul britanic, cât și în cel românesc, unitatea politică a presupus gestionarea diversității regionale și construirea unei identități comune. Moldova și Țara Românească, asemenea entităților componente ale Regatului Unit, aveau tradiții distincte, iar unificarea a necesitat un efort susținut de integrare administrativă și simbolică.

Unirea Principatelor Române a creat cadrul instituțional necesar pentru elaborarea unei politici educaționale unitare.

Reformele inițiate în timpul domniei lui Alexandru Ioan Cuza au urmărit modernizarea învățământului și racordarea acestuia la modelele occidentale. Deși influența franceză a rămas dominantă, orientarea generală a educației românești s-a diversificat, reflectând nevoia de adaptare la un spațiu european mai larg.

Marea Britanie, percepută ca model de stabilitate politică, liberalism și dezvoltare economică, a exercitat o influență indirectă asupra modului în care elitele românești au conceput rolul educației. Accentul pus pe utilitate, competențe practice și deschidere internațională a devenit tot mai vizibil în a doua jumătate a secolului al XIX-lea.

Deși studiul limbii engleze nu a cunoscut o dezvoltare imediată după 1859, Unirea a creat premisele care au favorizat, pe termen lung, afirmarea acesteia în spațiul educațional românesc. Consolidarea statului unitar a dus la intensificarea relațiilor diplomatice, comerciale și culturale cu Occidentul, inclusiv cu Marea Britanie. În acest context, limba engleză a început să fie percepută ca un instrument esențial de comunicare internațională.

Spre deosebire de limba franceză, asociată în special cu cultura și diplomația, limba engleză a fost legată de progresul economic, științific și tehnologic. Introducerea treptată a studiului limbii engleze în școli reflectă schimbarea de paradigmă produsă de modernizarea începută în 1859: de la un stat fragmentat, orientat preponderent spre modele continentale, la un stat unitar, deschis către spațiul anglo-saxon.

În plan simbolic, legătura dintre Unire și studiul limbii engleze evidențiază complementaritatea dintre identitatea națională și deschiderea internațională. Unirea a consolidat coeziunea internă, iar limba engleză a devenit, în timp, un mijloc de afirmare externă a României, permițând comunicarea valorilor naționale într-un context global.

Analiza relației dintre Unirea Principatelor Române, Marea Britanie și studiul limbii engleze evidențiază complexitatea procesului de modernizare românească. Marea Britanie a jucat rolul unui actor diplomatic pragmatic, contribuind la crearea cadrului internațional favorabil unirii. Unirea, la rândul ei, a generat condițiile necesare pentru deschiderea culturală și

educațională a României. Impactul asupra studiului limbii engleze nu a fost imediat, ci gradual, reflectând transformările profunde ale societății românești. Limba engleză poate fi privită astăzi ca una dintre consecințele firești ale proiectului de modernizare inițiat în 1859, un proiect care a urmărit integrarea României în circuitul valorilor europene și globale, fără renunțarea la identitatea națională.

Bibliografie

1. Boia, Lucian (2003). România. Țară de frontieră a Europei. București: Humanitas.
2. Iorga, Nicolae (1985). Istoria românilor. Vol. IX–X. București: Editura Științifică și Enciclopedică.
3. Platon, Gheorghe (1997). Unirea Principatelor Române. Iași: Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza".
4. Seton-Watson, Hugh (1967). Eastern Europe between the Wars. London: Cambridge University Press.
5. Taylor, A. J. P. (1963). The Struggle for Mastery in Europe 1848–1918. Oxford: Oxford University Press.
6. Berend, Iván T. (2003). History Derailed: Central and Eastern Europe in the Long Nineteenth Century. Berkeley: University of California Press.

Educatia- liant al identitatii nationale si al coeziunii sociale

Prof. inv. primar: Profîr Maria
Sc. Gimn."Petre Mironescu- Mera"

Educația a reprezentat dintotdeauna un factor determinant în formarea și evoluția societăților umane. Dincolo de rolul său instructiv, aceasta are o profundă dimensiune formativă, culturală și axiologică, contribuind decisiv la construirea identității naționale și la consolidarea coeziunii sociale. În contextul contemporan, marcat de globalizare, diversitate culturală și schimbări rapide, rolul educației devine cu atât mai important, fiind chemată să asigure echilibrul dintre păstrarea valorilor identitare și deschiderea către universalitate. Educația nu este doar un proces individual, ci unul social, prin care se transmit valorile, tradițiile și normele ce definesc o comunitate. Astfel, ea devine un liant între generații, între trecut, prezent și viitor, contribuind la continuitatea și unitatea unei națiuni.

Educația și formarea identității naționale

Identitatea națională reprezintă ansamblul valorilor, credințelor, tradițiilor, simbolurilor și experiențelor istorice comune care definesc un popor. Educația joacă un rol esențial în formarea și consolidarea acesteia, fiind principalul cadru instituționalizat prin care se realizează transmiterea patrimoniului cultural și spiritual.Prin intermediul disciplinei Limba și literatura română, al Istoriei, al Educației civice și al activităților extracurriculare, școala contribuie la cultivarea conștiinței naționale, la cunoașterea trecutului și la asumarea valorilor fundamentale ale societății românești. Așa cum subliniază Constantin Cucoș, educația are menirea de a forma „o conștiință culturală solidă, capabilă să susțină identitatea individuală și colectivă".Educația identitară nu trebuie înțeleasă ca o formă de izolare sau de respingere a alterității, ci ca o bază solidă pentru dialog intercultural. O identitate națională bine conturată

favorizează deschiderea către alte culturi, întrucât oferă individului siguranța apartenenței și a valorilor proprii.

Educația și coeziunea socială

Coeziunea socială se referă la gradul de solidaritate, incluziune și cooperare dintre membrii unei societăți. O societate coezivă este una în care diferențele sunt acceptate, iar indivizii se simt parte integrantă a unei comunități. Educația este unul dintre cei mai importanți factori care contribuie la realizarea acestui deziderat. Școala este spațiul în care se întâlnesc copii și tineri proveniți din medii sociale, culturale și economice diferite. Prin activitățile educaționale formale și nonformale, elevii învață să comunice, să colaboreze și să respecte diversitatea. Educația promovează valori precum toleranța, solidaritatea, echitatea și respectul pentru drepturile omului, esențiale pentru menținerea coeziunii sociale.

De asemenea, educația civică și socială contribuie la formarea competențelor necesare participării active la viața democratică. Prin cunoașterea drepturilor și obligațiilor cetățenești, elevii sunt pregătiți să devină cetățeni responsabili, implicați și conștienți de rolul lor în societate.

Educația – factor de incluziune și echitate socială

Un aspect fundamental al relației dintre educație și coeziune socială îl reprezintă promovarea egalității de șanse. Accesul echitabil la educație reduce inegalitățile sociale și previne marginalizarea anumitor grupuri. Educația oferă indivizilor posibilitatea de a-și valorifica potențialul și de a se integra activ în viața socială și profesională.Prin politici educaționale incluzive, prin adaptarea curriculumului la nevoile elevilor și prin sprijinirea categoriilor defavorizate, școala poate deveni un instrument real de justiție socială. În acest sens, educația nu doar reflectă societatea, ci contribuie activ la transformarea ei.

Provocări contemporane ale educației

În societatea actuală, educația se confruntă cu multiple provocări: digitalizarea accelerată, influența mass-mediei, migrația, pluralismul cultural și relativizarea valorilor tradiționale. Aceste fenomene pot genera confuzii identitare și pot slăbi coeziunea socială, dacă nu sunt gestionate corespunzător. Rolul

educatorilor este acela de a ghida elevii în procesul de selecție și asumare a valorilor, de a dezvolta gândirea critică și de a promova echilibrul între tradiție și inovație. Educația trebuie să formeze indivizi flexibili și adaptabili, dar și profund ancorați în valorile culturale și morale ale comunității din care fac parte.

Concluzie

Educația reprezintă un pilon fundamental al identității naționale și al coeziunii sociale. Prin valorile pe care le promovează, prin competențele pe care le dezvoltă și prin rolul său integrator, aceasta contribuie la formarea unor cetățeni responsabili, solidari și conștienți de apartenența lor culturală.Într-o lume caracterizată de schimbări rapide și provocări globale, educația rămâne principalul instrument prin care o națiune își poate păstra identitatea, asigurând totodată armonia și unitatea socială. Investiția în educație este, în esență, o investiție în viitorul societății.

Bibliografie

1. Cucoș, Constantin (2000), *Educația – dimensiuni culturale și interculturale*, Editura Polirom, Iași.
2. Păun, Emil (2002), *Pedagogie. Fundamente teoretice și demersuri aplicative*, Editura Polirom, Iași.
3. Vlăsceanu, Lazăr (2010), *Sociologie*, Editura Polirom, Iași.
4. Bădescu, Ilie (2007), *Națiunea română în context european*, Editura Academiei Române, București.
5. Zamfir, Cătălin; Stoica, Laura (coord.) (2006), *O nouă provocare: dezvoltarea socială*, Editura Polirom, Iași.
6. Academia Română (2015), *Educația în România. Perspective și provocări* ,București.

Evoluția Statului Român

Prof. Rău Emilian
Șc. Gim. “Nicolae Iorga” Focșani

Anul 1859 a marcat nașterea statului modern prin dubla alegere a lui Alexandru Ioan Cuza la 5 și 24 ianuarie. Acest act politic a valorificat contextul creat de Tratatul de la Paris din 1856. Românii au impus marilor puteri europene recunoașterea unirii prin voință națională proprie. Perioada imediat următoare a adus unificarea serviciilor de vamă, a armatei și a administrației poștale. Liderii politici au transformat o uniune personală într-o uniune reală și durabilă. Instituțiile nou create au oferit stabilitatea necesară pentru consolidarea suveranității în fața Imperiului Otoman.

Reforma educațională a reprezentat fundamentul coeziunii sociale în noul stat. Legea instrucțiunii publice din 1864 a stabilit obligativitatea și gratuitatea învățământului primar. Această decizie a vizat reducerea analfabetismului, care afecta peste 90 la sută din populația rurală. Școala a promovat o limbă română unificată și o programă istorică bazată pe originea comună. Identitatea națională s-a construit prin alfabetizarea masivă a noilor generații. Procesul educațional a diminuat diferențele culturale dintre locuitorii Moldovei și cei ai Țării Românești.

În anul 2026, educația îndeplinește un rol strategic într-o societate digitalizată. Coeziunea socială depinde de accesul cetățenilor la tehnologii avansate și la internet de mare viteză. Identitatea națională se integrează astăzi într-un cadru european bazat pe valori democratice și transparență. Alfabetizarea digitală a înlocuit alfabetizarea clasică în topul priorităților naționale. Școala modernă pregătește populația pentru o piață a muncii globală și extrem de competitivă. Sistemul de învățământ oferă mecanisme de protecție împotriva dezinformării și a propagandei digitale.

Economia anului 1859 funcționa într-un cadru predominant agrar și feudal. Peste 80 la sută din resurse proveneau din cultivarea pământului cu tehnici rudimentare. Lipsa drumurilor amenajate și a căilor ferate îngreuna exportul cerealelor către piețele occidentale. Comerțul intern suferea din cauza absenței unei unități monetare stabile până la apariția Leului în 1867. Speranța de viață nu depășea pragul de 30 de ani din cauza condițiilor de trai precare. Statul a început atunci investiții masive în primele linii ferate și în modernizarea porturilor dunărene.

România anului 2026 reprezintă o economie bazată pe inovare și pe industria serviciilor tehnologice. Sectorul IT și cel al comunicațiilor generează o parte semnificativă din produsul intern brut. Infrastructura digitală și conectivitatea 5G sau 6G susțin dezvoltarea afacerilor în timp real. Energia regenerabilă și tehnologiile verzi domină strategiile actuale de investiții publice și private. Speranța de viață a crescut la peste 75 de ani datorită accesului la servicii medicale performante. Cetățenii beneficiază de o mobilitate profesională ridicată și de un nivel de trai superior perioadelor istorice anterioare.

Inovația tehnologică redefinește procesele de învățare în contextul global actual. Inteligența artificială analizează performanțele elevilor și adaptează conținutul didactic în timp real. Realitatea virtuală și simulările digitale permit înțelegerea fenomenelor complexe în laboratoare școlare moderne. Provocarea principală a anului 2026 rămâne viteza de actualizare a competențelor profesionale. Învățarea continuă a devenit o necesitate pentru adaptarea la schimbările economice accelerate. Instituțiile de învățământ colaborează direct cu mediul de afaceri pentru a reduce decalajele dintre teorie și practică.

Analiza istorică arată că succesul național provine din capacitatea de adaptare la progres. În 1859, România a ales modernizarea administrativă pentru a supraviețui ca stat. În 2026, țara alege transformarea digitală pentru a rămâne relevantă în Uniunea Europeană. Gândirea critică reprezintă cel mai important instrument pentru gestionarea fluxului masiv de date actual. Solidaritatea cetățenească și respectarea legii rămân pilonii

stabilității pe termen lung. Experiența trecutului oferă repere clare pentru construcția unui viitor prosper și sigur pentru toți locuitorii.

Bibliografie

1. Nicolae Isar, Istoria modernă a românilor. Lucrarea prezintă transformările instituționale de după anul 1859.
2. Vasile Pușcaș, Relații internaționale și negociere. Autorul analizează poziția diplomatică a statului român în diverse epoci.
3. Lucian Boia, România, țară de frontieră a Europei. Cartea oferă o perspectivă asupra identității naționale în context european.
4. OECD, Education at a Glance 2025. Documentul prezintă indicatorii actuali ai sistemelor educaționale moderne.
5. Institutul Național de Statistică, Statistici istorice ale României. Sursa conține date comparate despre demografie și economie.
6. World Economic Forum, The Future of Jobs Report. Studiul descrie provocările pieței muncii și rolul tehnologiei în educație.

Unirea. Educația și viitorul României

Prof. Rău Mihaela
Colegiul Național “Unirea” Focșani

Anul 1859 reprezintă momentul fundamental pentru constituirea statului român modern. Moldova și Țara Românească au ales același domnitor, pe Alexandru Ioan Cuza, printr-o strategie politică ingenioasă. Această decizie a pus marile puteri europene în fața unui fapt împlinit și a validat voința poporului. Liderii politici ai vremii au profitat de contextul diplomatic favorabil de după Războiul Crimeii. Ei au unificat rapid armata, vama și administrația centrală. Această etapă istorică a oferit stabilitatea necesară pentru construcția unei națiuni europene. Statul a început să funcționeze ca o entitate unitară sub o conducere centralizată.

Modernizarea a continuat prin reforme administrative profunde și necesare. Alexandru Ioan Cuza a secularizat averile mănăstirești pentru a consolida bugetul public. Guvernul a implementat coduri de legi moderne, inspirate din modelele occidentale. Instituțiile statului au început să lucreze după reguli clare și proceduri scrise. Sistemul de telegraf și poșta au legat provinciile și au accelerat schimbul de informații. Două regiuni cu structuri medievale s-au transformat într-un stat emergent cu ambiții de dezvoltare. Românii au urmărit constant obiectivele de independență și progres economic.

Educația a servit drept instrument principal pentru consolidarea identității naționale. Legea instrucțiunii publice din 1864 a reprezentat un punct de cotitură pentru societate. Această normă juridică a stabilit caracterul obligatoriu și gratuit al învățământului primar. Statul a oferit copiilor din mediul rural accesul la cunoștințe de bază. Școala a impus folosirea unei limbi române literare unice în toate instituțiile. Profesorii au transmis valorile istorice comune și au format sentimentul de apartenență la o singură națiune. Procesul educațional a eliminat treptat barierele culturale și sociale dintre diversele zone geografice.

În anul 2026, sistemul educațional răspunde unor cerințe globale complet diferite. Identitatea națională se manifestă acum într-un context european și digitalizat. Cetățenii români participă activ la o piață globală a ideilor și a muncii. Coeziunea socială depinde în prezent de accesul echitabil la infrastructura tehnologică. Alfabetizarea digitală a devenit o prioritate strategică pentru autorități și instituții. Dacă în secolul al XIX-lea elevii foloseau tăbliţe de ardezie, astăzi aceştia utilizează platforme virtuale avansate. Educația modernă oferă populației instrumentele necesare pentru a identifica știrile false și manipularea.

Economia anului 1859 se baza aproape exclusiv pe resursele agricole. Peste 80 la sută din populația țării locuia în sate și practica o agricultură de subzistență. Oamenii foloseau metode de lucru tradiționale și depindeau de factorii meteorologici. Transportul mărfurilor între orașe era anevoios din cauza lipsei drumurilor amenajate. Comerțul suferea din cauza absenței unei monede naționale stabile și a sistemelor bancare moderne. Sărăcia era o stare generală pentru marea majoritate a locuitorilor din ambele principate. Statul a demarat construcția primelor rețele feroviare pentru a scoate țara din izolare.

Statul român din anul 2026 operează într-un cadru economic înalt tehnologizat. România funcționează ca un centru regional important pentru industria serviciilor și a tehnologiei informației. Datele și inovația au depășit ca valoare resursele naturale tradiționale în structura produsului intern brut. Infrastructura digitală reprezintă acum motorul principal al creșterii economice naționale. Investițiile majore se concentrează pe energia verde și pe sustenabilitatea mediului înconjurător. Angajații accesează locuri de muncă la nivel global prin intermediul muncii la distanță. Progresul economic general asigură un nivel de trai semnificativ mai ridicat față de perioada unirii.

Evoluția condițiilor sociale reflectă progresele științifice ale ultimelor două secole. În anul 1859, bolile infecțioase și lipsa igienei afectau grav sănătatea publică. Speranța medie de viață era de aproximativ 30 de ani, iar mortalitatea infantilă era foarte ridicată. Locuințele din mediul rural nu dispuneau de utilități de bază sau de sisteme de încălzire moderne. În contrast, cetățenii

anului 2026 beneficiază de servicii medicale de înaltă precizie și tehnologie avansată. Speranța de viață a depășit pragul de 75 de ani datorită prevenției și tratamentelor moderne. Orașele actuale folosesc soluții de tip smart city pentru a eficientiza traficul și consumul de resurse.

Inovația tehnologică domină toate aspectele vieții cotidiene în societatea actuală. Inteligența artificială funcționează ca un suport esențial în procesele de învățare și de muncă. Sistemele informatice analizează nevoile individuale ale studenților și adaptează materialele didactice. Profesorii îndeplinesc rolul de mentori și facilitează dezvoltarea gândirii critice. Provocarea majoră a anului 2026 constă în viteza necesară pentru asimilarea noilor tehnologii. Populația activă trebuie să își actualizeze competențele profesionale în mod constant pentru a rămâne relevantă. Flexibilitatea și învățarea pe tot parcursul vieții sunt acum condiții obligatorii pentru succes.

Istoria oferă repere fundamentale pentru înțelegerea și gestionarea provocărilor curente. Succesul generației de la 1859 a provenit din unitatea de scop și din asumarea unui proiect național clar. În anul 2026, prosperitatea națiunii depinde de capacitatea de a inova și de a colabora internațional. Schimbările climatice și transformarea digitală impun decizii politice și sociale curajoase. Românii utilizează tehnologia modernă pentru a proteja valorile democratice și drepturile individuale. Gândirea critică rămâne cea mai eficientă protecție împotriva instabilității și a dezinformării globale. Statul român modern evoluează prin capacitatea sa continuă de adaptare.

Perspectivele de viitor se bazează pe valorificarea inteligentă a resurselor educaționale. Investiția în capitalul uman reprezintă singura cale pentru garantarea independenței pe termen lung. Generația Unirii a clădit fundația statului prin viziune politică și sacrificii personale. Societatea actuală dezvoltă acest proiect prin integrare tehnologică și solidaritate civică. România Modernă este rezultatul unui efort colectiv de transformare început acum 167 de ani. Fiecare etapă istorică a adus îmbunătățiri esențiale pentru calitatea vieții cetățenilor. Dezvoltarea durabilă și adaptarea la progres rămân prioritățile centrale ale statului român.

Bibliografie

1. Constantin C. Giurescu, Viața și opera lui Cuza Vodă. Această lucrare analizează reformele de bază care au definit statul modern.
2. Keith Hitchins, Scurtă istorie a României. Volumul prezintă o retrospectivă obiectivă a transformărilor politice și sociale.
3. Bogdan Murgescu, România și Europa. Cartea oferă date statistice relevante despre evoluția economiei naționale.
4. Monitorul Oficial, Legea Instrucțiunii Publice din anul 1864. Documentul istoric reglementează bazele învățământului național.
5. Comisia Europeană, Raportul despre Indicele Economiei și Societății Digitale 2026. Sursa prezintă situația curentă a tehnologiei în România.
6. Institutul Național de Statistică, Anuarul Statistic al României. Lucrarea centralizează date despre demografie și calitatea vieții.
7. Mihai Bărbulescu, Istoria României. Textul explică procesele de modernizare instituțională ale statului român.

„ Mica Unire"- primul pas spre românia de astăzi

Prof.educație timpurie: Serea Iuliana
C.N.P.,,SPIRU HARET,,-
STR.GR.CU.P.P.NR. 16 FOCȘANI

„Mica Unire" sau **Unirea Principatelor Române** reprezintă procesul de unificare a Moldovei cu Țara Românească, început la **24 ianuarie 1859**, sub conducerea domnitorului Alexandru Ioan Cuza.

Pe 5 ianuarie 1859 se alege ca și domn al Moldovei Alexandru Ioan Cuza,urmând ca pe data de 24 ianuarie să fie ales și în Țara Românească realizând unirea,, de facto,, sub un singur domnitor, pas esențial spre statul unitar român.În anul 1862 a avut loc unificarea administrativă și cele două principate au devenit un singur stat unitar, cu capitala la București, o singură adunare legislativă și un singur guvern, adoptând oficial numele de România. Domnia lui Alexandru Ioan Cuza (1859-1866) a fost o perioadă crucială pentru modernizarea României, datorită reformelor majore (agrară, educațională, fiscală, etc.) inițiate alături de Mihail Kogălniceanu, care au pus bazele statului unitar modern, deși a culminat cu abdicarea sa forțată în 1866 din cauza opoziției politice.

După mai mulți ani în care pașii spre îndeplinirea acestei dorințe au fost „mărunțiți" de atitudinea marilor puteri ale Europei, aceasta a devenit realitate, într-un context favorabil, care a dus, pe parcurs, la transformarea „României" de atunci într-un stat modern, aducând pentru prima dată câteva elemente occidentale în viața românilor. Unirea Principatelor Române, cunoscută ca Mica Unire (Marea Unire fiind cea de la 1 Decembrie 1918, de la Alba Iulia), reprezintă unificarea vechilor principate, Moldova și Țara Românească, într-un Principat unit.

Considerată o perioadă optimă pentru dezvoltarea și modernizarea României, domnia lui Alexandru Ioan Cuza, deși de scurtă durată, a avut beneficii foarte mari, creându-se la acea vreme primul Parlament unic al României și primul guvern unitar. Totodată, trebuie să amintim reformele lui Cuza, fără de care nu am fi avut astăzi o Românie modernă: secularizarea averilor mănăstirești, reforma electorală, reforma învățământului, legea agrară sau statutul Dezvoltator al Convenției de la Paris.

La finalul domniei lui Cuza, în 1866, Principele Carol de Hohenzollern-Sigmaringen a consolidat Unirea, iar prin Constituția adoptată, Principatele Unite au luat oficial numele de România, la 1 iulie 1866.

„Unirea e singura stare politică ce putea să asigure viitorul nostru și să ne permită a da țării organizarea ce o așteaptă de atât de mult timp," o spune chiar Alexandru Ioan Cuza.

Unirea Principatelor Române de la 1859, a avut loc într-un context marcat de schimbări geopolitice majore în Europa și de o dorință internă puternică pentru modernizare și unitate. A fost un act de voință politică internă, realizat prin „politica faptului împlinit", profitând de un context european favorabil după Războiul Crimeii. A fost trecerea de la fărâmițarea feudală la un stat unitar.

În anul 1859 educația a fost principalul instrument de omogenizare.deoarece societatea era marcată de un alfabetism masiv și de o structură cvasi-feudală. Legea Instrucțiunii Publice din 1864 a introdus obligativitatea și gratuitatea învățământului primar, transformând țăranii în cetățeni români cu o limbă și o istorie comună.

În 2026 **e**ducația nu mai vizează doar identitatea etnică, ci „cetățenia globală". Identitatea națională se redefinește prin capacitatea de a păstra valorile locale într-o lume interconectată. Coeziunea socială depinde acum de alfabetizarea digitală și de capacitatea sistemului de a reduce decalajul dintre mediul urban și cel rural.

În concluzie, **Mica Unire** a fost „piatra de temelie", fără de care construcția **României Moderne** ca stat european, independent și constituțional nu ar fi fost posibilă.

În grădiniță ziua de 24 ianuarie reprezintă un pilon esențial în formarea timpurie a identității naționale,formarea sentimentului de apartenență și patriotism.

Principalele valențe formativ-educative ale acestei sărbători pentru preșcolari sunt realizate prin povestiri adaptate vârstei precum „Moș Ion Roată și Unirea", copiii încep să înțeleagă conceptul de „țară" și „unitate" . Aceștia învață că fac parte dintr-o comunitate mai mare, dezvoltând respect față de simbolurile naționale și istoria poporului român. Hora este simbolul central al acestei zile și are un puternic impact educativ dezvoltând și cultivând empatia.

Activitățile dedicate Unirii îmbogățesc vocabularul preșcolarilor cu termeni noi (unire, principat, domnitor, straie populare) . Educarea curiozității istorice se face prin prezentarea figurii lui Alexandru Ioan Cuza ca un model de dreptate și bunătate.

Povestirile despre Cuza Vodă sunt folosite pentru a preda valori etice fundamentale: cinstea, dreptatea, curajul și spiritul de sacrificiu pentru binele comun.

Bibliografie

1. Boicu, Leonid. *Diplomația Europeană și triumful cauzei române*, Iași, 1978.

1859 vs. 2026: Lecții de unitate pe care le-am uitat (sau le-am învățat prea bine)

Prof. Serea Mirela – Doina
Școala Gimnazială Nr.2 Bordeasca Veche

Lucrarea de față analizează evoluția conceptului de „unitate națională” în spațiul românesc, comparând momentul cristalizării statului modern (1859) cu realitățile geopolitice și digitale ale anului 2026. Ipoteza centrală este că, în timp ce generația pașoptistă a operat cu un „excedent de pasiune” pentru a compensa lipsa instituțiilor, societatea anului 2026 operează cu un „excedent de procedură”, riscând să piardă coeziunea emoțională care a făcut posibil actul de la 24 ianuarie.

Unitatea nu este un dat statistic, ci un proces dinamic. În 1859, Unirea Principatelor a fost rezultatul unui „fait accompli” diplomatic, orchestrat de o elită intelectuală vizionară. În 2026, Unirea se manifestă prin interoperabilitate digitală, baze de date comune și integrare în structuri supranaționale. Întrebarea fundamentală rămâne: ce am pierdut și ce am rafinat în acești 167 de ani?

1. Lecția lui 1859: „Unitatea ca act de voință”

În secolul al XIX-lea, unitatea a fost o reacție de supraviețuire. Fără un aparat birocratic solid, liderii vremii au mizat pe simboluri și pe o solidaritate de tip organic.

1.1.Lecția uitată reprezintă capacitatea de a sacrifica interesul de partid (sau de divan) pentru un scop național major. Dubla alegere a lui Alexandru Ioan Cuza a fost o „inginerie politică” născută din necesitate, nu din manuale de procedură[1]

1.2.Lecția învățată prea bine se manifestă prin diplomația de tip „pendul”. Prin urmare, abilitatea de a naviga printre

[1] Vezi Dan Berindei, *Reforma și modernizarea statului român în timpul domniei lui Cuza*, 1966. Autorul subliniază că succesul de la 24 Ianuarie a depins de o conjunctură rară în care interesele boierimii liberale s-au suprapus perfect peste aspirațiile populare

interesele Marilor Puteri a rămas în ADN-ul politicii externe românești.

2. Lecția lui 2026: „Unitatea ca infrastructură"

În prezent, unitatea nu mai este proclamată în piețe publice, ci este menținută prin cabluri de fibră optică și interconectări energetice. România anului 2026 este un stat matur, unde „Unirea" înseamnă eliminarea disparităților regionale prin digitalizare.

2.1.Lecția nouă înseamnă că *unitatea* nu mai este doar politică, ci tehnică. Spațiul comun de date (Common Data Space) și moneda digitală europeană au creat o unitate funcțională pe care Cuza nici nu ar fi putut-o imagina.[2]

2.2.Riscul Maturității, probabil , rezonează cu faptul că am învățat atât de bine să fim „cetățeni europeni procedurari", încât am uitat uneori forța mobilizatoare a mitului fondator. Unirea a devenit o zi liberă în calendar, nu un proiect de țară în derulare.

Am uitat, probabil, simplitatea „mâinii strânse" de la 1859 – acea încredere cvasi-oarbă într-un viitor comun. În schimb, am învățat prea bine să ne protejăm prin tratate, protocoale și sisteme de securitate .[3]

În prezent, conceptul de „popor" a fost înlocuit de cel de „cluster de utilizatori". Algoritmii de recomandare din 2026 sunt proiectați pentru a maximiza timpul de retenție prin confirmarea prejudecăților.În acest context, o „Unire" în sensul de 1859 devine imposibil de comunicat uniform, deoarece fiecare segment de populație primește o versiune personalizată a realității.

Lecția „învățată prea bine" în 2026 este că imaginea liderului contează mai mult decât reforma structurală. În 1859, prezența fizică a lui Cuza și carisma sa autentică au fost esențiale. Astăzi, capacitatea de a genera consens este subminată de criza de încredere în mediul digital. Unirea de la 1859 s-a bazat pe un

[2] x x x *Raportul Comisiei Europene privind Digital Economy and Society Index (DESI) 2026,* secțiunea „România și interoperabilitatea transfrontalieră".
[3] Cf. Analizei CSAT (Consiliul Suprem de Apărare a Țării) din ianuarie 2026 privind reziliența socială: „Unitatea națională este acum definită prin capacitatea de răspuns colectiv la crize sistemice, depășind etapa identitar-simbolică".

„adevăr asumat"; în 2026, unitatea este sabotată de „adevăruri multiple" generate sintetic .[4]

3. Lecția uitată: Subsidiaritatea sentimentului național

O altă diferență majoră rezidă în direcția fluxului de putere. La 1859, unitatea a fost un proiect *top-down* (inițiat de elită), dar cu o susținere *bottom-up* masivă. În 2026, observăm o elită care mimează unitatea doar la nivel declarativ, în timp ce la nivelul bazei sociale, sentimentul de apartenență este diluat de globalizarea digitală și de mobilitatea forței de muncă.

„Unitatea nu se mai măsoară în granițe trasate pe hartă, ci în compatibilitatea bazelor de date și în interoperabilitatea sistemelor administrative. Am trecut de la Unirea teritoriilor la integrarea serverelor, uitând însă să integrăm oamenii." [5]

4. Vectorii de dezvoltare asimetrică

În 2026, unitatea națională este testată de polarizarea extremă:Hub-urile tehnologice (București, Cluj, Iași) sunt zone cu un PIB per capita care depășește media europeană, conectate mai degrabă la economia globală decât la hinterlandul rural imediat.Periferia economică reprezintă regiuni care riscă să devină simple rezervoare de forță de muncă, unde „Unirea" este percepută doar ca o subvenție de la bugetul central.

4.1. Lecția uitată de la 1859 este rapiditatea cu care Cuza a început unificarea serviciilor poștale, a telegrafului și a monedei. În 2026, unitatea este încă sabotată de absența unei conectivități fizice moderne între provinciile istorice.

Lucrarea subliniază faptul că, în timp ce elitele de la 1859 au căutat **uniformizarea** (o singură lege, o singură armată, o singură conducere), provocarea anului 2026 este gestionarea **diversității** în cadrul unui stat unitar.

4.2.Lecția uitată consemnează curajul de a risca totul pentru un proiect de țară. În 1859, clasa politică și-a pus în pericol

[4] Vezi studiul despre „*Eroziunea realității în democrațiile post-digitale*", în *Journal of Political Psychosociology*, Vol. 14, Nr. 2, 2025.
[5]*Analiză asupra „Sufletului digital al națiuni*i", raport prezentat la Conferința de Etică Tehnologică de la Cluj-Napoca, martie 2025

privilegiile pentru a crea un stat. În 2026, clasa politică tinde să securizeze privilegiile, fragmentând societatea pentru a domina mai ușor bulele electorale.

4.3.Lecția învățată prea bine reflectă arta de a folosi discursul patriotic pentru a disimula incompetența administrativă. „Unitatea" a devenit un scut retoric împotriva criticii legitime.

4.4.Propunere de viitor: pentru a supraviețui până în 2050, România trebuie să treacă de la „Unitatea de festivism" la „Unitatea de proiect". Aceasta implică o descentralizare inteligentă dublată de o infrastructură digitală și fizică ce transformă *Unirea* dintr-un concept istoric într-o realitate cotidiană palpabilă.

În 1859, unitatea nu a fost un produs de consum, ci o strategie de supraviețuire geopolitică. Într-o Europă a imperiilor, elita românească a înțeles că fragmentarea înseamnă irelevanță. Astăzi, în 2026, într-o Românie profund integrată în structurile euro-atlantice, conceptul de „unire" pare să fi suferit o mutație semantică.

Ceea ce am uitat adesea despre 24 ianuarie 1859 este că nu a fost doar un act de patriotism spontan, ci o „inginerie" diplomatică de o finețe rară .[6] Dubla alegere a lui Alexandru Ioan Cuza a demonstrat că unitatea se obține prin identificarea „breșelor" în sistemele rigide. În 1859, actorii politici au pus interesul sistemic deasupra orgoliilor. În 2026, observăm un fenomen invers: micro-interesele sunt adesea deghizate în retorică unionistă, dar lipsite de execuție pragmatică.

Dacă în 1859 argumentul economic principal pentru Unire a fost eliminarea vămilor interne și crearea unei piețe naționale unice, în 2026 ne confruntăm cu un fenomen de „re-fragmentare economică".

[6] [9] Xenopol, A.D., *Istoria românilor din Dacia Traiană,* Vol. XII, Istoria românilor din Dacia Traiană, Vol. XII, Editura Științifică și Enciclopedică, București , 1991, p. 84. Autorul subliniază pragmatismul elitei de a pune Europa în fața faptului împlinit.

Deși granițele politice sunt inexistente, decalajele de Produs Intern Brut (PIB) între regiuni creează bariere invizibile, dar mai solide decât vechile puncte vamale de la Focșani .[7]

5. Focșani: De la „Orașul de hotar" la Laboratorul Unirii Naționale

În geografia simbolică a României, Focșaniul nu reprezintă doar un punct de pe hartă, ci însăși materializarea procesului de unificare. Dacă la 1859 orașul era tăiat în două de brațul Milcovului — despărțind nu doar teritorii, ci vămi, instituții și destine — succesul unirii de la Focșani a servit drept „test de stres" pentru întregul stat.[8]

În perioada 1859-1862, Focșaniul a găzduit Comisia Centrală, prima autoritate legislativă comună responsabilă cu unificarea legilor (**prima instituție europeană a României)**. Această etapă, adesea omisă de discursul festivist, a fost esențială: unitatea nu s-a semnat doar în piețe, ci s-a redactat cu trudă în birouri.

Astăzi, Piața Unirii din Focșani rămâne kilometrul zero al demnității naționale. Totuși, în contextul anului 2026, rolul orașului trebuie să evolueze. Dacă în secolul al XIX-lea Focșaniul a unit Moldova cu Țara Românească, în secolul XXI el are misiunea de a uni regiunea prin infrastructură modernă (Autostrada Moldovei A7) și digitalizare.

Provocarea actuală a orașului este să nu rămână un „muzeu al Unirii", ci să redevină un pol de relevanță economică ce demonstrează că unitatea aduce prosperitate, nu doar amintiri. Hora Unirii din Piața din Focșani trebuie să fie mai mult decât un ritual anual; ea trebuie să reprezinte fluiditatea circulației ideilor, capitalului și oamenilor între regiuni care, în 2026, încă se luptă cu barierele subdezvoltării periferice.[9]

---

[7] Georgescu, S., *Economia fragmentată: Decalaje regionale în România post-aderare*, Ed. Economică, 2025, p. 112

[8] Giurescu, C.C., *Viața și opera lui Cuza Vodă*, Ed. Științifică, București, 1966, p. 142

[9] Vasiliu, T., *Urbanism și coeziune*: Focșani, orașul-punte în economia digitală, Ed. Meridiane, 2026, p. 89

Simbolismul Milcovului nu a dispărut odată cu astuparea albiei sale ce separa cele două principate. El s-a mutat în planul conștiinței colective. Focșăneanul de la 1859 a fost primul „cetățean al României”, experimentând nemijlocit tranziția de la identitatea regională la cea națională.

În 2026, lecția Focșaniului este că unitatea nu înseamnă anularea diferențelor, ci armonizarea lor. Așa cum orașul a reușit să topească două administrații diferite într-o singură inimă urbană, tot așa România anului 2026 trebuie să găsească puterea de a uni „bulele” digitale și decalajele economice într-un nou proiect comun.

6. Tehnologia ca liant și solvent: De la Hora Unirii la Algoritmi

În 1859, unitatea nu a fost un produs de consum, ci o strategie de supraviețuire geopolitică. Într-o Europă a imperiilor, elita românească a înțeles că fragmentarea înseamnă irelevanță. Astăzi, în 2026, într-o Românie profund integrată în structurile euro-atlantice, conceptul de „unire” pare să fi suferit o mutație semantică.

Dacă în 1859 comunicarea ideilor unioniste se făcea prin intermediul presei de opinie (precum *Steaua Dunării* a lui Kogălniceanu), care avea rolul de a agrega masele în jurul unui ideal comun, în 2026 procesul este inversat. Tehnologia informației nu mai servește ca liant, ci ca un „solvent” social .[10]

Provocarea anului 2026 este să reinfuzăm structurile noastre ultra-moderne cu spiritul de solidaritate de la 1859. Unitatea fără tehnologie este fragilă în secolul XXI, dar tehnologia fără sentimentul apartenenței este stearpă.

Algoritmii de recomandare din prezent sunt proiectați pentru a confirma prejudecățile creând bule de filtrare În acest context, o „Unire” în sensul clasic devine greu de comunicat, deoarece fiecare segment de populație primește o versiune personalizată a realității. Mai mult, în era *deepfake*, capacitatea de a genera consens este subminată de criza de încredere.

[10] Ionescu, R., *Algoritmii segregării: Cum tehnologia redefinește granițele naționale*, Editura Tech-Social, 2026, p. 45.

În 2026, unitatea este încă sabotată de absența unei conectivități fizice moderne între provinciile istorice. Această izolare geografică a anumitor județe alimentează curente politice centrifuge și un sentiment de „alienare regională".[11]

Lecția finală? **Suntem uniți prin algoritm, dar trebuie să rămânem uniți prin voință.**

7. Ce am uitat și ce am învățat „prea bine"

Lucrarea demonstrează că am uitat curajul de a risca privilegiile personale pentru un proiect de țară.

Pentru a supraviețui provocărilor viitoare, România trebuie să treacă de la „unitatea de festivism" la „unitatea de proiect".

Ca lecția de la 1859 să fie cu adevărat utilă în 2026, trebuie să înțelegem că unitatea nu este o stare de fapt, ci un proces de mentenanță continuă.**Ce am uitat?** Că unitatea necesită un inamic comun sau un ideal constructiv mai mare decât frica individuală.**Ce am învățat prea bine?** Să folosim simbolurile Unirii ca pe un exercițiu de PR, golindu-le de conținutul lor revoluționar.

În final, *Unirea* din viitor nu se va mai face în piețe publice cu hore, ci prin reconstrucția încrederii în instituții și prin „igiena" spațiului informațional. Fără această unitate de percepție, rămânem doar o sumă de indivizi care locuiesc în același spațiu geografic, dar în universuri paralele de date.

Dacă în 1859 s-a strigat în Piața Unirii „Să piară hotarul!", mesajul anului 2026 este „Să dispară indiferența!". Unitatea nu este un monument de piatră în centrul orașului, ci este însăși viața care curge prin conexiunile noastre – fizice, digitale și umane. Focșaniul rămâne, astfel, nu doar un martor al trecutului, ci și o busolă pentru viitor: locul unde am învățat că, deși suntem diferiți, suntem cu adevărat puternici doar atunci când prindem hora împreună.

Bibliografie

[11] Raportul Curții de Conturi din 2025 privind „*Eficiența investițiilor în infrastructura trans-regională".*

1. Berindei, Dan ,***Reforma și modernizarea statului român în timpul domniei lui Cuza***, Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, 1966
2. x x x ***Analiză asupra „Sufletului digital al națiuni**i**"***, raport prezentat la Conferința de Etică Tehnologică de la Cluj-Napoca, martie 2025
3. Boia, Lucian, ***Istorie și mit în conștiința românească***, Humanitas, București, 1997
4. x x x ***Eroziunea realității în democrațiile post-digitale*** în *Journal of Political Psychosociology,* Vol. 14, Nr. 2, 2025.
5. Georgescu, Ștefan., ***Economia fragmentată: Decalaje regionale în România post-aderare***, Ed. Economică, București, 2025
6. Giurescu, C.Constantin. – ***Viața și opera lui Cuza Vodă***, Ed. Științifică, București, 1966
7. Ionescu, Radu., ***Algoritmii segregării: Cum tehnologia redefinește granițele naționale***, Ed. Tech-Social, București, 2026.
8. x x x Ministerul Dezvoltării – ***Anuarul Statistic Regional al României***, ediția 2025
9. x x x ***Raportul Comisiei Europene privind Digital Economy and Society*** *Index (DESI) 2026,* secțiunea „România și interoperabilitatea transfrontalieră
10. ***x x x Raportul Curții de Conturi din 2025 privind „Eficiența investițiilor în infrastructura trans-regională".***
11. x x x ***Sufletului digital al națiunii"***, raport prezentat la Conferința de Etică Tehnologică de la Cluj-Napoca, martie 2025
12. Xenopol, Alexandru Dimitrie, ***Istoria românilor din Dacia Traiană***, Vol. XII, Editura Științifică și Enciclopedică, București , 1991
13. Vasiliu, Tudor. – ***Urbanism și coeziune: Focșani, orașul-punte în economia digitală***, Ed. Meridiane, București, 2026.

De la alfabetizarea cu caractere chirilice la competențele digitale ale secolului al XXI-lea

inf. dr. Corina Simionescu,
Casa Corpului Didactic „Simion Mehedinți” Vrancea

Alfabetizarea a reprezentat, în toate epocile istorice, un indicator central al dezvoltării culturale, sociale și economice. De la introducerea alfabetului chirilic în spațiul est-european, ca instrument de coeziune religioasă și administrativă, până la definirea actuală a competențelor digitale ca set complex de abilități cognitive, tehnice și etice, noțiunea de *a ști să citești și să scrii* s-a transformat radical.

Introducerea alfabetului chirilic, asociată tradițional cu activitatea misionară a lui Chiril și Metodiu, a reprezentat un moment fondator pentru culturile slave și pentru o parte semnificativă a Europei de Est. Alfabetizarea timpurie nu a fost un proces universal, ci unul profund stratificat social. Accesul la scris și citit era rezervat elitelor religioase și administrative, iar transmiterea cunoașterii se realiza preponderent prin manuscrise copiate manual în mănăstiri și scriptoria.

Din perspectivă funcțională, alfabetizarea chirilică servea trei scopuri principale:

1. Religios – traducerea și diseminarea textelor liturgice;
2. Administrativ – redactarea documentelor oficiale și a cronicilor;
3. Cultural-identitar – consolidarea limbilor vernaculare scrise.

Această formă incipientă de alfabetizare poate fi caracterizată ca fiind instrumentală și restrictivă: accentul era pus pe reproducerea fidelă a textelor, nu pe interpretare critică sau creație. Totuși, ea a creat infrastructura cognitivă necesară pentru etapele ulterioare ale modernității: standardizarea limbilor, emergența școlilor și, în cele din urmă, democratizarea educației.

O ruptură epistemologică majoră apare odată cu invenția tiparului, atribuită lui Johannes Gutenberg. Multiplicarea rapidă a

cărților a redus costurile informației și a extins alfabetizarea către clasele urbane emergente. Pentru prima dată, cunoașterea a devenit reproductibilă la scară largă, iar educația a început să se desprindă de exclusivismul instituțiilor religioase.

Fig. 1. *Tăbliță de lut pe care sunt inscripționate informații în scrierea cuneiformă*

Secolul al XX-lea introduce o a doua ruptură, de natură tehnologică: apariția calculatoarelor electronice și formalizarea conceptelor de algoritm și mașină universală, asociate cu lucrările lui Alan Turing. În acest context, alfabetizarea se extinde dincolo de textul tipărit către alfabetizarea informațională: capacitatea de a înțelege, structura și procesa date.

Fig. 2. *Johannes Gutenberg's Printing Press*

Această perioadă marchează tranziția de la alfabetizare clasică (citit–scris–aritmetică) la alfabetizare informațională, care include lucrul cu baze de date, documente digitale și sisteme interactive.

Din punct de vedere educațional, curricula începe să integreze informatica, iar gândirea algoritmică devine competență transversală, relevantă nu doar pentru ingineri, ci și pentru științele sociale, economie sau medicină.

În prezent, alfabetizarea este redefinită prin prisma competențelor digitale. Conform cadrelor elaborate de UNESCO și de Comisia Europeană, cetățeanul secolului XXI trebuie să stăpânească un *ansamblu coerent de abilități, care depășesc utilizarea de bază a tehnologiei*.

Aceste competențe pot fi grupate în cinci domenii principale:

1. Alfabetizare informațională și media – căutarea, evaluarea critică și gestionarea informației;
2. Comunicare și colaborare digitală – lucrul în echipe distribuite, eticheta online, identitatea digitală;
3. Crearea de conținut digital – de la editare multimedia la programare;
4. Securitate – protecția datelor personale, securitate cibernetică de bază, bunăstare digitală;
5. Rezolvarea de probleme – utilizarea tehnologiei pentru inovare și optimizare de procese.

Spre deosebire de alfabetizarea tradițională, competențele digitale sunt dinamice. Acestea necesită actualizare continuă, ca urmare a evoluției rapide a platformelor, limbajelor de programare și modelelor de inteligență artificială. În acest sens, educația formală este completată tot mai mult de învățarea pe tot parcursul vieții (lifelong learning) și de micro-certificări profesionale.

Din perspectivă informatică, un element central îl constituie gândirea computațională, respectiv capacitatea de a descompune probleme complexe, de a identifica tipare și de a construi soluții algoritmice. Aceasta reprezintă puntea conceptuală dintre alfabetizarea clasică și cea digitală.

Tranziția de la alfabetizarea chirilică la competențele digitale contemporane reflectă o schimbare de paradigmă, de la transmiterea statică a cunoașterii la participarea activă într-un ecosistem informațional global. Această transformare are consecințe directe asupra politicilor publice:

1. reproiectarea curriculumului în jurul competențelor, nu doar al conținuturilor;
2. formarea continuă a cadrelor didactice în domeniul tehnologiilor educaționale;
3. reducerea decalajului digital prin infrastructură și programe de incluziune;
4. integrarea eticii tehnologiei și a gândirii critice în educația timpurie.

În absența acestor măsuri, există riscul apariției unei noi forme de inegalitate: *excluziunea digitală*, comparabilă, ca impact social, cu *analfabetismul din epocile premoderne*.

Concluzionăm că evoluția alfabetizării, de la manuscrisele chirilice la ecosistemele digitale contemporane, evidențiază o continuitate fundamentală în care fiecare salt tehnologic redefinește ce înseamnă a fi un cetățean educat. Dacă în Evul Mediu competența cheie era capacitatea de a citi texte sacre, astăzi aceasta este capacitatea de a naviga critic prin volume masive de informație digitală și de a colabora în rețele globale.

Pentru secolul XXI, alfabetizarea nu mai este un prag atins o singură dată, ci un proces recurent de adaptare. Din această perspectivă, competențele digitale nu reprezintă doar un set de abilități tehnice, ci o nouă formă de cultură generală.

Bibliografie

1. Descoperiri.ro. (n.d.). *Descoperiri.ro – Știri și descoperiri fascinante din știință, istorie și societate*. https://descoperiri.ro/
2. International Printing Museum. (n.d.). *Gutenberg press*. The International Printing Museum. https://www.printmuseum.org/gutenberg-press
3. European Commission – Joint Research Centre. (n.d.). *Repository*.

https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC128415

4. World Bank. (n.d.). *Open Knowledge Repository*. https://openknowledge.worldbank.org/
5. DigiCompEdu. (n.d.). *DigCompEdu – The Digital Competence Framework for Educators*. https://digcompedu.net
6. Mintbook. (n.d.). *Mintbook*. https://mintbook.com/

Unirea Principatelor prin ochi de copil – generația digitală

O comparație între 1859 și 2026 – lecții pentru viitor

Prof. consilier școlar Lavinia Șelaru
Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Vrancea

Introducere – O întrebare simplă: Ce înseamnă „unire" pentru un copil din 2026?

Dacă l-am întreba pe un copil din 2026 ce înseamnă „Unirea Principatelor", probabil că ne-ar răspunde: „Atunci când românii s-au unit ca să fie mai puternici." Răspunsul pare simplu, dar în spatele lui se ascunde o lecție profundă: oamenii au nevoie unii de alții pentru a merge mai departe.

Pentru copiii de astăzi, anul 1859 pare extrem de îndepărtat, aproape ca un joc istoric sau o poveste animată de pe YouTube. Ei trăiesc într-o lume digitală, cu tablete, telefoane inteligente, aplicații și rețele sociale. Cu toate acestea, valorile care au stat la baza Unirii Principatelor Române – curajul, dorința de unitate, speranța într-un viitor mai bun – rămân actuale și necesare și în 2026.

Privită prin ochii unui copil din generația digitală, Unirea din 1859 nu este doar un eveniment istoric, ci o poveste despre oameni care au crezut în visul lor și au avut curajul să-l urmeze. Această lucrare își propune să compare lumea copilului din 1859 cu lumea copilului din 2026 și să evidențieze lecțiile pe care trecutul le oferă viitorului.

Copilul din 1859 – O lume simplă, dar plină de greutăți

Copilul din 1859 nu avea telefon, internet sau desene animate. Lumea lui era formată din sat sau oraș mic, școală puțină sau deloc, muncă multă și responsabilități de la vârste fragede. Copiii își ajutau părinții la câmp, în gospodărie sau în ateliere.

Informațiile despre Unire nu ajungeau la ei prin ecrane, ci prin vorbele adulților, prin povești spuse seara la lumina lumânării

sau prin auzite din târguri și biserici. Pentru un copil din 1859, Unirea nu era un termen abstract din manual, ci o speranță tăcută a oamenilor mari: speranța că viața va deveni mai bună, că nu vor mai fi despărțiți de granițe și de frică.

Deși copilul nu înțelegea pe deplin politica sau deciziile domnitorilor, simțea emoția adulților: bucuria, teama, speranța. Unirea devenea, astfel, o emoție transmisă din inimă în inimă. Pentru el, viitorul nu era o promisiune sigură, ci o dorință fragilă.

Copilul din 2026 – O lume digitală, rapidă și conectată

Copilul din 2026 trăiește într-o lume complet diferită. Are acces la informație instant, poate vedea filme despre istorie, animații educative și poate căuta orice întrebare pe internet. Unirea Principatelor este, pentru el, o lecție de istorie explicată cu imagini colorate, videoclipuri și aplicații interactive.

Totuși, deși are mai mult acces la informație, copilul de azi trăiește și alte tipuri de provocări: presiunea rețelelor sociale, comparația cu alții, izolarea emoțională în spatele ecranelor. Uneori, este „conectat" digital, dar singur în realitate.

Pentru copilul din 2026, Unirea poate părea doar un eveniment din trecut, fără legătură directă cu viața lui. Dar, privită cu atenție, povestea Unirii poate deveni o lecție despre prietenie, cooperare și apartenență. Așa cum oamenii din 1859 au ales să fie împreună, și copiii de azi pot învăța să fie uniți, să se sprijine și să nu se excludă unii pe alții.

1859 vs. 2026 – Două lumi diferite, aceleași nevoi umane

Diferențele dintre cele două epoci sunt uriașe:

1. în 1859, informația circula greu; în 2026, circulă instant;
2. în 1859, copilăria era scurtă; în 2026, copilăria este protejată;
3. în 1859, Unirea era o speranță; în 2026, este o lecție din manual.

Cu toate acestea, nevoile umane sunt aceleași: nevoia de siguranță, de apartenență, de speranță. Copilul din 1859 avea nevoie să creadă într-un viitor mai bun; copilul din 2026 are nevoie să creadă într-o lume mai unită și mai empatică.

Unirea Principatelor poate fi tradusă pentru generația digitală ca o „unire a inimilor": să fim mai puțin divizați de diferențe, mai puțin separați de ecrane și mai atenți la oamenii reali din jurul nostru.

Lecții pentru viitor – Ce ne învață Unirea pe noi, cei de azi?

Privită prin ochi de copil, Unirea nu este despre politică, ci despre prietenie și curaj. Este despre oameni care au ales să fie împreună, chiar dacă era greu.

Pentru viitor, lecția este clară: tehnologia ne poate apropia sau ne poate îndepărta. Depinde de noi. Dacă oamenii din 1859 au reușit să se unească fără telefoane, fără internet și fără confort, atunci noi, cei din 2026, avem și mai multe motive și posibilități să fim uniți.

Copiii de azi pot învăța că unitatea nu înseamnă să fim toți la fel, ci să ne respectăm diferențele și să lucrăm împreună. Unirea Principatelor devine, astfel, nu doar o lecție de istorie, ci o lecție de viață: viitorul se construiește împreună.

Concluzie – O punte între trecut și viitor

Unirea Principatelor, privită prin ochii copilului din generația digitală, capătă un sens nou: nu este doar un eveniment istoric, ci o poveste despre oameni care au avut curajul să creadă într-un „împreună".

Între 1859 și 2026 există un pod invizibil: emoția umană. Copilul de atunci și copilul de azi au aceeași nevoie de speranță. Dacă reușim să transmitem generației digitale emoția și semnificația Unirii, atunci istoria nu rămâne doar în manuale, ci trăiește în inimile copiilor de azi.

Bibliografie

1. Giurescu, C. C. (2000). *Istoria românilor*. București: Editura All.
2. Hitchins, K. (2013). *România 1866–1947*. București: Editura Humanitas.
3. Boia, L. (2017). *De ce este România altfel?* București: Editura Humanitas.

4. Manual de Istorie, clasa a IV-a, Editura Art Klett, București.
5. Academia Română – „Unirea Principatelor Române de la 1859" – material educațional.

De la proiectul unirii la provocările globalizării: România între tradiție și inovație

Profesor, Aurel Șelaru
Școala Gimnazială „Învățător Gheorghe Asănache” Bordești – Vrancea

Unirea Principatelor Române din 1859 reprezintă unul dintre momentele fondatoare ale istoriei moderne a României, simbol al voinței politice colective și al maturizării conștiinței naționale. Actul unirii nu a fost doar o realizare diplomatică sau administrativă, ci expresia unui proiect de țară construit pe valori comune, solidaritate și aspirații europene.

În anul 2026, România se află într-un context istoric profund diferit, caracterizat de globalizare, digitalizare accelerată și interdependențe economice și culturale globale. Aceste transformări generează atât oportunități, cât și provocări majore, punând în discuție raportul dintre identitatea națională, tradiție și inovație.

Lucrarea de față își propune să analizeze evoluția României de la idealul unirii la provocările contemporane ale globalizării, evidențiind necesitatea unui echilibru durabil între conservarea tradiției și asumarea inovației ca motor al dezvoltării.

Proiectul unirii – expresie a modernizării politice și identitare

Unirea Principatelor Române a fost rezultatul unui context istoric favorabil, dar mai ales al acțiunii concertate a elitelor politice și culturale formate în spiritul ideilor iluministe și romantice europene. Generația pașoptistă a înțeles că modernizarea nu putea avea loc fără unitate politică și identitară.

Alegerea lui Alexandru Ioan Cuza ca domnitor al Moldovei și Țării Românești a reprezentat un act de inteligență politică și de voință națională. Unirea a devenit astfel un proiect de modernizare a statului, vizând reforme fundamentale: secularizarea averilor mănăstirești, reforma agrară, reorganizarea administrației și a sistemului educațional.

Acest proiect demonstrează că modernitatea românească nu a apărut în opoziție cu tradiția, ci s-a construit pe baza acesteia, adaptând valorile autohtone la modelele europene.

Tradiția – fundament al identității naționale și al coeziunii sociale

Tradiția a constituit, de-a lungul istoriei, un element esențial de continuitate și stabilitate pentru societatea românească. Limba română, credința, obiceiurile și valorile culturale comune au fost factori decisivi în realizarea unirii și în consolidarea statului național.

În secolul al XIX-lea, tradiția nu a fost un obstacol în calea modernizării, ci un suport identitar care a conferit legitimitate reformelor. Școala, biserica și cultura au avut rolul de a transmite aceste valori și de a crea un sentiment de apartenență națională.

În contextul anului 2026, tradiția se confruntă cu riscul fragmentării și al relativizării, pe fondul uniformizării culturale globale. Cu toate acestea, ea rămâne un reper esențial pentru definirea identității naționale și pentru menținerea coeziunii sociale într-o lume aflată într-o continuă schimbare.

Globalizarea – între deschidere și vulnerabilitate

Globalizarea reprezintă una dintre cele mai complexe realități ale lumii contemporane. Integrarea României în Uniunea Europeană și în economia globală a facilitat accesul la piețe, tehnologii și resurse educaționale, contribuind la dezvoltarea economică și socială.

Totodată, globalizarea a generat o serie de vulnerabilități: migrația masivă a forței de muncă, depopularea zonelor rurale, accentuarea inegalităților sociale și slăbirea reperelor identitare tradiționale. România se află astfel într-un proces de adaptare continuă, fiind nevoită să își redefinească prioritățile și strategiile de dezvoltare. Această situație impune o reflecție profundă asupra modului în care valorile naționale pot fi conservate și promovate într-un context global dominat de competiție și interdependență.

Inovația – motor al progresului în societatea contemporană

În secolul XXI, inovația a devenit principalul motor al dezvoltării. Digitalizarea, inteligența artificială și noile tehnologii influențează profund educația, economia și administrația publică.

Spre deosebire de secolul al XIX-lea, când modernizarea se realiza prin reforme instituționale, astăzi progresul este accelerat și multidimensional.

Sistemul educațional românesc are un rol crucial în acest proces, fiind responsabil de formarea competențelor necesare adaptării la societatea cunoașterii. Inovația trebuie însă însoțită de educație axiologică, pentru a evita ruptura dintre progresul tehnologic și valorile umane fundamentale.

Astfel, inovația devine o continuare firească a spiritului reformator care a animat proiectul unirii, adaptat realităților contemporane.

Tradiție și inovație – o relație de complementaritate

Analiza comparativă a celor două perioade evidențiază faptul că tradiția și inovația nu se exclud reciproc, ci se completează. Așa cum elitele pașoptiste au integrat valorile tradiționale într-un proiect modern de stat, România contemporană trebuie să îmbine patrimoniul cultural cu noile tehnologii și modele de dezvoltare.

Un stat care își ignoră tradiția riscă pierderea identității, iar unul care refuză inovația riscă stagnarea. Echilibrul dintre cele două reprezintă condiția esențială pentru un parcurs național sustenabil.

Concluzii:

De la proiectul unirii la provocările globalizării, România a traversat un proces complex de transformare, marcat de adaptări și reconfigurări identitare. Unirea Principatelor Române rămâne un model de viziune strategică, solidaritate și responsabilitate istorică.

În anul 2026, România este chemată să răspundă provocărilor globale fără a-și pierde specificul național. Tradiția și inovația trebuie asumate ca elemente complementare ale dezvoltării, iar educația rămâne liantul fundamental între trecut, prezent și viitor.

Bibliografie

1. Boia, L. (2012). *Cum s-a românizat România*. București: Humanitas.
2. Boia, L. (2015). *Istorie și mit în conștiința românească*. București: Humanitas.
3. Hitchins, K. (2013). *Românii 1774–1866*. București: Humanitas.
4. Hitchins, K. (2014). *România 1866–1947*. București: Humanitas.
5. Murgescu, B. (2010). *România și Europa. Acumularea decalajelor economice*. Iași: Polirom.
6. Neagu Djuvara (2011). *O scurtă istorie a românilor povestită celor tineri*. București: Humanitas.
7. Toffler, A. (2006). *Al treilea val*. București: Antet.
8. Giddens, A. (2000). *Consecințele modernității*. București: Univers.
9. UNESCO (2021). *Reimagining our futures together: A new social contract for education*.
10. Zamfir, C. (coord.) (2018). *România socială*. București: Academia Română.

Educația timpurie și impactul asupra formării conștiinței naționale

Autor: prof. dr. Șerbu Georgiana Alexandra
Școala Gimnazială Jariștea

Impactul educației timpurii asupra formării conștiinței naționale este unul decisiv deoarece copilul ia contact cu realitatea înconjurătoare, încă de timpuriu. Prezentarea istoriei și a faptelor istorice copilului îi creează o percepție despre ceea ce s-a întâmplat în trecut, îi formează sentimentul de identitate națională.

Printre temele anuale de studiu stipulate în Curriculum pentru educație timpurie este și tema *CUM ESTE/A FOST ŞI VA FI AICI PE PĂMÂNT?*

„Descrierea temei abordează o explorare a evoluţiei vieţii pe Pământ, cu identificarea factorilor care întreţin viaţa, a problemelor lumii contemporane (poluarea, încălzirea globală, suprapopularea etc.), o explorare a orientării noastre în spaţiu şi timp, a istoriilor noastre personale, a istoriei şi geografiei din perspectivă locală şi globală, a căminelor şi a călătoriilor noastre, a descoperirilor, a contribuţiei oamenilor şi civilizaţiilor la evoluţia noastră în timp şi spaţiu." (p. 26)

Prin intermediul activităților desfășurate în instituțiile de educație timpurie, copiii încep să cunoască elemente din istorie, le sunt prezentate personalități care au influențat dezvoltarea țării noastre și le sunt explicate fapte care au contribuit la formarea poporului roman, astfel fiind dezvoltată conștiința națională, încă de timpuriu. Așa cum a fost demonstrate anterior, faptele istorice au tendința de a se repeta și de aceea este necesar să cunoaștem istoria. Este important să reușim să formăm copiilor dragostea de patrie, sentimentul de apartenență, patriotismul, iar acestea se pot realiza numai dacă îi informăm corect și îi formăm în acest sens.

Prin intermediul unor activități desfășurate în apropierea unor zile cu caracter istoric, cum ar fi 1 Decembrie, 24 Ianuarie, etc, copiii încep să cunoască istoria și înțeleg anumite fapte istorice care au

marcat evoluția țării. Este esențial să transmitem informații corecte și relevante care să ajute copilul în înțelegerea aprofundată a evenimentelor petrecute în trecut.

Gândirea critică se focusează pe angajarea abilităților cognitive pentru a ajunge la un rezultat dorit bazat pe dovezi (Halpern, 2014). Identitatea națională și formarea conștiinței naționale sunt deziderate care se realizează de timpuriu, cu implicare, seriozitate, asumare și realism, iar instituția în care se realizează educația timpurie devine un mediu instituționalizat partener în acest sens.

Bibliografie

1. *Curriculum pentru educație preșcolară*. (2019). Anexa la Ordinul ministrului Educației Naționale nr. 4694/2.08.2019
2. Halpern, D. F. (2014). *Critica lthinking across the curriculum: A brief edition of though&knowledge*. Routlege

„Mica Unire ” în învățământul preșcolar

Prof. ed. timpurie Temătoru Violeta-Maria
Școala Gimnazială „Dimitrie Gusti” Nereju

Tema despre care vorbim astăzi și anume „De la Unirea Principatelor la România Modernă: o comparație între 1859 și 2026” poate fi adusă în fața copiilor de nivel preșcolar printr-o abordare narativă, ce ține mult de simboluri și afectivă, care are menirea să transforme un eveniment istoric complex într-o activitate de învățare plăcută, accesibilă pentru nivelul lor de vârstă, de înțeles de către cei mici și realizată conform noului Curriculum. În perioada preșcolară, Mica Unire nu este prezentată copiilor decât ca fiind o pagină a istoriei țării noastre de astăzi, fără a le vorbi acestora despre noțiuni politice, ci aducem în prim plan ideea de unitate, prietenie, cooperare și dorința tuturor de a fi împreună, toate acestea fiind un set de valori pe care noi le abordăm mereu în cadrul activităților pe care le desfășurăm zi de zi la grădiniță.

La începutul activității, pentru a le vorbi copiilor despre ce s-a întâmplat în anul 1859, cadrul didactic poate începe de la o poveste simplă și cu text de dimensiuni reduse, spusă cu o tonalitate calmă și expresivă, în care putem denumi cele două regiuni, Moldova și Țara Românească drept două țări-surori, care, „în urmă cu foarte mulți ani, vorbeau aceeași limbă, aveau aceleași obiceiuri și își doreau foarte mult să fie împreună”. Despre domnitorul Alexandru Ioan Cuza putem spune copiilor că este un om foarte bun și curajos din acea vreme, iubit și dorit ca și conducător de mulți oameni, folosind pentru acesta cuvinte cât mai pe înțelesul copiilor. Putem afirma că acesta a fost „un domn bun și curajos, ales de oameni pentru a-i conduce spre unire și pentru a-i ajuta să se țină de mână și să formeze o singură țară”. Astfel, copiii vor înțelege că acesta a fost omul care i-a unit pe oameni și i-a ajutat să fie împreună, ca frații.

Activitatea didactică a început cu Întâlnirea de dimineață, care are ca momente clar stabilite salutul, prezența, calendarul naturii, apoi le sunt prezentate copiilor tema și noutatea zilei și anume „Mica Unire". Copiii sunt foarte curioși, iar întrebarea „Ce înseamnă Mica Unire nu întârzie să apară. Le spun copiilor că vom afla imediat și încep prezentarea imaginilor reprezentative de la Centrul tematic și port câteva discuții pe baza acestora. În imagini regăsim chipul domnitorului Alexandru Ioan Cuza, steagul României, planșe în care sunt prezentate cele două regiuni, Moldova și Țara Românească. Apoi am întrebat copiii ce simt atunci când se joacă unii cu ceilalți, când se ajută între ei sau când formează un cerc ținându-se de mâini. După acest moment invit copiii să meargă la centrele de interes.

Au fost pregătite materialele specifice centrului Bibliotecă, unde copiii au avut de trasat semnele grafice de pe cămașa tradițională, la centru Artă au avut de colorat chipul domnitorului Alexandru Ioan Cuza, iar la centrul Construcții au avut de realizat din cuburi lego steagul României. La fiecare sector am explicat celor mici care sunt sarcinile, ei fiind dornici să realizeze sarcinile. La final le-am explicat celor mici că este foarte important să fim unii cu ceilalți, să ne ajutăm între noi, pentru că uniți suntem puternici și pentru că numai împreună putem face lucruri minunate.

Ulterior, la activitățile desfășurate în cadrul domeniilor experiențiale, am ales pentru Domeniul Știință un joc didactic matematic, în cadrul căruia vom uni mulțimi de elemente, iar pentru al doilea domeniu, Om și Societate, am pregătit o machetă pe care copiii să lipească elementele pentru a forma Hora Unirii, cântec pe care l-au cântat oamenii din acea vreme, în urma înfăptuirii unirii celor două regiuni surori. În urma acestei activități copiii vor înțelege că împreună, cu aportul fiecăruia dintre ei, se poate realiza produsul final. În încheierea activității invit părinții în sala de grupă și, fluturând steagul României, alături de copii să cânte și să danseze Hora Unirii. În cadrul acestor activități copiii sunt apreciați și le este transmis faptul că lucrarea fiecăruia este bucată din întregul pe care împreună l-am format.

În acest caz, rolul educatoarei este unul deosebit de important, deoarece ea devine puntea de legătură, liantul dintre trecut și

prezent, dintre file de istorie și copilărie. Modul în care vorbește despre Alexandru Ioan Cuza și despre Mica Unire trebuie să fie unul specific nivelului de vârstă preșcolară, să fie un conținut clar și plin de sens, în care accentul să cadă pe valori umane fundamentale: prietenia, solidaritatea, respectul și dorința de a construi împreună. Astfel, copiii nu doar că află despre un moment important din istoria României, ci încep să înțeleagă, la nivelul lor, ce înseamnă să faci parte dintr-o comunitate și să contribui la binele comun.

Prin această activitate, Mica Unire devine nu doar o lecție despre trecut, ci o punte educațională între 1859 și 2026, între valorile statului român și formarea identității civice timpurii a copilului preșcolar, pregătindu-l să devină un cetățean conștient, empatic și responsabil al României moderne.

Joc didactic matematic: „Unirea numerelor – Moldova și Țara Românească"

Domeniul: Științe (Activitate matematică)
Tipul activității: Joc didactic
Grupa: Mare
Forma de organizare: Frontal, individual
Scopul jocului: Consolidarea deprinderilor de numărare conștientă, asocierea cifrei cu cantitatea, realizarea adunării simple, în context tematic interdisciplinar – Mica Unire.

Grupa de copii este împărțită în două echipe: o echipă reprezentativă pentru Moldova, alta reprezentativă pentru Țara Românească. Le explic copiilor, pe un ton cald și accesibil, că în urmă cu mult timp cele două țări românești au decis să fie împreună, iar astăzi ei vor ajuta „numerele" să se unească, la fel cum s-au unit oamenii. După rezolvarea sarcinii, copilul din fiecare echipă care a rezolvat sarcina alege alți colegi pe care îi aduce lângă el și alături de ceilalți din echipa cealaltă să facă o horă.

Desfășurarea jocului presupune ca fiecare copil, pe rând, să extragă un jeton cu o cifră și să așeze în panoul Moldovei sau al Țării Românești un număr de elemente corespunzător cifrei respective. După completarea celor două panouri, copiii sunt invitați să „unească" cele două mulțimi, mutând elementele în

panoul central „UNIRE” și numărând împreună câte elemente sunt în total. Îi întreb la final „Dacă Moldova are 3 și Țara Românească are 2, câte sunt toate împreună?”

Materiale didactice

Două plăci de polistiren pe care așez două cercuri mari colorate, simbolizând Moldova și Țara Românească; un panou central cu inscripția „UNIRE”; jetoane cu cifre (1–5); jetoane cu simboluri (copii, steaguri, inimi); coșulețe pentru materiale.

Sarcinile jocului

Copiii vor recunoaște cifra indicată, vor constitui mulțimi corespunzătoare cifrei date, vor uni două mulțimi și vor determina cardinalul noii mulțimi rezultate. De asemenea, vor verbaliza corect acțiunile efectuate și vor respecta regulile jocului.

Regulile jocului

Copilul chemat la joc extrage un jeton cu cifră, numește cifra, așază corect numărul de elemente corespunzătoare pe panoul indicat, respectă ordinea participării și ascultă indicațiile educatoarei. Nu se modifică numărul de elemente fără permisiune și se lucrează atent, fără grabă.

Jocul de probă

Pentru familiarizarea copiilor cu sarcinile și regulile, eu realizez un joc demonstrativ. Aleg un jeton cu o cifră, de exemplu 3, îl recunosc verbal și așez trei simboluri pe panoul Moldovei. Apoi aleg un al doilea jeton pentru Țara Românească și explic modul în care cele două mulțimi vor fi „unite” în panoul central. Copiii sunt invitați să observe și să răspundă la întrebări de verificare: „Câte elemente sunt aici?”, „Ce facem când le unim?”

Jocul propriu-zis

Copiii sunt invitați pe rând să participe. Fiecare copil extrage un jeton cu cifră și îndeplinește sarcina corespunzătoare: recunoaște cifra, formează mulțimea pe unul dintre cele două panouri și numără elementele cu voce tare. După ce ambele panouri sunt completate, copiii sunt invitați să „unească” mulțimile, mutând toate elementele în panoul central „UNIRE”. Apoi solicit copiilor să spună câte elemente sunt în total și să explice cum au ajuns la rezultat.

Complicarea jocului

Pentru creșterea gradului de dificultate, educatoarea introduce sarcini suplimentare: compararea mulțimilor („Unde sunt mai multe elemente?”), determinarea diferenței („Cu câte sunt mai puține?”) sau exerciții de scădere simplă („Dacă un copil pleacă din cercul Unirii, câți rămân?”).

Încheierea jocului

Activitatea se încheie printr-o discuție de sinteză, în care subliniez importanța cooperării și a ideii de unire, realizând legătura între conținutul matematic și mesajul educativ al Micii Uniri. Copiii sunt apreciați verbal pentru participare, corectitudine și implicare, fiind încurajați să exprime ce le-a plăcut cel mai mult în timpul jocului.

Prin acest joc didactic matematic, copiii își dezvoltă competențele matematice de bază într-un context interdisciplinar, îmbinând în mod armonios matematica, educația civică și cea patriotică, într-o manieră jucăușă dar formativă.

Moda vestimentară a claselor sociale în prima jumătate a sec. al XIX-lea: reflecție a unui sistem social

Contextual social economic al modei in 1959

Prof.Târtan Valentina
Școala Gimnazială Profesor General Gheorghe Gheorghiu

Secolul al XIX-lea a adus schimbări economice și sociale importante, în principal datorită revoluției industriale. Aceasta a dus la creșterea producției textile, introducerea mașinii de cusut și dezvoltarea claselor mijlocii; totodată, a creat o societate în care diferențele de avere și stil de viață deveneau tot mai vizibile.

Moda nu era doar un fenomen estetic, ci un semn de apartenență socială: pentru elitele care nu munceau fizic, vestimentația era un mod de a afișa bogăția și distincția, iar pentru clasele muncitoare sau rurale, hainele erau în primul rând expresia nevoii de funcționalitate și durabilitate.

Perioada 1848–1860 reprezintă pentru spațiul românesc (și european) o etapă de tranziție accelerată de la structurile feudale, rigide, către modernitatea de tip occidental. Viața socială în acești ani a fost marcată de un amestec fascinant de tradiție rurală, efervescență revoluționară și rafinament urban inspirat de modelul francez.

Îmbrăcămintea nu era doar o alegere personală — era un semn vizibil al statutului economic, al rolului social și al identității culturale. Această perioadă se încadrează în epoca Victoriană în Regatul Unit și în epoca celui de-al Doilea Imperiu în Franța, momente în care moda a devenit un instrument de diferențiere socială clară.

Reflecția asupra vestimentației în Țările Române ale secolului al XIX-lea ne dezvăluie mai mult decât o simplă istorie a costumului; ne oferă o radiografie a unei societăți aflate într-o criză de identitate profundă, pendulând între un Orient patriarhal și un

Occident progresist.Iată o analiză a modului în care vestimentația a funcționat ca un limbaj social pentru cele trei categorii principale.

1. Boierimea: De la "Supusul Porții" la "Cetățeanul European", de la "privilegiu" la "elită politică"

Pentru clasa politică, schimbarea hainelor a fost o declarație de independență față de influența otomană.

Boierimea se divizează în "conservatori" (care doreau menținerea privilegiilor) și "liberali/pașoptiști" (intelectuali școliți în Occident, care promovau reforme radicale).

Până la 1830-1840, vestimentația boierească era lungă, largă și grea.

Elemente abandonate au fost: anteriul (rochie lungă) giubeaua (haină largă de lână sau mătase), șalvarii și, cel mai important, ishlicul (căciula enormă de blană care indica rangul). Ele comunicau stabilitate, ierarhie și apartenență la spațiul bizantino-otoman.

După Revoluția de la 1848, adoptarea fracului și a redingotei nu a fost doar o alegere estetică, ci una ideologică. Boierul "european" dorea să arate că aparține civilizației latine, nu celei fanariote.

Conflictul generational se vede în saloanele bucureștene, contrastul era vizual: bătrânii boieri stăteau turcește pe divan, în haine largi, fumând ciubuc, în timp ce tinerii "bonjuriști" stăteau pe scaune vieneze, strânși în corsete și haine cambrate, discutând despre republică.

Influența Rusă și Franceză, se observă după Regulamentul Organic și mai ales după Revoluția de la 1848, în vestimentația tinerilor boieri („bonjuriștii") întorși de la studii din Paris au impus croiala pe corp. Pantalonii strâmți și haina scurtă erau privite inițial cu suspiciune de bătrâni, fiind numite peiorativ „haine nemțești".

Accesoriile de prestigiu au fost jobenul, bastonul cu mâner de argint sau fildeș, mănușile albe și ceasul de buzunar cu lanț de aur completau imaginea de statut social înalt.

Clasa superioară din 1859 avea acces la cele mai sofisticate materiale și elegante, produse de croitori celebri din Paris și Londra. Pentru femei, moda se caracteriza prin:corsete strânse și siluete accentuate, menite să creeze un ideal de feminitate cu talie

redusă și șolduri pronunțate.fuste ample susținute de crinoline — structuri metalice sau pânză rigidă sub fustă — care dădeau volum și prezență outfit-urilor.țesături fine precum mătasea, catifeaua și dantelele, adesea ornamentate cu broderii complexe și detalii decorative.

În această clasă, hainele reprezentau lux și non-funcționalitate: purtate mai mult pentru apariții sociale decât pentru utilitate cotidiană, acestea accentuau diferența socială.

Boierimea Mică și Mijlocie (Liberală) este categoria care „trădează” interesele de castă pentru a îmbrățișa idealurile naționale. Aceștia devin intelectualii pașoptiști. Sociologic, ei reprezintă „elita de tranziție” care forțează modernizarea pentru a-și legitima noua poziție bazată pe meritocrație culturală.

Intelectualitatea: „Uniforma Ideilor”

Intelectualii (profesori, jurnaliști, artiști) au fost cei care au sistematizat "uniforma modernității" etalând o eleganță sobră. Spre deosebire de marea boierime care afișa luxul prin materiale scumpe, intelectualii au adoptat stilul auster al burgheziei europene. Negrul devine culoarea predilectă, simbolizând seriozitatea și profesionalismul.Barba și Mustața elemente de îngrijire facială, devin și ele politizate. Dacă barba lungă era specifică preoțimii sau boierilor conservatori, intelectualii adoptă "barba în furculiță" sau mustățile subțiri, după modelul lui Napoleon al III-lea, protectorul cauzei române.: Jobenul devine simbolul suprem al omului școlit la Paris sau Viena. Scoaterea pălăriei devine un ritual social de curtoazie care înlocuiește vechile mătănii sau sărutări de mână servile

În orașe începe să se contureze o clasă de mijloc formată din comercianți, avocați, medici și funcționari, care devine motorul schimbărilor politice.

Între 1848 și 1860, apare un segment social nou, esențial pentru funcționarea statului modern: Profesiile liberale: Avocați, medici, jurnaliști și profesori. Aceștia nu au pământ, dar au capital simbolic (cunoștințe). Ei sunt cei care contestă ierarhia veche, cerând drepturi politice proporționale cu rolul lor social. Negustorimea și cămătarii, deși importanți economic, se află încă

la periferia prestigiului social, fiind adesea priviți cu reticență de aristocrație („neamuri noi", „parveniți").

Generația pașoptistă a înțeles că schimbarea socială nu este posibilă fără educație: Școala devine principalul ascensor social. Un fiu de preot de țară sau de mic negustor poate ajunge, prin studii la Paris, în vârful piramidei politice (ex: familia Brătianu, deși de mică boierime, își consolidează statutul prin politică și educație). Armata și Administrația, noile instituții ale statului (după Unirea din 1859) creează o birocrație care absoarbe tinerii talentați, indiferent de originea lor socială strictă. Se înființează școli superioare (ex: Școala de Poduri și Șosele).Presa cunoaște o dezvoltare explozivă după 1848, devenind principalul instrument de formare a opiniei publice și de promovare a ideii de Unire.

Țărănimea: Baza Piramidei și „Chestiunea Socială"

Din punct de vedere sociologic, țărănimea română este în această perioadă o clasă captivă. Satul funcționează după reguli nescrise, ancestrale. Pentru țăran, ierarhia este simplă: Dumnezeu (sus), Domnitorul (tatăl protector), Boierul (stăpânul imediat).

Țărănimea reprezenta majoritatea covârșitoare a populației. Relația lor cu boierii era tensionată din cauza clăcii și a lipsei pământului, probleme care au stat la baza programelor revoluționare de la 1848. Revoluția de la 1848 a încercat să transforme țăranul din „obiect al istoriei" în „cetățean", însă procesul de asimilare a acestei noi identități va dura decenii. „Rezistența prin Tradiție„ a rămas "ancora" vizuală a neamului, în timp ce elitele își schimbau identitatea vizuală o dată la zece ani, țărănimea.Arhaicul ca identitate se reflectă im Portul țărănesc (cămașa de in, ițarii, opincile) nu s-a schimbat aproape deloc sub influența modei urbane. Această imuabilitate a fost transformată de intelectuali (precum Nicolae Bălcescu sau Cezar Bolliac) într-un simbol al "purității naționale". Țăranul nu purta haine pentru a se distinge ca individ, ci pentru a-și afirma apartenența la comunitate și la un anumit statut (fata de măritat, flăcăul, văduva). Hainele erau în primul rând funcționale, concentrate pe rezistență și pe potrivirea cu munca fizică și viața de zi cu zi. Spre sfârșitul secolului, aprar primele semne ale "costumului național" adoptat de elită (Regina

Elisabeta mai târziu), ca o formă de omagiu adus țăranului, deși prăpastia socială rămânea imensă.

Deși prin Regulamentele Organice și ulterior prin reformele lui Cuza se fac pași spre libertate juridică, dependența economică de moșier rămâne totală.

Societatea românească din 1848–1860 este definită de „Formele fără fond” (teorie formulată ulterior de Titu Maiorescu, dar începută acum). Avem o elită care trăiește la nivelul Parisului, dar care stă deasupra unei mase de țărani care trăiește ca în Evul Mediu. Ierarhia nu mai este doar una de bogăție, ci una de timp istoric: elitele trăiesc în viitor, masa poporului trăiește în trecut.

Bibliografie Selectivă

1. Ionescu, Adrian-Silvan, Modă și societate urbană în România modernă, Editura Paideia, București, 2006 (Lucrarea de referință pentru analiza costumului ca fenomen social).
2. Majuru, Adrian, Bucureștiul mahalalelor sau periferia ca mod de existență, Editura Compania, București, 2003.
3. Vintilă-Ghițulescu, Constanța, Patimă și desfătare. Despre lucrurile mărunte ale vieții cotidiene în societatea românească (1750-1860), Editura Humanitas, București, 2015
4. .Bocancea, Silvia, Modernizarea societății românești în secolul al XIX-lea, Editura Institutul European, Iași, 2010
5. .Pippidi, Andrei, Rezerva de speranță, Editura Staff, București, 1995 (conține eseuri despre mentalități și schimbare socială)
6. Zeletin, Ștefan, Burghezia română. Originea și rolul ei istoric, Ed. Humanitas (reeditare). (O analiză sociologică fundamentală despre nașterea clasei de mijloc).
7. Wikipedia, articol „Crinoline” – despre crinolines și impactul lor social larg.

Unirea de la 1859 între ideal și realitate

Prof.înv.primar Vasilescu-Lohan Andreea
Școala Gimnazială Nr. 2 Bordeasca Veche

Unirea Principatelor Române din 1859 reprezintă unul dintre momentele definitorii ale istoriei naționale, nu doar prin semnificația sa politică, ci și prin profunzimea și complexitatea procesului care a însoțit-o.

La mijlocul secolului al XIX-lea, ideea unității naționale românești devenise un deziderat comun al elitei culturale și politice din Moldova și Țara Românească. Contextul european al epocii — dominat de principiile romantismului, de mișcările naționale și de transformările politice de după Congresul de la Viena (1815) și Revoluțiile de la 1848 — a oferit cadrul favorabil afirmării naționalismului modern românesc. Totuși, între **idealul romantic al unității** și **realitatea politică a secolului XIX**, drumul a fost sinuos, plin de compromisuri și determinat de conjuncturi internaționale complexe.

După eșecul revoluțiilor de la 1848, elita românească a înțeles necesitatea adoptării unei strategii realiste pentru atingerea obiectivelor naționale. Unirea celor două principate a fost concepută drept prim pas spre unitatea deplină a tuturor românilor, iar conceptul de „națiune română” s-a cristalizat în jurul ideii de continuitate istorică, solidaritate culturală și comunitate de origine.

În plan internațional, Marile Puteri au privit cu rezerve această idee. Convenția de la Paris din 1858, care a pus bazele organizării Principatelor, a fost rezultatul unui compromis: recunoașterea parțială a unirii prin instituții separate, dar cu elemente comune (Adunări, Guverne, Curți de Casație). În acest context, **idealul unei uniri totale părea încă utopic**, însă talentul diplomatic al elitelor române și spiritul pragmatic al liderilor politici au făcut posibilă depășirea constrângerilor impuse.

Alegerea lui **Alexandru Ioan Cuza**, la 5 ianuarie 1859 în Moldova și la 24 ianuarie în Țara Românească, a reprezentat momentul decisiv în transformarea idealului în realitate. Această

„dublă alegere” nu a fost doar un gest simbolic, ci o demonstrație de inteligență politică și unitate națională fără precedent. Totuși, transformarea idealului într-un stat funcțional a presupus confruntarea cu numeroase dificultăți: divergențe între elitele locale, presiuni externe, lipsa unei infrastructuri administrative comune și necesitatea modernizării instituțiilor.

Reformele lui Cuza — secularizarea averilor mănăstirești, reforma agrară, reforma învățământului și codificarea legilor — au fost manifestările concrete ale efortului de a armoniza idealismul național cu pragmatismul guvernării.

Personalitatea lui Cuza, situată între figura vizionarului și cea a conducătorului autoritar, reflectă exact tensiunea dintre **visul romantic al Unirii** și **realitatea dură a unui stat aflat în plină construcție**.

Unirea de la 1859 nu a fost finalul unui proces, ci începutul modernizării statului român. Deși multe dintre dificultățile administrative, economice și politice au persistat, actul unirii a creat un cadru coerent pentru consolidarea identității naționale și afirmarea României pe scena europeană.

De fapt, adevărata „realitate” a unirii s-a construit în deceniile următoare, culminând cu **proclamarea Regatului României (1881)** și **Marea Unire din 1918**. Astfel, Unirea de la 1859 trebuie înțeleasă nu doar ca un moment politic punctual, ci ca fundamentul unui proces istoric amplu de edificare statală și de maturizare națională.

Unirea Principatelor din 1859 a reprezentat un echilibru delicat între idealismul romantic al elitei intelectuale și realismul politic al contextului internațional. Faptul că un ideal născut din conștiința națională a fost transformat într-o realitate statală concretă demonstrează maturitatea și coeziunea proiectului românesc modern.

Astăzi, Unirea de la 1859 rămâne un **moment-simbol al sintezei între viziune și acțiune**, între idealul colectiv și compromisul politic necesar realizării sale. Ea dovedește că istoria nu este doar o succesiune de fapte, ci și un proces de împlinire a aspirațiilor unei comunități în raport cu propriul destin.

Bibliografie

1. *România, țară de frontieră a Europei*, Boia, Lucian ,2002, Editura Humanitas,
2. *Istoria românilor*, vol. V, Giurescu, C. C. , 2007, Editura All, 2007.

Pași către unire: 24 ianuarie 1859 și nașterea statului român modern

prof.înv.primar Văsui Florentina
Școala Gimnazială Nr. 2 Bordeasca Veche

Data de 24 ianuarie reprezintă, fără îndoială, „***piatra de temelie***” a proiectului nostru național, **primul pas important** către nașterea statului român modern.

Mica Unire de la 1859 nu a fost doar un act politic conjunctural, ci rezultatul firesc al unui proces de maturizare a conștiinței naționale început în perioada iluministă și accelerat de Revoluția de la 1848.

Alegerea lui **Alexandru Ioan Cuza** ca domnitor în ambele Principate a reprezentat o soluție ingenioasă de a ocoli restricțiile impuse de Marile Puteri prin Convenția de la Paris, marcând simbolic și practic nașterea statului român modern.

Contextul Diplomatic și „Faptul Împlinit"

După Războiul Crimeii, statutul Principatelor Române a devenit o problemă de echilibru european. Deși Congresul de la Paris (1856) accepta o uniune formală limitată, românii au forțat nota prin strategia „faptului împlinit".

1. **5 ianuarie 1859:** Cuza este ales în Moldova.
2. **24 ianuarie 1859:** Adunarea Electivă de la București îl proclamă pe același Cuza domn al Țării Românești.

Această dublă alegere a pus Europa în fața unei realități incontestabile, transformând o uniune personală într-un fundament pentru unificarea administrativă și legislativă ulterioară.

Mihail Kogălniceanu în discursul de felicitare la alegerea lui Cuza a subliniat **însemnătatea evenimentului,** speranțele imense ale poporului, dar și marea responsabilitate care îi revine noului domnitor pentru statul român:

> „***Alegându-te pe tine Domn în țara noastră, am voit să arătăm lumii ceea ce toată țara dorește: la legi noi, om nou. [...] Fii dar omul epocii; fă ca legea să înlocuiască arbitrarul; fă ca legea să fie tare, iar tu, Măria Ta, ca Domn, fii bun, fii blând; fii bun mai ales cu aceia pentru care mai toți Domnii trecuți au fost nepăsători sau răi."***

Reformele: Motorul Modernizării

Unirea nu s-a rezumat la actul politic de la 24 ianuarie. Sub domnia lui Cuza, statul a trecut printr-un proces radical de transformare, menit să alinieze România la standardele occidentale:

1. **Reforma Agrară (1864):** Împroprietărirea țăranilor și desființarea clăcii.
2. **Reforma Învățământului:** Introducerea instrucțiunii primare obligatorii și gratuite.
3. **Secularizarea averilor mănăstirești:** Redobândirea controlului asupra a aproximativ 25% din teritoriul național.
4. **Codul Civil și Codul Penal:** Inspirate de modelul napoleonian, au pus bazele statului de drept.

În concluzie 24 ianuarie 1859 rămâne momentul în care „***România***" a încetat să fie doar un concept cultural sau geografic, devenind o entitate politică recunoscută. Fără acest pas decisiv,

obținerea Independenței în 1877 și Marea Unire din 1918 ar fi fost imposibil de imaginat. Este actul de curaj care a demonstrat că spiritul național poate învinge barierele diplomatice ale vremii.

Voi încheia cu un citat reprezentativ pentru Unirea de la 1859, cel al domnitorului Alexandru Ioan Cuza (în fața Adunării Elective), ca o concluzie despre datoria față de națiune:

„*Unirea face puterea. Jur în numele Preasfintei Treimi și în fața Țării mele că voi păzi cu sfințenie drepturile și interesele Patriei, că voi fi credincios Constituției în textul și în spiritul ei și că în toată domnia mea voi priveghea la respectarea legilor pentru toți și în toate, uitând toată prigoana și toată ura, iubind deopotrivă pe cel ce m-a iubit și pe cel ce m-a urât*."

Mica Unire: 24 Ianuarie 1859 pe înțelesul celor mici

Să le explici unor copii de 7 ani concepte precum „***stat modern***" sau „***unire politică***" poate părea o provocare, dar secretul stă în poveste și emoție. La această vârstă, istoria trebuie să fie despre oameni, simboluri și joc, nu despre ani și tratate complexe. Pentru a face noțiunile abstracte să devină „palpabile", vom folosi metode de predare interactive adaptate vârstei de 7 ani.

Data de **24 ianuarie 1859** reprezintă momentul în care ***„două surori***" - **Moldova și Țara Românească** s-au luat de mână pentru a forma o singură familie: **România**. Pentru un elev de clasa I, Unirea este despre puterea prieteniei și despre curajul de a fi împreună.

Povestea: Cum le explicăm contextul?

În loc de date politice, folosim metafora **Casei Comune**. Putem începe lecția spunându-le că, demult, românii trăiau în „***camere***" separate, cu reguli diferite, deși vorbeau aceeași limbă.

6. **Personajul Cheie:** Alexandru Ioan Cuza. Îl prezentăm ca pe un lider înțelept și bun, ales de ambele tabere pentru că toți aveau încredere în el.

3. **Simbolul:** Hora. Este momentul în care diferențele dispar și toți se mișcă în același ritm. **Poezia „Hora Unirii",** scrisă de **Vasile Alecsandri** a devenit **imnul simbolic al epocii:**

„*Hai să dăm mână cu mână / Cei cu inima română, / Să învârtim hora frăției / Pe pământul României!"*

Plan de lecție: „Marea Familie a Românilor”
Subiectul: Unirea Principatelor Române (24 Ianuarie 1859)
Clasa I
Durata: 45 - 50 minute
Obiective: Identificarea figurii lui Al. I. Cuza, înțelegerea conceptului de „***unire***” și recunoașterea simbolurilor naționale.

I. Momentul de captare a atenției (5 min)

1. **Activitate:** Voi aduce în clasă un mănunchi de nuiele (sau creioane).
2. **Demonstrație:** Voi încerca să rup o singură nuia (se va rupe ușor). Apoi, voi încerca să rup tot mănunchiul deodată.
3. **Mesaj:** „Vedeți, copii? Când suntem singuri, suntem slabi. Când suntem uniți, nimeni nu ne poate învinge. Despre asta este povestea de azi.”
4. La 7 ani, copiii rețin cel mai bine prin **analogii**. Putem compara Unirea cu un joc de echipă în curtea școlii: singur poți fugi repede, dar împreună poți câștiga un meci.

II. Dirijarea învățării: Povestea celor două surori (15 min)

1. **Prezentare:** Vom folosi **Metoda „Puzzle-ului Unirii”:** o hartă simplificată, colorată diferit pentru Moldova și Țara Românească. Le voi oferi elevilor împărțiți în două echipe două bucăți de carton de culori diferite (reprezentând Moldova și Muntenia). Pe fiecare bucată, copiii vor desena sau vor decupa și lipi stema fiecărei țări (un zimbru, un vultur). Apoi, le voi cere să le unească folosind o bandă adezivă pe care scrie „***UNIRE***”. Astfel, vizualizează formarea unui întreg.

1. **Narațiune:** Le voi povesti despre cum oamenii de pe ambele maluri ale râului Milcov vorbeau la fel, purtau aceleași costume populare, dar aveau „șefi” (domnitori) diferiți.

2. **Momentul Cuza:** Ele voi explica cum, într-o zi de iarnă, românii au fost foarte isteți: l-au ales pe Alexandru Ioan Cuza domnitor în ambele locuri/țări.
3. **Povestirea cu „Moș Ion Roată”:** Adaptarea poveștii lui Ion Creangă este esențială. Accentul trebuie pus pe momentul în care bolovanul nu poate fi ridicat de un singur om, dar devine ușor când toți pun mâna. Este cea mai simplă lecție de solidaritate.
4. Voi prezenta imagini și le voi citi povestea „***Moș Ion Roată și Unirea***” de Ion Creangă, adaptată la nivelul lor de înțelegere.

5. **„Știați că?” – Curiozități pentru micii exploratori**. Aceste detalii sunt „condimentele” care îi vor face să fie ochi și urechi:
6. **Știați că Cuza obișnuia să se deghizeze?** Domnitorului îi plăcea să se îmbrace ca un om simplu (țăran sau negustor) și să meargă prin piețe ca să vadă dacă vânzătorii îi păcălesc pe oameni la cântar.
7. **Știați că râul Milcov era „granița”?** Înainte de Unire, dacă treceai un râu mic, treceai într-o altă țară! După 24 ianuarie, malurile s-au unit și râul a devenit un simbol al prieteniei.
8. **Știați că „Hora Unirii” a fost scrisă cu câțiva ani înainte?** Versurile pe care le cântăm noi azi au fost scrise de Vasile Alecsandri special ca să-i convingă pe oameni că le va fi mai bine împreună.

9. **Știați că prima capitală a fost și la Iași și la București?** Pentru o scurtă perioadă, țara a avut două guverne, până când Cuza a decis că Bucureștiul va fi „inima" întregii Românii.

III. Activități practice și senzoriale: (15 min)

Activitate	**Obiectiv**
„Podul peste Milcov"	**Sarcina:** Copiii primesc o fișă de lucru cu un râu desenat la mijloc (Milcovul). Pe o parte este un personaj în costum moldovenesc, pe cealaltă unul în costum muntean. **Acțiune:** Copiii trebuie să deseneze un pod colorat în roșu, galben și albastru care să unească cele două maluri.
Confecționarea steagului	Învățarea culorilor tricolorului și mândria apartenenței.
Harta Vie	Voi desena pe podeaua clasei conturul simplificat al celor două principate. Copiii se împart în două grupuri, iar la semnalul „***Hai să dăm mână cu mână",*** se adună toți în mijloc, formând o singură grupă mare.
Audiție muzicală	Ascultarea melodiei „***Hora Unirii***".
Desen: „Cuza în haine de domnitor"	Dezvoltarea motricității și recunoașterea figurii istorice.

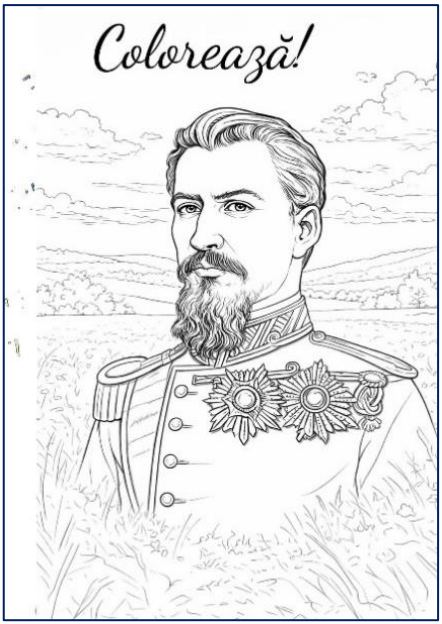

IV. Încheiere: Hora Unirii (10 min)

1. **Acțiune:** Toți copiii se ridică, se prind de mâini și dansează pe muzica „**Horei Unirii**".
2. **Reflecție:** Întrebare: „Cum v-ați simțit când ați lucrat împreună? Cum a fost mai ușor să rezolvi sarcina primită: singur sau în echipă?

Concluzie

Predarea istoriei la clasa I nu este despre memorare, ci despre **sentiment**. Dacă la finalul zilei, elevul pleacă acasă știind că **24 ianuarie** este „***ziua în care am ales să fim împreună***", obiectivul nostru didactic a fost atins cu succes.

Glosar de termeni istorici: Unirea și Statul Modern

5. **Adunări Ad-hoc:** Instituții consultative convocate în 1857 în Moldova și Țara Românească, cu scopul de a exprima dorința populației privind organizarea viitoare a țării. Acestea au reprezentat prima formă de consultare democratică largă a românilor.
6. **Convenția de la Paris (1858):** Actul juridic internațional emis de Marile Puteri care a servit drept „constituție" pentru Principate. Deși prevedea doi domni, două guverne și două armate, a lăsat portița legală prin care românii au realizat unirea personală.
7. **Domnitor (sau Vodă):** Titlul oficial purtat de Alexandru Ioan Cuza. Spre deosebire de monarhii europeni absoluți, domnitorul statului modern era văzut ca un garant al legii și al reformelor.
8. **Faptul Împlinit:** Strategie politică și diplomatică prin care românii au acționat direct (alegerea aceluiași domn), punând Marile Puteri în situația de a accepta o realitate deja creată pe teren, în loc să aștepte permisiunea acestora.
9. **Secularizare:** Procesul juridic prin care proprietățile bisericești și mănăstirești (în special cele controlate de călugării străini) au trecut în proprietatea statului, pentru a fi folosite în scopuri publice și reformă agrară.
10. **Suveranitate vs. Suzeranitate:** În 1859, România era sub *suzeranitatea* Imperiului Otoman (recunoștea autoritatea

sultanului prin plata unui tribut), dar acțiunile lui Cuza au fost primii pași decisivi către obținerea *suveranității* depline (independența totală).

11. **Unire Personală:** Situația juridică în care două state distincte (Moldova și Țara Românească) sunt conduse de același suveran, păstrându-și inițial instituții proprii. Aceasta a fost etapa de tranziție către unirea administrativă totală din 1862.

Bibliografie

1. Berindei Dan „Unirea Principatelor Române", Editura Academiei Române, 1957.
2. Djuvara Neagu „*Între Orient și Occident. Țările române la începutul epocii moderne (1800 - 1848)"*, Editura Humanitas, București, 2022
3. Giuresc C.Constantin *„Viața și opera lui Cuza Vodă",* Editura Științifică. București, 1970

De la Academie la Algoritmi: un secol și jumătate de matematică românească

Prof. Vioreanu Marin Marius
Școala Gimnazială Goleşti

Evoluția matematicii în spațiul românesc reprezintă unul dintre cele mai clare exemple de sincronizare culturală și științifică cu Occidentul. Dacă la mijlocul secolului al XIX-lea matematica era privită doar ca un instrument utilitar pentru inginerie sau agrimensură, în prezent, școala românească de matematică este un brand de prestigiu mondial. Această lucrare analizează parcursul de la reformele lui Alexandru Ioan Cuza până la complexitatea algoritmilor contemporani.

Istoria matematicii românești din ultimul secol și jumătate este strâns legată de procesul de modernizare a statului și de afirmarea unei elite intelectuale capabile să dialogheze cu marile școli europene. De la primele forme de organizare academică până la cercetarea contemporană în domeniul algoritmilor și informaticii teoretice, matematica a fost un pilon al educației și al progresului științific din România.

Domnia lui Cuza a marcat trecerea de la învățământul sporadic la cel academic organizat. Prin înființarea Universităților din Iași (1860) și București (1864), matematica primește un cadru oficial de dezvoltare.

În 1859, Principatele Unite se aflau într-un vid științific. Reforma educațională a lui Alexandru Ioan Cuza a reprezentat „Big Bang-ul” științelor exacte. Prin înființarea Universităților din Iași și București, matematica a încetat să mai fie o îndeletnicire practică pentru hotărnicii și a devenit o disciplină academică.

Figuri precum Emanoil Bacaloglu au înțeles că independența unui stat nu se câștigă doar prin diplomație, ci și prin alfabetizare științifică. Această perioadă a fost una de traducere și adaptare, în care se căutau cuvintele românești pentru concepte

geometrice vechi de milenii, pregătind terenul pentru prima generație de genii.

La trecerea dintre secole, matematica românească a produs un miracol: a sărit etapele intermediare, ajungând direct la frontiera cunoașterii universale. Tineri trimiși la studii în Occident s-au întors nu doar cu diplome, ci cu idei care au schimbat lumea.

Spiru Haret a demonstrat, prin matematică aplicată în astronomie, că sistemul solar nu are o stabilitate infinită – o concluzie care a șocat comunitatea științifică de la Paris. În același timp, Gheorghe Țițeica punea bazele unei noi ramuri în geometria diferențială, iar Traian Lalescu scria primul tratat din lume despre ecuații integrale. Acești oameni au transformat Bucureștiul și Iașiul în „mici Parisuri” ale științei, demonstrând că mintea umană nu are granițe periferice.

Un moment de referință îl reprezintă a doua jumătate a secolului al XIX-lea, când, odată cu fondarea Academiei Române (1866) și a Universității din București (1864), matematica începe să se instituționalizeze. Profesorii formați la Paris, Berlin sau Göttingen aduc în țară rigoarea școlii occidentale. Figuri precum Gheorghe Țițeica, remarcabil geometru, sau David Emmanuel, promotor al analizei matematice, pun bazele unei tradiții academice solide. În această perioadă, matematica românească se concentrează pe alinierea la standardele europene, atât prin programe universitare, cât și prin primele publicații de specialitate.

Perioada interbelică este adesea considerată „vârsta de aur” a matematicii românești clasice. Ștefan Procopiu, Traian Lalescu sau Dimitrie Pompeiu contribuie semnificativ în domenii precum analiza funcțională, ecuațiile integrale și teoria funcțiilor. În același timp, matematica devine un instrument esențial pentru formarea inginerilor și fizicienilor, sprijinind dezvoltarea infrastructurii și a industriei. Integrarea cercetării românești în circuitul internațional este vizibilă prin participări la congrese și prin recunoașterea lucrărilor publicate în reviste de prestigiu.

După al Doilea Război Mondial, sub presiunea noilor ideologii, matematica a rămas una dintre puținele zone de libertate intelectuală absolută. În acest context apare figura providențială a lui Grigore Moisil.

Moisil a avut viziunea profetică de a vedea în logica matematică „sufletul” mașinilor de calcul care abia se năștea. El este cel care a făcut trecerea simbolică de la matematică la informatică, pregătind generații de programatori înainte ca limbajele de programare moderne să existe. Prin studiul circuitelor de comutație, el a transformat abstractul în concret, punând bazele a ceea ce astăzi numim „industria IT românească”.

Deși ideologizarea educației și izolarea relativă față de Occident au creat dificultăți, matematica a rămas un domeniu în care performanța a fost încurajată. Școli puternice de algebră, analiză și probabilități se dezvoltă la București, Iași și Cluj.Matematica nu mai este doar teorie abstractă, ci și fundament pentru logică, automatică și primele forme de informatică.

Ultimele decenii ale secolului XX și începutul secolului XXI aduc tranziția de la matematica tradițională la era algoritmilor. Informatica teoretică, criptografia, inteligența artificială și analiza datelor se sprijină pe concepte matematice avansate. Matematicieni români formați în țară sau în diaspora contribuie la cercetarea globală, iar performanțele elevilor români la olimpiadele internaționale confirmă vitalitatea acestui domeniu. Universitățile și institutele de cercetare colaborează cu industria IT, transformând matematica într-un motor al economiei bazate pe cunoaștere.

Privită în ansamblu, matematica românească a parcurs un drum complex: de la consolidarea academică a secolului al XIX-lea, la rafinamentul teoretic interbelic și până la aplicațiile algoritmice ale prezentului. Această evoluție arată capacitatea comunității științifice de a se adapta și de a inova, păstrând în același timp rigoarea și spiritul critic care definesc disciplina. Într-o lume dominată de tehnologie, matematica rămâne limbajul fundamental al progresului, iar tradiția românească își continuă contribuția în mod relevant și creativ.

Astăzi, moștenirea perioadei Cuza se reflectă într-un paradox fascinant. Pe de o parte, România este recunoscută global prin performanțele constante la Olimpiadele Internaționale de Matematică (competiție fondată la Brașov în 1959). Pe de altă parte, matematica românească s-a „topit” în algoritmi globali.

De la semnătura lui Alexandru Ioan Cuza pe actul de înființare a universităților și până la algoritmii de criptare care ne securizează viețile astăzi, matematica românească a fost cel mai eficient motor de integrare europeană. Ea a demonstrat că, indiferent de vicisitudinile istoriei, rigoarea logică și creativitatea rămân singurele constante pe care se poate construi un viitor solid.

De la securitatea cibernetică la modelarea financiară pe Wall Street sau cercetările de la NASA și CERN, matematicienii formați în școala românească sunt arhitecții invizibili ai prezentului. Provocarea secolului XXI nu mai este instituționalizarea, ci reținerea acestui „exod de creiere” și utilizarea matematicii pentru a gestiona complexitatea inteligenței artificiale și a Big Data.

De la Academie la Algoritmi, drumul a fost lung, dar direcția a rămas aceeași: spre orizonturile înalte ale gândirii universale.

Privind retrospectiv, parcursul de un secol și jumătate al matematicii românești nu este doar o succesiune de teoreme, ci o demonstrație de reziliență culturală. În 1860, într-o țară care abia își definea frontierele, Alexandru Ioan Cuza punea bazele universitare ale unei discipline care părea, atunci, un lux academic. Astăzi, în 2026, acea investiție vizionară s-a transformat în cel mai prețios activ intangibil al României: inteligența algoritmică.

Matematica românească a reușit o performanță rară: a supraviețuit barierelor geografice în secolul XIX, celor politice în secolul XX și celor economice în secolul XXI. De la suprafețele geometrice ale lui Țițeica, care descriau universul fizic, până la probabilitățile libere ale lui Voiculescu sau logicile lui Moisil, care guvernează universul digital, firul roșu a rămas același: căutarea adevărului prin rigoare.

Dacă secolul XIX a fost despre învățare, începutul secolului XX a fost despre creație originală. România a început să propună concepte noi care au intrat în manualele universitare mondiale:

1. Geometria lui **Gheorghe Țițeica**: Țițeica a introdus ***o nouă clasă de suprafețe și curbe*** (care îi poartă numele), transformând geometria diferențială într-un domeniu de

excelență națională. Lucrarea sa a fost atât de influentă încât a creat o adevărată „școală de geometrie" care a supraviețuit decenii.

2. **Dimitrie Pompeiu** și ***funcțiile de variabilă complexă***: el a introdus noțiunea de ***derivată areolară*** și a propus „***Problema lui Pompeiu***", care a rămas un subiect de cercetare intensă timp de aproape un secol, demonstrând că matematica românească genera întrebări la care întreaga lume căuta răspunsuri.
3. **Traian Lalescu** și ***ecuațiile integrale***: publicarea primului tratat din lume pe acest subiect a plasat România în avangarda analizei funcționale, un domeniu esențial pentru fizica teoretică modernă.
4. **Grigore Moisil**: ***vizionarul digital***: în anii '50, când computerele erau privite cu suspiciune de regimul stalinist, Moisil a demonstrat că algebra booleană și logica matematică stau la baza circuitelor de comutație. El a creat o școală de „***algebră a logicii***" care a transformat România într-o putere timpurie în informatică, pregătind terenul pentru prima generație de calculatoare românești (seria CIFA).
5. **Simion Stoilow** și ***analiza aomplexă***: el a integrat topologia cu analiza complexă, o abordare revoluționară care a permis înțelegerea structurilor matematice dincolo de simplul calcul.

Paradoxal, în timp ce științele sociale erau sufocate de ideologie, matematica a devenit un refugiu intelectual. Deoarece „2+2 fac 4" indiferent de regimul politic, mulți intelectuali străluciți s-au refugiat în abstract.

În era inteligenței artificiale, unde algoritmul devine noua lege a lumii, moștenirea școlii românești de matematică ne oferă o poziție privilegiată. Nu suntem doar consumatori de tehnologie, ci, prin tradiția noastră pedagogică și succesele constante la nivel mondial, rămânem arhitecți ai fundamentelor acesteia.

După 1990, barierele politice au dispărut, dar a apărut provocarea „exodului de creiere". Cu toate acestea, matematica românească s-a adaptat la noua paradigmă a datelor și a calculului masiv:

1. matematica discretă și criptografia:]n secolul XXI, accentul s-a mutat de la analiza continuă la cea discretă. Algoritmii de criptare, esențiali pentru securitatea cibernetică, sunt fundamentați pe teoria numerelor și algebra abstractă, domenii în care românii excelează;
2. inteligența artificială (AI): modelele actuale de ***Machine Learning*** se bazează pe optimizări matematice complexe și statistici avansate. Tinerii matematicieni români nu mai lucrează doar cu creionul pe hârtie, ci folosesc algoritmi de învățare profundă pentru a rezolva probleme de medicină, finanțe sau lingvistică computațională;
3. fenomenul olimpiadelor: succesul constant la Olimpiada Internațională de Matematică (OIM) este dovada unei „culturi a performanței" care s-a păstrat. România nu produce doar vârfuri izolate, ci un flux constant de talente care alimentează universitățile din întreaga lume.

În definitiv, povestea matematicii românești ne învață că, în timp ce granițele politice se pot schimba și ideologiile pot apune, limbajul universal al cifrelor rămâne singura punte neschimbată către viitor. De la *„Academia*" lui Cuza la „*Algoritmii*" de astăzi, România a dovedit că mintea umană, atunci când este antrenată în spiritul libertății matematice, nu cunoaște periferii, ci doar orizonturi care așteaptă să fie demonstrate.

Pilonii Matematicii Românești (1860 – 2026)

Perioada	***Personalitatea***	***Contribuția Principală***	***Impact și Moștenire***
Fondarea (Sec. XIX)	**EMANOIL BACALOGLU**	Fizico-matematician; a publicat "Elemente de algebră".	A creat limbajul științific matematic în limba română.
Pionieratul (Anii 1870)	**SPIRU HARET**	Teza de doctorat la Sorbona	A demonstrat că sistemul solar nu este

Perioada	***Personalitatea***	***Contribuția Principală***	***Impact și Moștenire***
		despre invarianții marilor axe ale orbitelor planetare.	stabil pe termen lung; a reformat educația românească.
Apogeul Clasic (Anii 1900)	**GHEORGHE ȚIȚEICA**	Fondatorul geometriei diferențiale afine; a descoperit "suprafețele Țițeica".	Este cel mai citat matematician român din perioada clasică în literatura internațională.
Inovația (Anii 1910)	**TRAIAN LALESCU**	Autorul primei monografii din lume dedicate ecuațiilor integrale.	A pus bazele școlii de analiză matematică și a fost primul rector al Politehnicii din Timișoara.
Modernismul (Interbelic)	**SIMION STOILOW**	Teoria funcțiilor analitice și a proprietăților topologice ale planului.	A creat școala românească de analiză complexă; membru activ al comunității matematice mondiale.
Era Digitală (Anii 1950-70)	**GRIGORE MOISIL**	Aplicarea logicii matematice în	Considerat părintele informaticii

Perioada	***Personalitatea***	***Contribuția Principală***	***Impact și Moștenire***
		studiul circuitelor de comutație.	românești; a anticipat era computerelor moderne.
Teoria Probabilității	**OCTAV ONICESCU**	Inventatorul conceptului de "lanțuri cu legături complexe" și al statisticii informaționale.	A fondat școala românească de probabilități și statistică.
Secolul XXI (Contemporan)	**DAN-VIRGIL VOICULESCU**	Creatorul teoriei probabilităților libere (Free Probability Theory).	Profesor la Berkeley; munca sa are aplicații majore în fizica cuantică și teoria matricelor.

Bibliografie

1. x x x Academia Română – ***Istoria Științelor în România: Matematica, Astronomia, Geodesia***, Editura Academiei, 1981
2. Andonie, George Șt. – ***Istoria matematicii în România*** (3 volume), Editura Științifică, București, 1965-1967
3. Ianuș, Stere – ***Gheorghe Țițeica și geometria românească***, Comunicări Matematice, vol. II, Editura: Editura Universității din București (în colaborare cu Societatea de Științe Matematice din România), București , 1981
4. Moisil, Grigore C. – ***Îndoieli și certitudini***, Editura Enciclopedică, 1970.

5. Vancu, Ion – ***Momente din istoria matematicii românești***, Editura Tehnică, București, 1981.

Geniul de sub domnia lui Cuza: Cum a schimbat un matematician destinul României

Prof. Zaharia Rică
Școala Gimnazială Gugești

Motto:
„Societatea nu este o aglomerare de oameni, ci un sistem de forțe în echilibru dinamic.”
Spiru Haret

În plin proces de consolidare a statului român modern, sub ecoul reformelor lui Alexandru Ioan Cuza, o generație de tineri străluciți începea să redefinească identitatea națională. Spiru Haret nu a fost doar un observator al astrelor, ci omul care a înțeles că destinul unei națiuni este o ecuație în care variabila critică este educația. El a reprezentat trecerea de la romantismul pașoptist la rigoarea construcției instituționale.

Rădăcinile geniului său se află în curajul de a contesta „dogmele” mecanicii cerești. În 1878, la doar 27 de ani, Haret susținea la Paris teza de doctorat *„Sur l'invariabilité des grands axes des orbites planétaires”*. Până la el, marii matematicieni (precum Laplace și Lagrange) susțineau că sistemul solar este o mașinărie perfectă și etern stabilă.

Haret, folosind tehnici de calcul infinitezimal de o complexitate uluitoare pentru acea vreme, a demonstrat contrariul: axele orbitelor planetare suferă variații seculare. Această descoperire a fost precursorul teoriei haosului în astronomie. Paradoxal, omul care a demonstrat instabilitatea cerului a devenit cel care a adus cea mai mare stabilitate pământului românesc prin legile sale.

Reîntors într-o Românie unde peste 80% din populație era analfabetă, Haret a înțeles că legile fizicii pot fi translatate în viața socială. În volumul său inovator, *„Mecanica socială”* (publicat la Paris în 1910), el a tratat indivizii ca „puncte materiale” aflate sub

influența unor forțe: forța economică, forța intelectuală și forța morală.

Această viziune nu a fost una rece, ci una de o eficiență chirurgicală. El a realizat că pentru a mișca „masa" poporului român, trebuia aplicată o forță educațională constantă și uniformă. Nu era suficient să ai elite la București; trebuia ca fiecare sat să devină un centru de energie intelectuală.

Ca ministru al Instrucțiunii Publice sub mai multe guverne, Haret a declanșat o reformă fără precedent, cunoscută sub numele de **Haretism**. Planul său a fost unul tripartit:

12. **Infrastructura:** a construit peste 2.000 de școli în zece ani, o rată de construcție care pare incredibilă și astăzi;
13. **Resursa Umană:** a transformat învățătorul în „apostol". Învățătorul haretian nu preda doar alfabetul, ci și tehnici agricole, igienă și spirit civic;
14. **Sistemul:** a introdus cele trei secții ale liceului (clasică, reală și modernă), recunoscând diversitatea talentelor umane, și a creat școlile de meserii pentru a industrializa țara.

Pentru a înțelege cum a schimbat Haret destinul României, trebuie să privim dincolo de statistici, către figura **învățătorului**. În viziunea ministrului, învățătorul nu era un simplu funcționar care preda scrisul și cititul între orele 8 și 12. El era transformat în „motorul" comunității.

Să luăm exemplul unui învățător tipic din perioada 1900-1910. Acesta devenea, prin instrucțiunile directe ale lui Haret:**agronom:** învăța țăranii cum să folosească noi tehnici de arat și semințe selecționate în lotul școlar; **contabil:** înființa „Banca Populară" a satului, salvând localnicii de cămătărie; **bibliotecar:** administra biblioteca școlară, transformând școala în singurul focar de cultură pentru adulți; **sanitar:** explica regulile de bază ale igienei pentru a combate epidemiile.

Acest „apostolat" a creat prima elită rurală a României. Fiul de țăran care mergea la școala construită de Haret nu mai era condamnat la sapă; el putea deveni, la rândul său, învățător, preot

sau inginer. Astfel, Haret a spart barierele sociale rigide folosind școala ca un ascensor social bazat strict pe merit.

Dacă Cuza a dat pământ țăranilor prin reforma agrară, Haret le-a dat „harta" pentru a naviga în lumea modernă. El a înțeles că un cetățean proprietar care nu știe să citească va pierde rapid pământul în fața celor care stăpânesc cifrele.

Impactul lui Haret a fost atât de profund încât a creat o clasă de mijloc acolo unde înainte era doar mizerie. Sub îndrumarea sa, au apărut băncile populare și cooperativele sătești, forme de auto-organizare economică bazate pe educație. Rigoarea sa matematică a eliminat haosul administrativ, lăsând în urmă un sistem care a funcționat zeci de ani după moartea sa.

Spiru Haret rămâne singurul român care a reușit să unească perfecțiunea abstractă a matematicii cu realitatea brutală a satului românesc. El nu a calculat doar traiectoriile planetelor, ci a calculat cu succes viitorul nostru ca națiune europeană. Astăzi, numele său este purtat de un crater de pe Lună (pe fața nevăzută), dar adevăratul său monument este fiecare școală de stat din România.

Haret ne-a învățat că o țară nu se construiește doar prin decrete, ci printr-o integrare matematică a tuturor eforturilor individuale într-o singură direcție: progresul.

Geniul lui Spiru Haret a constat în capacitatea de a vedea România ca pe un sistem unitar. El a aplicat precizia unui ceasornicar asupra unui mecanism social ruginit, reușind să-l facă să funcționeze pentru prima dată în sensul progresului european. De la domnia lui Cuza, care i-a oferit mediul de formare, până la stelele pe care le-a studiat, Haret a rămas arhitectul tăcut al fiecărei minți luminate din acest spațiu.

Privit din perspectiva secolului XXI, Spiru Haret nu este doar o figură istorică, ci un **model funcțional de politică publică bazată pe știință**. Ceea ce diferențiază radical haretismul de reformele educaționale ulterioare este caracterul său **sistemic**. Haret nu a conceput școala ca pe o instituție izolată, ci ca pe un nod central într-o rețea de relații economice, morale și culturale. În limbaj contemporan, am putea spune că el a intuit ceea ce astăzi numim *policy design integrat*.

Într-o epocă în care reformele educaționale sunt adesea fragmentare, reactive și dependente de cicluri electorale, gândirea lui Haret impresionează prin **coerența pe termen lung**. El a înțeles că educația nu produce rezultate imediate, ci funcționează asemenea unei funcții cu variație lentă, dar cu efect cumulativ major. De aceea, a rezistat tentației reformelor spectaculoase și a preferat construcția lentă, metodică, aproape inginerească, a unui sistem robust.

Un aspect mai puțin discutat, dar esențial pentru înțelegerea anvergurii sale, este **eticizarea matematicii**. Pentru Haret, rigoarea nu era doar un instrument intelectual, ci o valoare morală. Ordinea, disciplina, claritatea și responsabilitatea – virtuți ale gândirii matematice – au fost transpuse în administrația publică și în formarea cadrelor didactice. În acest sens, Haret a fost nu doar un reformator al școlii, ci un **reformator al caracterelor**.

Mai mult, viziunea sa despre mobilitatea socială rămâne profund modernă. Haret a respins determinismul social al epocii, demonstrând prin politici concrete că **originea nu este destin**. Școala devenea spațiul în care talentul era detectat, cultivat și valorificat. Acest principiu, fundamental pentru democrațiile moderne, a fost aplicat în România cu decenii înainte ca el să devină normă în Europa de Vest.

Dincolo de realizările instituționale, moștenirea lui Haret este una de **mentalitate**. El a schimbat percepția colectivă asupra școlii: dintr-o obligație formală într-un instrument de emancipare. A creat o cultură a respectului pentru învățătură într-o societate predominant rurală, reușind ceea ce puțini reformatori au izbutit – să transforme educația într-o valoare comunitară, nu doar individuală.

Astăzi, când România se confruntă din nou cu decalaje educaționale, abandon școlar și fragmentare socială, modelul haretian oferă nu soluții mecanice, ci **principii**: coerență, continuitate, respect pentru profesor, integrare comunitară și fundamentare științifică a deciziilor. Haret ne reamintește că educația nu este un cost bugetar, ci o investiție cu randament istoric. În ultimă instanță, geniul lui Spiru Haret constă în faptul că a reușit să transforme matematica dintr-o știință a abstractului într-o **știință**

a speranței sociale. El a demonstrat că progresul nu este rezultatul hazardului, ci al unui calcul lucid, aplicat cu perseverență. România modernă nu s-a născut doar din acte politice, ci din tăcuta și profunda revoluție a școlii – iar arhitectul acestei revoluții rămâne, incontestabil, Spiru Haret.

Bibliografie

1. Andonie, George Șt. – *Istoria matematicii în România*, Vol. I, Editura Științifică, București, 1965
2. Haret, Spiru – *Mecanica socială*, Editura Științifică, București, 1969 (Traducere a ediției originale din 1910)
3. Haret, Spiru – *Raportul general asupra învățământului*, Monitorul Oficial, București , 1903
4. Ittu, Constantin – *Spiru Haret*, Editura Științifică, București, 1970
5. Marcus, Solomon – *Din gândirea matematică românească*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1975.
6. Ornea, Zigu – *Spiru Haret, apostolul învățământului românesc*, Editura Minerva, București, 1982.

Evoluția societății românești din 1859 până în 2026

Prof. înv.primar, Pintilie Lenuța
Școala Gimnazială„Valeriu D. Cotea" Vidra

Anul 1859 a însemnat un an de mare cotitură în istoria românilor. Până la acel moment poporul român a fost greu încercat, lovit rând pe rând de popoare cotropitoare. Spațiul acesta locuit de români a fost ca un zid în fața mai multor imperii.

Totul până în ianuarie 1859, când datorită unor conjucturi favorabile, cum ar fi susținerea lui Napoleon al III-lea, fragilitatea puterii otomane, ambiguitatea din textul Convenției de la Paris din 1858, Alexandru Ioan Cuza a fost ales domn al Țării Românești și al Moldovei.

Evoluția societății din 1859 până azi este un proces complex spre modernizare (industrializare, urbanizare), tranziții politice majore (monarhie, regimuri totalitare, comunism, democrație), schimbări economice radicale (agrar-industrial-servicii), progrese tehnologice (electricitate, auto, IT) și transformări sociale (drepturi civile, educație, globalizare), de la o societate predominant rurală la una urbană, digitalizată.

Această perioadă ar putea fi împărțită în patru părți:

- Perioada 1859 - 1918: Modernizare și Constituirea României Mari
- Perioada 1918 - 1947: Marea Unire și Criza Interbelică
- Perioada 1947 - 1989: Comunismul
- Perioada 1989 - Prezent: Democratizare și Globalizare

Perioada 1859 - 1918: Modernizare și Constituirea României Mari

Unirea Principatelor din 1859 reprezintă momentul cheie, inițiind unificarea administrativă și politică sub Alexandru Ioan Cuza, deși cu multe obstacole.

Au loc foarte multe reforme, cum ar fi : reforma agrară, reforma militară, reforma educațională. Al.I. Cuza și apoi Carol I

implementează modernizări, transformând societatea în mod radical.

Tot în această perioadă România devine stat independent, se extinde teritorial.

Apar primele fabrici, căile ferate, dar agricultura rămâne dominantă.

A fost introdus motorul cu aburi, căile ferate și telegraful, comprimând distanțele.

Populația era majoritar rurală și analfabetă. În această perioadă apar primele mișcări pentru drepturile femeilor și ale muncitorilor.

Perioada 1918 - 1947: Marea Unire și Criza Interbelică

Această perioadă debutează odată cu Marea Unire din 1918, când are loc unirea Transilvaniei, Basarabiei, Bucovinei cu Regatul Vechi și astfel se creează o națiune mult mai mare, dar și mai eterogenă.

În această perioadă societatea românească cunoaște o dezvoltare culturală și economică fără precedent, dar în același timp și o instabilitate politică, monarhie constituțională cu o democrație fragilă.

Anii 1930 aduc extremismul, iar al Doilea Război Mondial distruge economia și societatea.

Femeile au obținut dreptul de vot prin Constituţia din 1938.

Perioada 1947 - 1989: Comunismul

Perioada aceasta este perioada neagră din istoria nației noastre. Economia planificată distruge proprietatea privată și afectează agricultura. Are loc o industrializare forțată, crește urbanizarea, dar standardele de viață sunt scăzute. Este perioada de control total, o perioadă în care poporul român a fost condus despotic și imprevizibil, izolat de Occident, cenzurat din multe puncte de vedere, suprimat cultural.

Apar penicilina, energia nucleară, televiziunea și primele computere. În 1969, omul a ajuns pe Lună.

Perioada 1989 - Prezent: Democratizare și Globalizare

Odată cu Revoluția din 1989 are loc căderea comunismului, revenirea la democrație și economia de piață, poporul român

înregistrând un șoc economic. Au loc privatizări, apare șomajul, dar se cunoaște și o dezvoltare, fără a ajunge însă la nivelul vest-european.

În această perioadă are loc Aderarea la NATO (2004) și integrarea României în UE (2007) . Integrarea în Uniunea Europeană duce la beneficii economice, la modernizare, dar și la o mare migrație.

Are loc o Revoluție digitală. Internetul, smartphone-urile, rețelele sociale transformă comunicarea, accesul la informații, viața socială, economică (economia platformelor). Viața oamenilor este transformată radical.

Apar și marile provocări moderne: corupție, migrație, inegalități, provocări de mediu, polarizare politică, adaptarea la era digitală și AI.

Inteligența Artificială este prezentă în educație, medicină și muncă, forțând oamenii să își redefinească rolurile profesionale.

Dacă în 1859 viața era definită de ritmul naturii și de tradiții locale, în 2026 este definită de viteza algoritmilor și de responsabilitatea față de supraviețuirea ecosistemului global.

În 1859, unirea nu a fost doar un act politic, ci un salt al credinței într-un proiect european avant-la-lettre. Atunci, ca și acum, România se afla în fața necesității de a-și sincroniza instituțiile, mentalitățile și infrastructura cu un occident aflat în plină transformare. Generația pașoptistă a înțeles că supraviețuirea depinde de viziune, nu doar de supraviețuirea administrativă.

În 2026, ne regăsim într-un context global definit de o altă formă de viteză: cea tehnologică, ecologică și geopolitică. Dacă în secolul al XIX-lea miza era telegraful și calea ferată, astăzi vorbim despre inteligență artificială, sustenabilitate și integrare digitală profundă.

Publicația de față nu este doar o cronică a progresului tehnic, ci o analiză a rezilienței. Cititorul va găsi aici paralele fascinante între: reformele lui Cuza și digitalizarea administrației din prezent; diplomația deșteaptă a secolului XIX și rolul strategic al României în actualul context European; construcția identitară, de la idealul romantic la cetățenia digitală globală.

Prof. Serea Mirela – Doina

ISBN 978-606-95542-9-6
EDITURA CARTEA VRÂNCEANĂ
FOCȘANI, 2026